

MEDIATION AS A DISPUTE RESOLUTION MECHANISM WITH A FOCUS ON MEDIATING FINANCIAL DISPUTES

මූල්‍ය ආරවුල් සමථකරණය කිරීම සඳහා
ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලියක් වන සමථකරණ
සංකල්ප භාවිතය

நிதி பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் செய்வதில் கவனம்
செலுத்தி பிணக்குகளைத் தீர்க்கும் ஓர் பொறி
முறையாக மத்தியஸ்தம்

March, 2025

Part of the programme

Funded by
the European Union

Implemented by

The Asia Foundation

This publication was funded by the European Union.
Its contents are the sole responsibility of the SEDR Project and do not necessarily reflect the views of the European Union.

MEDIATION AS A DISPUTE RESOLUTION MECHANISM WITH A FOCUS ON MEDIATING FINANCIAL DISPUTES

**Developed by the
International ADR Center
for
Mediator Training Officers of the Ministry of Justice,
and Mediators appointed to Financial Mediation Panels
under the Mediation (Special Categories of Disputes)
Act, No. 21 of 2003**

International ADR Center

**22nd Floor, West Tower, World Trade Center, Echelon Square, Colombo 01
www.iadrc.lk**

Part of the programme

Implemented by

This publication was funded by the European Union.
Its contents are the sole responsibility of the SEDR Project and do not necessarily reflect the views of the European Union.

TABLE OF CONTENTS

THE ADVENT OF THE ADR MOVEMENT GLOBALLY AND IN SRI LANKA.....	1
MEDIATION – THE GLOBAL SCENE	5
DOMESTIC LEGISLATION ON MEDIATION	7
GAZETTE NO. 1413/05	11
THE UN CONVENTION ON MEDIATION AND THE SRI LANKAN LEGISLATION	16
MEDIATING FINANCIAL DISPUTES	22
CONTENT TO BE INCLUDED IN A CERTIFICATE OF NON-SETTLEMENT.....	24
MODEL DISPUTE RESOLUTION CLAUSES.....	25
TEMPLATE FOR AGREEMENT TO ENGAGE IN MEDIATION	26
TEMPLATE FOR MEDIATED SETTLEMENT AGREEMENT	27
Q&A ON MEDIATION	29
THE MEDIATION PROCESS.....	32
THE MEDIATOR.....	33
ROLE OF PARTIES AND OF THE LAWYERS	35
ENFORCEMENT OF A SETTLEMENT AGREEMENT	35

THE ADVENT OF THE ADR MOVEMENT GLOBALLY AND IN SRI LANKA

From prehistoric times humans have devised their own methods of resolving disputes, whether it be by fighting with clubs or shooting poison arrows, or by the toss of a coin or some other method. There was always a search for methods that were better than violence. As the human race enhanced their sophistication of all aspects of life, they did so also with the methods used to resolve disputes. The search for alternatives that are better began then and continues now. The search was, and is, always for more meaningful ways that mitigate unsatisfactory features. It was always a search for ways that produced better results for disputants.

It is a known fact that non-adversarial methods were used around the world to resolve disputes from very early times by people of different cultures. The formal adjudication and strict rules of the administration of justice came later and was accepted as a response to the need for better justice, fairness and equal treatment before the law. A hierarchical court structure, substantive and procedural written laws, Judges trained in the art of adjudicating in an adversarial environment and professionally qualified lawyers trained in the law and the art of advocacy, contributed to the litigating landscape. The substantive laws articulated what was right and what was prohibited and imposed limitations that man must comply with. The procedural laws set out how matters must be brought before court and argued.

With the passage of time, the formal courts became clogged with cases because people went to courts for every kind of dispute. They accessed courts because they either had no other choice or because that was the way they believed they could get justice.

The Sri Lankan scene was similar. Gam Sabhas presided over by wise elders resolved disputes sans any technical and written rules. The Dutch introduced the formal court system, which soon became the predominant forum for dispute resolution. By the 1970s it was evident that courts were beginning to feel the strain. The need to reform the administration of the justice system to deal with the law's delays and the associated expense of litigation was being addressed as a mainstream issue.

In many countries, the question was being asked whether the adversarial approach was the best to resolve every type of dispute. The cost to the State to maintain courts for the resolution of minor community disputes was a drain on resources. People engaged in litigation began to question the wisdom of demanding their day in court. In Sri Lanka successive Ministers of Justice introduced piecemeal reforms, but none had any serious impact to change the legal culture that was perhaps the dominant reason for what many believed had failed the justice system. Procedural delays and the expense were alarming. The result was that even the litigant who received a favourable judgment in the end was a victim, adversely affected by delay and expense.

The West was quick to introduce reforms. The ADR movement began and grew. The needs of the community to resolve minor disputes were different to the needs of the business and trading community. The responses that provided for alternatives were carved out to suit the category of dispute. Arbitration was resorted to, by the commercial world and

mediation became popular for minor dispute resolution. As these methods became more refined, they were institutionalised, and in some countries received statutory recognition.

In Sri Lanka, arbitration was recognised for commercial dispute resolution in the Arbitration Ordinance of 1856 and the Civil Procedure Code. These provisions were repealed by the new Arbitration Act No. 11 of 1995 which provided for universally accepted principles and incorporated provisions to recognise and enforce foreign arbitral awards in compliance with the obligations assumed under the New York Convention of 1958.

In 1958 the Conciliation Boards Act No. 10 of 1958 was enacted to provide for the establishment of conciliation boards mainly in “village areas”. This Act had hybrid features and did not provide for party autonomy. The “duty” of the Board was stated to be “to *summon* the parties to appear before the Board and after inquiring to make every effort to induce the parties to settle the dispute”. The Act also provided for the Board to “procure and receive evidence”; to “examine witnesses”; to “require the production of documents or other thing” and to “admit written or oral evidence”. These were clearly features of a process that was adversarial by nature. “Inducing” parties to settle did not prohibit coercion and where a settlement “was reached” that fact was required to be “recorded” by the Board and a copy signed by the President of the Board was issued to the parties. There was no requirement that the settlement be signed by the parties to confirm that the settlement was to their satisfaction. The Act was repealed some years later due to a failure to observe the true principles of a non-adversarial process.

The Mediation Boards Act No 72 of 1988 was then introduced to replace the Conciliation Board and provided for a comprehensive regime for the use of mediation for community dispute resolution. By this time the popularity of mediation as a meaningful method that recognised party autonomy was increasing the world over, and Sri Lanka decided it was the best method to adopt for the resolution of minor community disputes in a totally non-adversarial setting. The significant difference between the 1958 Act and the 1988 Act was that the latter provided for the true principles of mediation as known today.

The Debt Conciliation Ordinance No. 39 of 1941, which provided for informal settlement of disputes between debtors and creditors continues to be in operation, and has been amended in 1959, 1969 and 1999¹. Legislative provision to provide for the establishment and the jurisdiction of Small Claims Courts (SCCs) was introduced by the Judicature (Amendment) Act No. 34 of 2022. The Small Claims Courts’ Procedure Act No. 33 of 2022 provides for the procedure in the SCCs. A District Court functions as the Small Claims Court when exercising the jurisdiction of a SCC which is limited to the following categories of actions not exceeding Rs. 1.5 million in value, excluding interest², i.e. “*Any action for the recovery of money (either as a debt or fee or payment or damage or demand including an action for the recovery of damages on accident or personal injury or in any other similar category)*”³ but does not have jurisdiction to hear and determine any action filed under the provisions of Chapter LIII of the Civil Procedure Code⁴ or any other written law with special provisions to hear matters for the recovery of money. This exclusion is reiterated in section 2 of Act No. 33 of 2022.

1 Acts Nos. 5 of 1959, 20 of 1983 and 29 of 1999.

2 Section 29A(2) of Judicature Act.

3 Section 29A(1) and Seventh Schedule to the Judicature Act.

4 Chapter VIII (sections 703 to 711) is on Summary procedure on liquid claims.

Section 703 in Chapter LIII of the CPC provides for a plaintiff to use the special summary procedure to pursue liquid claims and these actions then, are outside the jurisdiction of the SCCs. If the value is below Rs. 1 million these matters would also have to be referred to either the Financial Mediation Boards⁵ or the CMBs as the case may be.

Importantly, section 29E of the Judicature Act provides that *“It shall be the duty of the Judge of the SCC by all lawful means to make every effort to induce the parties, before or during the trial, to arrive at a settlement where appropriate and if the parties agree to a settlement, the settlement shall be recorded and signed by the parties and a judgment made in accordance with the terms as settled.”* Section 21(1) of Act No. 33 of 2022 imposes a duty on the SCC to persuade the parties to arrive at a settlement of the dispute prior to fixing the case for trial.

While the State managed Mediation Boards provided for settlement of community level, minor disputes, the commercial sector had few options – litigation with its weaknesses or arbitration, which was also being riddled with the same weaknesses. The business sector had long been affected by law’s delays. The contract enforcement scene in Sri Lanka was bleak and this impacted adversely on trade, business and investment. The need for a more efficient method of resolving commercial disputes was demanded by the private sector. The Government response was to enact the Commercial Mediation Centre of Sri Lanka Act No. 44 of 2000 to provide for a private sector managed centre with government financing to provide mediation services for commercial dispute resolution. The hybrid structure that vested responsibility for management in the private sector and responsibility to provide financial resources in the State proved a failure. Two attempts, in 2001 and 2016 to operationalise the Centre failed, and the Government took a policy decision in 2023 to repeal the Act.

In 2003 the Mediation (Special Categories of Disputes) Act, No. 21 of 2003 was enacted. The intention was to provide for mediation in respect of certain identified categories of disputes that required greater expertise than was expected of the community mediation boards. The categories were required to be identified based on the current socio-economic needs and the Act stated that the category should be identified by the Minister taking into *consideration the need to provide for the meaningful resolution of disputes relating to social and economic issues.*

The government also attempted to establish an International Arbitration Centre. A company vested with management responsibilities was incorporated, lawyers from the private sector were appointed to the Board and a physical space equipped with state-of-the-art facilities was created with Government funding and the Center was launched in 2015. The design was that government would fund the Centre. Here again, government funding became an issue, and the Centre was finally closed in 2023 after eight years of inactivity.

Arbitration services were being provided by the National Arbitration Centre, and by the ICLP Arbitration Centre established by the Institute for the Development of Commercial Law & Practice (ICLP). However, arbitration was fast losing its glamour as a better option to litigation because the culture that had grown around its practice was expensive and long

⁵ Financial Mediation Boards are the Boards established in terms of the Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003.

drawn. The evils of delay and expense that featured in litigation had crept into the practice of arbitration too. Furthermore, enforcement of an arbitral award was met with unpredictable outcomes.

In 2018, the International ADR Center was established as a purely private sector initiative, as a joint venture of the Ceylon Chamber of Commerce and the ICLP. The Center offers arbitration and mediation services for commercial dispute resolution.

MEDIATION – THE GLOBAL SCENE

Mediation which had its own intrinsic features of a non-adversarial process that respected party autonomy, managed by a third party intervenient who had no authority to impose a solution on the disputants, was growing in popularity. The method, which was initially used for community dispute resolution, was being considered for other categories of disputes including family, commerce and investment.

In the field of trade and business, cross-border transactions were increasing at great speed given the technological advances that aided communications and the transaction of business. As expected, the application of divergent laws by different States posed problems for international trade. The need for a uniform framework to facilitate international trade was identified as an urgent need and it was felt that the UN should play a more active role in this regard, and that the process should be inclusive. The United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) was established by the United Nations General Assembly (UNGA) in December 1966 with the mandate to work on harmonising and unifying international trade law with broad participation of developing countries as well.

UNCITRAL developed many instruments to facilitate international trade. In the field of commercial mediation (or conciliation which was the term previously used to refer to the same process) the following developments were achieved:

1. 1980 – adopted Conciliation Rules. These could be used for domestic as well as international dispute resolution of commercial disputes.
2. 2002 – adopted a model law on international commercial conciliation. This model did not have provision for enforcement.
3. 2014 – Commenced work on preparing a Convention as well as a model law to provide for cross border enforcement of mediated settlement agreements.
4. 2018 – the Convention recommended by UNCITRAL was adopted by the UNGA, and the 2002 model law was amended to include a new section on enforcement of mediated international settlement agreements.
5. 2021 – adopted the UNCITRAL Mediation Rules, which revised the Conciliation Rules of 1980 to reflect current practice, the new Convention and the model law.
6. 2021 – adopted Notes on organising mediations.
7. 2023 – adopted the following:
 - a. UNCITRAL model provisions on *‘Mediation for international investment dispute resolution’*, which provides, inter alia, that parties should consider mediation to settle an international investment dispute, amicably.
 - b. UNCITRAL *‘Guidelines on mediation for international investment dispute resolution’* to explain how mediation can be utilised to resolve international investment disputes.

In addition to the work of UNCITRAL, other bodies with an international reach were adopting measures to provide mediation services and to formulate institutional rules for that purpose. Some of these are:

- 1) *The International Bar Association (IBA)* – Investor-State Mediation Rules were adopted in 2012. The Rules are designed “for the mediation of investment related difference or disputes involving States or State entities, whether or not they arise out of contract between the parties”.
- 2) *The International Chamber of Commerce (ICC)* – adopted the ICC Mediation Rules in January 2014. The Rules are administered by the ICC International Center for ADR, which is a separate administrative body within the ICC.
- 3) *The World Intellectual Property Organisation (WIPO)* – adopted its Mediation Rules in 2021. WIPO mediations are administered by its Arbitration and Mediation Center which offers specialised services for mediation of intellectual property disputes, i.e. disputes concerning intellectual property or commercial transactions and relationships involving the exploitation of intellectual property.
- 4) *International Center for Settlement of Investment Disputes (ICSID) (World Bank group)* – ICSID was established by the World Bank to provide facilities to handle Conciliation and Arbitration of disputes between contracting States and nationals of other contracting States. In 2022 ICSID adopted its Mediation Rules, which came into effect on July 1, 2022, and authorised the Secretariat of ICSID to administer mediations in respect of disputes that involve a State, State entity or Regional Economic Integration Organisation and relate to an investment.
- 5) Europe:
 - a. 2004 – Adopted the European Code of conduct for mediators.
 - b. 2008 – Directive 2008/52/EC on ‘*Certain aspects of mediation in civil and commercial matters*’ of the European Parliament and of the Council (21 May 2008) was adopted. The objective was stated to be to facilitate access to alternative dispute resolution and to promote the amicable settlement of disputes by encouraging the use of mediation and by ensuring a balanced relationship between mediation and judicial proceedings. The Directive applies in cross border disputes in civil and commercial matters except as regards rights and obligations which are not at the parties’ disposal under the relevant applicable law.
 - c. 2017 – European Parliament Resolution (September 12, 2017), on the implementation of Directive 2008/52/EC, inter-alia called on the Member States to step up their efforts to encourage the use of mediation in civil and commercial disputes.
 - d. 2018 – European Commission for the Efficiency of Justice adopted the European Code of Conduct for Mediation Providers.

The above developments are a clear indication of the popularity of mediation for diverse categories of dispute resolution.

DOMESTIC LEGISLATION ON MEDIATION

The statutes currently in operation are the following:

1. Mediation Boards Act, No. 72 of 1988.
2. Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003.
3. Recognition and Enforcement of International Settlement Agreements Resulting from Mediation Act, No. 5 of 2024 – Please see the Chapter titled ‘The UN Convention on Mediation and the Sri Lankan Legislation’.

In addition to the above, a Bill title “*Mediation (Civil and Commercial Disputes) Bill*” to provide for the domestic regime for the mediation of civil and commercial disputes has been finalised and is expected to be enacted with policy approval of the new Government.

1. **The Mediation Boards Act, No. 72 of 1988**, as amended by Acts Nos. 15 of 1997, 4 of 2011, 9 of 2016 and 2 of 2024 – This Act provides for the establishment of Mediation Boards administered by the Government for the settlement of minor disputes.

Commonly known as “Community Mediation Boards”, these Boards have been established island-wide, one in every divisional secretariat division. Mediators are appointed by the Mediation Boards Commission, the Members of which are appointed by the President.

The Act makes provision with regard to the following:

- a) the appointment of mediators by the Mediation Boards Commission, and compulsory requirement for nominees to undergo a training and be considered suitable for appointment;
- b) the manner of making an application to a Mediation Board;
- c) that no dispute can be referred to mediation where one of the disputants is the State or a public officer seeking to recover property, money or other dues, or where the Attorney General has filed action in respect of an offence;
- d) the ouster of court jurisdiction where -
 - a. the dispute is below Rs. 1,000,000/- in value, unless it constitutes an action which is specifically excluded from mandatory reference; or
 - b. the dispute is in relation to an offence which must mandatorily be referred to mediation. There are twenty-six (26) Penal Code offences specified in the Act;
 - c. disputes in relation to the offence of theft, committed by a person under eighteen (18) years where the value of the property is less than Rs. 100,000/=.
- e) the actions that are excluded from mandatory reference -
 - (1) Matrimonial disputes (2) Persons and estates of persons of unsound mind, of minors and of wards, (3) Guardians, curators and receivers (4) Trusts (5)

Adoption (6) Applications made under the Registration of Births & Deaths Ord. (7) Partition (8) Testamentary (9) Insolvency (10) Admiralty (11) Election petitions (12) Breach of fundamental rights (13) Applications that were pending before the Debt Conciliation Board on the date of commencement of the 1988 Act and which were finally dealt with by the DCB (14) Mortgage actions, and (15) Breach of privileges of Parliament.

These disputes can however be referred to mediation voluntarily irrespective of the monetary value;

- f) the manner of appointing a mediator of choice or selecting a pre-constituted Board;
- g) steps to be taken by the Board on receiving an application;
- h) the duty of the Board;
- i) the obligation to maintain confidentiality regarding matters discussed, the non-admissibility of matters discussed as evidence in a court or other proceeding;
- j) the closure of a mediation if a settlement is reached and the termination of a mediation by the issue of a certificate of non settlement if a settlement is not reached;
- k) in computing the prescriptive period, excluding the period commencing the date on which an application is made to a Board and ending on the date of the certificate of non settlement;
- l) that no Attorney-at-Law, an agent or other person is entitled to represent a disputant at the mediation. However, a spouse can represent a spouse and a minor or person with disabilities can be represented by a parent, guardian or curator;
- m) that the mediation of a dispute must be completed within sixty (60) days and in the case of an offence, must be completed within thirty (30) days.

2. **Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003** – This Act provides for the establishment of Panels of Mediators to handle identified categories of disputes and for persons with appropriate qualifications to be appointed as mediators. The category of dispute, the jurisdictional area and the monetary threshold below which the disputes must be mandatorily referred to mediation, as well as the qualifications required for appointment as mediators are required to be determined by the Minister.

Acting under these provisions, the following Orders were made -

- In 2005 an Order was made to establish Panels to settle Tsunami related disputes in certain areas that were affected by the Tsunami of 2004.
- In 2015, 2018 and 2021 Orders were made to establish Panels to handle land disputes in a total of sixteen (16) administrative districts.

- In January 2022, these Orders were revoked by a new Order that provided for Panels to be established island wide for the settlement of land disputes but excluding certain categories.
- In December 2021 an Order was made to establish Panels to handle financial disputes.

Hence, currently two categories of these Boards are provided for, i.e. Panels in respect of land disputes and Panels in respect of financial disputes.

Item	Description of category of dispute	Monetary threshold for mandatory reference	Administrative Districts
Land disputes	a) All disputes relating to State lands; b) All disputes relating to private lands other than- i. disputes under section 66 of the Primary Courts Procedure Act, No. 44 of 1979 which have been referred to primary Courts; and ii. disputes with regard to recovery of premises given on rent or lease; and iii. disputes relating to the rights of third parties or co-owners who were not parties to mediation in co-ownership disputes.	Rs. One Million (Rs. 1 million)	All Administrative Districts
Financial disputes	Financial disputes arising from a financial business transaction between individuals or institutions and between individuals or between institutions. “Institution” means a company or a body of persons or a corporate sole.	Rs. One Million (Rs. 1 million) or less.	Colombo Gampaha Kandy Moneragala Polonnaruwa Anuradhapura

The Act makes provision with regard to the following –

- a) the appointment of mediators by the Mediation Boards Commission;
- b) that mediators shall be bound by a code of conduct;
- c) the need for the Minister to prescribe eligibility criteria for appointment, based on the category of dispute;
- d) the compulsory requirement for nominees to undergo a training;
- e) ouster of court jurisdiction where the dispute is below the monetary threshold;
- f) the manner of making an application to a Mediation Board;
- g) reference of a dispute to a Panel by court or Labour Tribunal;
- h) duties of the Board and steps to be taken by the Board on receiving an application;
- i) duties of parties to the dispute;
- j) the manner of appointing a mediator of choice or a pre-constituted Board;
- k) the obligation to maintain confidentiality regarding matters discussed, the non-admissibility of matters discussed as evidence in a court or other proceeding;
- l) the closure of a mediation if a settlement is reached and the termination of a mediation by the issue of a certificate of non-settlement if a settlement is not reached;
- m) that in computing the prescriptive period, the period commencing the date on which an application is made to a Board and ending on the date of the certificate of non-settlement is excluded;
- n) that no Attorney-at-Law, an agent or other person is entitled to represent a disputant at the mediation. However, a spouse can represent a spouse and a minor or person with disabilities can be represented by a parent, guardian or curator;
- o) that the mediation of a dispute must be endeavoured to be completed within sixty (60) days.

The Act provides for the Minister to make Regulations with regard to the following matters:

- The certificate and report on non settlement;
- The procedure to be observed by a Board in the conduct of a mediation;
- The Code of Conduct for Mediators to comply with, in the conduct of a mediation.

The Mediation (Special Categories of Disputes) Regulations No. 1 of 2005 were made and published in G.E No. 1413/05 of 5th October, 2005.

GAZETTE NO. 1413/05

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය
අති විශේෂ

The Gazette of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka

EXTRA ORDINARY

අංක 1413/05 - 2005 ඔක්තෝබර් 05 වැනි බදාදා - 2005.10.05

No. 1,413/05 - WEDNESDAY, OCTOBER 05, 2005

(Published by Authority)

PART I : SECTION (I) — GENERAL

Government Notifications

L.D. - B. 5/2005.

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 OF 2003

REGULATIONS made by the Minister of Justice and Judicial Reforms under Section 27 of the Mediation (Special Categories of Disputes) Act, No. 21 of 2003 read with Sections 14 (a), 14 (b), 15 (2), 16 and 17 (2) of that Act.

W. D. J. SENEVIRATNE,
Minister of Justice and Judicial Reforms.

Colombo,
15th September, 2005.

Regulations

1. These Regulations shall be cited as the Mediation (special Categories of Disputes) Regulations No. 01 of 2005.

2. Certificate and Report of non-settlement [Sections 14 (a), 14 (b) and 17 (2)].

- (1) The Certificate of Non-settlement which shall be issued under Section 14 (a) of the Act shall be in the form set out in Schedule I hereto.
- (2) The Report which shall be forwarded to a court or labour tribunal under Section 14 (b) of the Act, shall be in the form set out in Schedule II hereto.
- (3) The Certificate of Non-settlement which shall be issued under Section 17 (2) of the Act shall be in the form set out in Schedule III hereto.

3. Procedure [Section 15 (2)].

The procedure to be observed by a Board in the conduct of a mediation session shall be as set out in Schedule IV hereto.

4. Code of conduct (Section 16).

The members of a Mediation Board shall, in the conduct of a mediation session, be bound by the Code of Conduct set out in Schedule V hereto.

5. In these regulations, "Act" means the Mediation (Special Categories of Disputes) Act, No. 21 of 2003.

3 - G 006116

1A

2A I කොටස : (1) දේශ - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ දැරි විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05
PART I : SEC. (1) - GAZETTE EXTRAORDINARY OF THE DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLIC OF SRI LANKA - 05.10.2005

SCHEDULE I

[Sections 14 (a)]

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 of 2003

CERTIFICATE OF NON-SETTLEMENT UNDER SECTION 14 (a)

I, Chief Mediator do hereby certify that an application was made on for the settlement of the dispute described below, and it has not been possible to settle same by mediation.

Nature of dispute :
Names of disputing parties :
Reasons for non-settlement :

Chief Mediator.

Special Mediation Board Area of

Date:

SCHEDULE II

[Sections 14 (b)]

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 of 2003

REPORT OF NON-SETTLEMENT UNDER SECTION 14 (b)

To:
.....
.....

(Registrar of the Court or President of the Labour Tribunal from which the dispute was referred for settlement by mediation)

I Chief Mediator do hereby certify that it has not been possible to settle the dispute described below which was referred for mediation.

Reference-No. of Court / Tribunal :

Nature of dispute :
Names of disputing parties :
Date of reference to mediation :
Reasons for non-settlement :

Chief Mediator.

Special Mediation Board Area of

Date:

ප්‍රකාශන : (I) දේශීය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05 3 A
PART I : SEC. (I) - GAZETTE EXTRAORDINARY OF THE DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLIC OF SRI LANKA - 05.10.2005

SCHEDULE III

[Sections 17 (2)]

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 OF 2003

CERTIFICATE OF NON-SETTLEMENT UNDER SECTION 17 (2)

I, Chief Mediator do hereby certify that -

- (a) although on application made for the settlement of the dispute described below a settlement was arrived at between the parties, there has been a violation of/failure to comply with the terms of the settlement by one of the parties ; and
- (b) despite endeavouring to resolve the differences that have arisen between the parties, it has not been possible to settle the same by mediation.

Nature of dispute :

Names of disputing parties :

Reasons for non-settlement :

Chief Mediator.

Special Mediation Board Area of

Date:

SCHEDULE IV

[Section 15(2)]

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 OF 2003

PROCEDURE FOR THE CONDUCT OF A MEDIATION SESSION

A Mediation Board (hereinafter referred to as a "Board") shall, in the conduct of its mediation sessions adopt the procedure set out below so as to discharge its duty as set out in section 11 of the Act : -

1. A Board presided over by a Chief Mediator, shall be in charge of and shall control the mediation process in respect of each dispute.
2. The Chief Mediator shall convene mediation sessions on such dates and times as shall be mutually agreed upon by the disputing parties and the members of the Board.
3. The Board shall hold the mediation session at such venue as may be determined by the Board taking into account the convenience of the disputing parties.
4. All three members of a Board shall be present at every mediation session.

4 A 1 කොටස : (I) ඡේදය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005 10.05
PART I : SEC. (I) - GAZETTE EXTRAORDINARY OF THE DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLIC OF SRI LANKA - 05.10.2005

5. The Board may hold as many mediation sessions as may be necessary for the purpose of effecting a settlement between the parties.

6. The Board to which any dispute has been referred shall commence the conduct of mediation sessions forthwith upon such reference, and in any event not later than seven days of such reference.

7. The Board shall commence the first session by apprising and advising the parties regarding the key features of mediation, the procedure that will be followed and the rules that will guide the discussions during the sessions.

8. At every succeeding session, the Board shall adopt mediation techniques and skills in attempting to bring about an amicable settlement between the parties and shall in particular observe the principle of party autonomy and -

- (a) shall accord to each disputant every opportunity to explain matters relating to the dispute ;
- (b) shall guide the parties to suggest their own solutions for resolving the dispute ;
- (c) shall guide the disputing parties to make a full and honest disclosure to each other and to the Mediators of all information that is relevant and which will aid the parties to reach a settlement ; and
- (d) shall not give decisions that will bind parties.

9. Where one of the disputing parties is a corporate entity, the Board shall secure the participation at mediation sessions of an officer of such entity who shall be vested with full authority.

- (a) to participate in and act for the entity until the conclusion of the mediation proceedings; and
- (b) to sign any settlement.

10. The Board shall in terms of section 11(f) of the Act, obtain the advice of any person who has special knowledge or expertise pertaining to the subject matter of the dispute where the board considers such advice to be necessary or helpful in arriving at a settlement.

11. The Board shall conclude its sessions as expeditiously as possible and in any event within sixty days of the constitution of the Board, as required by section 15 of the Act.

12. the Board shall, at the conclusion of its proceedings -

- (a) set down in writing the terms of the settlement ;
- (b) cause the parties to the dispute to sign such settlement ;
- (c) cause the members of the Board to affix their signatures to such settlement ; or
- (d) where it has not been possible to settle such dispute, issue a certificate of non-settlement under section 14 (a) or section 17(2) or a report under section 14 (b).

SCHEDULE V

[Section 16]

MEDIATION (SPECIAL CATEGORIES OF DISPUTES) ACT, No. 21 OF 2003

CODE OF CONDUCT OF MEDIATORS

1. A Mediator shall at all times conduct himself / herself with dignity and decorum.

2. A Mediator shall, in the conduct of mediation sessions -

- (a) act in compliance with the techniques and principles imparted at mediation training.
- (b) be courteous to the parties at all times ;
- (c) accord to each party adequate opportunity to explain matters relating to the dispute ;

3. A Mediator shall participate throughout the entirety of each mediation session and shall not absent himself or herself from the whole or part of any mediation session.

පාලනය : (1) කෙටිය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05 5A
PART I : Sec (I) - GAZETTE EXTRAORDINARY OF THE DEMOCRATIC SOCIALIST REPUBLIC OF SRI LANKA - 05.10.2005

4. A Mediator shall function on a Mediation Board only if he or she is satisfied that he or she is able to conduct the mediation expeditiously and impartially.

5. A Mediator shall at all times be impartial and fair in the conduct of mediation and be seen to be so.

6. A Mediator shall not function on a Board if he or she has any interest in or relationship to, any party to the dispute or any interest in the dispute, or the outcome of the mediation.

7. A Mediator shall maintain complete confidentiality as provided for in paragraph (e) of section 11 of the act and shall for this purpose maintain confidentiality in respect of all matters coming within his or her knowledge during the mediation process including any views expressed, proposals, offers or suggestions made, rejected or agreed to by any of the parties, and shall not disclose such information to any other person or forum.

10-309

PRINTED AT THE DEPARTMENT OF GOVERNMENT PRINTING, SRI LANKA.

THE UN CONVENTION ON MEDIATION AND THE SRI LANKAN LEGISLATION

The United Nations Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation (the “Singapore Convention on Mediation”) entered into force on September 12, 2020.

As of March 2025, fifty-seven (57) States including Australia, China, India, Singapore, Sri Lanka, UK, Japan and the USA have signed the Convention, out of which seventeen (17)⁶ States including Sri Lanka are parties to the Convention. Sri Lanka enacted the *Recognition and Enforcement of International Settlement Agreements Resulting from Mediation Act, No. 5 of 2024* to give effect to the provisions of the Convention. The Act came into force on August 28, 2024, six (6) months after the date of ratification (Every reference to “the SL Act” in this part is a reference to Act No. 5 of 2024).

The Convention provides for the recognition and enforcement of international settlement agreements resulting from the mediation of commercial disputes. It follows a similar approach to the New York Convention, which established a global regime for the recognition and enforcement of foreign arbitral awards.

The preamble to the Convention recites the value of mediation as a method of settling commercial disputes in international trade and the advantages of mediation in terms of preserving commercial relationships, facilitating the administration of international transactions by commercial parties, and producing savings to States in the administration of justice. It also states that the establishment of a framework for international settlement agreements resulting from mediation that is acceptable to States with different legal, social and economic systems would contribute to the development of harmonious international economic relations.

The main provisions of the Convention and the provisions of the Sri Lankan Act are discussed below.

Scope: Article 1 sets out the scope of the Convention and provides that it applies to (1) a settlement agreement resulting from mediation (2) concluded in writing by parties (3) to resolve a commercial dispute which, (4) at the time of its conclusion, is international. These are the requirements that must be satisfied, to attract the provisions of the Convention. Section 2 of the SL Act incorporates this provision.

The Convention specifically sets out categories of disputes that are excluded from its scope in an exhaustive list contained in Article 1(2). These are:

- (1) settlement agreements in respect of disputes where one party to the transaction has been a consumer for personal, family or household purposes; and
- (2) disputes relating to family, inheritance, or employment law; and
- (3) settlement agreements that are enforceable as a judgment of court, or as an arbitral award.

6 Belarus, Bahrain, Ecuador, Fiji, Georgia, Honduras, Israel, Japan, Kazakhstan, Nigeria, Paraguay, Qatar, Saudi Arabia, Singapore, Sri Lanka, Türkiye, Uruguay

The exclusion of ‘settlements that are enforceable as a judgment of court’ is based on the fact that the terms of such settlements would already have the status as a court decree and a further application to court for recognition would be redundant. Similarly, enforcement of a settlement recorded in an arbitral award can be pursued in terms of the regime already in place and as provided for in the New York Convention of 1958. The exclusions are incorporated in section 3 of the SL Act.

Definitions: “mediation”, “in writing”, “commercial disputes”, “international”.

“In writing” - an agreement is accepted as being “in writing”, if it is recorded in any form. If electronically communicated, the information must be accessible so as to be usable for subsequent reference.

“Mediation” is defined as “a process, irrespective of the expression used or the basis upon which the process is carried out, whereby parties attempt to reach an amicable settlement of their dispute with the assistance of a third person or persons (“the mediator”) lacking the authority to impose a solution upon the parties to the dispute”.

The phrase “irrespective of the expression used or the basis upon which the process is carried out” has been used since the terminology used in countries to refer to the same process, varies. UNCITRAL itself has used the terms “conciliation” and “mediation” interchangeably in its documents as is seen from titles given to their Rules and model laws over time.

In the course of its work preparing the Convention and a Model Law, UNCITRAL considered the possibility of replacing the terms “conciliator” and “conciliation” with the terms “mediator” and “mediation” and reached an understanding that the terms should be changed. It was agreed that there was merit in so changing the terms since the terms “mediation” and “mediator” were more widely used and would make it easier to promote the instrument giving it more visibility. Importantly, it was decided that this would not entail any substantive change, and that the term “mediation” was intended to cover a broad range of activities that would fall under the relevant clause in the Model Law regardless of the expression used.

UNCITRAL clarified that the change of terminology does not have any substantive or conceptual implications. The new Model Law clarified the use of terminology as follows:

“For the purposes of this Law, “mediation” means a process whether referred to by the expression mediation, conciliation or an expression of similar import, whereby parties request a third person or persons (the “mediator”) to assist them in their attempt to reach an amicable settlement of their dispute arising out of or relating to a contractual or other relationship. The mediator does not have the authority to impose upon the parties a solution to the dispute”.

The UNCITRAL Mediation Rules that were adopted in 2021 contained a similar definition of mediation.

“Commercial disputes” - Neither the 2002 Model Law nor the 2018 Model Law of UNCITRAL defined the term “commercial”. UNCITRAL agreed that a definition of the term “commercial”

was not required in the Convention. Both Model Laws contain the following, identical, explanation in a footnote to Article 1(1):

‘The term “commercial” should be given a wide interpretation so as to cover matters arising from all relationships of a commercial nature, whether contractual or not. Relationships of a commercial nature include, but are not limited to, the following transactions: any trade transaction for the supply or exchange of goods or services; distribution agreement; commercial representation or agency; factoring; leasing; construction of works; consulting; engineering; licensing; investment; financing; banking; insurance; exploitation agreement or concession; joint venture and other forms of industrial or business cooperation and carriage of goods or passengers by air, sea, rail or road.’

It will be up to each Member State to give a meaning to the term “commercial”. However, this will be subject to the exclusions referred to in Article 1. Sri Lanka too has opted not to define the term since there are other statutes that use that term without definition⁷.

“International” - The Convention states that a settlement agreement will be “international” where-

- 1) at least two parties have their places of business in different States, or
- 2) the State in which the parties have their places of business is different from, either
 - a. the State in which a substantial part of the obligations under the settlement agreement is performed; or
 - b. the State with which the subject matter of the settlement agreement is most closely connected.

Section 4 of the SL Act incorporates this meaning.

Article 2 explains that where a party has more than one place of business, the relevant place of business is the place that has the closest relationship to the dispute that was settled, having regard to the circumstances known to or contemplated by the parties at the time of the settlement. This complex definition seeks to assure the true international nature of the settlement agreement that is sought to be enforced, given the importance of distinguishing such agreements from ones that are purely domestic in nature and are hence enforceable within the framework of domestic laws.

Section 16 of the SL Act provides for this definition.

Enforcement and recognition: A State is required to recognise these settlement agreements in two ways. Firstly, by making provision to have an agreement entered as a decree of court in accordance with its rules of procedure and in compliance with the conditions laid down in the Convention. Secondly, by providing for a party to invoke an agreement where a dispute arises concerning a matter which that party claims has already been resolved by a settlement agreement. States Parties need to enact domestic

⁷ The Mutual Assistance in Civil and Commercial Matters Act No. 39 of 2000 which gives effect to the Hague Convention on the Service Abroad of Judicial and Extra Judicial Documents in Civil and Commercial Matters and the Hague Convention on Taking of Evidence Abroad in Civil and Commercial Matters also does not define the term.

legislation to provide for its own procedure for “enforcement”, and is free to decide the manner in which settlement agreements will be enforced in the country subject to the substantive provisions being faithful to the Convention.

Section 6(1) of the SL Act provides for a party to make an application to a Provincial High Court exercising civil jurisdiction, to have a settlement agreement recognised as a decree of court. Section 7 of the SL Act provides that where a dispute arises in any action in relation to a matter which a party claims to have been resolved by an international settlement agreement, that agreement is admissible in evidence to establish that such matter has already been resolved.

In terms of the SL Act, an application to court may be made for the purpose of having the settlement agreement entered as a decree of court, even in the absence of a possible breach.

It needs to be emphasised that a court decree is not a prerequisite for a party to honour obligations assumed under the agreement. In fact, the binding and enforceable feature of settlement agreements is set out in Article 15 of the UNCITRAL Model Law which states that *“If the parties conclude an agreement settling a dispute, the settlement agreement is binding and enforceable”*. Although there is no such specific provision in the Convention, section 5 of the SL Act states that a settlement agreement shall be valid and enforceable and that obligations assumed by the parties shall be honoured by the parties as in any other contractual agreement, unless a decree is refused by the High Court on application made.

Article 4 of the Convention sets out what documents must be submitted to prove the authenticity of the agreement and these are incorporated in section 8 of the SL Act. The original or a certified copy of the agreement signed by the parties needs to be submitted with evidence that the agreement resulted from mediation. The latter requirement could be met by the mediator’s signature on the agreement, a document signed by the mediator indicating that the mediation was carried out, an attestation by the institution that administered the mediation, or any other evidence acceptable to the competent authority of the State. The requirement of signing (whether by the parties or the mediator) can be met by affixing an electronic signature. Following the Convention provision, section 8(4) of the SL Act provides that where the settlement agreement is not in the language of the court, the court may require that the agreement filed in court be accompanied by a certified copy in the language of the court.

Section 12 of the SL Act provides for the application to be by petition and affidavit, and for evidence to be taken by affidavit unless the High Court deems it fit to take evidence orally. Speedy determination of these applications is sought to be ensured by providing in section 12(2) of the Act that the court shall give a date within two weeks of the presentation of the petition and affidavit to determine the matter and that the respondents shall be granted a date to state objections which must be supported by affidavit. Section 12(5) states that the High Court shall hear and finally dispose of the case within three (3) months of the application for a decree. This procedure and timelines are specific to Sri Lanka.

Grounds for refusal to enter a decree of court:

Article 5 of the Convention provides for the grounds on which enforcement of a settlement can be refused. The grounds are based on defects in respect of (a) a party, (b) the settlement agreement, or (c) the mediator. In terms of the Convention, these grounds are exhaustive, and Member States may not refuse the grant of relief on any other ground. These grounds are recognised in section 9(1) of the SL Act. Accordingly, relief may only be refused if –

- (a) a party to the settlement agreement was under some incapacity;
- (b) the settlement agreement sought to be relied upon:
 - (i) is null and void, inoperative or incapable of being performed under the applicable law (the Convention wording is – *under the law to which the parties have validly subjected it or, failing any indication thereon, under the law deemed applicable by the State where relief is sought under Article 4*);
 - (ii) is not binding, or is not final, according to its terms; or
 - (iii) has been subsequently modified; or
- (c) the obligations in the settlement agreement:
 - (i) have been performed; or
 - (ii) are not clear or comprehensible;
- (d) granting relief would be contrary to the terms of the settlement agreement;
- (e) there was a serious breach by the mediator of standards applicable to the mediator or the mediation without which breach that party would not have entered into the settlement agreement; or
- (f) there was a failure by the mediator to disclose to the parties' circumstances that raise justifiable doubts as to the mediator's impartiality or independence and such failure to disclose had a material impact or undue influence on a party without which failure that party would not have entered into the settlement agreement.

While the burden of establishing the above grounds is on a party objecting to the grant of relief, section 9(2) of the SL Act provides that the court may also refuse to grant relief if it finds that (a) granting relief would be contrary to the public policy of Sri Lanka, or that the subject matter of the dispute is not capable of settlement by mediation under the laws of Sri Lanka. This provision is based on Article 5(2) of the Convention.

The Convention deals only with how mediated settlement agreements can be enforced and not with any aspect of the mediation process itself.

Reservations that can be declared by States Parties to the Convention:

Article 8 of the Convention provides that the following two reservations may be declared by a Party to the Convention, i.e. that:

- a) it shall not apply this Convention to settlement agreements to which it is a party, or to which any governmental agencies or any person acting on behalf of a governmental agency is a party, to the extent specified in the declaration;

- b) it shall apply this Convention only to the extent that the parties to the settlement agreement have agreed to the application of the Convention.

This provides discretion to States Parties to exclude the application of the Convention to settlement agreements to which the Government or a government agency is a Party and also to limit the application of the provisions only to instances in which the disputing parties have agreed to its applicability. The reservations are permitted to be made at any time, including at the time of signing the Singapore Convention, at the time of ratification, acceptance, approval or accession, or even after the entry into force of the Singapore Convention. The SL Act, in section 2(2) states that the application of the Act shall be subject to such reservations as may be declared by the Government of Sri Lanka, and thus reserves to itself the right to declare reservations even at a future time. At the time of ratification in February 2024 Sri Lanka did not declare any reservations.

As at March 2024 fourteen (14) States, i.e. Belarus, Ecuador, Fiji, Georgia, Honduras, Kazakhstan, Qatar, Saudi Arabia, Singapore, Turkey, Uruguay, Japan, Nigeria and Sri Lanka have become parties to the Convention. Of these, Belarus, Georgia, Kazakhstan, Saudi Arabia and Japan have declared reservations. All five (5) State Parties declared reservation (b) above while Kazakhstan and Georgia declared reservations in respect of both (a) and (b) above. In addition, Iran declared reservations at the time of signature but has not as yet ratified the Convention.

MEDIATING FINANCIAL DISPUTES

This Chapter will discuss the types of disputes that may be expected to be submitted to the Mediation Boards established to mediate financial disputes (i.e. The Boards established under the Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003) and also the focus that may be required to mediate such disputes successfully. While the procedure to be adopted will be the very same irrespective of the category of dispute, mediators may need to be mindful of certain sensitivities that are specific to financial dispute resolution. The mediator may need to use some of the tools more than others.

Types of financial disputes-

A majority are likely to be repayment issues where the debt is accepted. In a recent study⁸ of disputes referred to the Community Mediation Boards it was revealed that the disputes related to repayment of borrowings from Banks, Micro Finance Institutions, mortgages, hire purchase, pawning, borrowings from informal lenders from within the village or city, credit card repayments, group loans from Community based Organisations such as women's societies, Farmers' organisations and Samurdhi, State housing cooperatives, leasing and non-payment of utility bills. A majority were in relation to loans and borrowings that were secured with collateral and even unsecured. The need for the loan was identified as for consumption or entrepreneurship. The consumption category was where finances were required for household expenses, housing or vehicles and the entrepreneurship ventures required finances for self-employment, farming, small scale tea cultivation and animal husbandry.

Above scenarios may require a greater focus on settlement than a search for interests. The issue will almost never be about whether there is a debt. Some factors that may be relevant in determining how a mediation will need to be handled are the following:

- When communicating with the parties, consider bringing up the economic and social costs of not reaching a settlement;
- Pursue whether there is an need to sustain a relationship (Banks with their customers; among members in CBOs);
- Focus on the need for creative alternatives to repossessing collateral;
- Focus on the need to develop customised solutions that suit the particularities of the parties;
- Accept the reality that a secured creditor will assume a strict position on getting the collateral;
- The importance of managing the perception/reality of a power imbalance;
- The need to use skills to change unyielding positions adopted by creditors;
- The need to identify the degree of involvement, as the mediator, to help parties shift positions, communicate better and pursue settlement.

⁸ Study funded by The Asia Foundation and conducted by the Center for Poverty Analysis (CEPA) on "Rapid assessment of community level financial disputes in six (06) districts (Kandy, Polonnaruwa, Monaregala, Gampaha, Colombo and Anuradhapura) – August 11, 2023"

It is also important to understand the current attitude of creditors and debtors towards the dispute resolution options currently available. The CEPA study referred to above as well as interviews with creditors indicate the following:

- The CMBs entertain applications for the settlement of a wide variety of disputes and in some areas, the financial disputes amount to 50% to even as much as 80% of the total number of applications. This places a challenge to CMBs to provide meaningful services.
- Measures taken by CMBs to manage the “caseload” do not necessarily contribute to achieving the macro objective of successful resolution of disputes and keeping them away from litigation.
- A large number of parties (debtors) do not respond to the Notice sent by the CMB. This may be the result of a lack of awareness of the value of mediation or due to an absence of confidence in mediations or other undocumented reasons.
- Financial Institutions pursuing credit card and small loan defaults access CMBs primarily because they have to, and are satisfied with obtaining the Certificate of non-settlement and do not expect any meaningful settlement; These Institutions then pursue other means to recover debts – litigation or private debt collection.

Topics for discussion-

- a) What measures can be adopted to inspire confidence in mediation as an effective dispute resolution mechanism for financial disputes and who should take responsibility for actioning these? What additional steps should be taken to ensure attendance by parties?
- b) Will the amendments to the Mediation Boards Act No. 2 of 2024 with regard to matters that must be incorporated in the Certificate of Non-settlement, address the issue of non-attendance?

CONTENT TO BE INCLUDED IN A CERTIFICATE OF NON-SETTLEMENT

The matters that must be stated in a certificate of non-settlement is provided for, in both the Mediation Boards Act No. 72 of 1988 as amended and in the Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003.

Section 14A of the Mediation Boards Act No. 72 of 1988 as amended

1. The certificate must be issued:
 - a. when a settlement of any dispute or offence has not been possible; or
 - b. when the resolution of any differences that have arisen after a settlement, has not been possible.
2. The certificate must be *in the prescribed form* and must state that it has not been possible to settle the dispute and or offence by mediation, and state the reasons for non-settlement. “Prescribed” means – prescribed by the Minister by Regulation.
3. The certificate must be issued by the Chairperson or the Chief Mediator.

Section 12 (introduced by the amending Act, No. 2 of 2024)

Section 12(1) sets out that a certificate of non-settlement signed by the Chairperson or the Chief Mediator, must be issued to the disputants, stating any of the following reasons for non-settlement –

- a) it was not possible to constitute a Board due to a party not appearing-
 - a. for two (2) consecutive dates after due notice was given, or
 - b. after three (3) months of making the application, whichever occurs first; or
- b) a Board was constituted but –
 - a. the disputants did not agree to a settlement; or
 - b. settlement was not possible since one of the disputants was absent after due notice; or
 - c. a disputant requested the issue of a certificate after three (3) months from the date of making the application.

Where the dispute or offence is referred to a Board by court the Chairman or the Chief Mediator is required to issue a report stating the above reasons for non-settlement.

Section 14 of the Mediation (Special Categories of Disputes) Act No. 21 of 2003

The certificate must be issued when the parties do not agree to a settlement. The certificate must be in the prescribed form and state that it has not been possible to settle the dispute by mediation and state the reason for non-settlement and must be signed by the Chief

Mediator. Where the dispute is referred by a court or Labour Tribunal the same facts are required to be submitted to court in a report.

MODEL DISPUTE RESOLUTION CLAUSES

Model clause when only mediation is selected -

“The parties hereby agree that any dispute arising out of or in connection with this contract shall be referred to the CCC-ICLP International ADR Center, Sri Lanka to be resolved through Mediation in compliance with the CCC-ICLP International ADR Center Mediation Rules.”

Model tiered clause when mediation is selected, and reference to arbitration is provided for, if mediation is not successful -

“The parties hereby agree that any dispute arising out of or in connection with this contract, shall be referred to the CCC-ICLP International ADR Center, Sri Lanka (IADRC) to be resolved through mediation in compliance with the IADRC Mediation Rules. If the dispute is not settled within thirty (30) days of the commencement of the mediation or within such further period as the parties may agree to in writing, such dispute shall thereafter be referred to arbitration in terms of the IADRC Arbitration Rules”.

TEMPLATE FOR AGREEMENT TO ENGAGE IN MEDIATION

WHEREAS WE, and are parties to the dispute, a summary of which is set out below.

AND WHEREAS we, the said parties are desirous of having the said dispute resolved by mediation in terms of the Rules of the CCC-ICLP Mediation Rules at the CCC-ICLP International ADR Center.

AND WHEREAS the CCC-ICLP International ADR Center has agreed to provide the services for mediation of the said dispute in terms of the Mediation Rules of the CCC-ICLP International ADR Center.

AND WHEREAS we the parties are agreeable to pay to the CCC-ICLP International ADR Center, the fees in relation to the mediation, as set out in the fee schedule of the International ADR Center.

WE THEREFORE HEREBY agree to participate in the mediation and agree to abide by and comply with the Mediation Rules of the CCC-ICLP IADR Center/other Rules [insert reference to applicable Rules] and agree that the date of commencement of the mediation shall be [insert date agreed upon].

SUMMARY OF DISPUTE

IN WITNESS WHEREOF the Parties, have placed their hands hereunto and to two (02) others of the same tenor and date on this day of 20...

[Names and signatures of the parties to the dispute].

TEMPLATE FOR MEDIATED SETTLEMENT AGREEMENT

THIS AGREEMENT is entered into on this [insert date] day of
[insert month and year] between

[insert name of Party A, and details]

and

[Insert name of Party B, and details]

WHEREAS the parties were engaged in the dispute described below, and submitted same for settlement by mediation to the CCC-ICLP International ADR Center.

AND WHEREAS the dispute was the subject of a mediation administered by the CCC-ICLP International ADR Center in terms of an Agreement to engage in mediation signed by the Parties dated *[insert date]*.

AND WHEREAS the parties have, on *[insert date]*..... reached a settlement of the matters in dispute and desire to enter into this Agreement to lay down the terms of the settlement so agreed to.

WHEREFORE the parties agree as follows

THE DISPUTE

[Describe the dispute briefly]

TERMS OF SETTLEMENT

1. PARTY A (*insert name*) hereby accepts to do the following –
2. Party B (*insert name*) hereby accepts to do the following –
3. All Parties agree that –
 - a) The obligations assumed under this Agreement and their import are fully understood and the parties are able and willing to honour same as herein set out;
 - b) The terms and obligations herein agreed to, supersede all terms and obligations in respect of the matters that were in dispute;
 - c) The obligations undertaken with regard to maintaining confidentiality of matters discussed and disclosed during the mediation, will be honoured;
 - d) In the event that any dispute arises out of this Agreement, the parties shall refer the dispute so arising, to the CCC-ICLP International ADR Center to attempt settlement by mediation;
 - e) This Agreement shall be governed by and be construed in compliance with the laws of the Democratic Socialist Republic of Sri Lanka. (Amend as required)

IN WITNESS WHEREOF the Parties have placed their hands/caused their authorised signatories to place their hands, hereunto and to one other of the same tenor and date

as this Agreement at Colombo on the date month and year mentioned at the beginning hereof.

Name and Signature of Party A

.....

Witnesses

1.

2.

Name and Signature of Party B

.....

Witnesses

1.

2.

ENDORSEMENT OF THE MEDIATOR

(To be amended as appropriate, if there is more than one mediator)

I, the undersigned, functioned as the mediator appointed by the CCC-ICLP International ADR Center in the dispute (described below) between and which was mediated commencing *[insert commencement date]* and certify that the parties entered into the above Settlement Agreement on *[insert date of signing of Settlement Agreement]*.

DESCRIPTION OF DISPUTE

Name of mediator:

NIC /Passport No.:

Date:

Q&A ON MEDIATION

ABOUT MEDIATION

1. What is mediation?

Mediation is a method of resolving disputes and is categorised as an “Alternative Dispute Resolution” or “ADR” mechanism.

Mediation adopts a process that uses a third person (called the mediator) to assist disputing parties to resolve their dispute. The mediator plays a non-coercive role and has no authority to impose a binding decision on the parties. That does not mean that a settlement, when agreed to by the parties is not binding. It is as binding as any other contract. It only means that the parties agree on the terms of the settlement at their own discretion and that nothing is forced on them by the mediator.

The procedure adopted is totally non-adversarial and is informal. Mediation has a focus on empowering the disputants to find solutions to a problem through a proper understanding of the core issues and with a focus on their interests and needs. That understanding is sought to be reached through a disciplined process that is managed by the mediator. The process affords an opportunity for disputants to express their concerns and issues directly and to identify their interests and find solutions to satisfy those interests. Once the terms of the solution are agreed to, the parties enter into a written settlement agreement which is binding on the parties (see also Question 23).

There are many types of mediations. The type that is currently offered by the IADRC is *facilitative mediation*.

2. What is it an alternative to?

The term “Alternative Dispute Resolution” or “ADR” as commonly known, refers to alternatives to court administered litigation. There are many such ADR processes that are recognised the world over. These include arbitration, mediation, adjudication, negotiation, and conciliation. Each of these has features that are unique to its own method, and offers to resolve disputes outside the formal courts.

3. Why are alternatives important?

The movement to adopt ADR processes developed because of a deep-seated dissatisfaction with the court procedure, which was riddled with delay, expense and uncertainty. However, arbitration as practiced in many countries, including in Sri Lanka, has also lost its glamour as a viable alternative, simply because it has evolved as “a court outside the courts”, riddled with the same evils of delay and expense which were sought to be eliminated through alternatives. Hence the development of other alternatives such as mediation starting with a modern North American model in the 1970s.

The popularity of mediation as a meaningful method resulted in its use for many categories of disputes, including for cross border commercial disputes and investor-State disputes. Due to its extensive use, a demand arose to establish a common framework for the enforcement of mediated settlement agreements entered into by contracting parties

across borders. The result was the *Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation* (the “Singapore Convention”) that was adopted by the UN General Assembly in 2018. Mediation is also increasingly used to resolve investor-State disputes and family disputes.

4. How does mediation differ from litigation and arbitration?

- a) In litigation a third party who is expected to be neutral (a Judge), hands down a judgment after hearing all the parties. The decision is based on the rights and liabilities of the parties according to law. In arbitration, an Arbitral Tribunal does the same. Both adopt an adversarial approach.

In mediation, the mediator has no power to impose a decision on the parties. The mediator only manages the mediation process and uses special techniques and skills to assist the parties to reach a solution that is acceptable to them and which satisfies their interests and needs.

- b) In litigation there are strict rules of evidence that determine which documents can be submitted to prove claims. In arbitration, arbitrators are not governed by rules of evidence but documentary evidence is very important and is relied on.

In mediation, nothing needs to be proved, so rules of evidence are irrelevant and don’t apply, although documents may be used to support basic facts.

- c) In litigation there are strict rules of procedure that must be complied with. It is the same with arbitrations.

In mediation, the mediator follows a disciplined procedure that helps parties to discuss matters, but the atmosphere is very informal.

- d) In litigation, it is important to have the services of lawyers to argue points of law before the Judge. It is the same with arbitration where lawyers argue points of law based on rights, obligations and liabilities, before arbitrators.

In mediation, while lawyers can be present and assist parties, the disputants have complete freedom to speak for themselves without speaking through a lawyer, since legal rights and remedies are not what is important but the interests and needs of the disputants.

5. What disputes can be referred to mediation at the IADRC?

Any dispute arising from a contractual agreement relating to a “commercial” matter can be referred to mediation at the IADRC. It is a reality that if one wants to avoid litigation, the ADR process that is most suitable for a specific dispute must be determined with full knowledge of the values and benefits of each process. It is accepted globally that mediation is suitable for a wide category of disputes ranging from commercial and investment disputes to family and matrimonial disputes to employment related disputes. Contracting parties are advised to include a mediation clause in the contract, to specify the dispute resolution method.

6. What is a “mediation clause”?

A mediation clause is a clause included in an agreement/contract whereby the parties to that agreement agree to refer any dispute that may arise, shall be referred for resolution

by mediation. In effect, this means that the parties agree not to file action in a court of law before referring the dispute to mediation. If mediation fails, then the parties are free to file action in court. Even if the parties have not included a mediation clause in an agreement, parties can refer a dispute to mediation voluntarily.

A tiered clause may also be used to provide for both mediation and arbitration (“Med-Arb clause” or “Arb-Med-Arb”) to provide for mediation as well as arbitration at different stages. Advice on these can be discussed with the IADRC which has their model clauses.

7. Can categories of disputes other than commercial disputes, be resolved by mediation?

Yes, there are two statutes in Sri Lanka that provide for state managed mediation boards to entertain applications for the resolution of other categories of minor disputes below a specified monetary threshold.

The IADRC provides services only for commercial dispute resolution. The IADRC can however provide administration services to mediators that handle other non-commercial disputes such as family disputes.

8. Can a dispute be referred to mediation if there is ongoing litigation?

Yes, if parties so decide. An action in a court of law is not affected by a reference to mediation. Counsel could inform court of the reference to mediation and may request court to await the outcome of the mediation. If a settlement is reached, parties can request court that the terms of the mediated settlement be adopted as a court settlement. If a settlement is not reached, the court case can proceed.

The proposed new Mediation Bill, seeks to provide for court to refer a matter before it to mediation. The court will do that only after considering all circumstances. In many countries in the world, this practice is adopted. It is called “court referred mediation”.

In some countries, parties must go to mediation if the court makes an order and the mediation service is provided as a part of the court system. This is referred to as “court managed mediation”.

9. Why is mediation a good alternative?

User preference for mediation is due to the following:

- It is a speedier process.
- It is cost effective.
- It has a focus on finding a solution that satisfies the needs and interests of parties.
- The process recognises party autonomy. Parties have complete control over the outcome.
- The process is informal and flexible.
- Impartiality of the mediator is assured.
- A mediated settlement can help improve relationships. In business, it is important to be able to have a good relationship and to be able to continue business.

- Confidentiality is assured. Matters discussed cannot be used in a court of law. Everything said and discussed is without prejudice.

10. Has mediation been successful in settling commercial disputes?

Yes. That is why it is gaining popularity and is preferred to litigation. It is this popularity that inspired the United Nations Commission on International Trade Law (UNCITRAL) to formulate a Convention which was adopted by the United Nations in 2018 – the *UN Convention on International Settlement Agreements Resulting from Mediation*. Many other international organisations have also established centres and formulated Rules to provide mediation services. See the article on “Mediation – the Global Scene” at page 5.

THE MEDIATION PROCESS

11. How can a mediation be initiated?

Where the parties have included a mediation clause in an agreement, and a dispute under that agreement arises, either party can make a request to the IADRC to commence mediation. Even if there is no mediation clause, one party or all parties jointly, can make a request to the IADRC to commence mediation. In such an event, the mediation can commence only when all parties agree to mediate the dispute.

A Request for Mediation (RfM) must be submitted to the IADRC. The website of the IADRC (www.iadrc.lk) provides the necessary information to help disputants to commence a mediation. The IADRC will also advise on the process.

12. What is the procedure adopted in mediation?

The procedure adopts a disciplined approach which must be strictly adhered to, and which is managed by the mediator. The mediation commences with the mediator addressing all parties to the dispute jointly and explaining the procedure and rules that apply – the mediators’ opening address. Thereafter, each of the disputing parties are given the space to “unpack” their story. The mediator and the other party listen to these stories. The mediator will ask questions to help parties understand their real concerns and needs. Through that process parties are able to reach a new understanding of the core issues, and to be empowered thereby to identify their own solutions that are acceptable to them. The mediator will have joint sessions at which all parties will be present, and will also have private sessions with one party at a time. A mediator will not communicate to the other party, anything revealed to him/her in confidence.

Mediators functioning on the Special Category Boards appointed under Act No. 21 of 2003 must comply with the procedure set out in Schedule IV of the Mediation (Special Categories of Disputes) Regulations No. 1 of 2005 in the conduct of mediation sessions. The procedural requirements adopt universally accepted norms. These requirements are relevant to questions 13 and 14 below, as well.

13. Are there Rules to govern the mediation process?

Yes, the IADRC has its own Mediation Rules.

The Rules provide for matters relating to the governance of the total process, including how a disputing party can submit a request to the IADRC to conduct a mediation, follow up steps, duties of the IADRC, selection of mediator/s, duties of the parties, duties and conduct of the mediator including impartiality and independence, confidentiality, fees payable, the manner of concluding a mediation and entering into a settlement agreement.

When a request is made to the IADRC to mediate a dispute, the parties can opt to use the IADRC's Mediation Rules, or any other Rules. The IADRC encourages parties to opt for the Rules of the IADRC since they incorporate international norms and best practices.

14. How is a mediation concluded?

If the mediation is successful, the process is concluded when the parties enter into a written settlement agreement, in which all of the terms and conditions that are agreed upon, i.e. the obligations of each party are incorporated.

If the mediation is not successful, the process is concluded when the mediator terminates the mediation or when the parties communicate their wish to bring the mediation to a close without reaching a settlement.

15. Can parties revise or revoke a settlement agreement after signing?

That is possible. The Rules of IADRC provide that a party may, within thirty (30) days after entering into a settlement agreement, make an application to the IADRC to revise or revoke that agreement on three specific grounds. These are – (a) if the terms and conditions were agreed to without a proper appreciation of the ensuing obligations; or (b) if circumstances have arisen that prevents a party from honouring the obligations; or (c) where it is alleged that there was bias on the part of the mediator. The IADRC will appoint a mediator in consultation with the parties to inquire into the issues raised and attempt a resolution in compliance with the Rules.

16. What are the fees payable for a mediation?

In the case of the IADRC, there is a Fee Schedule that sets out the fees payable. There is a professional fee to be paid to the mediator/s and also components to cover processing, documentation and administration related to the mediation.

THE MEDIATOR

17. How is a mediator selected to mediate a dispute?

The IADRC has a list of accredited mediators. The parties can select a mediator and submit a joint nomination to the IADRC. The nomination can be from the IADRC list or even another person with experience. In the absence of a joint nomination, the IADRC will consult the parties and appoint a mediator. The list of IADRC mediators includes experienced mediators from overseas as well. The general rule is that one mediator will be appointed. However, if there are complex issues in dispute, two mediators can be appointed in consultation with the parties.

18. What is the role of a mediator?

The mediator performs multiple tasks. Most importantly the mediator manages the process. Since the process is a very disciplined one with very specific phases and stages, a mediator needs specific skills and needs to adopt specific techniques to facilitate the process and assist the parties. Hence, it is very important that mediators are well trained in managing the process. A mediator also has to be a good communicator and negotiator. Importantly, a mediator has to abide by a strict code of conduct.

Training in the techniques and skills of mediation is as vital for a mediator as legal training is to those who are permitted to practice law. The IADRC has trained and qualified mediators who can be appointed to mediate and a Code of Conduct that mediators must abide by.

19. What is the advantage of having the services of a mediator as opposed to parties negotiating by themselves?

Sometimes parties to a dispute can be successful at negotiations conducted by themselves. However when that fails, and third party intervention by way of a mediator is sought, the mediator brings in special techniques and skills that contribute to a successful outcome. It is usual that disputants seek third party intervention when it is accepted that negotiating among themselves will not yield results.

20. What are the main principles of conduct that a mediator must comply with?

Neutrality, confidentiality and non-coercive intervention.

- A mediator is appointed only with approval of the disputants. A mediator who has a conflict of interest is not permitted to accept an appointment. The mediator is required to sign a Declaration of Neutrality. In the event of perceived conflict, a mediator must sign a disclosure and will be appointed only if the parties are satisfied that neutrality will nevertheless be maintained and provide approval in writing to this effect.
- The mediator is also required to maintain absolute confidentiality with regard to all matters discussed during the mediation. Mediators must sign the pledge to abide by the Code of Conduct of the IADRC, prior to appointment.
- A mediator must never give directions or decisions to the parties.
- Mediators functioning on the Special Category Boards appointed under Act No. 21 of 2003 must comply with the Code of Conduct set out in Schedule V of the Mediation (Special Categories of Disputes) Regulations No. 1 of 2005

21. How does the IADRC grant accreditation to mediators?

The IADRC has adopted Rules for the accreditation of mediators that prescribes the eligibility requirements that must be fulfilled for the accreditation of mediators. Mediators who satisfy the eligibility criteria, i.e. those possessing the requisite qualifications, knowledge and experience in mediating, are considered for accreditation upon application. Internationally reputed mediators are also accredited by invitation.

ROLE OF PARTIES AND OF THE LAWYERS

22. What is expected of the parties during mediation?

The parties are required to be honest and truthful about the matters disclosed, and be courteous and respectful to the other party. Parties are also bound to maintain confidentiality with regard to the matters discussed during the mediation. This is to ensure a safe environment for parties to speak openly, communicate effectively and brainstorm freely to solve problems without the fear that anything said will be used against them in another dispute resolution process and that nothing said during a mediation will be taken as an acceptance of any position (particularly as a surrender of a right) or of any fact with regard to the matter in dispute.

23. Are lawyers permitted in a mediation?

Parties can have the assistance of lawyers and can also have opportunities to consult with their lawyers during the mediation process. Parties cannot be represented by lawyers at the sessions, in the sense that a lawyer cannot be used to argue points of law with the mediator or the other disputant. This is to ensure that party autonomy is preserved and that parties can derive the benefit of the informal environment, which is a key feature of mediation. Direct communications between the parties, even if brief, as circumstances demand is important in mediation. Since mediation does not seek to ascertain or judge legal rights and wrongs but rather seeks to ascertain the interests of parties, the parties alone have the best idea of how their interests will be met.

Lawyers, the world over, are adapting to play a meaningful role in this process, which is very different to the role they usually play in the courtroom, which adopts an adversarial approach. Lawyers are cultivating mediation advocacy skills that are of value in assisting their clients to resolve disputes in a non-adversarial environment through mediation. Mediation advocacy training for lawyers is also available.

In terms of the provisions of the 1988 and 2003 Acts however, no Attorney-at-Law, an agent or other person is entitled to represent a disputant at the mediation. However, a spouse can represent a spouse and a minor or person with disabilities can be represented by a parent, guardian or curator.

ENFORCEMENT OF A SETTLEMENT AGREEMENT

24. Is a settlement agreement valid in law?

Yes it is. A settlement agreement that has been signed by the disputants at the end of the mediation is as valid and effective in law as any other agreement. The proposed Mediation *(Civil and Commercial Disputes) Bill provides for this clearly by stating that a settlement agreement shall be binding between the parties to the settlement agreement and enforceable in law as a valid contract.* Obligations assumed under agreements must be honoured without any reference to courts. A mediated settlement agreement has the same status and the parties to the settlement agreement have the same obligation to honour the terms of the settlement agreement as in the case of any other contractual agreement between parties.

The Bill also provides that when a party to a Settlement Agreement institutes legal proceedings in a court against another party to that agreement, in respect of a matter that has been settled in terms of such Settlement Agreement, the court shall have no jurisdiction to hear and determine such matter. This clearly means that in the event that such legal proceedings are sought to be initiated, a party can object to a court assuming jurisdiction in respect of that matter.

25. How can the obligations under a mediated settlement agreement, be enforced?

Obligations assumed under agreements between parties are binding and must be honoured without any reference to courts, unless there is a breach. A mediated settlement agreement has the same status and the parties to the settlement agreement have the same obligation to honour the terms of the settlement agreement as in the case of any other contractual agreement between parties. The obligation to honour the terms of an agreement arises upon entering into the agreement. It has been found that, since a mediated settlement agreement is arrived at by consensus of the parties, the instances of breach are minimal.

Just as in any contractual agreement, if a party to a mediated settlement agreement does not honour the obligations, that party is in breach of a legally binding obligation and the other party can apply to court to enforce compliance. The situation is the same as in arbitration where an award made by an Arbitral Tribunal, is binding on the parties and court intervention can be sought when there is a breach.

The proposed Mediation Bill will recognise the binding nature of a mediated settlement agreement, i.e. that a settlement agreement shall be binding between the parties to the settlement agreement and be enforceable in law as a valid contract. It is a statement that confirms the legal position. The legislation will also recognise the right of a party to a mediated settlement agreement to apply to court to have a decree of court entered in terms of the provisions of the settlement agreement. These provisions are expected to be included in the *Mediation (Civil and Commercial Disputes) Bill*, which is currently under preparation.

26. What does the Mediation (Civil and Commercial Disputes) Bill provide for?

The IADRC is supporting the Government to draft the “*Mediation (Civil and Commercial Disputes) Bill*” to provide for a governance regime for the conduct of mediations to resolve civil and commercial disputes. The Bill will provide for the statutory recognition of certain salient features of mediation and for setting practice standards to be complied with in the conduct of mediations, such as - the obligations of a mediation service provider, of the mediator and of the parties; the obligation to maintain confidentiality; the rule of impartiality of the mediator; the stay of prescription when a mediation commences; and how a mediation is initiated, commenced and concluded. It also clarifies what matters cannot be submitted to mediation. The provisions are based on the premise of voluntary submission of disputes to mediation, sans any compulsion.

The statute does not provide for the establishment of any Boards or for mandatory reference to mediation, rather only provides for principles that must be complied with, when mediation is used for the resolution of civil and commercial disputes. The provisions would apply to mediations conducted in the private domain such as by the IADRC.

මූල්‍ය ආරවුල් සමථකරණය කිරීම සඳහා ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලියක් වන සමථකරණ සංකල්ප භාවිතය

අධිකරණ අමාත්‍යාංශයේ සමථකරණ පුහුණු නිලධාරීන්
සහ 2003 අංක 21 දරන සමථකරණ (විශේෂ ආරවුල් කාණ්ඩ)
පනත යටතේ මූල්‍ය සමථකරණ මණ්ඩල සඳහා පත් කරනු
ලබන සමථකරුවන් සඳහා අන්තර්ජාතික ආරවුල් නිරවුල් කිරීමේ
මධ්‍යස්ථානය විසින් සම්පාදනය කරන ලදී

අන්තර්ජාතික ආරවුල් නිරවුල් කිරීමේ මධ්‍යස්ථානය
22වනි මහල, බටහිර කුලුන, එවෙලෝන් චතුරස්‍රය, කොළඹ 01
www.iadrc.lk

Part of the programme

Funded by
the European Union

Implemented by

The Asia Foundation

මෙම ප්‍රකාශනය යුරෝපා සංගමය විසින් මූල්‍ය අනුග්‍රහය ඇතිව සම්පාදනය කරන ලද්දකි.
එහි අන්තර්ගතයන් SEDR ව්‍යාපෘතියේ වගකීමක් වන අතර යුරෝපා සංගමයේ අදහස් අවශ්‍යයෙන්ම පිළිබිඹු නොකරයි.

පටුන

ගෝලීය වශයෙන් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරවුල් විසඳීමේ විකල්ප ක්‍රමවල ආරම්භය	1
සමථකරණය - ගෝලීය තත්වය	5
සමථකරණය සම්බන්ධයෙන් දේශීය නීති	7
ගැසට් අංක 1413/5	11
සමථකරණය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති	16
මූල්‍ය ආරවුල් සමථකරණය	22
නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයේ ඇතුළත් කළ යුතු කරුණු	24
සමථකරණයේ නියැලීමට එකඟතාව සඳහා වන සැකිල්ල	26
සමථකරණය හරහා ඇතිකරගන්නා නිරවුල්කරණ ගිවිසුම සඳහා ආකෘතිය	27
සමථකරණය පිළිබඳ ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු	29
සමථකරණය ගැන	29
සමථකරණ ක්‍රියාවලිය	33
සමථකරු	34
පාර්ශ්වකරුවන්ගේ සහ නීතිඥවරුන්ගේ වගකීම්	36
සමථ ගිවිසුමක් බලාත්මක කිරීම	36

ගෝලීය වශයෙන් සහ ශ්‍රී ලංකාව තුළ ආරවුල් විසඳීමේ විකල්ප ක්‍රමවල ආරම්භය

පොළු මුදුරුවලින් සටන් කිරීමෙන් හෝ විෂ ර්තල විදීමෙන් හෝ වේවා, නැතහොත් කාසියක් උඩ දැමීමෙන් හෝ වෙනයම් ක්‍රමයකින් වේවා, ප්‍රාග් ඓතිහාසික යුගයේ සිටම මානවයා ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා තමන්ගේම ක්‍රම නිර්මාණය කරගෙන තිබේ. සෑමවිටම, ප්‍රචණ්ඩත්වයට වඩා හොඳ වෙනත් ක්‍රම සෙවීමට පෙළඹීමක් තිබී ඇත. ජීවිතයේ සෑම අංගයක් සම්බන්ධයෙන්ම දියුණුව ලබන්නට වූ මානව වර්ගයා ආරවුල් නිරාකරණය සම්බන්ධයෙන් ද වඩාත් දියුණු ක්‍රම යොදාගන්නට විය. වඩාත් හොඳ විකල්ප සෙවීම එවකට ආරම්භ වූ අතර අදටත් එය පවතින්නකි. එසේ සොයන ලද්දේ සහ අද ද සොයන්නේ අසතුටුදායක ලක්ෂණවල හානිය අඩු කරන වඩාත් අර්ථවත් ක්‍රම සඳහා වේ. සෑමවිටම එය, ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ට වඩාත් හොඳ ප්‍රතිඵල ලබාදෙන ක්‍රම සෙවීමක් විය.

ලොව වටා විවිධ සංස්කෘතීන්ට අයත් ජනයා ආදී කාලයේ සිට ම ආරවුල් විසඳාගැනීම සඳහා ප්‍රතිවාදී නොවන ක්‍රම භාවිතා කර ඇති බව දන්නා කරුණකි. විධිමත් විනිශ්චය කිරීම සහ යුක්තිය පසිඳලීම හා බැඳුණු දැඩි නීති ඇති වූයේ පසුකාලීනව වූ අතර, වඩාත් හොඳ යුක්තියක්, සාධාරණත්වයක් සහ නීතිය ඉදිරියේ සමාන සැලකුම් සඳහා වූ අවශ්‍යතාවය සඳහා ප්‍රතිචාරයක් වශයෙන් ඒවා පිළිගැනීමට ලක්විය. ධුරාවලියක් සහිත අධිකරණ ව්‍යුහයක්, හරයාත්මක සහ කාර්යපටිපාටිය ලිඛිත නීති, ප්‍රතිවාදී පරිසරයක නඩු විනිශ්චය කිරීමේ කලාවේ පුහුණුව ලැබූ විනිසුරන්, සහ වෘත්තීමය සුදුසුකම් සහිත, පුද්ගලයින් වෙනුවෙන් පෙනී සිටීමේ කලාව පුහුණු වූ නීතිවේදීන් එම නඩුකීම හා සම්බන්ධ පරිසරය නිර්මාණය සඳහා දායක විය. හරයාත්මක නීති මගින් නිවැරදි දේ කුමක්ද යන්න සහ තහනම් කර ඇති දේ කුමක්ද යන්න ප්‍රකාශ කර ඇති අතර මිණිසාට අනුකූල විය යුතු සීමාවන් ඒවායින් පනවා තිබේ. කාර්ය පටිපාටික නීති මගින් කරුණු අධිකරණයට ඉදිරිපත් කර තර්ක කළ යුතු ආකාරය දක්වා ඇත.

කාලයාගේ ඇවෑමෙන්, සෑම ආකාරයකම ආරවුල් සඳහා විසඳුම් අපේක්ෂාවෙන් මිණිසුන් අධිකරණය අභිමුඛයට ගිය බැවින් විධිමත් අධිකරණ නඩු වලින් පිරී ගියේය. මේ පුද්ගලයින් අධිකරණය වෙත පැමිණියේ ඔවුන්ට වෙනත් විකල්පයක් නොමැති වූ බැවින් හෝ යුක්තිය ඉටු වනු ඇති බවට ඔවුන් තුළ විශ්වාසයක් තිබූ බැවිනි.

ශ්‍රී ලංකාවේ තත්වය ද එසේම විය. නැණවත් වැඩිහිටියන්ගේ මූලිකත්වය සහිත ගම් සභා තාක්ෂණික හෝ ලිඛිත නීති නොමැතිව ම ආරවුල් නිරාකරණ කරන ලදී. ලන්දේසීන් විධිමත් අධිකරණ පද්ධතිය හඳුන්වා දුන් අතර, වැඩි කල් යන්නට මත්තෙන් එය ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් ම යොදාගන්නා ක්‍රමවේදය බවට පත් විය. 1970 ගණන් වන විට, අධිකරණවලට එහි බර දැනෙන්නට පටන්ගෙන තිබුණු බව පැහැදිලි ය. එවකට පටන් ම, නීතියේ ප්‍රමාදයන් සහ නඩුකීම හා සම්බන්ධ වියදම් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා යුක්තිය පසිඳලීමේ පද්ධතිය ප්‍රතිසංස්කරණය කිරීම සඳහා වන අවශ්‍යතාවය ප්‍රධාන ධාරාවේ අවශ්‍යතාවයක් ලෙස ආමන්ත්‍රණය වන්නට ගෙන තිබුණි.

සෑම ආකාරයක ම ආරවුල් විසඳීමට ඇති හොඳම ප්‍රවේශය මෙම ප්‍රතිවාදී ප්‍රවේශය ම දැයි යන ප්‍රශ්නය බොහෝ රටවල අසන්නට ගති. සුළු ප්‍රජා ආරවුල් විසඳීම සඳහා අධිකරණ පවත්වාගෙන යාමට රජයට දැරීමට සිදු වූ වියදම සම්පත් නාස්තියකි. නඩු හබවල නියැලී සිටින ජනතාව ද අධිකරණයේ කරුණු ඉදිරිපත් කිරීමට තමන්ට අවස්ථාවක් ඉල්ලා සිටීමේ ඥානවන්තකම ගැන ප්‍රශ්න කිරීමට පටන් ගත්හ. ශ්‍රී ලංකාවේ කලින් කලට පත් වූ අධිකරණ අමාත්‍යවරු කොටස් වශයෙන් ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වා දුන් නමුත්, අධිකරණ පද්ධතිය අසාර්ථක යැයි බොහෝ දෙනා විශ්වාස කිරීමට ප්‍රධානතම හේතුව වූ නීති සංස්කෘතිය වෙනස් කිරීමට ඉන් බරපතල බලපෑමක් සිදු නොවීය. ක්‍රියාපටිපාටි ප්‍රමාදයන් සහ වියදම බියජනක විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ අවසානයේ වාසිදායක තීන්දුවක් ලැබුණු පාර්ශවකරුවා පවා ප්‍රමාදය සහ වියදම් හේතුවෙන් පීඩාවට පත් වූ ගොදුරක් වීමයි.

බටහිර රටවල ප්‍රතිසංස්කරණ හඳුන්වාදීම වේගයෙන් සිදුවිය. ආරවුල් විසඳීමේ විකල්ප ක්‍රම (ADR) ව්‍යාපාරය ඒ සමගින් ආරම්භ වී වර්ධනය විය. සුළු ආරවුල් විසඳාගැනීමේ දී ප්‍රජාවට ඇති වූ අවශ්‍යතා ව්‍යාපාර සහ වෙළඳ ප්‍රජාවේ අවශ්‍යතාවන්ට වඩා වෙනස් විය. ඒ ඒ ආරවුල් වර්ගයට ගැලපෙන විකල්ප ඒ සඳහා හැඩගැස්විණි. වාණිජ ලෝකය බේරුම්කරණයට යොමු වූ අතර සුළු ආරවුල් විසඳාගැනීම සඳහා බේරුම්කරණය ප්‍රචලිත විකල්පයක් විය. මේ ක්‍රමවේද වඩාත් හොඳින් අවශ්‍යතා සඳහා හැඩ ගැසෙද්දී ඒවා ආයතනගත වූ අතර, ඇතැම් රටවල ඒවාට නීතියෙන් පිළිගැනීමක් ලබාදෙන්නට පටන් ගති.

ශ්‍රී ලංකාවේ, 1856 බේරුම්කරණ ආඥාපනතෙන් සහ සිවිල් නඩුවිධාන කාර්ය පටිපාටියෙන් වාණිජ ආරවුල් විසඳීමට බේරුම්කරණය භාවිතා කිරීම සඳහා පිළිගැනීම ලබාදෙන ලදී. එම විධිවිධාන 1995 අංක 11 දරන බේරුම්කරණ පනතෙන් අහෝසි කළ අතර, සියළුදෙනා පිළිගත් විශ්වීය මූලධර්ම සඳහා සහ 1958 නිව් යෝක් ප්‍රඥප්තිය යටතේ එන බැඳීම් සඳහා අනුකූලතාවය දක්වමින් විදේශ බේරුම්කරණ තීන්දු බලාත්මක කිරීම සඳහා එම නව පනත හරහා විධිවිධාන සලසන ලදී.

1958 අංක 10 දරන සාම මණ්ඩල පනතෙන් ප්‍රධාන වශයෙන් 'ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල' සාම මණ්ඩල පිහිටුවීම සඳහා විධිවිදාන සලසන ලදී. මෙම පනත දෙමුහුන් ලක්ෂණ සහිත වූ අතර, පාර්ශවයන්ට ස්වාධීනත්වය හිමි වූයේ නැත. මණ්ඩලයේ 'වගකීම' වූයේ 'මණ්ඩලය ඉදිරියට පැමිණෙන මෙන් පාර්ශවකරුවන් කැඳවුම් කර විමර්ශනය සිදුකිරීමෙන් පසුව පාර්ශව අදාළ ආරවුල නිරාකරණය සඳහා යොමු කරවා ගැනීමට හැකි සෑම වැයමක් ම දැරීම' වේ. මණ්ඩලයට සාක්ෂි 'ප්‍රසම්පාදනයට සහ භාරගැනීමට'; 'සාක්ෂිකරුවන් විභාග කිරීමට'; 'ලේඛන හෝ අනෙකුත් දෑ ඉදිරිපත් කරන මෙන් නියම කිරීමට'; සහ 'ලිඛිත හෝ වාචික සාක්ෂි පිළිගැනීමට' පනතෙන් විධිවිධාන සලසා තිබුණි. පැහැදිලිවම මේවා ප්‍රතිවාදී ක්‍රමවේදයක ලක්ෂණ වේ. නිරාකරණය සඳහා පාර්ශවකරුවන් 'යොමු කරවා ගැනීම' තුළ බල කිරීම තහනම් කර තිබුණේ නැත. නිරාකරණයට 'පත් වූ විට' ඒ බව මණ්ඩලය විසින් 'සටහන් තැබිය යුතු' වූ අතර එහි පිටපතක් සභාපතිගේ අත්සනින් පාර්ශවකරුවන්ට නිකුත් කෙරේ. එකඟ වූ දෙය පිළිබඳව තමන් තෘප්තිමත් වන බව තහවුරු කිරීම සඳහා එය පාර්ශවකරුවන් විසින් අත්සන් කළයුතු බව සඳහන් වී නැත. ප්‍රතිවාදී නොවන ක්‍රියාවලියක සැබෑ මූලධර්ම අනුගමනය කිරීමට ඉන් අසමත් වී ඇති බැවින් වසර ගණනකට පෙර මෙම පනත අහෝසි කරන ලදී.

1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල පනත ඉන් පසුව හඳුන්වා දෙනු ලැබූයේ සාම මණ්ඩල වෙනුවට වඩාත් විස්තීර්ණ ක්‍රමවේදයක් හරහා ප්‍රජා ආරවුල් නිරාකරණය පිණිස සමථකරණය යොදාගැනීමටයි. ඒ වනවිට, පාර්ශවකරුවන්ගේ ස්වාධීනත්වය පිළිගන්නා අර්ථවත් ක්‍රමවේදයක් වශයෙන් සමථකරණයට ලැබී තිබූ ජනප්‍රියතාවය ලොව වටා පැතිරෙමින් තිබූ අතර ශ්‍රී ලංකාව ද සම්පූර්ණයෙන් ම ප්‍රතිවාදී නොවන පසුබිමක් තුළ සුළු ප්‍රජා ආරවුල් නිරාකරණය කරගැනීම පිණිස යොදාගැනීමට ඇති හොඳම ක්‍රමවේදය එය වන බව තීරණය කරන ලදී. 1958 පනතේ සහ 1988 පනතේ ඇති වැදගත්ම වෙනස වන්නේ 1988 පනත වර්තමානයේ දී සමථකරණ මූලධර්ම යනුවෙන් හඳුන්වන මූලධර්ම සඳහා විධිවිධාන සැලසීමයි.

1941 අංක 39 දරන ණය සහනදායක ආඥාපනත ණයගැතියන් සහ ණය හිමියන් අතර ආරවුල් අවිධිමත් ඔට්ටමින් විසඳීම සඳහා විධිවිධාන සලසන අතර, අදටත් එය බලාත්මක ය. 1959, 1969 සහ 1999 වර්ෂවල දී එම ආඥාපනත සංශෝධනය වී තිබේ¹. 2022 අංක 34 දරන අධිකරණ සංවිධාන (සංශෝධන) පනතෙන් සුළු හිමිකම් අධිකරණ පිහිටවීමට විධිවිධාන සලසන ලදී. 2022 අංක 33 දරන පනත මගින් සුළු හිමිකම් අධිකරණවල කාර්ය පටිපාටිය සඳහා විධිවිධාන සලසා දී තිබේ. පොළිය හැරුණු කොට වටිනාකම රු. මිලියන 1.5 නොඉක්මවන (හෝ අමාත්‍යවරයා විසින් නියමයක් මගින් නියම කරනු ලබන මුදල් ප්‍රමාණයක්), පහත දැක්වෙන කාණ්ඩවල නඩු පිළිබඳව සුළු හිමිකම් අධිකරණවල බලය ක්‍රියාත්මක කරනුයේ දිස්ත්‍රික් අධිකරණයයි².

1 1959 අංක 5, 1983 අංක 20 සහ 1999 අංක 29 පනත්
2 අධිකරණ සංවිධාන පනතේ 29 අ (2) වගන්තිය

එනම්-

- 1 'ණයක් හෝ ගාස්තු ගෙවීමක් හෝ හානියකට වන්දියක් හෝ හදිසි අනතුරක් හෝ පුද්ගලයාට වූ හානියක් හෝ ඒ හා සමාන වෙනත් කාණ්ඩයක හානියක් සඳහා වන්දියක් අයකරගැනීම සඳහා මුදල් අයකරගැනීමට ගන්නා ඕනෑම නඩුවක් විය හැක';
- 2 වංචල දේපළ නැවත අත්කර ගැනීම සඳහා පවරනු ලබන යම් නඩුවක්;
- 3 1 වන සහ 2 වන අයිතමයේ නිශ්චිතව සඳහන් කරනු ලබන යම් නඩු නිමිත්තක් සම්බන්ධයෙන් ප්‍රතිහිමිකම්පෑමක් සඳහා පවරනු ලබන යම් නඩුවක්;
- 4 වෙනත් යම් නීතියක් මගින් එයට පවරනු ලබන වෙනත් යම් අධිකරණ බලයක්.'

සිවිල් නඩුවිධාන කාර්යපටිපාටියේ LIII පරිච්ඡේදයේ³ හෝ මුදල් අයකරගැනීම සඳහා විශේෂ විධිවිධාන සහිත වෙනත් ඕනෑම ලිඛිත නීතියක විධිවිධාන යටතේ ගොනු කරන ලද නඩුවක් විභාග කර තීරණය කිරීම සඳහා සුළු හිමිකම් අධිකරණවලට අධිකරණ බලය නොමැත. මේ බව 2022 අංක 33 පනතේ 2වැනි වගන්තියේ පැහැදිලිවම දක්වා තිබේ.

සිවිල් නඩුවිධාන සංග්‍රහයේ LIII පරිච්ඡේදයේ 703 කොටසින් පැමිණිලිකරුවකුට ද්‍රවශීල හිමිකම් සඳහා විශේෂ ලඝු කාර්ය පටිපාටියක් භාවිතා කිරීමට විධිවිධාන සලසයි. එසේනම්, එම ක්‍රියාමාර්ග සුළු හිමිකම් අධිකරණවල අධිකරණ බලයෙන් බැහැර පවතින්නක් වේ. වටිනාකම රු. මිලියන 1 ට අඩුනම්, එම නඩු මූල්‍ය සමප්තකරණ මණ්ඩල වෙත හෝ වාණිජ සමප්තකරණ මණ්ඩල⁵ වෙත අදාළ පරිද්දෙන් යොමුකරන්නට ද සිදුවනු ඇත.

අධිකරණ සංවිධාන පනතේ 29 ඊ වගන්තියෙන් මෙසේ විධිවිධාන සලසා තිබේ, “උචිත අවස්ථාවල දී සහ පාර්ශ්වයන් සමඟ කිරීමකට එකඟ වන්නේ නම් නඩු විභාගයට පෙර හෝ නඩු විභාගය අතරතුර දී සමථයකට පත්වීමට පාර්ශ්වයන් පෙළඹවීම සඳහා නීත්‍යානුකූල ක්‍රියාමාර්ගවලින් සියලු ප්‍රයත්න දැරීම සුළු හිමිකම් අධිකරණයේ විනිශ්චයකාරවරයාගේ කාර්යය විය යුතු ය. සමථය වාර්තාගත කළ යුතු අතර පාර්ශ්වයන් විසින් එයට අත්සන් තැබිය යුතු ය. එම සමථයේ කොන්දේසි ප්‍රකාරව නඩු නින්දුවක් ඇතුළත් කරනු ලැබිය යුතු ය.” නඩුව විභාගය සඳහා නියම කිරීමට පෙර, ආරවුල නිරාකරණය කරගැනීමට පාර්ශ්ව පෙළඹවීම සඳහා 2022 අංක 33 පනතේ 21(1) වගන්තියෙන් සුළු හිමිකම් අධිකරණයට වගකීමක් පවරයි.

රජයෙන් කළමනාකරණය කරන සමථ මණ්ඩල, ප්‍රජා මට්ටමේ සුළු ආරවුල් නිරවුල් කිරීම සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කරන අතර, වාණිජ අංශයට මේ සම්බන්ධයෙන් ඇති විකල්ප නම් දුර්වලතා ඇතත්, නඩු පැවරීමට යොමු වීම හෝ එම දුර්වලතාවලින් ම පීඩා විඳින බේරුම්කරණය සඳහා යොමු වීම වේ. ව්‍යාපාරික අංශය දීර්ඝ කාලයක් මුළුල්ලේ නීතියේ ප්‍රමාදයන්ගෙන් පීඩා විඳි තිබුණි. ශ්‍රී ලංකාවේ ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම සම්බන්ධ තත්ත්වය අතිශයින් බරපතල වූ අතර, මෙය වෙළඳම, ව්‍යාපාර, සහ ආයෝජන සඳහා අහිතකර ලෙස බලපෑවේය. මෙහිදී, වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා වඩාත් කාර්යක්ෂම ක්‍රමවේදයක් අවශ්‍ය වන බව පෞද්ගලික අංශය ඉල්ලා සිටියේය. රජයේ ප්‍රතිචාරය වූයේ, වාණිජ ආරවුල් විසඳීමට සමථ සේවා සැපයීම සඳහා රජයේ මූල්‍ය පහසුකම් සහිතව පෞද්ගලික අංශයෙන් කළමනාකරණය වන මධ්‍යස්ථානයක් ඇති කිරීම සඳහා 2000 අංක 44 දරන ශ්‍රී ලංකා වාණිජ සමථ මධ්‍යස්ථාන පනත බලාත්මක කිරීමයි. කළමනාකරණයේ වගකීම පෞද්ගලික අංශයට පැවරූ, මූල්‍ය සම්පත් සැපයීමේ වගකීම රාජ්‍ය අංශයට පැවරූ එම දෙමුහුන් ව්‍යුහය අසාර්ථක බව ඔප්පු විය. 2001 සහ 2016 දී එම මධ්‍යස්ථානය ක්‍රියාත්මක කිරීමට ගත් උත්සාහයන් දෙක ම අසාර්ථක වූ අතර, පනත අවලංගු කිරීමට රජය 2023 දී ප්‍රතිපත්තිය තීරණයක් ගත්තේය.

3 අධිකරණ සංවිධාන පනතේ 29 අ (1) වගන්තිය සහ හත්වන උපලේඛනය

4 VIII පරිච්ඡේදය (703 සිට 711 දක්වා වගන්ති) ද්‍රවශීල හිමිකම් පිළිබඳ සාරාංශ කියාපටිපාටිය පිළිබඳව වේ.

5 මූල්‍ය සමප්තකරණ මණ්ඩල වනුයේ, 2003 අංක 21 දරණ සමප්තකරණ (විශේෂ වර්ගවල ආරවුල්) පනත යටතේ පිහිටුවන මණ්ඩල වේ.

2003 වසරේ දී, 2003 අංක 21 දරන සමථකරන (විශේෂ වර්ගවල ආරවුල්) පනත සම්මත කරන ලදී. එම පනත මගින් අපේක්ෂා කරනුයේ, ප්‍රජා ආරවුල් සමථකරණ සඳහා වන සමථ මණ්ඩල වලින් අපේක්ෂා කරන සේවයට වඩා වෙනස් විශේෂත්වයක්, හඳුනා ගත් බාණ්ඩ වලට අයත් අරවුල් සඳහා සමථකරන ක්‍රියාවලිය අදාළ කර ගැනීමයි.

ජාත්‍යන්තර බේරුම්කරණ මධ්‍යස්ථානයක් පිහිටුවීමට ද රජයෙන් උත්සාහයක් දරන ලදී. කළමනාකරණ වගකීම් සහිත සමාගමක් සංස්ථාගත කර, පෞද්ගලික අංශයේ නීතිඥයන් මණ්ඩලයට පත් කර, රජයේ අරමුදල් යොදවා නවීන පහසුකම්වලින් සමන්විත භෞතික අවකාශයක් නිර්මාණය කර 2015 දී එම මධ්‍යස්ථානය ආරම්භ කරන ලදී. එම මධ්‍යස්ථානය සැලසුම් කර තිබුණේ රජයෙන් ඊට අරමුදල් සපයන අන්දමිණි. මෙහිදී නැවතත් රජයේ අරමුදල් ප්‍රශ්නයක් බවට පත් වූ අතර වසර අටක අකර්මන්‍යතාවයකින් පසු අවසානයේ 2023 දී එම මධ්‍යස්ථානය වසා දමන ලදී.

ජාතික බේරුම්කරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් සහ වාණිජ නීති සහ භාවිත සංවර්ධන ආයතනයෙන් (ICLP) පිහිටුවන ලද ICLP බේරුම්කරණ මධ්‍යස්ථානය විසින් බේරුම්කරණ සේවා සපයනු ලබයි. කෙසේ වෙතත්, බේරුම්කරණය එහි භාවිතය වටා වර්ධනය වී ඇති සංස්කෘතිය මිල අධික වන අතර, එම ක්‍රියාවලිය දිගු කලක් ඇදී ගිය බැවින්, නඩු පැවරීමට වඩා හොඳ විකල්පයක් ලෙස එහි ආකර්ෂණය වේගයෙන් අඩුවී ගියේය. නඩු පැවරීමේදී දක්නට ලැබෙන ප්‍රමාදය සහ වියදම් යන අයහපත් ලක්ෂණ ම බේරුම්කරණ ක්‍රමයට ද රිංගා ඇත. තවද, බේරුම්කරණ තීන්දුවක් බලාත්මක කිරීමේදී අනපේක්ෂිත ප්‍රතිඵලවලට මුහුණ දෙන්නට සිදුවිය.

ලංකා වාණිජ මණ්ඩලයේ සහ ICLP හි ඒකාබද්ධ වැයමක් වශයෙන් ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය සම්පූර්ණයෙන්ම පෞද්ගලික අංශ මූලපිරීමක් වශයෙන් 2018 දී ස්ථාපිත කරන ලදී. වාණිජ ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා මෙම මධ්‍යස්ථානයෙන් බේරුම්කරණ හා සමථකරණ සේවා සපයයි.

සමථකරණය - ගෝලීය තත්වය

ඊටම සුවිශේෂී ලක්ෂණවලින් සමන්විත සමථකරණය යනු පාර්ශවයන්ගේ ස්වාධීනත්වයට ගරු කරන, ආරවුල්කරුවන්ට විසඳුමක් සම්බන්ධයෙන් බල කිරීමට අධිකාරයක් නොමැති තෙවන පාර්ශවකාර මැදිහත්කරුවකු විසින් කළමනාකරණය කරන්නා වූ ප්‍රතිවාදී නොවන ක්‍රියාවලියක් වන සමථකරණය ක්‍රමයෙන් ප්‍රචලිත වන්නට ගත්තේ ය. මූලික වශයෙන් ප්‍රජා ආරවුල් විසඳීම සඳහා යොදාගත් මෙම ක්‍රමය පසුව පවුල්, වාණිජ සහ ආයෝජන සම්බන්ධ ආරවුල් විසඳීමට ද යොදාගැනීම පිළිබඳව සලකා බලන්නට ගනී.

වෙළඳ සහ ව්‍යාපාර ක්ෂේත්‍රයේ, සන්නිවේදනයට සහ ව්‍යාපාර ගනුදෙනුවලට ආධාර වූ තාක්ෂණික දියුණුවත් සමඟ දේශසීමා අඛණ්ඩතාව යන වෙළඳ සහ ව්‍යාපාර ගනුදෙනු විශාල වේගයකින් වැඩි විය. අපේක්ෂා කළ පරිදි, විවිධ රාජ්‍යයන් විසින් විවිධ නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම ජාත්‍යන්තර වෙළඳාම සඳහා ගැටළු ඇති කළේය. ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ඒකාකාර රාමුවක අවශ්‍යතාවය හදිසි අවශ්‍යතාවයක් ලෙස හඳුනාගත් අතර, එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවිධානය මේ සම්බන්ධයෙන් වඩාත් ක්‍රියාකාරී භූමිකාවක් ඉටු කළ යුතු බවත්, එම ක්‍රියාවලිය සර්වග්‍රාහී වියයුතු බවත් මේ සම්බන්ධයෙන් වූ අදහස විය. ඒ අනුව, ජාත්‍යන්තර වෙළඳ නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිසම (UNCITRAL) 1966 දෙසැම්බර් මාසයේදී එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය (UNGA) විසින් පිහිටුවන ලද්දේ සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ද පුළුල් සහභාගිත්වය ඇතිව ජාත්‍යන්තර වෙළඳ නීතිය සමගිය හා ඒකාබද්ධ කිරීම සඳහා වැඩ කිරීමේ වරම ඇතිවය.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමට පහසුකම් සැලසීම සඳහා UNCITRAL බොහෝ උපකරණ නිපදවා ඇත. වාණිජ සමගිකරණ ක්ෂේත්‍රයේ (හෝ එම ක්‍රියාවලියම හැඳින්වීමට කලින් භාවිතා කරන ලද සමාදානකරණ ක්ෂේත්‍රයේ) පහත වර්ධනයන් සාක්ෂාත් කර ගන්නා ලදී.

1. 1980 - සමගිකරණ නීති සම්මත කරන ලදී. දේශීය මෙන්ම ජාත්‍යන්තර වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා මේවා භාවිතා කළ හැකිය.
2. 2002 - ජාත්‍යන්තර වාණිජ සමගිකරණය පිළිබඳ ආදර්ශ නීතියක් සම්මත කරන ලදී. මෙම ආකෘතිය බලාත්මක කිරීම සඳහා විධිවිධාන නොමැත.
3. 2014 - සමථකරණය හරහා එළඹුණු විසඳුම් දේශසීමා අඛණ්ඩතාව යමින් බලාත්මක කිරීම සඳහා සම්මුතියක් මෙන්ම ආදර්ශ නීතියක් සකස් කිරීමේ කටයුතු ආරම්භ කරන ලදී.
4. 2018 - UNCITRAL විසින් නිර්දේශ කරන ලද සම්මුතිය UNGA විසින් සම්මත කරන ලද අතර, සමථකරණය හරහා එළඹුණු ජාත්‍යන්තර ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම පිළිබඳ නව වගන්තියක් ඇතුළත් කිරීමට 2002 ආදර්ශ නීතිය සංශෝධනය කරන ලදී.
5. 2021 - වත්මන් ව්‍යවහාර, නව සම්මුතිය සහ ආදර්ශ නීතිය පිළිබිඹු වන අන්දමින් 1980 සමගිකරණ රීති සංශෝධනය කරන්නාවූ UNCITRAL සමථකරණ රීති සම්මත කරන ලදී.
6. 2021 - සමථකරණ සංවිධානය කිරීම පිළිබඳ සටහන් සම්මත කරන ලදී.
7. 2023 - පහත සඳහන් විධිවිධාන සම්මත කරන ලදී(

අ. අනෙකුත් කරුණු ද අතර, ජාත්‍යන්තර ආයෝජන ආරවුලක් සාමකාමීව විසඳීමට පාර්ශවයන් සමථකරණය සලකා බැලිය යුතු බවට විධිවිධාන සලසන 'ජාත්‍යන්තර ආයෝජන ආරවුල් විසඳීම සඳහා සමථකරණය' පිළිබඳ UNCITRAL ආදර්ශ විධිවිධාන.

ආ. ජාත්‍යන්තර ආයෝජන ආරවුල් විසඳීම සඳහා සමථකරණය භාවිතා කළ හැකි ආකාරය පැහැදිලි කිරීම සඳහා UNCITRAL 'ජාත්‍යන්තර ආයෝජන ආරවුල් විසඳීම සඳහා සමථකරණය පිළිබඳ මාර්ගෝපදේශ'.

UNCITRAL විසින් සිදුකළ ඉහත කටයුතුවලට අමතරව, ජාත්‍යන්තර ප්‍රවේශයක් ඇති අනෙකුත් ආයතන ද සමථකරණ සේවා සැපයීමට සහ ඒ සඳහා ආයතනික නීති රීති සැකසීමට පියවර ගනිමින් සිටියහ. මේවායින් සමහරක් නම්(

- 1) *ජාත්‍යන්තර නීතිවේදී සංගමය (IBA)* – ආයෝජක-රාජ්‍ය සමථකරණ රීති 2012 දී සම්මත කරන ලදී. “පාර්ශ්ව අතර ගිවිසුමකින් පැන නගින හෝ එසේ නොවන, රජය හෝ රාජ්‍ය ආයතන සම්බන්ධ වන, ආයෝජනවලට අදාළ මතභේද හෝ ආරවුල් සමථයකට පත් කිරීම සඳහා” මෙම රීති සැලසුම් කර ඇත.
- 2) *ජාත්‍යන්තර වාණිජ මණ්ඩලය (ICC)* – 2014 ජනවාරි මාසයේදී ICC සමථකරණ නීති සම්මත කරන ලදී. ICC හි වෙනම පරිපාලන ආයතනයක් වන ADR සඳහා වන ICC ජාත්‍යන්තර මධ්‍යස්ථානය විසින් මෙම රීති ක්‍රියාත්මක කරනු ලැබේ.
- 3) *ලෝක බුද්ධිමය දේපළ සංවිධානය (WIPO)* – එහි සමථකරණ රීති 2021 දී සම්මත කරගන්නා ලදී. බුද්ධිමය දේපළ ආරවුල්, එනම් බුද්ධිමය දේපළ හෝ වාණිජ ගනුදෙනු සම්බන්ධ ආරවුල් සහ බුද්ධිමය දේපළ සුරාකෑම සම්බන්ධ ආරවුල් සඳහා විශේෂිත සේවාවන් සපයන WIPO බේරුම්කරණ සහ සමථකරණ මධ්‍යස්ථානය මගින් මෙම WIPO මැදිහත්වීම් ක්‍රියාත්මක කෙරේ.
- 4) *ආයෝජන ආරවුල් විසඳීම සඳහා වන ජාත්‍යන්තර මධ්‍යස්ථානය (ICSID) (ලෝක බැංකු සමූහය)* ලෝක බැංකුව විසින් ICSID පිහිටුවන ලද්දේ ගිවිසුම්ගත රාජ්‍යයන් සහ ගිවිසුම්ගත වෙනත් රාජ්‍යයන් හි ජාතිකයන් අතර ඇති වන ආරවුල් සමගියට පත් කිරීම සහ බේරුම් කිරීම සඳහා පහසුකම් සැපයීම සඳහා ය.

2022 දී ICSID විසින් 2022 ජූලි 1 දින සිට බලාත්මක වූ එහි සමථ නීති සම්මත කරන ලද අතර, රාජ්‍යයන්, රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ කළාපීය ආර්ථික ඒකාබද්ධතා සංවිධානයක් සම්බන්ධ වන සහ ආයෝජනයකට අදාළ ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් මැදිහත්වීම් පරිපාලනය කිරීමට ඒ හරහා ICSID ලේකම් කාර්යාලයට බලය ලබා දුන්නේය.

5) යුරෝපය-

අ. 2004 - සමථකරුවන් සඳහා වන යුරෝපීය ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය සම්මත කරගන්නා ලදී.

ආ. 2008 - සිවිල් සහ වාණිජ කරුණු සම්බන්ධයෙන් සමථකරණයේ දී ඇතැම් අංග පිළිබඳව 2008/52/EC නියමය යුරෝපීය පාර්ලිමේන්තුවේ සහ සභාවේ (2008 මැයි 21) සම්මත කරගන්නා ලදී. එහි අරමුණ වශයෙන් දක්වා තිබුණේ ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා විකල්ප ක්‍රම වෙත ප්‍රවේශය සඳහා පහසුකම් සැපයීම සහ සමථකරණය භාවිතා කරන්නට දිරිගැන්වීම මගින් හා, සමථකරණය හා අධිකරන කාර්ය පටිපාටි අතරේ සමබර සම්බන්ධතාවයක් පවතින බව සහතික කිරීම මගින් ආරවුල් සුහදව විසඳා ගැනීම ප්‍රවර්ධනය කිරීම වේ. අදාළ නීතිය යටතේ පාර්ශ්වයන් සතු නොවන අයිතිවාසිකම් සහ බැඳීම් සම්බන්ධයෙන් හැර දේශසීමා අභිභවා යන සිවිල් සහ වාණිජ කටයුතුවලටද මෙම නියම බලාත්මක වේ.

ඇ. 2017 - 2008/52/EC නියමය ක්‍රියාත්මක කිරීම සම්බන්ධයෙන් යුරෝපීය පාර්ලිමේන්තු යෝජනා සම්මතය හරහා අනෙකුත් කරුණු ද ඇතුළුව සිවිල් හා වාණිජ ආරවුල්වලදී සමථකරණය භාවිතා කිරීම සඳහා දිරිගැන්වීමේ වැයම් වැඩිදියුණු කරන මෙන් සාමාජික රටවලින් ඉල්ලා සිටින ලදී.

ඈ. 2018 - යුක්තියේ කාර්යක්ෂමතාව සඳහා වූ යුරෝපීය කොමිසම, සමථකරුවන් සඳහා යුරෝපීය ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය පිළිගන්නා ලදී.

මේ සිදුවීම්, විවිධ කාණ්ඩවල ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රමයක් වශයෙන් සමථකරණය ප්‍රචලිත වන්නට ගත් අන්දම පැහැදිලිව පෙන්වුම් කරයි.

සමථකරණය සම්බන්ධයෙන් දේශීය නීති

දැනට බලාත්මක නීති පහත පරිදි වේ:

1. 1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල පනත
2. 2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධුල්) පනත
3. 2024 අංක 5 දරන සමථකරණය තුළින් ඇතිවන්නා වූ අන්ර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් පිළිගැනීමේ සහ බලාත්මක කිරීමේ පනත. (“සමථකරණය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති” මාතෘකාව යටතේ ඇති ලිපිය බලන්න)

ඉහත පනත් වලට අමතරව, ශ්‍රී ලංකාව තුළ සිවිල් සහ වාණිජ ආරාධුල් සමථකරණය කිරීම සඳහා සමථකරණ ක්‍රියාවලිය යෙදවීම අරමුණ කරගත් පනත් කෙටුම්පතක් සම්පාදනය කර ඇති අතර, එය නව රජයේ අනුමැතිය ඇතිව සම්මත කරනු ඇතැයි බලාපොරොත්තු වේ.

1. 1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල පනත, (1997 අංක 15, 2011 අංක 4, 2016 අංක 9 සහ 2024 අංක 2 පනත් මගින් සංශෝධිත) - සුළු ආරාධුල් නිරාකරණය කිරීමට රජය විසින් පවත්වනු ලබන සමථ මණ්ඩල පිහිටුවීම සඳහා මෙම පනත මගින් විධිවිධාන සලසා ඇත.

“ප්‍රජා සමථ මණ්ඩල” ලෙස පොදුවේ හඳුන්වන මෙම මණ්ඩල සෑම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාශයකටම එක බැගින් දිවයින පුරා පිහිටුවා ඇත. සමථකරුවන් පත් කරනු ලබන්නේ සමථ මණ්ඩල කොමිෂන් සභාව විසින් වන අතර එහි සාමාජිකයින් පත් කරනු ලබන්නේ ජනාධිපතිවරයා විසිනි.

පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් මෙම පනතෙන් විධිවිධාන සලසා තිබේ:

අ.) සමථ මණ්ඩල කොමිෂන් සභාවෙන් සමථකරුවන් පත් කිරීම සහ නම් යෝජනා වන පුද්ගලයින් පත්කිරීමට සුදුසුකම් ලැබීමට නම් පුහුණුවක් ලැබීම අනිවාර්ය කිරීම

ආ.) සමථ මණ්ඩලය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ යුත්තේ කෙසේද යන්න

ඇ.) ආරාධුල්කරුවන්ගෙන් එක් අයෙක් රජය වන්නේ නම්, හෝ, දේපල, මුදල් හෝ වෙනත් අයකර ගැනීමක් අපේක්ෂා කරන රාජ්‍ය නිලධාරියෙකු වන්නේ නම්, හෝ යම් වරදක් සම්බන්ධයෙන් නීතිපතිවරයා විසින් ක්‍රියාමාර්ගයක් ගොනු කර ඇති අවස්ථාවක එම කරුණ සමථකරණයට යොමුකළ නොහැකි බව

ඈ.) පහත අවස්ථාවලදී කෙලින්ම අධිකරණයට යා නොහැකි බව

අ. අනිවාර්ය ලෙස සමථකරණයට යොමු කළ යුතු ආරාධුල්කරු මිස, ආරාධුලෙන් වටිනාකම රු. 1,000,000/- ට අඩු නම්; හෝ

ආ. ආරාධුල අනිවාර්යෙන් සමථකරණය සඳහා යොමු කළ යුතු වරදක් සම්බන්ධයෙන් වේ නම්. දණ්ඩ නීති සංග්‍රහයේ වැරදි විසිනයක් (26) පනතේ නිශ්චිතව දක්වා ඇත;

ඇ. දේපලෙහි වටිනාකම රු. 100,000/= ට අඩු, වයස අවුරුදු දහඅට (18) ට අඩු පුද්ගලයකු විසින් සිදු කරන ලද සොරකම් කිරීමේ වරදට අදාළ ආරාධුල්,

9. අනිවාර්ය යොමු කිරීමෙන් බැහැර කර ඇති නඩු

1. විවාහ ආරවුල් අදාළ නඩු 2. සිහි විකල්, බාලවයස්කාර සහ රක්ෂිත තැනැත්තන්ට හා එම තැනැත්තන්ගේ බුදුල් අදාළ නඩු 3. භාර කරුවන්ට, දේපළ ආරක්ෂකයන්ට සහ දේපළ භාර ගන්නන්ට අදාළ නඩු 4. භාර 5. දරුකමට හදාගැනීම 6. උප්පැන්න මරණ ලියාපදිංචි කිරීමේ ආඥා පනත යටතේ කරන ඉල්ලීම් 7. බෙදුම් නඩු 8. තෙස්තමේන්තු නඩු 9. වස්තු භංගත්ව 10. අද්මිරාල් නඩු 11. ඡන්ද පෙත්සම් අදාළ නඩු 12. මූලික අයිතිවාසිකම් කඩවීම් 13. මෙම පනත 1988 දී ආරම්භ වන දිනයේ දී ණය සහනදායක මණ්ඩලය ඉදිරියේ විභාගයට භාජනය වෙමින් තිබූ හෝ බේරුම් කිරීම හෝ ඉල්ලීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම හෝ මගින් ණය සහනදායක මණ්ඩලය විසින් කටයුතු අවසාන කර තිබූ ඉල්ලීම් 14. උකස් 15. පාර්ලිමේන්තු වරප්‍රසාද කඩ කිරීම්.

කෙසේ වෙතත්, මෙම ආරවුල් මුදල් වටිනාකම නොසලකා ස්වේච්ඡාවෙන් මැදිහත් වීමට යොමු කළ හැකිය.

ඊ. තෝරාගත් සමථකරුවකු පත් කිරීම හෝ සමථ මූල මණ්ඩලයකට තෝරා ගැනීම

උ. ඉල්ලීමක් ලැබුණු විට මූල මණ්ඩලය ගතයුතු පියවර

උභ. මූල මණ්ඩලයේ වගකීම්

එ. සාකච්ඡා කරන කරුණුවල රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා කිරීමට ඇති බැඳීම සහ සාකච්ඡා කළ කරුණු සාක්ෂි වශයෙන් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කළ නොහැකි බව

ඒ. නිරවුල් කිරීමකට එකඟ වූයේ නම් සමථකරණය අවසන් කිරීමේ සහ නිරවුල් වූයේ නැතිනම් නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයක් නිකුත් කළයුතු බව

ඔ. කාලාපගමනය ගණනය කිරීමේ දී සමථ මණ්ඩලයට ඉල්ලීම කළ දිනයේ සිට නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය නිකුත් කළ දින දක්වා කාලය ගණනය නොකර සිටියයුතු බව

ඕ. සමථකරණය සඳහා නීතිඥයින්, නියෝජිතයින් හෝ වෙනත් අයෙකුට ආරවුල්කරු නියෝජනය කළ නොහැකි ය. කෙසේනමුත්, කලත්‍රයකුට කලත්‍රයෙක් නියෝජනය කිරීමට සහ බාලවයස්කරුවකු හෝ ආබාධ සහිත තැනැත්තකු මවුපියකු, භාරකරුවකු හෝ දේපළ ආරක්ෂක විසින් නියෝජනය කරනු ලැබීමට හැකිය.

ක. ආරවුලක් දින හැටක් (60) තුළ ද වරදක් දින තිහක් (30) තුළ ද සමථකරණය අවසන් කළයුතු බව

2. 2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධුල්) පනත - හඳුනාගත් කාණ්ඩවල ආරවුල් නිරාකරණය සඳහා සමථ මූල මණ්ඩල පිහිටවීමට සහ නිසි සුදුසුකම් සහිත තැනැත්තන් ඒ සඳහා සමථකරුවන් වශයෙන් පත් කිරීමට මෙම පනතෙන් විධිවිධාන සලසයි. ආරවුල් කාණ්ඩය, විෂයයවන ක්ෂේත්‍රය, සහ අනිවාර්යයෙන් සමථකරණයට යොමුකළ යුත්තේ කුමන මුදල්මය වටිනාකම් සීමාවකට පහළ නඩු ද යන්න මෙන්ම සමථකරුවකු ලෙස පත් කිරීමට තිබිය යුතු සුදුසුකම් අමාත්‍යවරයා විසින් තීරණය කළ යුතුය.

එම විධිවිධාන අනුව යමින් පහත දැක්වෙන නියෝග සාදා තිබේ:

- 2004 සුනාමි ව්‍යසනයෙන් විපතට පත් ඇතැම් ප්‍රදේශවල සුනාමි ආරවුල් සමථයකට පත් කිරීම සඳහා මූල මණ්ඩල පිහිටුවීමට 2005 වසරේ දී නියෝග සාදන ලදී.
- 2015, 2018 සහ 2021 දී පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක දහසයක (16) ඉඩම් ආරවුල් විසඳීම සඳහා මූල මණ්ඩල පිහිටුවීමට නියෝග සාදන ලදී.

- 2022 ජනවාරි මාසයේ දී, ඉඩම් ආරවුල් විසඳීම සඳහා දිවයින පුරා මූල මණ්ඩල පිහිටුවීමට විධිවිධාන සලසන නව නියෝගයක් මගින් මෙම නියෝග අවලංගු කරන ලදී.
- 2021 දෙසැම්බර් මාසයේදී මූල්‍ය ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීම සඳහා මූල මණ්ඩල පිහිටුවීමට නියෝගයක් නියෝග සාදන ලදී.

ඒ අනුව දැනට ඉඩම් ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් වන සමථ මූල මණ්ඩල සහ මූල්‍ය ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් වන සමථ මූල මණ්ඩල සඳහා විධිවිධාන පවතියි.

ආරවුල් වර්ගය	ආරවුල් වර්ගය පිළිබඳ විස්තරය	අනිවාර්ය යොමු කිරීම සඳහා මුදල්මය වටිනාකම් සීමාව	පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක
ඉඩම් ආරවුල්	අ.) රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සියළු ආරවුල් ආ.) පහත දැක්වෙන ඒවා හැරුණු කොට, පෞද්ගලික ඉඩම් සම්බන්ධ සියළු ආරවුල් 1. 1979 අංක 44 දරණ ප්‍රාථමික අධිකරණ ක්‍රියාපටිපාටි පනතේ 66 වැනි වගන්තිය යටතේ ප්‍රාථමික අධිකරණයකට යොමු කර ඇති ආරවුල්; සහ 2. කුලියට හෝ බද්දට ලබා දී ඇති පරිශ්‍ර නැවත අයකර ගැනීම සම්බන්ධයෙන් ආරවුල්; සහ 3. සම හිමිකාරීත්ව ආරවුල් සමථකරණයේ දී පාර්ශවකරුවන් නොවූ, තුන්වන පාර්ශවයන්ගේ හෝ සම අයිතිකරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධ ආරවුල්.	රු. මිලියනය	සියළු පරිපාලන දිස්ත්‍රික්ක
මූල්‍ය ආරවුල්	පුද්ගලයන් හෝ ආයතන අතර සහ පුද්ගලයන් අතර හෝ ආයතන අතර මූල්‍ය ව්‍යාපාරික ගනුදෙනුවකින් පැන නගින මූල්‍ය ආරවුල්. “ආයතනය” යන්නෙන් අදහස් වන්නේ සමාගමක් හෝ පුද්ගල මණ්ඩලයක් හෝ ආයතනික ඒකලයකි.	රු. මිලියනය හෝ ඊට අඩු	ගම්පහ මහනුවර මොණරාගල පොළොන්නරුව අනුරාධපුර.

පහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් පනතේ විධිවිධාන සලසා තිබේ -

- 1) සමථ මණ්ඩල කොමිෂන් සභා මගින් සමථකරුවන් පත් කිරීම;
- 2) සමථකරුවන් ආචාර ධර්ම පද්ධතියකින් බැඳී සිටිය යුතු බව;
- 3) ආරවුල් වර්ගය මත පදනම්ව, පත්වීම් සඳහා සුදුසුකම් නිර්ණායක අමාත්‍යවරයා විසින් කල යුතු බව;

- 4) නම් කරන්නන් සඳහා පුහුණුවක් ලබා ගැනීම සඳහා අනිවාර්ය කර තිබීම;
- 5) ආරවුල, නියම කළ මුදල් සීමාවට වඩා අඩු නම් උසාවි අධිකරණ බලය ඉවත් කිරීම;
- 6) සමථ මණ්ඩලයකට අයදුම්පතක් ඉදිරිපත් කළ හැක්කේ කෙසේද යන්න;
- 7) අධිකරණයක් හෝ කම්කරු විනිශ්චය සභාවක් විසින් මූල මණ්ඩලයක් වෙත ආරවුලක් යොමු කිරීම;
- 8) මූල මණ්ඩලයේ වගකීම් සහ ඉල්ලීමක් ලැබුණු විට මූල මණ්ඩලය විසින් ගත යුතු පියවර,
- 9) ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ට පැවරෙන වගකීම්;
- 10) කැමති සමථකරුවකු හෝ කලින්ම පිහිටවූ මූල මණ්ඩලයක් පත් කරන ආකාරය;
- 11) සාකච්ඡා කරන කරුණුවල රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා කිරීමට ඇති බැඳීම සහ සාකච්ඡා කළ කරුණු සාක්ෂි වශයෙන් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කළ නොහැකි බව;
- 12) සමථයකට එළඹෙන්නේ නම් මැදිහත්වීමක් වසා දැමීම සහ සමථයකට නොපැමිණියේ නම් නිරවුල් නොවන සහතිකයක් නිකුත් කිරීම මගින් මැදිහත්වීමක් අවසන් කිරීම;
- 13) නිරවුල් කිරීමකට එකඟ වූයේ නම් සමථකරණය අවසන් කිරීමේ සහ නිරවුල් වූයේ නැතිනම් නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයක් නිකුත් කළයුතු බව
- 14) කාලාපගමනය ගණනය කිරීමේ දී සමථ මණ්ඩලයට ඉල්ලීම කළ දිනයේ සිට නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය නිකුත් කළ දින දක්වා කාලය ගණනය නොකර සිටියයුතු බව
- 15) සමථකරණය සඳහා නීතිඥයින්, නියෝජිතයින් හෝ වෙනත් අයෙකුට ආරවුල්කරු නියෝජනය කළ නොහැකි ය. කෙසේනමුත්, කලත්‍රයකුට කලත්‍රයෙක් නියෝජනය කිරීමට සහ බාලවයස්කරුවකු හෝ ආබාධ සහිත තැනැත්තකු මවුපියකු, භාරකරුවකු හෝ දේපළ ආරක්ෂක විසින් නියෝජනය කරනු ලැබීමට හැකිය.
- 16) ආරවුලක් සමථයකට පත් කිරීම දින හැටක් (60) ඇතුළත අවසන් කිරීමට උත්සාහ කළ යුතුය.

පහත සඳහන් කරුණු සම්බන්ධයෙන් අමාත්‍යවරයා විසින් නියෝග සැදීමට, පනතේ විධිවිධාන අඩංගු වේ -

- නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය සහ වාර්තාව
- සමථකරණ සැසි වාර පැවැත්වීමේදී අනුගමනය කළ යුතු කාර්ය පටිපාටිය
- සමථකරණ ක්‍රියාවලියේදී, සමථකරුවන් විසින් පිළිපැදිය යුතු ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය.

2005 අංක 1 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරවුල්) නියෝග, 2005 ඔක්තෝම්බර් 05 වන දින සහ අංක 1413/05 දරන අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රයේ පළ කරන ලදී.

ගැසට් අංක 1413/5

335908

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය

අති විශේෂ

අංක 1413/5 - 2005 ඔක්තෝබර් 05 වැනි බදාදා - 2005.10.05

(ආණ්ඩුවේ බලයපිට ප්‍රසිද්ධ කරන ලදී)

I වැනි කොටස : (I) වැනි ඡේදය - සාමාන්‍ය

ආණ්ඩුවේ නිවේදන

එල්. ඩී. ඩී. 5/2005.

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනතේ 14(අ), 14(ආ), 15(2) වන, 16 වන සහ 17 (2) වන වගන්ති සමඟ කියවිය යුතු 27 වන වගන්තිය යටතේ අධිකරණ සහ අධිකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍යවරයා විසින් සාදන ලද නියෝග.

ඩබ්. ඩී. ජේ. සෙනෙවිරත්න,
අධිකරණ සහ අධිකරණ ප්‍රතිසංස්කරණ අමාත්‍ය.

2005 සැප්තැම්බර් මස 15 වැනි දින,
කොළඹ දිය.

නියෝග

1. මෙම නියෝග 2005 අංක 1 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) නියෝග යනුවෙන් හඳුන්වනු ලැබේ.

2. නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය සහ වාර්තාව (14(අ), 14(ආ) සහ 17(2) වන වගන්ති

- (1) පනතේ 14(අ) වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය මෙහි I වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති ආකෘතියේ ආකාරයට විය යුතු ය.
- (2) පනතේ 14(ආ) වගන්තිය යටතේ අධිකරණයට හෝ කම්කරු විනිශ්චය සභාවකට ඉදිරිපත් කළ යුතු වාර්තාව මෙහි II වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති ආකෘතියේ ආකාරයට විය යුතු ය.
- (3) පනතේ 17 (2) වගන්තිය යටතේ නිකුත් කරනු ලැබිය යුතු නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය මෙහි III වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති ආකෘතියේ ආකාරයට විය යුතු ය.

3. කාර්ය පටිපාටිය

සමථ කිරීමේ සැසිවාරයක් පැවැත්වීමේදී මණ්ඩලය විසින් අනුගමනය කළ යුතු කාර්ය පටිපාටිය මෙහි IV වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති පරිදි විය යුතු ය.

1A-G 006116 - 1,000 (2005/10)

2 A I කොටස : (I) පෙරෙය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05

4. ආචාරධර්ම සංක්‍රමය

සමථ කිරීමේ සැසිවාරයක් පැවැත්වීමේදී සමථ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් මෙහි V වැනි උපලේඛනයේ දක්වා ඇති ආචාරධර්ම සංග්‍රහයෙන් බැඳී සිටිය යුතු ය.

5. මේ නියෝගවල "පනත" යන්නෙන් 2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත අදහස් වේ.

I වන උපලේඛනය

(14(අ))

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත.

14(අ) වගන්තිය යටතේ නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය

පහත විස්තර කරන ලද ආරාධිත නිරවුල් කිරීම සඳහා දින ඉල්ලීමක් කරන ලද බවත්, සමථකරණය මගින් එය නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වී ඇති බවත්, ප්‍රධාන සමථකාරවරයා වන මම මෙයින් සහතික කරමි.

ආරාධිතලේ ස්ථානය :

ආරාධිතලේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නම් :

නිරවුල් නොකිරීමට හේතු :

ප්‍රධාන සමථකාරවරයා,

..... විශේෂ සමථ මණ්ඩල ප්‍රදේශය.

දිනය :

(14(ආ) වන වගන්තිය)

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත.

14(ආ) වගන්තිය යටතේ නිරවුල් නොකිරීමේ වාර්තාව

.....

.....

..... මෙය.

(සමථකරණය මගින් නිරවුල් කිරීම සඳහා ආරාධිත යොමු කරන ලද අධිකරණයේ රෙජිස්ට්‍රාරවරයා හෝ කම්කරු විනිශ්චය සභාවේ සභාපතිවරයා වෙත.)

සමථකරණය සඳහා යොමු කරන ලද පහත විස්තර කරන ආරාධිත නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වී ඇති බවට ප්‍රධාන සමථකාරවරයා වන මම මෙයින් සහතික කරමි.

අධිකරණයේ / විනිශ්චය සභාවේ යොමු අංකය :

ආරාධිතලේ ස්ථානය :

ආරාධිතලේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නම් :

සමථකරණය සඳහා යොමු කළ දිනය :

නිරවුල් නොකිරීමට හේතු :

ප්‍රධාන සමථකාරවරයා,

..... විශේෂ සමථ මණ්ඩල ප්‍රදේශය.

/ දිනය :

335908

1 කොටස : (I) ඥාය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අභි විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05

3 A

III වන උපද්‍රව්‍යය

(17 (2) වන වගන්තිය)

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත.

17(2) වන වගන්තිය යටතේ නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය

- (අ) පහත විස්තර කරන ආරාධිත නිරවුල් කිරීම සඳහා කළ ඉල්ලීමක් අනුව පාර්ශ්වකරුවන් අතර නිරවුල් කිරීමක් ඇති කරගන්නා ද, ඒ නිරවුල් කිරීමේ පාර්ශ්වකරුවන්ගෙන් එක් පාර්ශ්වකරුවකු විසින් නිරවුල් කිරීමේ නියමයන් උල්ලංඝනය කරනු ලබා ඇති බව/ ඒ නියමයන්ට අනුකූලව ක්‍රියා කිරීම පැහැර හරිනු ලබා ඇති බව ; සහ
- (ආ) නිරවුල් කිරීමේ පාර්ශ්වකරුවන් අතර පැන නැගී ඇති මතභේද නිරාකරණය කිරීමට ප්‍රයත්න දරනු ලැබුවද සමථකරණය මගින් එවැනි මතභේද නිරාකරණය කිරීමට නොහැකිවී බවත්,

ප්‍රධාන සමථකාරවරයා වන මා මෙයින් සහතික කරමි.

ආරාධිතේ ස්ථානය :

ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන්ගේ නම් :

නිරවුල් නොකිරීමට හේතු :

.....
ප්‍රධාන සමථකාරවරයා,
.....විශේෂ සමථ මණ්ඩල ප්‍රදේශය.

දිනය :

IV වන උපද්‍රව්‍යය

(15 (2) වන වගන්තිය)

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත.

සමථ කිරීමේ සැසිවාරයක් පැවැත්වීම සඳහා වූ කාර්ය පටිපාටිය

(මෙහි මින්මතු “මණ්ඩලය” යනුවෙන් සඳහන් කරනු ලබන) සමථ මණ්ඩලයක් විසින් මේ පනතේ 11 වන වගන්තියේ දක්වා ඇති පරිදි එහි කාර්යයන් ඉටු කිරීමට හැකිවන පරිදි, පහත සඳහන් කර ඇති කාර්ය පටිපාටිය එහි සමථ කිරීමේ සැසිවාරයක් පැවැත්වීමේදී අදාළ කරගනු ලැබිය යුතු ය :—

1. ප්‍රධාන සමථකාරවරයා විසින් මුලඳුන දරනු ලබන මණ්ඩලයක් එක් එක් ආරාධිත සම්බන්ධයෙන් සමථකරණ ක්‍රියාවලිය භාරව සිටිය යුතු අතර, එය පාලනය කළ යුතු ය.

2. ආරාධිත පාර්ශ්වකරුවන් සහ මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් විසින් අනෙකුත් වශයෙන් එකඟවිය යුතු යම් දිනයන්හිදී සහ වේලාවන්හිදී ප්‍රධාන සමථකාරවරයා විසින් සමථ කිරීමේ සැසිවාර කැඳවිය යුතු ය.

3. ආරාධිත පාර්ශ්වකරුවන්ගේ පහසුව සැලකිල්ලට ගනිමින් මණ්ඩලය විසින් තීරණය කරනු ලැබිය හැකි පරිදි වූ යම් ස්ථානයක දී මණ්ඩලය විසින් සමථ කිරීමේ සැසිවාර පැවැත්විය යුතු ය.

4. මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන් නිදහසම සැම සමථ කිරීමේ සැසිවාරයකටම පැමිණ සිටිය යුතු ය.

5. මණ්ඩලය විසින් පාර්ශ්වයන් අතර නිරවුල් කිරීමක් ඇති කිරීමට අවශ්‍ය විය හැකිකාක් සමථ කිරීමේ සැසිවාර ගණනාවක් පවත්වනු ලැබිය හැකිය.

6. කිසියම් ආරාධිතක් යොමු කරනු ලබා ඇති මණ්ඩලය විසින් ඒ යොමු කිරීම මත වහාම සමථ කිරීමේ සැසිවාර පැවැත්වීම ආරම්භ කළ යුතු අතර, කෙසේ වෙතත් ඒ යොමු කිරීම සිට දින හතකට නොවැඩි යම් කාලයක් තුළදී සමථ කිරීමේ සැසිවාර ආරම්භ කළ යුතු ය.

4 A I කොටස : (I) දේශ - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005 10 05

7. සැසිවාරය තුළ දී සාකච්ඡාවලදී අනුගමනය කළ යුතු කාර්ය පටිපාටිය සහ පිළිපදිිය යුතු රීති සහ සමථ කිරීමේ මූලිකාංගවලට අදාළව පාර්ශ්වකරුවන් දැනුවත් කිරීම මගින් හා උපදේශනය තුළින් මණ්ඩලය විසින් පළමු සැසිවාරය ආරම්භ කරනු ලැබිය යුතු ය.

8. අනුප්‍රාප්ත වන සෑම සැසිවාරයකදීම, පාර්ශ්වකරුවන් අතර සාමාන්‍ය බේරුමක් ඇති කිරීමට උත්සාහ කිරීමේ දී සමථ දක්ෂතා සහ උපක්‍රම මණ්ඩලය විසින් උපයෝගී කරගත යුතු අතර, විශේෂයෙන් පාර්ශ්වකරුවන්ගේ පොදුගම්‍ය නිදහස පිළිබඳ වූ මූලධර්මය සැලකිල්ලට ගත යුතු අතර -

- (අ) ආරාධිතේ එක් එක් පාර්ශ්වකරුට ඒ ආරාධිතට අදාළ තාරණ පැහැදිලි කිරීමට සියලු අවස්ථාවන් ලබා දිය යුතු ය ;
- (ආ) ආරාධිත බේරුම් කිරීමට ඔවුන්ගේම විසඳුම් ඉදිරිපත් කිරීමට ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන්ට මහ පෙත්විය යුතු ය ;
- (ඇ) නිරවුල් කිරීමකට එළඹීමට ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන්ට අදාළ සහ උපකාරී වන සියලු තොරතුරු එකිනෙකාට සහ සමථකාරවරයන්ට සම්පූර්ණ ලෙස අවකාශ හෙළිදරව් කිරීමට ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන්ට මහපෙත්විය යුතු ය ; සහ
- (ඈ) ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන් බැඳෙන තීරණ නොදිය යුතු ය.

9. ආරාධිතේ පාර්ශ්වයන්ගෙන් එක් පාර්ශ්වයක් සංස්ථාපිත ආස්ථිකායක් වන අවස්ථාවක දී, එම සංස්ථාපිත ආස්ථිකවියේ නිලධාරියකු මණ්ඩලය විසින් සමථ කිරීමේ සැසිවාරවලට සහභාගී කරවා ගත යුතු අතර, ඔහුට -

- (අ) සමථ කිරීමේ පටිපාටිය නිමවන තෙක් සංස්ථාපිත ආස්ථිකවිය වෙනුවෙන් එයට සහභාගී වී එම ආස්ථිකවිය වෙනුවෙන් කටයුතු කිරීමට ; සහ
- (ආ) කිසියම් නිරවුල් කිරීමකට අත්සන් තැබීමට පූර්ණ බලය පවරනු ලැබ තිබිය යුතු ය.

10. මේ පනතේ II (ඊ) වගන්තියට අනුකූලව, නිරවුල් කිරීමකට එළඹීමේදී ආරාධිතේ විෂය කාරණාවලට අදාළව විශේෂ දැනුමක් හෝ විශේෂ දැනුමක් ඇති කිසියම් තැනැත්තකුගේ උපදෙස් අවශ්‍ය විය හැකි සහ උපකාරී විය හැකි යැයි මණ්ඩලය සලකන අවස්ථාවකදී මණ්ඩලය විසින් එම උපදෙස් ලබාගත යුතු ය.

11. මේ පනතේ 15 වන වගන්තිය මගින් නියම කර ඇති පරිදි, කෙසේ වුවත් මණ්ඩලය ස්ථාපනය කර දින හැටක් ඇතුළත හැකි තාක් කඩිනමින් මණ්ඩලය විසින් ස්වකීය සැසිවාර පරිසමාප්ත කළ යුතු ය.

12. පටිපාටිකරය අවසානයේ දී මණ්ඩලය විසින් -

- (අ) නිරවුල් කිරීමේ කොන්දේසි ලිඛිතව ලියා තැබිය යුතු ය
- (ආ) ආරාධිතේ පාර්ශ්වකරුවන්ට එකී නිරවුල් කිරීමට අත්සන් තැබීමට සැලැස්විය යුතු ය.
- (ඇ) එකී නිරවුල් කිරීමට මණ්ඩලයේ සාමාජිකයන්ගේ අත්සන් තැබීමට සැලැස්විය යුතුය, හෝ
- (ඈ) එකී ආරාධිත නිරවුල් කිරීමට නොහැකිවී ඇති අවස්ථාවකදී 14 (අ) වගන්තිය හෝ 17 (2) වන වගන්තිය යටතේ නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයක් හෝ 14 (ආ) වගන්තිය යටතේ වූ වාර්තාවක් නිකුත් කළ යුතු ය.

V වන උපලේඛනය

(16 වන වගන්තිය)

2003 අංක 21 දරන සමථ මණ්ඩල (විශේෂ වර්ගවල ආරාධිත) පනත.

සමථකාරවරයන් සඳහා වූ ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය

- 01. සමථකාරවරයකු සෑම අවස්ථාවකදීම ඔහුගේ /ඇයගේ ගරුත්වය සහ ආචාරශීලීබව පවත්වාගෙන යා යුතු ය.
- 02. සමථ කිරීමේ සැසිවාර පැවැත්වීමේදී, සමථකාරවරයකු -

335908

1 කොටස : (I) ඥාය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැසට් පත්‍රය - 2005.10.05

5 A

(අ) සමථකාරණ පුහුණු කිරීම් වලදී කියාදෙන උපක්‍රම සහ මුලධර්මවලට අනුකූලව ක්‍රියාකළ යුතු ය.

(ආ) සෑම අවස්ථාවකදීම පාර්ශවකරුවන්ට අභාරගිළි විය යුතු ය.

(ඇ) ආරාධිතව අදාළ කාරණා පැහැදිලි කිරීමට ප්‍රමාණවත් අවස්ථා එක් එක් පාර්ශවකරුවන්ට ලබා දිය යුතු ය.

03. සමථකාරවරයකු, සමථ කිරීමේ එක් එක් සැසිවාරයක ආරම්භයේ සිට නිමාව දක්වා සහභාගී විය යුතු අතර, සමථකිරීමේ සැසිවාර කිසිවකට සම්පූර්ණයෙන් හෝ අර්ධ වශයෙන් සහභාගීවීම පැහැර හැරීම නොකළ යුතු ය.

04. සමථකිරීම් කඩිනමින් සහ අපක්ෂපාතීව පැවැත්වීමට ඔහුට හෝ ඇයට හැකියාව ඇතැයි ඔහු හෝ ඇය විසින් සැහිල්කට පත් වේ නම් පමණක් සමථකාරවරයකු විසින් සමථ මණ්ඩලයක ක්‍රියාකළ යුතු ය.

05. සමථකාරවරයකු සියළු අවස්ථාවන්හිදීම, සමථ කිරීමේ සැසිවාර පැවැත්වීමේදී අපක්ෂපාතීව සහ සාධාරණව කටයුතු කළ යුතු අතර, එසේ කෙරෙන බව පෙනෙන්නට ද තිබිය යුතු ය.

06. සමථකාරවරයකුට ආරාධිතයෙහි පාර්ශවකරුවකුට සම්බන්ධතාවයක් හෝ ආබාධ සම්බන්ධයක් තිබේ නම් හෝ ආරාධිතව හෝ සමථ කිරීමේ ප්‍රතිඵලයට සම්බන්ධයක් තිබේ නම් හෝ ඔහු හෝ ඇය සමථ මණ්ඩලයක කටයුතු නොකළ යුතු ය.

07. පනතේ II (අ) වගන්තියෙන් විධිවිධාන සලසා ඇති පරිදි, සමථකාරවරයෙකු විසින් පූර්ණ රහස්‍යභාවය රැකිය යුතු අතර මේ කාර්ය සඳහා, පාර්ශවකරුවන් කිසිවකු විසින් ප්‍රකාශිත අදහස් කිසිවක්, කරන ලද, ඉවත් කරන ලද හෝ ගිවිසුමක් යෝජනා, අර්පණ හෝ ඉල්ලීම් ඇතුළුව සමථ කිරීමේ ක්‍රියාවලිය තුළ දී ඔහුට හෝ ඇයට දැනගන්නට ලැබෙන සියලු කාරණා සම්බන්ධයෙන් රහස්‍යභාවය රැකිය යුතු අතර, එම තොරතුරු වෙනත් යම් තැනැත්තකුට හෝ මණ්ඩලයකට අනාවරණය නොකළ යුතු ය.

10-309

ජාතික ලේඛනාලයක දෙපාර්තමේන්තුව
පොත් සහ ප්‍රකාශන පත්‍ර
පෙරිමේන්තු කළාපය
25 OCT 2005
ශ්‍රී ලංකා SRI LANKA

ශ්‍රී ලංකා රජයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුවේ මුද්‍රණය කරන ලදී.

සමථකරණය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය සහ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති

සමථකරණය තුළින් ඇතිවන්නා වූ අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ සම්මුතිය (සමථකරණය පිළිබඳ සිංගප්පූරු සම්මුතිය) 2020 සැප්තැම්බර් 12 වැනි දින බලාත්මක විය.

2025 මාර්තු මාසය වන විට, ඕස්ට්‍රේලියාව, චීනය, ඉන්දියාව, සිංගප්පූරුව, ශ්‍රී ලංකාව, එක්සත් රාජධානිය, ජපානය සහ ඇමරිකා එක්සත් ජනපදය ඇතුළු රාජ්‍ය පනස් හතක් (57) මෙම සම්මුතියට අත්සන් කර තිබුණු අතර ඉන් ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු රාජ්‍ය දහහතක් (17)⁶ එහි පාර්ශ්වකරුවන් වේ. සම්මුතියේ විධිවිධාන බලාත්මක කිරීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාව 2024 අංක 5 දරන සමථකරණය තුළින් ඇතිවන්නා වූ අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් පිළිගැනීමේ සහ බලාත්මක කිරීමේ පනත පනවන ලදී. ශ්‍රී ලංකාවේ අපරානුමත කිරීමේ ලේඛනය 2024 පෙබරවාරි 28 වැනි දින එක්සත් ජාතීන්ගේ මහලේකම්වරයා වෙත තැන්පත් කරන ලදී. අපරානුමත කළ දින සිට මාස හයකට (6) පසුව, එනම් 2024 අගෝස්තු 28 දින සිට පනත බලාත්මක විය. (මෙතැන් පටන් 'ශ්‍රී ලංකා පනත' යනුවෙන් හඳුන්වනු ලබන්නේ 2024 අංක 5 දරන පනතයි).

වාණිජ ආරවුල් සමථකරණයට පත්කිරීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ඇතිවන්නා වූ අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් පිළිගැනීම සහ බලාත්මක කිරීම සඳහා මෙම සම්මුතියෙන් විධිවිධාන සපයයි. එය, විදේශ අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ තීරණ පිළිගැනීම සහ බලාත්මක කිරීම සඳහා ගෝලීය තත්ත්වයක් ඇති කළ නිව් යොර්ක් සම්මුතියට සමාන ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරයි.

ජාත්‍යන්තර වෙළඳාමේ දී වාණිජ ආරවුල් නිරාකරණය කිරීමේ ක්‍රමයක් ලෙස සමථකරණයේ වටිනාකම සහ වාණිජ සබඳතා ආරක්ෂා කිරීම, වාණිජ පාර්ශ්වයන් විසින් සිදුකරන ජාත්‍යන්තර ගනුදෙනු පරිපාලනයට පහසුකම් සැලසීම හා යුක්තිය පසිඳලීමේ දී රාජ්‍යයන්ට මුදල් ඉතුරු කරදීම අතින් සමථකරණයෙන් ලැබෙන වාසි සම්මුතියේ පූර්විකාවේ සඳහන් වේ. විවිධ නෛතික, සමාජීය සහ ආර්ථික පද්ධති සහිත රාජ්‍යයන්ට පිළිගත හැකි අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ තීරණ පිළිගැනීමේ සහ බලාත්මක කිරීමේ රාමුවක් පිහිටුවීම රාජ්‍යයන් අතර සුහද ආර්ථික සබඳතා වර්ධනයට දායක වන බව ද එහි සඳහන් වේ.

සම්මුතියේ ප්‍රධාන විධිවිධාන සහ ශ්‍රී ලංකා පනතේ ප්‍රධාන විධිවිධාන පහත සාකච්ඡා කර තිබේ.

විෂය පථය: සම්මුතියේ 1 වන වගන්තියෙන් එහි විෂය පථය දක්වා ඇති අතර එය (1) සමථකරණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස (2) පාර්ශ්ව විසින් ලිඛිතව අවසන් කරන ලද, (3) අවසාන කරන අවස්ථාව වන විට ජාත්‍යන්තර මට්ටමේ වූ (4) වාණිජ ආරවුලක් විසඳීම සඳහා එම අවස්ථාවේ දී ඇති වූ නිරවුල්කරණ ගිවිසුමකට අදාළ වන බවට විධිවිධාන සලසා තිබේ. සම්මුතියේ විධිවිධාන ආකර්ෂණය කර ගැනීම සඳහා තෘප්තිමත් විය යුතු අවශ්‍යතා මේවාය. ශ්‍රී ලංකා පනතේ 2 වැනි වගන්තියේ මෙම විධිවිධාන ඇතුළත් වේ.

සම්මුතිය 1(2) වගන්තියේ අඩංගු සම්පූර්ණ ලැයිස්තුවක් තුළ එහි විෂය පථයෙන් බැහැර කරන ලද ආරවුල් කාණ්ඩ විශේෂයෙන් දක්වා ඇත. ඒවා නම්-

- (1) ගනුදෙනුවේ එක් පාර්ශ්වයක් පුද්ගලික, පවුලේ හෝ ගෘහාශ්‍රිත අරමුණු සඳහා පාරිභෝගිකයෙකු වී ඇති ආරවුල් සම්බන්ධයෙන් නිරවුල්කරණ ගිවිසුම්; සහ
- (2) පවුල, උරුමය හෝ රැකියා නීතිය සම්බන්ධ ආරවුල්;
- (3) අධිකරණ තීන්දුවක් ලෙස හෝ බේරුම්කරණ තීන්දුවක් ලෙස බලාත්මක කළ හැකි නිරවුල්කරණ ගිවිසුම්.

⁶ බෙලජස්, බහරේන්, ඉක්වදෝරය, ෆිජී, ජෝර්ජියාව, හොන්ඩුරාස්, ඊශ්‍රායලය, ජපානය, කසකස්තානය, නයිජීරියාව, පැරගුවේ, කටාර්, සොදි ආරාබිය, සිංගප්පූරුව, ශ්‍රී ලංකාව, තුර්කිය, උරුගුවේ.

‘අධිකරණ තීන්දුවක් ලෙස බලාත්මක කළ හැකි නිරවුල්කරණ’ මෙහි දී බැහැර කිරීම පදනම් වී ඇත්තේ එවැනි නිරවුල්කරණ නියමයන් දැනටමත් අධිකරණ නියෝගයක තත්වයෙන් පවතින බැවින්, එය පිළිගැනීමට ලක් කරන මෙන් උසාවියට තවදුරටත් ඉල්ලුම් කිරීම අතිරික්ත වනු ඇත යන කාරනය මතය. එසේම, බේරුම්කරණ තීරණයක වාර්තා කර ඇති නිරවුල්කරණයක් බලාත්මක කිරීම දැනටමත් පවතින තත්ත්වයට අනුව සහ 1958 නිව් යෝර්ක් සම්මුතියේ විධිවිධාන අනුව කළ හැකිය. මෙයට ඇතුළත් නොවන දෑ ශ්‍රී ලංකා පනතේ 3 වැනි වගන්තියේ ඇතුළත් කර ඇත.

නිර්වචන - “සමථකරණය”, “ලිඛිතව”, “වාණිජ ආරවුල්”, “ජාත්‍යන්තර”

“ලිඛිතව” - ගිවිසුමක් කවර හෝ ආකාරයකින් සටහන් කර ඇත්නම් එය “ලිඛිත” යැයි පිළිගනු ලැබේ. ඉලෙක්ට්‍රොනික සන්නිවේදනයක් නම්, පසුව යොමුවීම සඳහා භාවිතා කළ හැකි වන පරිදි එම තොරතුරු ප්‍රවේශ විය හැකි අන්දමින් තිබිය යුතුය.

“සමථකරණය” - “භාවිතා කරන ලද ප්‍රකාශනය හෝ ක්‍රියාවලිය සිදු කරන ලද පදනම කුමක් වුවත්, පාර්ශවයන් මත විසඳුමක් පැවරීමට බලය නොමැති තුන්වන පුද්ගලයෙකුගේ හෝ පුද්ගලයන්ගේ (“සමථකරුවා”) සහය ඇතිව තම ආරවුල සුහදව විසඳා ගැනීමට උත්සාහ කරන ක්‍රියාවලියක්” ලෙස අර්ථ දැක්වේ.

“භාවිතා කරන ලද ප්‍රකාශනය හෝ ක්‍රියාවලිය සිදු කරන ලද පදනම කුමක් වුවත්” යන යෙදුම ඇතුළත් කර ඇත්තේ විවිධ රටවල මේ ක්‍රියාවලිය හැඳින්වීමට භාවිතා කරන්නේ විවිධ නම් වන බැවිනි. UNCITRAL හි පවා “සමාදාන” (conciliation) සහ “සමථකරණ” (mediation) යන වචන දෙකම යොදාගෙන ඇත්තේ එකම අර්ථයෙනි. කලින් කලට සම්පාදනය කළ ලේඛන මෙන්ම රීති සහ ආදර්ශ නීති සඳහා ලබාදුන් නාමයන් බලන කල මෙය දැකගත හැකිය.

සම්මුතිය සහ ආදර්ශ නීතියක් සකස් කිරීමේ දී, UNCITRAL විසින් “සමාදාන කරන්නා” සහ “සමාදාන” යන යෙදුම් වෙනුවට “සමථකරු” සහ “සමථකරණ” යන යෙදුම් භාවිතා කිරීමේ හැකියාව සලකා බැලූ අතර, එම යෙදුම් වෙනස් කළ යුතු බව එහිදී අවබෝධ වී තිබේ. “සමථකරණය” සහ “සමථකරු” යන යෙදුම් වඩාත් පුළුල් ලෙස භාවිතා වී ඇති නිසාත්, සම්මුතියට වැඩි දායකතාවක් ලබා දෙමින් එය ප්‍රවර්ධනය කිරීම පහසු වන නිසාත්, එම යෙදුම භාවිතා කිරීමේ හැකියාව ඇති බවට එකඟ විය. වැදගත් කරුණක් නම්, කුමන යෙදුම භාවිතා කළත් කිසිදු ප්‍රබල වෙනසක් ඇති නොකරන බවත්, කුමන යෙදුම භාවිතා වුවත් ආදර්ශ නීතියේ අදාළ වගන්තියට අයත් වන පුළුල් පරාසයක ක්‍රියාකාරකම් ආවරණය කිරීමේ අදහසින් “සමථකරණය” යන යෙදුම භාවිතා කරන බවත් තීරණය විය.

භාවිතා කර ඇති යෙදුම වෙනස්වීම තුළින් කිසිදු හරයාත්මක හෝ සංකල්පීය බලපෑමක් ඇති වී නොමැති බව UNCITRAL විසින් පැහැදිලි කර තිබේ. භාවිතා වී ඇති යෙදුම් නව ආදර්ශ නීතියේ පහත පරිදි පැහැදිලි කර තිබේ.

“මෙම නීතියේ අරමුණු සඳහා, ‘සමථකරණය’ යන්නෙන් සහ සමථකරණය, සමාදානය, හෝ ඒ හා සමාන අර්ථයෙන් යොදන ලද වෙනත් යෙදුමකින් අදහස් වන්නේ ගිවිසුම්ගත හෝ වෙනත් සම්බන්ධතාවයකින් හෝ ඊට අදාළව පැන නගින ඔවුන්ගේ ආරවුල සුහදව විසඳා ගැනීමට ඔවුන්ගේ උත්සාහයට සහාය වන ලෙස පාර්ශවයන් විසින් තුන්වන පුද්ගලයෙකුගෙන් හෝ පුද්ගලයන්ගෙන් (“සමථකරු”) ඉල්ලා සිටින ක්‍රියාවලියකි. ආරවුලට විසඳුමක් පාර්ශවයන් මත පැවරීමට සමථකරුට බලයක් නැත.

2021 සම්මත කරගත් UNCITRAL සමථකරණ රීතිවල ද සමථකරණය සම්බන්ධයෙන් මීට සමාන නිර්වචනයක් ඇතුළත් වේ.

“වාණිජ ආරවුල්”- UNCITRAL හි 2002 ආදර්ශ නීතියේ හෝ 2018 ආදර්ශ නීතියේ “වාණිජ” යන පදය අර්ථ දක්වා නැත. සම්මුතියේ “වාණිජ” යන යෙදුම සඳහා නිර්වචනයක් අවශ්‍ය නොවන බවට

UNCITRAL එකඟ විය. ආදර්ශ නීති දෙකෙහිම 1(1) ව්‍යවස්ථාවේ පාද සටහනක පහත දැක්වෙන, එක හා සමාන පැහැදිලි කිරීම අඩංගු වේ:

“වාණිජ” යන පදයට පුළුල් අර්ථකථනයක් ලබා දිය යුතු අතර ගිවිසුම්ගත හෝ ගිවිසුම්ගත නොවුනත් වාණිජමය ස්වභාවයේ සියලු සම්බන්ධතාවලින් පැන නගින කරුණු එමගින් ආවරණය විය යුතුය. වාණිජමය ස්වභාවයේ සබඳතාවලට පහත ගනුදෙනු ඇතුළත් වේ, නමුත් ඒවාට සීමා නොවේ: භාණ්ඩ හෝ සේවා සැපයීම හෝ හුවමාරු කිරීම සඳහා කරන ඕනෑම වෙළඳ ගනුදෙනුවක්; බෙදා හැරීමේ ගිවිසුම්; වාණිජ නියෝජනය හෝ නියෝජිතායතනය; සාධකකරණය; බදු දීම; ඉදිකිරීම; උපදේශනය; ඉන්ජිනේරු; බලපත්‍ර ලබා දීම; ආයෝජන; මූල්‍යකරණය; බැංකු; රක්ෂණ; උපයෝජන ගිවිසුම්; හවුල් ව්‍යාපාර සහ වෙනත් ආකාරවල කාර්මික හෝ ව්‍යාපාරික සහයෝගීතා සහ ගුවන්, මුහුද, දුම්රිය හෝ මාර්ගයෙන් භාණ්ඩ හෝ මගීන් ප්‍රවාහනය කිරීම.”

“වාණිජ” යන යෙදුමට අර්ථයක් ලබා දීම ඒ ඒ සාමාජික රාජ්‍යට භාරය. කෙසේ වෙතත්, මෙය 1 වන වගන්තියේ දක්වා ඇති බැහැර කිරීම්වලට යටත් වනු ඇත. එම යෙදුම අර්ථ දැක්වීමකින් තොරව භාවිතා කරන වෙනත් ප්‍රඥප්ති ඇති බැවින් ශ්‍රී ලංකාව ද එම යෙදුම නිර්වචනය නොකිරීමට තීරණය කර ඇත⁷.

“ජාත්‍යන්තර” - පහත අවස්ථාවලදී නිරවුල්කරණ ගිවිසුමක් “ජාත්‍යන්තර” වන බව සම්මුතියේ දැක්වේ-

- 1) අවම වශයෙන් පාර්ශව දෙකක ව්‍යාපාරික ස්ථාන රටවල් දෙකක තිබේ, හෝ
- 2) පාර්ශවයන්ගේ ව්‍යාපාරික ස්ථාන ඇති රාජ්‍යය

අ. නිරවුල්කරණ ගිවිසුම යටතේ වගකීම් වලින් සැලකිය යුතු කොටසක් ඉටු කරන රාජ්‍යයට වඩා වෙනස් ය හෝ

ආ. නිරවුල්කරණ ගිවිසුමේ විෂයය වඩාත් සම්පව සම්බන්ධ වී ඇති රාජ්‍යයට වඩා වෙනස් ය

ශ්‍රී ලංකා පනතේ 4 වගන්තියට මෙය ඇතුළත් කර තිබේ.

2 වන වගන්තිය පැහැදිලි කරන අන්දමට, පාර්ශවයකට ව්‍යාපාරික ස්ථාන එකකට වඩා වැඩි ගණනක් තිබේ නම්, අදාළ ව්‍යාපාරික ස්ථානය වශයෙන් සලකන්නේ එකල පාර්ශවයන් විසින් දැන සිටි හෝ කල්පනා කළ තත්ත්වයන් සැලකිල්ලට ගනිමින්, සමථයට පත් වූ ආරවුලට සම්පතම සම්බන්ධය ඇති ස්ථානයයි. මෙම සංකීර්ණ නිර්වචනය හරහා උත්සාහ කෙරෙන්නේ, බලාත්මක කිරීමට බලාපොරොත්තු වන නිරවුල්කරණ ගිවිසුමේ සැබෑ ජාත්‍යන්තර ස්වභාවය සහතික කිරීමටයි. එවැනි ගිවිසුම්, දේශීය නීති රාමුව තුළ ක්‍රියාත්මක කළ හැකි සම්පූර්ණයෙන්ම දේශීය ස්වභාවයේ ගිවිසුම්වලින් වෙන්කර හඳුනා ගැනීමේ වැදගත්කම සැලකිල්ලට ගනිමින් එසේ කර තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා පනතේ 16 වගන්තිය හරහා මීට විධිවිධාන සලසයි.

ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ පිළිගැනීම: රාජ්‍යයක් ආකාර දෙකකින් නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් පිළිගත යුතුය. පළමුව, එය සිදුකෙරෙන්නේ එහි ක්‍රියාපටිපාටි නීතිවලට අනුකූලව සහ සම්මුතියේ දක්වා ඇති කොන්දේසිවලට අනුකූලව අධිකරණ නියෝගයක් ලෙස ගිවිසුමක් ඇති කර ගැනීමට ප්‍රතිපාදන සැලසීමෙනි. දෙවනුව, දැනටමත් නිරවුල්කරණ ගිවිසුමක් මගින් විසඳා ඇති බවට පාර්ශවයක් විසින් කියා සිටින කාරණයක් සම්බන්ධයෙන් ආරවුලක් පැනනගින විට ගිවිසුමක් ඉල්ලා සිටීමට පාර්ශවයට පහසුකම් සැලසීමෙනි. “බලාත්මක කිරීම” සඳහා තමන්ගේම ක්‍රියා පටිපාටියක් ඇතිකරන්නට විධිවිධාන සැලසීම සඳහා රාජ්‍ය පාර්ශවයන් විසින් දේශීය නීති සම්පාදනය කළ යුතු අතර, එහිදී සම්මුතියට විශ්වාසවන්තව හරයාත්මක

⁷ 2000 අංක 39 දරන සිවිල් සහ වාණිජ කටයුතු සම්බන්ධයෙන් අන්‍යෝන්‍ය සහයෝගීතා පනත සිවිල් හා වාණිජ කාරණාවලදී අධිකරණ සහ අධිකරණ බාහ්‍ය ලේඛන භාර දීම පිළිබඳ හේන් සම්මුතිය බලාත්මක කරන අතර සිවිල් හා වාණිජ කාරණාවලදී අධිකරණ සහ අධිකරණ බාහ්‍ය ලේඛන භාර දීම පිළිබඳ හේන් සම්මුතිය ද මෙම යෙදුම මෙම යෙදුම නිර්වචනය නොකරයි.

විධිවිධානවලට යටත්ව රට තුළ නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් බලාත්මක කරන ආකාරය තීරණය කිරීමට රාජ්‍යයන්ට නිදහස තිබේ.

නිරාකරණ ගිවිසුමකට අධිකරණ නියෝගයක් වශයෙන් පිළිගැනීම ලබාදෙන මෙන් සිවිල් අධිකරණ බලය ක්‍රියාත්මක කරන පළාත් මහාධිකරණයකින් ඉල්ලා සිටීමට ශ්‍රී ලංකා පනතේ 6(1) වගන්තියෙන් පාර්ශවකරුවෙකුට හැකියාව ලබා දී තිබේ. ජාත්‍යන්තර නිරාකරණ ගිවිසුමකින් විසඳනු ලැබූ බව පාර්ශවකරුවකු විසින් කියා සිටින කරුණක් සම්බන්ධයෙන් පැන නගින ආරවුලක දී එම කරුණ විසඳී ඇති බව තහවුරු කිරීම සඳහා අදාළ ගිවිසුම සාක්ෂි වශයෙන් ඉදිරිපත් කළ හැකි බව 7 වැනි වගන්තියේ දැක්වේ.

ශ්‍රී ලංකා පනත ප්‍රකාරව, කඩකිරීමක් නොමැති අවස්ථාවක වුවද, නිරවුල්කරණ ගිවිසුම අධිකරණ නියෝගයක් ලෙස ඇතුළත් කර ගැනීමේ අරමුණින් උසාවියට අයදුම්පතක් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. ගිවිසුම යටතේ භාර ගන්නා වගකීම්වලට ගරු කිරීමට පාර්ශවයකට අධිකරණ නියෝගයක් තිබිය යුතු යැයි පූර්ව අවශ්‍යතාවයක් නොමැති බව අවධාරණය කළ යුතුය. නිරාකරණ ගිවිසුම්වල බැඳීම සහ බලාත්මක කළ හැකි ලක්ෂණය UNCITRAL ආදර්ශ නීතියේ 15 වන වගන්තියේ දක්වා ඇත, එහි සඳහන් වන්නේ “පාර්ශවයන් ආරවුලක් නිරවුල් කිරීමේ ගිවිසුමක් සම්පූර්ණ කරන්නේ නම්, නිරවුල්කරණ ගිවිසුම බැඳීමක් ඇති කරවන සහ බලාත්මක කළ හැකි එකක්” වන බවයි. සම්මුතියේ එවැනි නිශ්චිත විධිවිධානයක් නොමැති වුවද, ශ්‍රී ලංකා පනතේ 5 වැනි වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ නිරාකරණ ගිවිසුමක් වලංගු සහ බලාත්මක කළ හැකි බවත්, ඉදිරිපත් කරන ලද ඉල්ලීමක් මත මහාධිකරණය විසින් ආඥාවක් ප්‍රතික්ෂේප කරනු ලැබුවහොත් මිස, වෙනත් ගිවිසුමක මෙන් මෙහිදී ද පාර්ශවයන් විසින් භාර ගන්නා වගකීම්වලට පාර්ශවයන් විසින් ගරු කළ යුතු බවත් ය.

ගිවිසුමේ සත්‍යතාව සනාථ කිරීම සඳහා ඉදිරිපත් කළ යුතු ලේඛන මොනවාදැයි සම්මුතියේ 4 වැනි වගන්තියේ දක්වා ඇති අතර ඒවා ශ්‍රී ලංකා පනතේ 8 වැනි වගන්තියේ ඇතුළත් කර ඇත. පාර්ශවයන් විසින් අත්සන් කරන ලද ගිවිසුමේ මුල් පිටපත හෝ සහතික කළ පිටපතක් සමථකරණයෙන් ගිවිසුම ඇති වූ බවට සාක්ෂි ලෙස ඉදිරිපත් කළ යුතුය. ගිවිසුමේ සමථකරුගේ අත්සනින්, සමථකරණය සිදු කළ බව පෙන්වුම් කරන ලියවිල්ලක් සමථකරු විසින් අත්සන් කිරීමෙන්, සමථකරණය පරිපාලනය කළ ආයතනය විසින් සහතික කිරීමෙන් හෝ රජයේ නිසි බලධාරියාට පිළිගත හැකි වෙනත් සාක්ෂි මගින් අවසානයට සඳහන් කළ එම අවශ්‍යතාවය සපුරාලිය හැකිය. අත්සන් කිරීමේ අවශ්‍යතාවය (පාර්ශවයන් සමථකරු විසින්) විද්‍යුත් අත්සනක් යෙදීමෙන් ද සපුරාගත හැක. නිරවුල්කරණ ගිවිසුම අධිකරණයේ භාවිත කරන භාෂාවෙන් නොමැති විට, ගිවිසුම සමඟ අධිකරණයේ භාෂාවෙන් සහතික කළ පිටපතක් ඉදිරිපත් කරන මෙන් නියම කිරීමට ශ්‍රී ලංකා පනතේ 8(4) වගන්තිය මගින් සම්මුති විධිවිධාන අනුගමනය කරමින් විධිවිධාන සලසා තිබේ.

ශ්‍රී ලංකා පනතේ 12 වැනි වගන්තිය මගින් ඉල්ලීම් පෙත්සමක් සහ දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් මගින් සිදු කිරීමටත්, වාචිකව සාක්ෂි ලබා ගැනීම සුදුසු යැයි මහාධිකරණය සලකන්නේ නම් මිස දිවුරුම් ප්‍රකාශයක් මගින් සාක්ෂි ලබා ගැනීමටත් විධිවිධාන සලසා ඇත. පෙත්සම සහ දිවුරුම් ප්‍රකාශය ඉදිරිපත් කිරීමෙන් සති දෙකක් ඇතුළත අධිකරණය විසින් දිනයක් ලබා දිය යුතු බවත්, වගඋත්තරකරුවන්ට දිවුරුම් ප්‍රකාශයක සහය ඇතිව විරෝධතා ප්‍රකාශ කිරීමට දිනයක් ලබා දිය යුතු බවත් සඳහන් කරමින් පනතේ 12(2) වගන්තිය හරහා මෙම ඉල්ලීම කඩිනමින් විභාග කෙරෙන බව සහතික කර තිබේ. 12(5) වගන්තිය පවසන්නේ නියෝගයක් සඳහා වන ඉල්ලීමෙන් මාස තුනක් (3) ඇතුළත මහාධිකරණය විසින් නඩුව විභාග කර අවසන් කළ යුතු බවයි. මෙම ක්‍රියා පටිපාටිය සහ කාල රේඛා ශ්‍රී ලංකාවට විශේෂිත වේ.

උසාවි නියෝගයක් ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කිරීම සඳහා හේතු: සම්මුතියේ 5 වැනි වගන්තිය නිරවුල්කරණයක් බලාත්මක කිරීම ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි හේතු සපයයි. හේතු පදනම් වී ඇත්තේ (අ) පාර්ශවයක්, (ආ) නිරවුල්කරණ ගිවිසුම හෝ (ඇ) සමථකරු සම්බන්ධයෙන් වන අඩුපාඩු මත ය. සම්මුතියට අනුව, හේතු සියල්ලම සම්මුතියේ ඇතුළත් කර ඇති අතර සාමාජික රටවල් වෙනත් කිසිදු හේතුවක් මත සහන ප්‍රදානය කිරීම ප්‍රතික්ෂේප නොකළ හැකිය. ශ්‍රී ලංකා පනතේ 9(1) වගන්තියේ මෙම හේතු ඇතුළත් කර තිබේ.

(අ) එම ගිවිසුමේ පාර්ශවයක් යම් අශක්ෂතාවකින් පෙළෙන බව

(ආ) අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුම -

(i) ශුන්‍ය සහ බලරහිත වීම, අක්‍රිය වීම හෝ අදාළ නීතිය යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට අසමත් බව

(ii) එහි නියම අනුව අනුගමන නොවීම හෝ අවසාන ගිවිසුම නොවන බව හෝ

(iii) පසුව වෙනස් කරනු ලැබ ඇති බව

(ඇ) අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුමේ බැඳීම -

(i) නිසි ලෙස ඉටුකර ඇති බව හෝ

(ii) අපැහැදිලි හෝ වටහාගත නොහැකි බව

(ඈ) සහනය ලබාදීම අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුමේ නියමවලට පටහැනි වන බව

(ඉ) සමථකරු විසින් සමථකරුට හෝ සමථකරණයට අදාළ වන ප්‍රමිතීන්වල බරපතල කඩකිරීමක් සිදුකර ඇති බව හා එකී කඩ කිරීම නොතිබුණේ නම් එකී පාර්ශවය අන්තර්ජාතික සමථකරණ ගිවිසුමට ඇතුළත් නොවන බව හෝ

(ඊ) සමථකරුගේ අපක්ෂපාතීත්වය හෝ ස්වාධීනත්වය පිළිබඳ සාධාරණ සැක මතුකරන තත්ත්වයන් පාර්ශවකරුවන් වෙත හෙළිකිරීමට සමථකරු අසමත් වූ බව සහ එසේ හෙළි කිරීමට අසමත් වීම පාර්ශවයකට සැලකිය යුතු බලපෑමක් හෝ අනිසි බලපෑමක් සිදු කරන ලද බව සහ එකී අසමත් වීම ඇති නොවන්නට, එම පාර්ශවය අන්තර්ජාතික නිරවුල්කරණ ගිවිසුමට නොඑළඹෙන බව,

ඉහත කරුණු තහවුරු කිරීමේ භාරය සහන ප්‍රදානය කිරීමට විරුද්ධ පාර්ශවය මත පැවරෙන අතර, ශ්‍රී ලංකා පනතේ 9(2) වගන්තිය මගින් (අ) සහන ලබාදීම ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියට පටහැනි බව හෝ ආරවුලෙහි විෂය කරුණ ශ්‍රී ලංකාවේ නීති යටතේ මැදිහත් වීමෙන් සමථයකට පත් කළ නොහැකි බව පෙනී ගියහොත් සහනය ලබාදීම ප්‍රතික්ෂේප කළ හැකි බව ද දක්වා ඇත. මෙම විධිවිධාන සම්මුතියේ 5(2) වගන්තිය මත පදනම් වේ.

සම්මුතියේ ඇතුළත්ව ඇත්තේ සමථකරණයෙන් නිරවුල්කරගත් ගිවිසුම් ක්‍රියාත්මක කළ හැක්කේ කෙසේද යන්න මිස සමථකරණ ක්‍රියාවලියේ කිසිදු අංශයක් සම්බන්ධයෙන් නොවේ.

සම්මුතියට අදාළව රාජ්‍ය පාර්ශවකරුවන්ට ප්‍රකාශයට පත් කළ හැකි විශේෂ කොන්දේසි-

සම්මුතියට අදාළව රාජ්‍ය පාර්ශවකරුවන්ට පහත දැක්වෙන විශේෂ කොන්දේසි ප්‍රකාශයට පත් කළ හැකි බව සම්මුතියේ 8 වැනි වගන්තියේ දැක්වේ:

අ) තමන් පාර්ශවකරුවෙකු වන හෝ කිසියම් රාජ්‍ය ආයතනයක් හෝ රාජ්‍ය ආයතනයක් වෙනුවෙන් ක්‍රියා කරන ඕනෑම පුද්ගලයෙකු පාර්ශවකරුවෙකු වන නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් සඳහා ප්‍රකාශයේ නිශ්චිතව දක්වා ඇති ප්‍රමාණයට මෙම සම්මුතිය අදාළ කර නොගැනීම

ආ) සම්මුතිය අදාළ කර ගැනීමට ගිවිසුමේ පාර්ශවයන් එකඟ වී ඇති ප්‍රමාණයට පමණක් මෙම සම්මුතිය අදාළ කර ගැනීම

රජය හෝ රජයේ ආයතනයක් පාර්ශවයක් වන නිරවුල්කරණ ගිවිසුම් සඳහා සම්මුතිය අදාළ කර නොගැනීමට සහ ආරවුල් ඇති පාර්ශවයන් එහි අදාළත්වයට එකඟ වී ඇති අවස්ථාවන්ට පමණක් විධිවිධාන යෙදීම සීමා කිරීමට මේ හරහා රාජ්‍ය පාර්ශවයන්ට අභිමතය ලබා දෙයි. සිංගප්පූරු සම්මුතිය අත්සන් කරන අවස්ථාවේදී, අපරානුමත කරන අවස්ථාවේදී, පිළිගැනීමේදී, අනුමැතියේදී හෝ ප්‍රවේශ වීමේදී හෝ සිංගප්පූරු සම්මුතිය බලාත්මක වූ පසුව ද ඇතුළුව ඕනෑම වේලාවක මෙම විශේෂ කොන්දේසි යෙදීමට අවසර ඇත. ශ්‍රී ලංකා පනතේ, 2(2) වගන්තියේ සඳහන් වන්නේ පහත අදාළ කර

ගැනීම ශ්‍රී ලංකා රජය විසින් ප්‍රකාශ කළ හැකි එවැනි විශේෂ කොන්දේසිවලට යටත් විය යුතු බවත්, ඉදිරි කාලයකදී පවා විශේෂ කොන්දේසි ප්‍රකාශ කිරීමේ අයිතිය තමන් සතු වන බවත්ය. 2024 පෙබරවාරි මස අපරානුමත කරන අවස්ථාව වන විට ශ්‍රී ලංකාව කිසිදු විශේෂ කොන්දේසියක් ප්‍රකාශ කළේ නැත.

2024 මාර්තු වන විට රාජ්‍යයන් දාහතරක් (14) එනම් බෙලාරූස්, ඉක්වදෝරය, ෆිජී, ජෝර්ජියා, හොන්ඩුරාස්, කසකස්තානය, කටාර්, සෞදි අරාබිය, සිංගප්පූරුව, තුර්කිය, උරුගුවේ, ජපානය, නයිජීරියාව සහ ශ්‍රී ලංකාව සම්මුතියේ පාර්ශ්වකරුවන් වී ඇත. මෙයින් බෙලාරූස්, ජෝර්ජියාව, කසකස්තානය, සෞදි අරාබිය සහ ජපානය විශේෂ කොන්දේසි ප්‍රකාශයට පත් කර ඇත. රාජ්‍ය පාර්ශ්ව පහම ඉහත (ආ) විශේෂ කොන්දේසිය ප්‍රකාශයට පත් කළ අතර කසකස්තානය සහ ජෝර්ජියාව ඉහත (අ) සහ (ආ) යන විශේෂ කොන්දේසි දෙක ම ප්‍රකාශයට පත් කළහ. ඊට අමතරව, ඉරානය අත්සන් කරන අවස්ථාවේදී විශේෂ කොන්දේසි ප්‍රකාශයට පත් කළ නමුත් තවමත් සම්මුතිය අපරානුමත කර නොමැත.

මූල්‍ය ආරවුල් සමථකරණය

පෙර සඳහන් වූ 2003 අංක 21 දරන පනත යටතේ ස්ථාපිත කරනු ඇති, මූල්‍ය ආරවුල් සමථකරණයට පත් කිරීම සඳහා පිහිටුවන ලබන සමථ මණ්ඩල වෙත ඉදිරිපත් කළ හැකි ආරවුල් වර්. සහ එවැනි ආරවුල් සාර්ථකව සමථකරණයට පත් කිරීමට අවශ්‍ය විශේෂ කරුණු, මෙම පරිච්ඡේදයෙන් සාකච්ඡා කෙරේ. ආරවුල් වර්ගය කුමක් වුවත්, අනුගමනය කළ යුතු ක්‍රියා පටිපාටිය සමාන වන අතර, මූල්‍ය ආරවුල් විසඳීමට විශේෂිත වූ ඇතැම් සංවේදීතාවන් පිළිබඳව සමථකරුවන් අවධානය යොමු කිරීම අවශ්‍ය විය හැකිය. සමථකරුට ඇතැම් මෙවලම් අනෙක් මෙවලම්වලට වඩා භාවිතා කිරීමට අවශ්‍ය විය හැකිය.

මූල්‍ය ආරවුල් වර්ග -

බහුතරයක් ආරවුල්, ණය ලබාගත් බව පිළිගන්නා, එහෙත් ණය ආපසු නොගෙවීමේ ගැටළු විය හැකිය. බැංකුවලින්, ක්ෂුද්‍ර මූල්‍ය ආයතනවලින් ගත් ණය ආපසු ගෙවීම, බදුදීම, කුලී මිල දී ගැනීම, භාණ්ඩ උකසට තැබීම, ගම හෝ නගරය තුළ අවිධිමත් ණය දෙන්නන්ගෙන් ණය ගැනීම, ක්‍රෙඩිට් කාඩ් ආදියෙන් ලබා ගත් ණය ආපසු ගෙවීම, කාන්තා සම්භි, ගොවි සංවිධාන සහ සමෘද්ධි, රාජ්‍ය නිවාස සමුපකාර වැනි ප්‍රජා මූලික සංවිධානවල කණ්ඩායම් ණය, බදුදීම සහ උපයෝගීතා බිල්පත් නොගෙවීම සම්බන්ධ ආරවුල් පවතින බව මෑතකාලීනව ප්‍රජා සමථ මණ්ඩල වෙත යොමු කරන ලද ආරවුල් පිළිබඳව සිදුකළ අධ්‍යයනයකදී අනාවරණය විය.⁸ බහුතරයක් ඇපකර ඇති ණය වූ අතර අනාරක්ෂිතව පවා ලබා ගත් ණය ඊට ඇතුළත් විය. ණය ලබාගත් අවශ්‍යතාව වශයෙන් පරිභෝජනය හෝ ව්‍යවසායකත්වය හඳුනාගෙන ඇත. පරිභෝජන කාණ්ඩයට ඇතුළත් වූයේ ගෘහයේ වියදම්, නිවාස හෝ වාහන සඳහා මූල්‍ය අවශ්‍ය වූ අතර ව්‍යවසායකත්ව ව්‍යාපාර සඳහා ලබාගත් ණය ස්වයං රැකියා, ගොවිතැන, කුඩා පරිමාණ තේ වගාව සහ සත්ව පාලනය සඳහා අවශ්‍ය වී ලබාගෙන තිබිණි.

ඉහත අවස්ථා සලකා බැලීමේදී ණය පොලී සෙවීමට වඩා නිරවුල්කරණය කෙරෙහි වැඩි අවධානයක් අවශ්‍ය විය හැකිය. ණයක් තිබේද යන්න පිළිබඳ ගැටළුව කිසි විටෙකත් පාහේ ඇති නොවනු ඇත. සමථකරණයක් හැසිරවිය යුතු ආකාරය තීරණය කිරීමේදී අදාළ විය හැකි ඇතැම් සාධක පහත දැක්වේ-

- පාර්ශවයන් සමඟ සන්නිවේදනය කිරීමේදී, සමථකරණයට නොපැමිණීමේ ආර්ථික හා සමාජීය පිරිවැය සම්බන්ධයෙන් සඳහන් කිරීම පිළිබඳ සලකා බලන්න;
- දෙපාර්ශවය අතරේ දිගටම සම්බන්ධතාවයක් පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවයක් තිබේද යන්න සොයා බලන්න (බැංකු ඔවුන්ගේ ගනුදෙනුකරුවන් සමඟ; ප්‍රජා මූල සංවිධානය සහ එහි සාමාජිකයින් අතර);
- ඇපකරය නැවත ලබා ගැනීම වෙනුවට ගත හැකි නිර්මාණාත්මක විකල්පවල අවශ්‍යතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න;
- පාර්ශවයන්ගේ විශේෂතාවලට ගැලපෙන සහ ඊට සරිලන පරිදි සැකසූ විසඳුම් නිර්මාණය කිරීමේ අවශ්‍යතාවය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන්න;
- සුරක්ෂිත ණයහිමියෙකු ඇපකරය ලබා ගැනීමේදී දැඩි ස්ථාවරයක් ගනී යන යථාර්ථය පිළිගන්න;
- බල අසමතුලිතතාවය දකින අන්දම / යථාර්ථය කළමනාකරණය කිරීමේ වැදගත්කම;
- ණයහිමියන් විසින් අනුගමනය කරන ලද අනම්‍ය ස්ථාවර වෙනස් කිරීම සඳහා කුසලතා භාවිතා කිරීමේ අවශ්‍යතාව;
- පාර්ශවයන්ට තම ස්ථාවරය වෙනස් කිරීමට, වඩා හොඳින් සන්නිවේදනය කිරීමට සහ සමථකරණයට පත් කිරීමට උපකාර කිරීම සඳහා සමථකරු ලෙස සම්බන්ධ වියයුතු මට්ටම හඳුනා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය.

⁸ ආසියා පදනමෙන් අරමුදල් සපයා දරිද්‍රතා විශ්ලේෂණ මධ්‍යස්ථානය (CEPA) විසින් පවත්වන ලද අධ්‍යයනය “දිස්ත්‍රික්ක හයක (මහනුවර, පොළොන්නරුව, මොණරාගල, ගම්පහ, කොළඹ සහ අනුරාධපුර) ප්‍රජා මට්ටමේ මූල්‍ය ආරවුල් පිළිබඳ කඩිනම් තක්සේරුව - 2023 අගෝස්තු 11”

දැනට පවතින ආරවුල් විසඳීමේ විකල්ප ක්‍රම සම්බන්ධයෙන් ණය හිමියන්ගේ සහ ණය ගැතියන්ගේ ආකල්පය අවබෝධ කර ගැනීම ද වැදගත් වේ. ඉහත සඳහන් කරන ලද CEPA අධ්‍යයනය මෙන්ම ණයහිමියන් සමඟ කරන ලද සම්මුඛ සාකච්ඡා මගින් පහත සඳහන් කරුණු පෙන්නුම් කරයි -

- CMB වෙත විවිධ ආරවුල් විසඳීම සඳහා අයදුම්පත් ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර ඇතැම් ප්‍රදේශවල මූල්‍ය ආරවුල් මුළු අයදුම්පත් සංඛ්‍යාවෙන් 50% සිට 80% දක්වා පවා වේ. මෙය CMBs මගින් අර්ථවත් සේවා සැපයීමට අභියෝගයක් ඇති කරයි.
- “නඩු ප්‍රමාණය” කළමනාකරණය කිරීම සඳහා CMBs විසින් ගනු ලබන ක්‍රියාමාර්ග, ආරවුල් සාර්ථක ලෙස විසඳීමේ සර්ව පරමාර්ථය සාක්ෂාත් කර ගැනීමට සහ පාර්ශවයන් අධිකරණයේ නඩු වලින් ඇත් කිරීමට අවශ්‍යයෙන්ම දායක නොවේ.
- CMB විසින් එවන දැන්වීමට බොහෝ පාර්ශවයන් (ණය ගැතියන්) ප්‍රතිචාර නොදක්වයි. මෙය සමථකරණයේ වටිනාකම පිළිබඳ අවබෝධයක් නොමැතිකම හෝ සමථකරණය කෙරෙහි විශ්වාසයක් නොමැතිකම හෝ වෙනත් ලේඛනගත නොකළ හේතු නිසා විය හැකිය.
- ක්‍රෙඩිට් කාඩ් සහ කුඩා ණය පැහැර හැරීම් පසුපස හඹා යන මූල්‍ය ආයතන CMB වෙත ප්‍රවේශ වන්නේ මූලික වශයෙන් ඔවුන් එසේ කළයුතු නිසා වන අතර නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකය ලබා ගැනීමෙන් සැහීමකට පත්වන ඔවුන් අර්ථවත් නිරවුල්කරණයක් මෙහිදී අපේක්ෂා නොකරයි. මෙම ආයතන පසුව ණය අයකර ගැනීමට වෙනත් ක්‍රම අනුගමනය කරයි - නඩු පැවරීම හෝ පුද්ගලික ණය එකතු කිරීම.

සාකච්ඡාව සඳහා මාතෘකා -

- අ) මූල්‍ය ආරවුල් විසඳා ගැනීමට ඇති ඵලදායී ආරවුල් විසඳීමේ යාන්ත්‍රණයක් ලෙස සමථකරණය පිළිබඳ විශ්වාසය ඇති කිරීමට අනුගමනය කළ හැකි ක්‍රියාමාර්ග මොනවාද සහ මේවා ක්‍රියාත්මක කිරීමේ වගකීම ගත යුත්තේ කවුද? පාර්ශවයන්ගේ පැමිණීම සහතික කිරීම සඳහා ගත යුතු අමතර පියවර මොනවාද?
- ආ) නිරාකරණ නොවූ බවට ලබාදෙන සහතිකයේ නොපැමිණීමේ ගැටළුව සම්බන්ධයෙන් ඇතුළත් කළ යුතු කරුණු පිළිබඳ ගැටලුව 2024 අංක 2 දරන සමථ මණ්ඩල පනතේ සංශෝධන මගින් විසඳන්නේද?

නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයේ ඇතුළත් කළයුතු කරුණු

1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල (සංශෝධිත) පනතේ සහ 2003 අංක 21 දරන සමථකරණ (ආරවුල් පිළිබඳ විශේෂ කාණ්ඩ) පනත යන දෙකෙහිම නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයක සඳහන් කළ යුතු කරුණු සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන සලසා තිබේ.

1988 අංක 72 දරන සමථ මණ්ඩල (සංශෝධිත) පනතේ 14A වගන්තිය

1. සහතිකය නිකුත් කරන්නේ:

අ. යම් ආරවුලක් හෝ වරදක් නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වූ විට; හෝ

ආ. නිරවුල් කිරීමෙන් පසුව ඇති වූ යම් එකඟ නොවීමක් විසඳා ගැනීමට නොහැකි වූ විට වේ.

2. සහතිකය නියමිත ආකෘතියෙන් සකස් කර තිබිය යුතු අතර, සමථකරණය හරහා ආරවුල හෝ වරද නිරවුල් කරගැනීමට නොහැකි වූ බවත්, නිරවුල් කිරීමට නොහැකි වූ හේතු ද එහි සඳහන් විය යුතුය. නියමිත ආකෘතිය යනු අමාත්‍යාංශයෙන් රෙගුලාසි සෑදීම හරහා නියම කර ඇති ආකෘතියයි.

3. සභාපතිවරයා හෝ ප්‍රධාන සමථකාරවරයා විසින් සහතිකය නිකුත් කර තිබිය යුතුය.

12 වගන්තිය (2024 අංක 2 දරන සංශෝධිත පනත මගින් ඇතුළත් කරන ලදී)

සභාපතිවරයා හෝ ප්‍රධාන සමථකාරවරයා විසින් අත්සන් කරන ලද නිරවුල් නොකිරීමේ සහතිකයක්, නිරවුල් නොකිරීමට පහත සඳහන් කවර හෝ හේතුවක් සඳහන් කරමින්, ආරවුල්කරුවන්ට නිකුත් කළ යුතු බව 12(1) වගන්තියෙන් කියැවේ:

(අ) මණ්ඩලයක් පිහිටුවීමට නොහැකි වන අවස්ථාවක

1. නිසි දැනුම්දීමක් සිදු කිරීමෙන් පසු අනුගාමී දින දෙකක් ආරවුල්කරුවන්ගෙන් එක් අයකු නොපැමිණීම හේතුවෙන්; හෝ
2. ඉල්ලීම ඉදිරිපත් කරනු ලබන දින සිට මාස තුනක් ඉකුත්වීමෙන් පසුව හෝ යන කාරණා දෙකෙන් පළමුව සිදුවන්නා වූ කාරණය හේතුවෙන්,

(ආ) මණ්ඩලයක් පිහිටුවීමට හැකි වුවත්

1. ආරවුල්කරුවන් නිරවුල් කිරීමට එකඟ නොවීම
2. නිසි දැනුම්දීමක් සිදුකළ ද ආරවුල්කරුවන්ගෙන් අයකු නොපැමිණීම
3. ආරවුල්කරුවන්ගෙන් එක් අයකු, ඉල්ලීම කර මාස තුනකින් පසුව සහතිකයක් නිකුත් කරන මෙන් ඉල්ලා සිටීම

ආරවුලක් හෝ වරදක් අධිකරණය විසින් මණ්ඩලයක් වෙත යොමු කළ විට සභාපතිවරයා හෝ ප්‍රධාන සමථකාරවරයා විසින් සමථයකට පත් නොකිරීමට ඉහත හේතු සඳහන් කරමින් වාර්තාවක් නිකුත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

2003 අංක 21 දරන සමථ (ආරවුල් පිළිබඳ විශේෂ කාණ්ඩ) පනතේ 14 වැනි වගන්තිය

පාර්ශ්වයන් නිරවුල් කිරීමට එකඟ නොවන විට සහතිකය නිකුත් කළ යුතුය. සහතිකය, නියමිත ආකෘතියෙන් තිබිය යුතු අතර සමථකරණය හරහා ආරවුල නිරවුල් කරගත නොහැකි වූ බව සඳහන් කර සමථයකට පත් නොකිරීමට හේතුව සඳහන් කළ යුතු අතර ප්‍රධාන සමථකරු විසින් එය අත්සන් කළ යුතුය.

ආරවුල අධිකරණයක් හෝ කම්කරු විනිශ්චය සභාවක් විසින් සමථකරණයට යොමු කළ විට එම කරුණු වාර්තාවකින් අධිකරණයට ඉදිරිපත් කිරීම අවශ්‍ය වේ.

ආරවුල් නිරාකරණය සම්බන්ධයෙන් යෙදිය හැකි වගන්ති සඳහා ආදර්ශ

සමථකරණය පමණක් තෝරාගත් විට යෙදිය හැකි ආදර්ශ වගන්තිය -

“මෙම ගිවිසුමෙන් හෝ ඊට අදාළව පැන නගින ඕනෑම ආරවුලක් *CCC-ICLP* ජාත්‍යන්තර *ADR* මධ්‍යස්ථාන සමථකරණ රීතිවලට අනුකූලව සමථකරණය හරහා විසඳා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ *CCC-ICLP* ජාත්‍යන්තර *ADR* මධ්‍යස්ථානය වෙත යොමු කළ යුතු බවට පාර්ශව මෙයින් එකඟ වේ.”

සමථකරණය තෝරා ගත් විට යෙදිය හැකි බහුවිකල්ප සහිත ආදර්ශ වගන්තිය, (සමථකරණය සාර්ථක නොවන්නේ නම් බේරුම්කරණයට යොමු වීම සඳහා විධිවිධාන සලසා තිබේ) -

“මෙම ගිවිසුමෙන් හෝ ඊට අදාළව පැන නගින ඕනෑම ආරවුලක් *IADRC* සමථ නීතිවලට අනුකූලව සමථකරණය හරහා විසඳා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකාවේ *CCC-ICLP* ජාත්‍යන්තර *ADR* මධ්‍යස්ථානය වෙත යොමු කළ යුතු බවට පාර්ශව මෙයින් එකඟ වේ. සමථකරණය ආරම්භ වී දින තිහක් (30) ඇතුළත හෝ පාර්ශවයන් ලිඛිතව එකඟ වන කාල සීමාවක් ඇතුළත ආරවුල විසඳා නොගත හොත්, එවැනි ආරවුලක් පසුව, *IADRC* බේරුම්කරණ රීති ප්‍රකාරව බේරුම්කරණයට යොමු කරනු ලැබේ”.

සමථකරණයේ නියැලීමට එකඟතාව සඳහා වන සැකිල්ල

සාරාංශයක් පහත දක්වා ඇති ආරවුලට පාර්ශවකරුවන් වන සහ වන අපි, CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානයේ ඇති CCC-ICLP සමථ නීතිරීති අනුව එම ආරවුල සමථකරණයෙන් විසඳා ගැනීමට ඉහත කී පාර්ශවයන් වන අප කැමැත්තෙන් සිටින හෙයින් ද

සහ CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානයේ සමථ නීතිරීති අනුව එම ආරවුල සමථයකට පත් කිරීම සඳහා සේවාවන් සැපයීමට CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය එකඟ වී ඇති හෙයින් ද

ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානයේ ගාස්තු සටහනේ දක්වා ඇති පරිදි, සමථකරණයට අදාළ ගාස්තු CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය වෙත ගෙවීමට පාර්ශ්වයන් වන අප එකඟ වන හෙයින් ද

සමථකරණය සඳහා සහභාගී වීමට අප එකඟ වන අතර CCC-ICLP IADR මධ්‍යස්ථානයේ සමථ රීතිවලට/ අනෙකුත් රීතිවල (අදාළ නීතිරීතිවලට යොමුව ඇතුළත් කරන්න) අවනත වීමටත් ඒවාට අනුකූල වීමටත් එකඟ වන අතර, “එකඟ වූ දිනය ඇතුළත් කරන්න” සමථකරණය ආරම්භ වන දිනය බවට එකඟ වෙමු.

ඊට සාක්ෂි දරමින් පාර්ශවකරුවන් (02) විසින් 20..... වර්ෂයේ මාසයේ ... දින මෙම ලේඛනයෙහි සහ එකම දිනය සහිත මෙවැනිම තවත් ලේඛන 02ක අත්සන් තබන ලදී.

(ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ගේ නම් සහ අත්සන්)

සමථකරණය හරහා ඇතිකරගන්නා නිරවුල්කරණ ගිවිසුම සඳහා ආකෘතිය

202.... (වර්ෂය) මසදින,

(A පාර්ශවයේ නම සහ විස්තර ඇතුළත් කරන්න)

සහ

(B පාර්ශවයේ නම සහ විස්තර ඇතුළත් කරන්න)

අතරේ ඇතිකරගන්නා ගිවිසුමයි.

පහත විස්තර කර ඇති ආරවුලෙහි පාර්ශවකරුවන් සමථකරණය හරහා නිරවුල් කරගැනීම පිණිස එම ආරවුල CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති හෙයින් ද,

..... (දිනය ඇතුළත් කරන්න)..... දින ඇතිව පාර්ශවයන් විසින් අත්සන් කරන ලද සමථකරණ ක්‍රියාවලියක නිරත වීමේ ගිවිසුමකට අනුව ආරවුල CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය විසින් පාලනය කරන ලද සමථකරණයකට විෂය වූ හෙයින් ද,

පාර්ශවයන්, (දිනය ඇතුළත් කරන්න)..... දින මත මතභේදයට තුඩු දී ඇති කරුණු නිරවුල් කරගත් අතර, එසේ එකඟ වූ සමථකරණ නියමයන් ඇතුළත් කර සකසන ලද මෙම ගිවිසුමට එළැඹීම පාර්ශවයන්ගේ අභිලාෂය වන බැවින් ද,

පාර්ශවකරුවන් පහත පරිදි එකඟ වේ

ආරවුල

(ආරවුල කෙටියෙන් විස්තර කරන්න)

නිරවුල්කරණ කොන්දේසි

1. A පාර්ශවය පහත දැක්වෙන කරුණු සඳහා එකඟ වේ -

2. B පාර්ශවය පහත දැක්වෙන කරුණු සඳහා එකඟ වේ -

3. සියළු පාර්ශව පහත දැක්වෙන කරුණු සඳහා එකඟ වේ -

අ) මෙම ගිවිසුම යටතේ භාරගන්නා බැඳීම් සහ ඒවායේ වැදගත්කම සම්පූර්ණයෙන්ම වටහාගෙන ඇති අතර මෙහි දක්වා ඇති ආකාරයටම ඒවාට ගරු කිරීමට පාර්ශවයන්ට හැකියාව සහ කැමැත්ත ඇත;

ආ) මෙහි එකඟ වන නියමයන් සහ බැඳීම්, මතභේදයට තුඩු දී ඇති කරුණු සම්බන්ධයෙන් වූ සියලු නියමයන් සහ බැඳීම් අභිබවා යයි;

ඇ) සමථකරණයේ දී සාකච්ඡා කර හෙළිදරව් කරන ලද කරුණුවල රහස්‍යභාවය පවත්වා ගැනීම සම්බන්ධයෙන් භාරගත් වගකීම්වලට ගරු කරනු ලැබේ;

ඉ) මෙම ගිවිසුමෙන් යම් ආරවුලක් පැනනගින අවස්ථාවක, පාර්ශවයන් සමථකරණය හරහා නිරවුල් කරගැනීමට උත්සාහ කිරීම සඳහා එය CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානය වෙත යොමු කළ යුතුය;

ඊ) මෙම ගිවිසුම ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ නීති මගින් පාලනය වන අතර ඒවාට අනුකූලව අර්ථ දැක්විය යුතුය. (අවශ්‍ය පරිදි සංශෝධනය කරන්න)

සාක්ෂි දරමින් පාර්ශවකරුවන්/ අත්සන් තැබීමට බලයලත් තැනැත්තන් විසින් මෙම ලේඛනයෙහි සහ එකම දිනය සහිත මෙවැනිම තවත් ලේඛනයක මෙහි මුල සඳහන් කර ඇති වර්ෂයේ, මාසයේ, දිනයෙහි දී කොළඹදී අත්සන් තබන ලදී.

අත්සනට සාක්ෂි දරන ලදී)
)

සාක්ෂි

1.

2.

අත්සනට සාක්ෂි දරන ලදී)
)

1.

2.

.....

සමථකරුගේ සහතිකය

(සමථකරුවන් එක් අයෙකුට වඩා සිටින්නේ නම් සුදුසු පරිදි සංශෝධනය කරන්න)

පහත අත්සන් තබා ඇති මා, සහ අතර (පහත විස්තර කර ඇති) ආරවුල සම්බන්ධයෙන් CCC-ICLP ජාත්‍යන්තර ADR මධ්‍යස්ථානයෙන් පත් කළ සමථකරු වශයෙන් කටයුතු කළ අතර, දින ආරම්භ වූ සමථකරණයට අදාළව පාර්ශවකරුවන් විසින් දින ඉහත සඳහන් නිරවුල්කරණ ගිවිසුමට එළඹි බව මෙයින් සහතික කරමි.

ආරවුලේ විස්තර

සමථකරුගේ නම:

ජා.හැ.ප./ ගමන් බලපත්‍ර අංකය:

දිනය:

සමථකරණය පිළිබඳ ප්‍රශ්න සහ පිළිතුරු

සමථකරණය ගැන

1. සමථකරණය යනු කුමක් ද?

සමථකරණය යනු ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රමයක් වන අතර, එය, “විකල්ප ආරවුල් විසඳීමක්” හෝ “විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ යාන්ත්‍රණයක්” ලෙස වර්ගීකරණය කරනු ලැබේ.

ආරවුලකට මැදිහත් වී සිටින පාර්ශවකරුවන්ට ඔවුන්ගේ ආරවුල විසඳා ගැනීමට සහාය වීම සඳහා තුන්වන තැනැත්තෙකු (සමථකරු වශයෙන් හැඳින්වේ,) යොදා ගැනීම සමථකරණ ක්‍රියාවලිය විසින් පිළිගනු ලැබේ. සමථකරු විසින් පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධයෙන් බල නොකරන භූමිකාවක් ඉටුකරන අතර, පාර්ශවකරුවන් මත බැඳීම් ඇතිකරන තීරණයක් පැනවීමට සමථකරුට බලයක් නොමැත. පාර්ශවකරුවන් විසින් යම් සමථයක් සම්බන්ධයෙන් එකඟ වූ අවස්ථාවක දී, එම සමථය පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධයෙන් බැඳීම් ඇති නොකරන තත්ත්වයක් එයින් අදහස් නොවේ. එම සමථය ද යම් වෙනත් ඕනෑම ගිවිසුමක් මෙන් බැඳීමක් ඇතිකරනු ලැබේ. පාර්ශවකරුවන් විසින් තම අභිමතය පරිදි යම් සමථයක නියමයන්ට එකඟ වන අතර, එම සමථය සඳහා සමථකරු විසින් පාර්ශවකරුවන්ට බලකිරීමක් නොකරන බවට පමණක් එයින් අදහස් වේ.

සමථකරණයේ දී පිළිගන්නා කාර්ය පටිපාටිය එක් අතකින් සම්පූර්ණයෙන්ම එදිරිවාදී පාර්ශවයකින් තොර වන අතර, අනෙක් අතින් අවිධිමත් වේ. සමථකරණයේ දී ආරවුලේ හරයාත්මක ගැටළු විධිමත් පරිදි අවබෝධ කරගැනීමක් හරහා ගැටළුවට විසඳුම් සොයා ගැනීම පිණිස ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් බලවත්ත කිරීම කෙරෙහි අරමුණු කරගන්නා අතරම, ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ගේ අභිලාෂයන් සහ අවශ්‍යතාවන් කෙරෙහි ද අවධානය යොමු කරනු ලැබේ. සමථකරු විසින් පාලනය කරන හික්මුණු/විනයානුකූල ක්‍රියාවලියක් හරහා එම අවබෝධතාවට ළඟාවීමට අපේක්ෂා කරනු ලැබේ. ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් විසින් සැලකිල්ලක් දක්වන කරුණු සහ ගැටළු සෘජුව ප්‍රකාශ කිරීමට සහ ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන් හඳුනාගැනීමට මෙන්ම එම අභිලාෂයන් ඉටුකර ගැනීම පිණිස විසඳුම් සොයාගැනීමට මෙම ක්‍රියාවලිය හරහා ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ට මහඟු අවස්ථාවක් විවර කරනු ලැබේ. විසඳුමේ නියමයන්වලට එකඟ වූ සැනින්ම, ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් විසින් ලිඛිත සමථ ගිවිසුමකට එළඹෙන අතර, එය, ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් සම්බන්ධයෙන් බැඳීම් ඇතිකරනු ලැබේ. (23 වන ප්‍රශ්නය ද බලන්න.)

බොහෝමයක් ස්වරූපයේ සමථකරණයන් තිබේ. ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් වර්තමානයේ පිළිගන්නා සමථකරණ ස්වරූපය පහසුකම් සැලැස්වීමේ සමථකරණ වශයෙන් සැලකේ.

2. සමථකරණය ආරවුල් විසඳීමේ විකල්පයක් වන්නේ කුමක් සම්බන්ධයෙන් ද?

පොදුවේ දන්නා පරිදි, “විකල්ප ආරවුල් විසඳීමක්” හෝ “විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ යාන්ත්‍රණයක්” යන යෙදුම, හුදෙක් අධිකරණයකින් පාලනය වන නඩුකීමක් සඳහා වන විකල්ප අවස්ථාවක් අදහස් කරනු ලැබේ. ලොව පුරා පිළිගත් එවැනි විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලීන් බොහොමයක් තිබේ. ඊට බේරුම්කරණය, සමථකරණය, විනිශ්චය කිරීම, සාකච්ඡා කිරීම සහ සමගිකිරීම ඇතුළත් වේ. මේ එක් එක් ක්‍රමයකම ඊටම අද්විතීය වූ ආවේණික ලක්ෂණ පවතින අතර, එකී එක් එක් ක්‍රමය විධිමත් අධිකරණවලින් පරිබාහිරව ආරවුල් විසඳීමට ක්‍රියාකරයි.

3. ආරවුල් විසඳීමේ විකල්පයන් වැදගත් වන්නේ කෙසේ ද?

අධිකරණ කාර්ය පටිපාටිය ප්‍රමාදයෙන් වෙළාගෙන තිබීම, ඊට දැරීමට වන වියදම සහ අවිනිශ්චිතතාව නිසා අධිකරණ ක්‍රියාවලිය කෙරෙහි හටගත් දැඩි අතෘප්තිය හේතුවෙන් විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලීන් පිළිගැනීමට ගමන් කිරීමේ වර්ධනයක් ඇති විය. කෙසේ වෙතත්, ශ්‍රී ලංකාව ඇතුළු බොහෝ

රටවල ක්‍රියාත්මක වන බේරුම්කරණය වෙත, සාධනීය විකල්පයක් ලෙස ඊට ඇදී තිබූ ආකර්ෂණය අහිමි වී ගොස් ඇති අතර, සරලවම ඊට හේතු වන්නේ ආරවුල් විසඳීමේ විකල්පයන් හරහා දුරු කිරීමට අපේක්ෂා කරන ලද ප්‍රමාදය, වියදම වැනි අහිතකර තත්වයෙනගෙන් බේරුම්කරණ ද වෙළාග නිමිත් “අධිකරණවලින් පරිබාහිර අධිකරණයක්” ලෙස පරිණාමය වී තිබීමයි. එබැවින්, සමථකරණය වැනි ආරවුල් විසඳීමේ වෙනත් විකල්පයන්ගේ සංවර්ධනය 1970 ගණන්වල නවීන උතුරු ඇමෙරිකානු ආදර්ශයකින් ආරම්භ වී ඇති බව පෙනේ.

අර්ථවත් ක්‍රමයක් ලෙස සමථකරණයේ ජනප්‍රියත්වය, හුදෙක් දේශසීමා අතර වාණිජ ආරවුල් සහ ආයෝජක-රාජ්‍යයේ ආරවුල් ඇතුළුව බොහෝ සංඛ්‍යාවල ආරවුල් වර්ග සඳහා යොදා ගැනීමට හේතු වී ඇත. සමථකරණය පුළුල් වශයෙන් භාවිත කිරීම හේතුවෙන්, දේශසීමා අතර ගිවිසුම්ගත පාර්ශවයන් විසින් සමථකරණයෙන් ඇතිකර ගන්නා සමථ ගිවිසුම් බලාත්මක කිරීම සඳහා පොදු රාමුවක් ස්ථාපිත කිරීමට ඉල්ලීමක් මතු විය. එහි ප්‍රතිඵලය වූයේ 2018 වර්ෂයේ දී, එක්සත් ජාතීන්ගේ මහා මණ්ඩලය විසින් සම්මත කරන ලද සමථකරණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාත්‍යන්තර සමථ ගිවිසුම් පිළිබඳ සම්මුතියයි. (“සිංගප්පූරු සම්මුතිය”)

4. නඩු කීමෙන් සහ බේරුම්කරණයෙන් සමථකරණය වෙනස් වන්නේ කෙසේ ද?

අ) නඩු කීමේදී, මධ්‍යස්ථ විය යුතු වන බවට අපේක්ෂා කරන තැනැත්තෙකු වන (විනිසුරුවරයෙකු) තුන්වන පාර්ශවයක් විසින්, සියලු පාර්ශවකරුවන්ට ඇහුම්කන් දීමෙන් පසුව, තීන්දුවක් ලබාදෙයි. මෙම තීරණය, නීතියට අනුව පාර්ශවකරුවන්ගේ අයිතිවාසිකම් සහ වගකීම් මත පදනම් වේ. බේරුම්කරණයේ දී, බේරුම්කාර විනිශ්චයාධිකාරය විසින් ද මෙම කටයුත්තම සිදුකරයි. නඩු කීමේදීත්, බේරුම්කරණයේදීත්, එදිරිවාදී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරයි.

සමථකරණයේ දී, පාර්ශවකරුවන් මත තීරණයක් පැනවීමට සමථකරුට බලයක් නොමැත. සමථකරු විසින් සමථකරණ ක්‍රියාවලිය පමණක් කළමනාකරණය කරන අතර, පාර්ශවකරුවන්ට පිළිගත හැකි වන සහ ඔවුන්ගේ අභිලාෂයන් සහ අවශ්‍යතාවන් තෘප්තිමත් කරන විසඳුමක් කරා ළඟාවීමට සහාය වීම පිණිස සුවිශේෂී ශිල්පීය ක්‍රම සහ කුසලතාවන් භාවිතා කරනු ලැබේ.

ආ) නඩු කීමේ දී, හිමිකම් ඉල්ලීම් ඔප්පු කිරීම සඳහා කුමන ලේඛන ඉදිරිපත් කළ හැකිවේ ද යන්න තීරණය කරන සාක්ෂි සම්බන්ධයෙන් දැඩි රීති පවතී. බේරුම්කරණයේ දී, සාක්ෂි සම්බන්ධයෙන් වන රීති මඟින් බේරුම්කරුවන් පාලනය නොකරන නමුත්, ලේඛනමය සාක්ෂි ඉතා වැදගත් වන අතර, ඒවා මත විශ්වාසය තබනු ලැබේ. සමථකරණයේ දී, කිසිවක් ඔප්පු කිරීමට අවශ්‍ය නොවන අතර, එබැවින්, සාක්ෂි සම්බන්ධයෙන් වන රීති අදාළ නොවන අතර, මූලික කරුණු තහවුරු කිරීම සඳහා ලේඛනමය සාක්ෂි භාවිතා කළ හැකි වුව ද, ලේඛනමය සාක්ෂි කිසිවක් යොදාගනු නොලැබේ.

ඇ) නඩු කීමේ දී, කාර්ය පටිපාටියේ දැඩි නීති තිබෙන අතර, ඊට අනුකූලව ක්‍රියාකළ යුතුය. බේරුම්කරණයේදීත් එසේමය.

සමථකරණයේ දී, කරුණු කාරණා සාකච්ඡා කිරීමට පාර්ශවකරුවන්ට උපකාර වන වඩාත් හික්මුණු කාර්ය පටිපාටියක් සමථකරු විසින් අනුගමනය කරන නමුත් ඊට අදාළ වටපිටාව ඉතාමත් අවිධිමත් වේ.

ඈ) නඩු කීමේ දී, නීතියේ කරුණු කාරණා විනිසුරුවරයා ඉදිරියේ තර්ක කිරීමට නීතිඥවරුන්ගේ සේවය ලබාගැනීම ඉතා වැදගත් වේ. බේරුම්කරණයේදීත් එසේමය.

එහි දී, නීතිඥවරුන් විසින් අයිතිවාසිකම්, බැඳීම් සහ වගකීම් පදනම් කරගෙන, නීතියේ කරුණු කාරණා බේරුම්කරුවන් ඉදිරියේ තර්ක කරනු ලැබේ.

සමාජයේ දී, නීතිඥවරුන් පැමිණ පාර්ශවකරුවන්ට සහාය විය හැකි නමුත්, ආරවුල් පාර්ශවකරුවන්ට නීතිඥවරයෙකු මාර්ගයෙන් කතා කිරීමකින් තොරව, තමන් වෙනුවෙන් තමන්ටම කතා කිරීමේ සම්පූර්ණ නිදහස තිබේ. එබැවින්, නීතිමය අයිතිවාසිකම් සහ ප්‍රතිකර්ම වැදගත් වන්නේ අන් කිසිවක් නිසා නොව, ආරවුල් පාර්ශවකරුවන්ගේ අභිලාෂයන් සහ අවශ්‍යතාවන් තෘප්තිමත් කිරීම උදෙසාමය.

5. ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය දී, කුමන ආරවුල් සමාජයේ සඳහා යොමු කළ යුතු වන්නේ ද?

“වාණිජ” කාරණාවක් සම්බන්ධයෙන් කොන්ත්‍රාත්කරුගේ ගිවිසුමකින් පැන නැගී ඇති ආරවුලක් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත යොමු කළ හැකිය. යම් තැනැත්තෙකුට නඩු කීමෙන් වැළකී සිටීමට අවශ්‍ය නම්, විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලිය සහ නඩු කීමේ ක්‍රියාවලිය වැනි එක් ක්‍රියාවලියේ අගයන් සහ ප්‍රතිලාභ පිළිබඳ පූර්ණ දැනුමක් ඇතිව, යම් සුවිශේෂී ආරවුලක් සම්බන්ධයෙන් වඩාත් සුදුසු වන විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලිය තීරණය කළ යුතුවීම යථාර්ථයක් බවට පත් වී තිබේ. වාණිජ සහ ආයෝජන ආරවුල්වල සිට පවුල් සහ වෛවාහික ආරවුල් දක්වා මෙන්ම රැකියා ආශ්‍රිත ආරවුල් දක්වා වඩාත් පුළුල් පරාසයක විගිදී යන ආරවුල් සඳහා සමාජයේ සුදුසු වන බව ගෝලීය වශයෙන් පිළිගනු ලැබේ. ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රමය නිශ්චිතව සඳහන් කිරීමේ දී, යම් ගිවිසුමක ගිවිසුමක පාර්ශවකරුවන් විසින් සිය ගිවිසුම්වල සමාජයේ වගන්තියක් ඇතුළත් කළ යුතු බවට එකී පාර්ශවකරුවන්ට උපදෙස් දෙනු ලැබේ.

6. “සමාජයේ වගන්තියක්” යනු කුමක් ද?

සමාජයේ වගන්තියක් යනු යම් ගිවිසුමක/කොන්ත්‍රාත්කරුගේ ඇතුළත් කරන වගන්තියක් වන අතර, එහි දී, එකී ගිවිසුමේ/කොන්ත්‍රාත්කරුවෙහි පාර්ශවකරුවන් අතර පැන නැගීය හැකි ඕනෑම ආරවුලක්, විසඳා ගැනීම පිණිස සමාජයේ යොමු කළ යුතු බවට එකී ගිවිසුමේ/කොන්ත්‍රාත්කරුවෙහි පාර්ශවකරුවන් එකඟ වන බවට විධිවිධාන සලසන වගන්තියකි. ඇත්ත වශයෙන් ම, මෙයින් අදහස් වන්නේ අදාළ ආරවුල සමාජයේ යොමු කිරීමට පෙර අධිකරණයක නඩුකටයුතු පැවරීමට පාර්ශවකරුවන් එකඟ නොවීමයි. සමාජයේ හරහා අදාළ ආරවුල විසඳා ගැනීමට පාර්ශවකරුවන් අපොහොසත් වුවහොත්, අධිකරණයේ නඩුකටයුතු පැවීමෙන් ආරවුල විසඳා ගැනීමට පාර්ශවකරුවන්ට මෙහි දී නිදහස තිබේ. පාර්ශවකරුවන් විසින් යම් ගිවිසුමක/කොන්ත්‍රාත්කරුගේ සමාජයේ වගන්තියක් ඇතුළත් කර නොමැති විටක දී පවා, පාර්ශවකරුවන් විසින් යම් ආරවුලක් ස්වේච්ඡාවෙන්ම සමාජයේ යොමු කළ හැකිය.

ආරවුලක විවිධ අදියරවල දී, සමාජයේ මෙන් ම බේරුම්කරණය සඳහා විධිවිධාන සැලසීම පිණිස සමාජයේ සහ බේරුම්කරණය (“සමාජයේ-බේරුම්කරණය වගන්තිය” හෝ “බේරුම්කරණ-සමාජයේ-බේරුම්කරණය”) යන ද්විත්ව ක්‍රම සඳහා විධිවිධාන සැලසීමට අනුපිළිවෙලට බැඳුණු වගන්තියක් (A tiered clause) භාවිතා කළ හැකිය. මෙම ක්‍රමයන් පිළිබඳ උපදෙස් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය සමඟ සාකච්ඡා කළ හැකි වන අතර, මේ සම්බන්ධයෙන් මධ්‍යස්ථානය සතුව ආදර්ශ වගන්ති ඇත.

7. වාණිජ ආරවුල් නොවන වෙනත් සෂ්‍යවල ආරවුල් සමාජයේ විසඳා ගත හැකි ද?

හැකි වේ. යම් නිශ්චිතව සඳහන් මූල්‍ය සීමාවකට පහළ වෙනත් සෂ්‍යවල සුළු ආරවුල් විසඳීම සඳහා ඉල්ලුම් පත්‍ර භාරගැනීම පිණිස, රජයේ පාලනය යටතේ තිබෙන සමාජ මණ්ඩල සඳහා විධිවිධාන සලසන ව්‍යවස්ථාමය නීති දෙකක් ශ්‍රී ලංකාවේ තිබේ.

වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා පමණක් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සිය සේවය සපයනු ලැබේ. කෙසේ වෙතත්, පවුල් ආරවුල් වැනි වාණිජ නොවන අනෙකුත් ආරවුල් විසඳීමට කටයුතු කරන සමාජයේ වගන්තියක් වන ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සිය පරිපාලනමය සේවාවන් සැපයිය හැකිය.

8. ආරවුල සම්බන්ධයෙන් නඩුකටයුතු පවතින විටක දී, එම ආරවුල සමථයකරණයට යොමු කළ හැකි ද?

හැකි වේ. ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් එසේ තීරණය කරන්නේ නම්, හැකි වේ. ආරවුල සමථයකරණයට යොමු කිරීමක් මගින් එම ආරවුලට අදාළ අධිකරණ නඩුකටයුතුවලට බලපෑමක් සිදු නොවේ. සමථයකරණයට යොමු කිරීම පිළිබඳව නීතිඥවරයා විසින් අධිකරණයට දැනුම් දිය හැකි අතර, සමථයකරණයේ ප්‍රතිඵලය ලැබෙන තුරු රැඳී සිටින ලෙස අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටිය හැකිය. එහි දී, සමථයකට එළඹී ඇත්නම්, සමථයකරණයෙන් එළඹුණු සමථයේ නියමයන්, අධිකරණයේ දී එළඹී සමථයන් වශයෙන් තමන් පිළිගන්නා බවට පාර්ශවකරුවන් විසින් අධිකරණයෙන් ඉල්ලා සිටිනු ලැබිය හැකිය. සමථයකට එළඹී නොමැතිනම්, අධිකරණ නඩුකටයුතු තවදුරටත් ඉදිරියට කරගෙන යාම කළ හැකිය.

දැනට අවසානාත්මක වශයෙන් සකස් කරමින් පවතින නව සමථ පනත් කෙටුම්පතට අනුව, අධිකරණය ඉදිරියේ ඇති ආරවුල්ගත කාරණාවක්, අධිකරණය විසින් සමථයකරණයට යොමු කිරීම අවශ්‍ය වන විධිවිධාන සලසනු ලබයි. අධිකරණය එසේ සිදුකරනු ලබන්නේ ආරවුල හා සම්බන්ධ සියළුම අවස්ථානුගත තත්ත්වයන් සලකා බැලීමෙන් පසුවය. ලෝකයේ බොහෝ රටවල් විසින් මෙම පිළිවෙත අනුගමනය කරනු ලැබේ. එය, “අධිකරණයට යොමු කරන ලද සමථයකරණය” ලෙස හැඳින්වේ. ඇතැම් රටවල, අධිකරණය විසින් නියෝගයක් ලබා දී ඇත්නම්, සහ සමථයකරණ සේවාව අධිකරණ පද්ධතියේම කොටසක් වන බවට විධිවිධාන සලසන්නේ නම්, පාර්ශවකරුවන් සමථයකරණයට යා යුතුය. අධිකරණ විසින් කළමනාකරණය කරන ලද සමථයකරණය ලෙස හැඳින්වේ.

9. සමථයකරණය ආරවුල් විසඳීමේ හොඳ විකල්පයක් වන්නේ ඇයි?

පහත සඳහන් කරුණු නිසා ආරවුලක පාර්ශවකරුවන් විසින් සමථයකරණයට මනාපය දක්වනු ලැබේ. එනම්:

- ආරවුල් විසඳීමට සමථයකරණය වේගවත් ක්‍රියාවලියක් වේ.
- සමථයකරණය අඩු වියදම් ක්‍රියාවලියක් වේ.
- පාර්ශවකරුවන්ගේ අවශ්‍යතා සහ අභිලාෂයන් තෘප්තිමත් කරන විසඳුමක් සෙවීම කෙරෙහි අවධානයක් තිබෙන ක්‍රියාවලියක් වේ.
- පාර්ශවකරුවන්ගේ ස්වාධීනත්වය පිළිගන්නා ක්‍රියාවලියකි. සමථයකරණයේ ප්‍රතිඵලය පිළිබඳ පාර්ශවකරුවන්ට සම්පූර්ණ පාලනයක් තිබේ.
- සමථයකරණය අවිධිමත් සහ වඩාත් නම්‍යශීලී ක්‍රියාවලියක් වේ.
- සමථයකරුවන්ගේ අපක්ෂපාතීත්වය සහතික කරනු ලැබේ.
- සමථයකරණයෙන් එළඹී සමථයක් සබඳතා වැඩිදියුණු කිරීමට සහාය වේ. ව්‍යාපාරික කටයුතුවල දී, යහපත් සබඳතාවයක් පවත්වාගෙන යාමට හැකිවීම සහ ව්‍යාපාර කටයුතු අඛණ්ඩවම කරගෙන යාමට හැකිවීම ඉතා වැදගත් වේ.
- රහස්‍යභාවය සහතික කරනු ලැබේ. සාකච්ඡා කරන කරුණු අධිකරණයක භාවිතා කළ නොහැකිය. කතා කරන සහ සාකච්ඡා කරන සෑම දෙයක්ම එකිනෙකාට අගතියෙන් තොර වේ .

10. වාණිජ ආරවුල් සමථයකට පත් කිරීමේ දී සමථයකරණය සාර්ථක වී තිබේ ද?

ඔව්. සමථයකරණය විසින් එහි ජනප්‍රියත්වය අත්කර ගනිමින් සිටින අතර, නඩු කීමට සාපේක්ෂව ඊට වඩා වැඩි මනාපයක් දක්වනු ලබන්නේ එබැවිනි. එක්සත් ජාතීන් විසින් 2018 වර්ෂයේ දී, එක්සත් ජාතීන්ගේ සමථයකරණයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ජාත්‍යන්තර සමථ ගිවිසුම් පිළිබඳ සම්මුතිය නමින් සම්මත කරන ලද

සම්මුතියක් සකස් කිරීමට ජාත්‍යන්තර වෙළඳ නීතිය පිළිබඳ එක්සත් ජාතීන්ගේ කොමිසම පොළඹවනු ලබුවේ මෙම ජනප්‍රියත්වය නිසයි. සමථකරණ සේවාවන් සැපයීම පිණිස, වෙනත් බොහෝ ජාත්‍යන්තර සංවිධාන විසින් මධ්‍යස්ථාන පිහිටුවීම සහ රීති සකස් කිරීම සිදුකර ඇත. “සමථකරණය - ගෝලීය දර්ශනය” යන සිරස්තලයෙන් වූ ලිපියේ 5 වන පිටුව බලන්න.

සමථකරණ ක්‍රියාවලිය

11. සමථකරණයක් ආරම්භ කළ හැක්කේ කෙසේ ද ?

පාර්ශවකරුවන් විසින් සිය ගිවිසුමකට සමථකරණ වගන්තියක් ඇතුළත් කර ඇති අවස්ථාක, සහ එම ගිවිසුම යටතේ ආරවුලක් පැනනගින විටක, සමථකරණයක් ආරම්භ කරන ලෙස එම ගිවිසුමේ දෙපාර්ශ්වයෙන් යම් ඕනෑම පාර්ශවයක් විසින් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. ගිවිසුමේ සමථකරණ වගන්තියක් නොමැති වුව ද, සමථකරණයක් ආරම්භ කරන ලෙස එම ගිවිසුමේ දෙපාර්ශ්වයෙන් එක් පාර්ශවකරුවෙක් විසින් තනිවම හෝ සියළුම පාර්ශවකරුවන් විසින් ඒකාබද්ධව, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ හැකිය. එවැනි අවස්ථාවක දී, ආරවුල සමථ කරගැනීමට පාර්ශවකරුවන් එකඟ වන්නේ නම් පමණක් සමථකරණය ආරම්භ කළ හැකිය.

සමථකරණය සඳහා වන ඉල්ලීමක් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. සමථකරණයක් ආරම්භ කිරීම සඳහා ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ට සහාය වීම පිණිස ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ වෙබ් අඩවිය වන අපේ.ෆෆර්ස්.කන වෙතින් අවශ්‍ය තොරතුරු සපයනු ලැබේ. තව ද, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සමථ ක්‍රියාවලිය පිළිබඳව උපදෙස් ද සපයනු ලැබේ.

12. සමථකරණයේ දී අනුගමනය කරන කාර්ය පටිපාටිය කුමක් ද?

සමථකරණ කාර්ය පටිපාටිය මගින් වඩාත් හික්මුණු ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරන අතර, එය දැඩි ලෙස පිළිපැදිය යුතු වනවා සේම එය සමථකරු විසින් පාලනය කරනු ලැබේ. සමථකරු විසින් ආරවුලට සම්බන්ධ සියළුම පාර්ශවකරුවන් ඒකාබද්ධව අමතා, සමථකරණයේ දී අදාළ කරගන්නා කාර්ය පටිපාටිය සහ රීති පැහැදිලි කිරීමෙන් පසුව, සමථකරණය ආරම්භ කරනු ලැබේ. ඉන් පසුව, ආරවුලට සම්බන්ධ එක් එක් පාර්ශවකරුට සිය කතාව “දිගහැරීමට” ඉඩප්‍රස්ථාව විවර කරනු ලැබේ. සමථකරු සහ ආරවුලට සම්බන්ධ අනෙක් පාර්ශවකරු මෙම කතාවලට සවන් දෙනු ලැබේ. පාර්ශවකරුවන් විසින් සැබෑ ලෙස සැලකිල්ල දක්වන කරුණු සහ අවශ්‍යතාවන් ඔවුන්ට වටහා ගැනීමට හැකිවනු පිණිස සමථකරු විසින් ප්‍රශ්න අසනු ඇත. මෙම ක්‍රියාවලිය හරහා ප්‍රධාන ප්‍රශ්න පිළිබඳව අලුත් වටහාගැනීමක් කරා ළඟාවීමට පාර්ශවකරුවන්ට හැකිවන අතර, ඒ තුළින්, පාර්ශවකරුවන්ටම පිළිගත හැකි ඔවුන්ටම ආවේණික වූ තමන්ගේම විසඳුම් හඳුනා ගැනීමට පාර්ශවකරුවන් බලවත්තකරණය කරනු ලැබේ. සමථකරු විසින් ඒකාබද්ධ සැසිවාර පවත්වන අතර, එම සැසිවාරවලට ආරවුලේ සියළුම පාර්ශවකරුවන් සහභාගි වන අතර, එමෙන් ම, එක් එක් පාර්ශවකරුවෙකු සමඟ එක් වරක් පෞද්ගලිකව සැසියක් ද පවත්වනු ලැබේ. සමථකරු කෙරෙහි විශ්වාසය තබා, දෙපාර්ශ්වයෙන් යම් කවරම වූ පාර්ශවකරුවෙකු= විසින් සමථකරුට හෙළි කරන කිසිවක් සමථකරු විසින් ඒ අනෙක් පාර්ශවකරුට දන්වනු නොලැබේ.

13. සමථකරණ ක්‍රියාවලිය පාලනය කරන රීති තිබේ ද?

ඔව්. ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය සතුව ඊටම ආවේණික සමථකරණ රීති තිබේ.

සමථකරණයක් පැවැත්වීම සඳහා ආරවුලේ පාර්ශවකරුවෙකු විසින් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ හැකි ආකාරය, පසු විපරම් පියවර, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ වගකීම්, සමථකරුවෙකු/සමථකරුවන් තෝරා ගැනීම, පාර්ශවකරුවන්ගේ වගකීම්, අපක්ෂපාතීත්වය ස්වාධීනත්වය සහ රහස්‍යභාවය ඇතුළුව සමථකරුවෙකුගේ වගකීම් සහ ක්‍රියාකලාපය, ගෙවිය යුතු ගාස්තු, සමථකරණයක් අවසන් කරන ආකාරය සහ සමථ ගිවිසුමක් ඇතුළත්

කරන ආකාරය ඇතුළුව සමථකරණයේ සමස්ත ක්‍රියාවලිය පාලනය කිරීමට අදාළ කරුණු කාරණාවන් සඳහා මෙම රීති මගින් විධිවිධාන සලසයි.

ආරවුලක් සමථයකට පත්කිරීම සඳහා ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ විටක, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ රීති හෝ වෙනත් ඕනෑම රීතියක් භාවිතා කිරීම සම්බන්ධයෙන් පාර්ශවකරුවන්ට තෝරා ගැනීමක් කළ හැකිය. ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ රීතිවල අන්තර් ජාතික ප්‍රතිමානයන් සහ පරිචයන් අන්තර්ගතකර තිබෙන බැවින්, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ රීති තෝරා ගැනීම කරන ලෙසට මෙම මධ්‍යස්ථානය විසින් පාර්ශවකරුවන් දිරිගන්වනු ලැබේ.

14. සමථකරණයක් අවසන් කරන්නේ කෙසේ ද ?

සමථකරණයක් සාර්ථක වුවහොත්, පාර්ශවකරුවන් විසින් ලිඛිත සමථ ගිවිසුමකට එළැඹීමෙන් ඉක්බිතිව සමථකරණ ක්‍රියාවලිය අවසන් කරනු ලබන අතර, එහි දී, එකඟ වූ සියළුම නියමයන් සහ කොන්දේසි, එනම් එක් එක් පාර්ශවකරුගේ බැඳීම් ඊට ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

සමථකරණයක් අසාර්ථක වුවහොත්, සමථකරු විසින් සමථය අවසන් කිරීමෙන් හෝ සමථයකට ළඟාවීමකින් තොරව සමථය නිමාකිරීමට ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් කැමැත්ත ප්‍රකාශ කරන බවට ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් විසින් සන්නිවේදනය කරගැනීමෙන් ඉක්බිතිව සමථකරණ ක්‍රියාවලිය අවසන්වනු ලැබේ.

15. ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන් විසින් සමථ ගිවිසුමකට අත්සන් කිරීමෙන් පසුව, එම පාර්ශවකරුවන්ට සමථ ගිවිසුම ප්‍රතිශෝධනය කිරීමට හෝ අවලංගු කිරීමට හැකි වන්නේ ද?

එසේ සිදුකළ හැකිය. යම් පාර්ශවකරුවෙකු විසින්, යම් සමථ ගිවිසුමක් යම් නිශ්චිත හේතු තුනක් මත, ප්‍රතිශෝධනය කිරීම හෝ අවලංගු කිරීම කරන ලෙස එකී සමථ ගිවිසුමට එළැඹීමෙන් දින තිහක් (30) ඇතුළත, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කළ හැකි බවට ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ රීතිවලින් විධිවිධාන සලසයි. මෙම හේතුවලට - (අ) පසුව ඇතිවන බැඳීම් විධිමත් ලෙස ඇගයීමකින් තොරව, යම් නියමයන් සහ කොන්දේසිවලට එකඟ වී ඇත්නම්; හෝ (ආ) බැඳීම් ඉටුකිරීමෙන් යම් පාර්ශවකරුවෙකු වළක්වන අවස්ථානුගත තත්ත්වයන් මතු වී ඇත්නම්; හෝ (ඇ) සමථකරුගේ පක්ෂපාතිත්වයක් තිබූ බවට චෝදනා කර ඇත්නම්; යනාදිය මෙම හේතුවලට ඇතුළත් වේ. එලෙස ඉදිරිපත් කරන ගැටළු පිළිබඳව පීක්ෂා කිරීමට, පාර්ශවකරුවන්විමසීමෙන් පසුව, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සමථකරුවෙකු පත්කරන අතර, එහි රීතිවලට අනුකූලව විසඳුමක් ලබාගැනීමට උත්සාහ කරනු ලැබේ.

16. සමථකරණයක් සඳහා ගෙවිය යුතු ගාස්තු මොනවා ද ?

මේ සම්බන්ධයෙන් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය ගත්විට, ගෙවිය යුතු ගාස්තු සඳහන් කර ඇති ගාස්තු උපලේඛනයක් තිබේ. සමථකරු/සමථකරුවන්ට ගෙවිය යුතු වෘත්තීමය ගාස්තුවක් නියම කර තිබෙන අතර, තව ද, සමථකරණයට අදාළ සැකසුම් කටයුතු, ලියකියවිලි සහ පරිපාලනය කටයුතු ආවරණය කිරීම සඳහා වන ගාස්තු සංරචක ද තිබේ.

සමථකරු

17. ආරවුලක් සමථ කිරීම සඳහා සමථකරුවෙකු තෝරා ගන්නේ කෙසේ ද?

ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය සතුව පිළිගත් සමථකරුවන්ගේ නම් ලැයිස්තුවක් ඇත. පාර්ශවකරුවන් විසින් සමථකරුවෙකු තෝරාගත හැකි අතර, ඒකාබද්ධ නාමයෝජනාවක් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වෙත ඉදිරිපත් කළ හැකිය. සමථකරු සම්බන්ධ ඒකාබද්ධ නාමයෝජනාව එක්කෝ ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය සතු නම් ලැයිස්තුවේ නමක් හෝ නොඑසේ නම් වෘත්තීමය පළපුරුද්දක් ඇති වෙනත් තැනැත්තෙකුගේ නමක්

විය හැකිය. ඒකාබද්ධ නාමයෝජනාවක් නොමැති විටක දී, ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් පාර්ශවකරුවන්ගෙන් විමසා, සමථකරුවෙකු පත්කරනු ලැබේ. ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය සතුව තිබෙන නම් ලැයිස්තුවේ විදේශ රටවල පළපුරුදු සමථකරුවන්ගේ නම් ද ඇතුළත් වේ. සාමාන්‍ය රීතිය වන්නේ එක් සමථකරුවෙකු පත් කිරීමයි. කෙසේ වෙතත්, ආරවුලේ සංකීර්ණ ගැටළු තිබේ නම්, පාර්ශවකරුවන්ගෙන් විමසා, සමථකරුවන් දෙදෙනෙකු පත්කළ හැකිය.

18. සමථකරුවෙකුගේ කාර්යභාරය කුමක් ද?

සමථකරු විසින් විවිධ කාර්යයන් ඉටුකරනු ලැබේ. වඩාත්ම වැදගත් වන්නේ සමථකරු විසින් සමථ ක්‍රියාවලිය කළමනාකරණය කිරීමයි. සමථ ක්‍රියාවලිය සැබවින්ම නිශ්චිත අදියර සහ අවධීන් සහිත ඉතාමත් හික්මුණු ක්‍රියාවලියක් වන බැවින්, සමථ ක්‍රියාවලියට පහසුකම් සැලසීමට සහ පාර්ශවකරුවන්ට සහාය වීමට නිශ්චිත තාක්ෂණික ක්‍රම අනුගමනය කිරීම උදෙසා යම් සමථකරුවෙකුට නිශ්චිත කුසලතාවන් සහ අවශ්‍යතාවන් අවශ්‍ය වේ. එබැවින්, සමථ ක්‍රියාවලිය කළමනාකරණය කිරීමේ දී, සමථකරුවන් හොඳින් පුහුණු කර තිබීම ඉතාමත් වැදගත් වේ. සමථකරුවෙකු හොඳ සන්නිවේදකයෙකු මෙන්ම සාකච්ඡාකරුවෙකු විය යුතුය. වැදගත් වන්නේ, සමථකරුවෙකු දැඩි ආචාර ධර්ම පද්ධතියකට යටත්ව කටයුතු කිරීමයි.

නීතියේ වෘත්තීමය වශයෙන් නිරත වීමට අවසරය දී තිබෙන තැනැත්තන්ට නීතීමය පුහුණුව තිබීම මෙන් සමථකරණයේ ශිල්පීය ක්‍රම සහ නිපුණතා පිළිබඳ පුහුණුව සමථකරුට ද අත්‍යවශ්‍ය වේ. ආරවුල් සමථ කිරීමට පත්කළ හැකි සමථකරුවන් ජාත්‍යන්තර විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් පුහුණු කිරීම සහ සුදුසුකම්ලත් සමථකරුවන් බවට පත්කර ඇති අතර, එහි ආචාර ධර්ම සංග්‍රහය සමථකරුවන් විසින් බැඳීමෙන් පිළිපැදිය යුතු වේ.

19. සමථකරුවෙකු විසින් අනුකූලතාව දැක්විය යුතු වර්ගයාවේ මූලික මූලධර්ම මොනවා ද?

මධ්‍යස්ථභාවය, රහස්‍යභාවය සහ බලකිරීමෙන් තොර මැදිහත් වීම.

- සමථකරුවෙකු පත්කරනු ලබන්නේ ආරවුලට සම්බන්ධ පාර්ශවකරුවන්ගේ අනුමැතිය සහිතව පමණි. මත ගැටුමක් ඇති සමථකරුවෙකුට සමථ පත්වීමක් භාරගැනීමට අවසර දෙනු නොලැබේ. මධ්‍යස්ථභාවය පිළිබඳ ප්‍රකාශයකට අත්සන් කිරීමට සමථකරුවෙකුට නියම කරනු ලැබේ. සංජානනය කළ හැකි මත ගැටුමක් ඇති විටක දී, සමථකරුවෙකු විසින් හෙළිදරව් කිරීමේ ලියවිල්ලකට අත්සන් කළ යුතු අතර, කෙසේ වෙතත්, මධ්‍යස්ථභාවය පවත්වා ගෙන යන බවට පාර්ශවකරුවන් සැහීමකට පත්වුවහොත් පමණක් සහ එකී ප්‍රතිඵලය සඳහා පාර්ශවකරුවන් විසින් ලිඛිත අනුමැතිය ලබාදෙන්නේ නම් පමණක්, එවැනි සමථකරුවෙකු පත්කරනු ලැබේ.
- සමථකරණයේ දී සාකච්ඡා කරන සියළුම කරුණු සම්බන්ධයෙන් පරම රහස්‍යභාවය පවත්වා ගැනීමට ද සමථකරුට නියම කරනු ලැබේ. සමථකරුවෙකු පත්කිරීමට පෙර, සමථකරුවෙකු විසින් විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානයේ ආචාර ධර්ම සංග්‍රහයට අනුකූල වන බවට සඳහන් ප්‍රතිඥාවට අත්සන් කළ යුතුය.
- සමථකරුවෙකු කිසි විටෙකත් පාර්ශවකරුවන්ට උපදෙස් හෝ තීරණ ලබා නොදිය යුතුය.

20. විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සමථකරුවන්ට නිල පිළිගැනීම ලබා දෙන්නේ කෙසේ ද?

විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් සමථකරුවන්ගේ නිල පිළිගැනීම සඳහා සපුරාලිය යුතු රීති පිළිගෙන ඇති අතර, එම රීතිවලින් සමථකරුවන්ගේ නිල පිළිගැනීම සඳහා සපුරාලිය යුතු යෝග්‍යතා සුදුසුකම් නියම කරනු ලැබේ. යෝග්‍යතා නිර්ණායක සපුරාලන සමථකරුවන්, එනම් සමථකරණයේ දී, අවශ්‍ය සුදුසුකම්, දැනුම සහ පළපුරුද්ද සපුරාලන තැනැත්තන්, අයදුම් කිරීම මත, නිල පිළිගැනීම සඳහා සලකා බලනු ලැබේ. ජාත්‍යන්තර වශයෙන් පිළිගත් සමථකරුවන් ද ආරාධනාවන් මත නිල පිළිගැනීමට ඇතුළත් කරනු ලැබේ.

පාර්ශවකරුවන්ගේ සහ නීතිඥවරුන්ගේ වගකීම්

21. සමථකරණයේ දී පාර්ශවකරුවන්ගෙන් අපේක්ෂා කරන්නේ කුමක් ද?

සමථකරණයේ දී අනාවරණය කරන කරුණු සම්බන්ධයෙන් පාර්ශවකරුවන් අවංක වීම සහ සත්‍යාගරුක වීම අවශ්‍ය වන අතර, ඒ අනෙක් පාර්ශවකරුට ආචාරශීලීව සහ ගෞරවනීය ලෙස සැලකිය යුතුය. සමථකරණයේ දී සාකච්ඡා කරන කරුණු සම්බන්ධයෙන් රහස්‍යභාවය ආරක්ෂා කිරීමට ද පාර්ශවකරුවන් බැඳී සිටිනු ලැබේ. මේ තුළින්, යම් පාර්ශවකරුවෙකු විසින් කියන කිසිවක් වෙනත් ආරවුල් විසඳීමේ ක්‍රියාවලියක දී එකී පාර්ශවකරුට එරෙහිව භාවිතා කරනු ඇතැයි යන බියෙන් තොරව සහ යම් පාර්ශවකරුවෙකු විසින් සමථකරණයේ දී නොකියන කිසිවක්, ආරවුලේ ගැටළුවට සම්බන්ධ යම් ස්ථාවරයක් (විශේෂයෙන් ම යම් අයිතියක් අනන්‍යවීමක් වැනි,) හෝ යම් කාරණාවක් පිළිගනු ඇතැයි යන බියෙන් තොරව, ගැටළු විසඳීම පිණිස විවාහව කථා කිරීමට, එලදායී ලෙස සන්නිවේදනය කිරීමට සහ නිදහසේ කල්පනා කිරීමට පාර්ශවකරුවන්ට ආරක්ෂිත පරිසරයක් සහතික කරයි.

22. සමථකරණයේ දී නීතිඥවරුන්ට පෙනීසිටීමට අවසර තිබේ ද ?

පාර්ශවකරුවන්ට නීතිඥවරුන්ගේ සහාය ලබා ගත හැකිවන අතර, සමථකරණ ක්‍රියාවලියේ දී පාර්ශවකරුවන්ගේ නීතිඥවරුන් සමඟ සාකච්ඡා කිරීමට ද පාර්ශවකරුවන්ට අවස්ථාවන් තිබිය හැකිය. කෙසේ වෙතත්, නීතියේ කරුණු සම්බන්ධයෙන් සමථකරු සමඟ හෝ ආරවුලේ වෙනත් පාර්ශවකරුවෙකු සමඟ තර්ක කිරීමට නීතිඥවරයෙකු යොදා ගත නොහැකි වන්නේ යන අර්ථයෙන් ගත්විට, සමථ සැසිවාරවල දී, පාර්ශවකරුවන්ට නීතිඥයින් මඟින් නියෝජනයක් කළ නොහැකි වේ. මෙයින් පාර්ශවකරුවන්ගේ ස්වාධීනත්වය සුරක්ෂිත කිරීම සහ පාර්ශවකරුවන්ට අවිධිමත් පරිසරයක දී ප්‍රතිලාභ උකහා ගත හැකි බව සහතික කරන අතර, එය සමථකරණයේ ප්‍රධානතම ලක්ෂණය වේ. අවස්ථානුගත තත්ත්වයන්ගෙන් ඉල්ලා සිටින පරිදි, පාර්ශවකරුවන් අතර සෘජු සන්නිවේදනය, කෙටියෙන් වුව ද, සමථකරණයේ දී ඉතා වැදගත් වේ. සමථකරණය මඟින් නෛතික අයිතිවාසිකම් සහ දෝෂ නිශ්චය කිරීමට හෝ විනිශ්චය කිරීමට උත්සාහ නොකරන නමුත්, පාර්ශවකරුවන්ගේ අභිලාෂයන් නිශ්චය කිරීමට අපේක්ෂා කරන බැවින්, පාර්ශවකරුවන්ගේ අභිලාෂයන් මුදුන් පමුණුවා ගන්නේ කෙසේ ද යන්න සම්බන්ධයෙන් වැඩිම යහපත සලසන අදහස පමණක් පාර්ශවකරුවන් සතුව පවතී.

ලොව පුරා විසිරී සිටින නීතිඥවරුන් මෙම ක්‍රියාවලියේ දී අර්ථවත් කාර්යභාරයක් ඉටුකිරීමට අනුගත වෙමින් සිටින අතර, එය, එදිරිවාදී ප්‍රවේශයක් අනුගමනය කරන, සාමාන්‍යයෙන් අධිකරණයේ දී ඔවුන් ඉටුකරන කාර්යභාරයට වඩා බෙහෙවින් වෙනස් වේ. සමථකරණය හරහා එදිරිවාදී නොවන ප්‍රවේශයක දී, ආරවුල් විසඳා ගැනීම පිණිස නීතිඥවරුන් විසින් සිය සේවාදායකයින්ට සහාය පළකිරීමේ දී වටිනාකමක් එකතු කරන සමථකරණ සහයෝගිතාව සහ කුසලතාවන් නීතිඥවරුන් විසින් අභිවර්ධනය කරගිනිමින් සිටිනු ලැබේ. නීතිඥවරුන් සඳහා සමථකරණ සහයෝගිතා පුහුණුවීම් ද තිබේ.

සමථ ගිවිසුමක් බලාත්මක කිරීම

23. සමථකරණයෙන් එළැඹුණු සමථ ගිවිසුමක් යටතේ ඇති බැඳීම් බලාත්මක කළ හැක්කේ කෙසේද?

සමථකරණයෙන් එළැඹුණු සමථ ගිවිසුම් යටතේ පාර්ශවකරුවන් අතර ඇති බැඳීම් බන්ධනීය වන අතර, එකී බැඳීම් උල්ලංඝනය කිරීමක් සිදුවුවහොත් මිස, අධිකරණයට යොමු කිරීමකින් තොරව, ඉටුකළ යුතුය. සමථකරණයෙන් එළැඹුණු සමථ ගිවිසුමක් සතුව ද සමාන තත්ත්වයක් තිබෙන අතර, පාර්ශවකරුවන් අතර ඇතිකරගත් වෙනත් ඕනෑම ගිවිසුමක දී මෙන්, සමථ ගිවිසුමේ නියමයන් පිළිගැනීමට සමථ ගිවිසුමේ පාර්ශවකරුවන්ට සමාන බැඳීමක් ඇත. සමථකරණයෙන් එළැඹුණු සමථ ගිවිසුමකට හුදෙක් පාර්ශවකරුවන්ගේ එකඟතාව මත ළඟාවන බැවින්, බැඳීම් උල්ලංඝනය කිරීමේ අවස්ථා අවම මට්ටමක පවතින බවට සොයාගෙන ඇත.

යම් කොන්ත්‍රාත්ගත ගිවිසුමක දී මෙන් ම, සමථකරණයෙන් එළඹුණු සමථ ගිවිසුමක පාර්ශවකරුවෙකු විසින් බැඳීමිච්චලට ගරු නොකරන්නේ නම්, එම පාර්ශවකරු නීත්‍යානුකූලව බැඳී සිටින බැඳීමක් කඩකරන අතර, එකී බැඳීමිච්චලට අනුකූලතාව දැක්වීම බලාත්මක කිරීම පිණිස ඒ අනෙක් පාර්ශවකරුට අධිකරණයට යාම කළ හැකිය. මෙම තත්ත්වය බේරුම්කරණයේ “ ද සමාන වන්නේ බේරුම්කාර විනිශ්චයාධිකාරයක් විසින් කරන ලද බේරුම්කාර තීරණයක් පාර්ශවකරුවන් මත බැඳීම් ඇති කරන අතර, එකී බේරුම්කාර තීරණය කඩකළ විටක දී, අධිකරණ මැදිහත්වීමක් ඉල්ලා සිටිය හැකි වීම නිසාය.

සමථකරණයෙන් එළඹුණු සමථ ගිවිසුමක් සම්බන්ධයෙන් බන්ධනීය ස්වභාවයක් හඳුනාගන්නා ව්‍යවස්ථා, එනම් සමථ ගිවිසුමක් හුදෙක් සමථ ගිවිසුමේ පාර්ශවකරුවන් මත බන්ධනීය විය යුතු වන ලෙස සහ වලංගු ගිවිසුමක් ආකාරයෙන් නීතියෙන් බලාත්මක කළ හැකි වන ලෙස අදාළ වන ව්‍යවස්ථා ශ්‍රී ලංකාව විසින් ඉතා ඉක්මනින් හඳුන්වා දීමට නියමිතය. එය වනාහි නීතිමය තත්ත්වය තහවුරු කරන ප්‍රකාශයකි. මෙම ව්‍යවස්ථාවලින්, සමථ ගිවිසුමේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව ඇතුළත් කරන අධිකරණ තීන්දු ප්‍රකාශයක් ලබාගැනීමට, අධිකරණය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කිරීමට සමථකරණයෙන් එළඹුණු සමථ ගිවිසුමේ යම් පාර්ශවයකට යම් අයිතියක් හඳුනාගනු ලැබේ. මෙම විධිවිධාන දැනට සකස් කරමින් පවතින සමථකරණ (සිවිල් සහ වාණිජ ආරවුල්) පනත් කෙටුම්පතට ඇතුළත් කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

24. සමථකරණ (සිවිල් සහ වාණිජ ආරවුල්) පනත් කෙටුම් පතෙන් කුමන විධිවිධාන සලසන්නේ ද ?

සිවිල් සහ වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා සමථකරණය පැවැත්වීම පිණිස නියාමන ක්‍රමයක් ඇතිකිරීම උදෙසා විධිවිධාන සැලසීමට සමථකරණ (සිවිල් සහ වාණිජ ආරවුල්) පනත් කෙටුම් පත” කෙටුම්පත් කිරීමට විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය විසින් රජයට සහාය දක්වයි. මෙම පනත් කෙටුම්පත මගින් සමථකරණයේ ඇතැම් කැපී පෙනෙන ලක්ෂණ ව්‍යවස්ථාපිතව හඳුනාගැනීමට සහ සමථකරණය පැවැත්වීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු ව්‍යවහාර සම්මතයන් දැක්වීමට විධිවිධාන සලසන අතර ඊට; සමථකරණ සේවා සලසන්නාගේ සහ සමථකරුගේ මෙන් ම ආරවුලේ පාර්ශවකරුවන්ගේ බැඳීම්; රහස්‍යභාවය පවත්වා ගැනීමේ වගකීම; සමථකරුගේ අපක්ෂපාතීත්වය පිළිබඳ රීතිය; සමථකරණය ආරම්භ වන විට කාලාවරෝධය අත්හිටුවීම; සහ සමථකරණයට මූලපිරීම, එය ආරම්භ කිරීම සහ අවසන් කිරීම සිදුකරන ආකාරය වැනි විධිවිධාන ඇතුළත් වේ. එමෙන් ම, සමථකරණයට ඉදිරිපත් කළ නොහැකි කරුණු කාරණාවන් මොනවාද යන්න ද එයින් පැහැදිලි කරයි. මෙම විධිවිධාන කිසියම් අනිවාර්ය කිරීමකින් තොරව, ස්වේච්ඡාවෙන් සමථකරණයට ආරවුල් ඉදිරිපත් කිරීම මත පදනම් වේ.

මෙම ව්‍යවස්ථාවෙන් යම් මණ්ඩල පිහිටුවීම හෝ ආරවුල් අනිවාර්යෙන්ම සමථකරණයට යොමු කිරීම සඳහා විධිවිධාන නොසලසන අතර, සිවිල් සහ වාණිජ ආරවුල් විසඳීම සඳහා සමථකරණය භාවිතා කරන විට, පිළිපැදිය යුතු මූලධර්ම සඳහා පමණක් විධිවිධාන සලසයි. මෙම විධිවිධාන විකල්ප ආරවුල් විසඳීමේ මධ්‍යස්ථානය වැනි පෞද්ගලික ආධිකාරයක් තුළ සිදු කෙරෙන සමථකරණය සඳහා අදාළ වේ.

நிதி பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் செய்வதில் கவனம் செலுத்தி பிணக்குகளைத் தீர்க்கும் ஓர் பொறி முறையாக மத்தியஸ்தம்

நீதி அமைச்சின் மத்தியஸ்தப் பயிற்சி
உத்தியோகத்தார்கள் மற்றும்

நீதி அமைச்சின் மத்தியஸ்தப் பயிற்சி உத்தியோகத்தார்கள்
மற்றும் 2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த
(விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டத்தின் கீழ்
நியமிக்கப்பட்ட நிதி மத்தியஸ்தர் குழுக்களுக்காக சர்வதேச
பிணக்கு தீர்வு நிலையத்தினால் உருவாக்கப்பட்டுள்ளது.

சர்வதேச பிணக்கு தீர்வு நிலையம்
22வது மாடி, மேற்குத் கோபுரம், உலக வர்த்தக மையம்,
எஷலான் சதுக்கம், கொழும்பு 01.

www.iadrc.lk

Part of the programme

Funded by
the European Union

Implemented by

The Asia Foundation

இந்த வெளியீடு ஐரோப்பிய ஒன்றியத்தினால் நிதியளிக்கப்பட்டது. இதன் உள்ளடக்கங்கள் பயனுறுதிமிக்க
வகையில் பிணக்குகள் தீர்ப்பதற்கு ஆதரவளித்தல் (SEDR) செயற்திட்டத்தின் முழுப் பொறுப்பாகும், மேலும் அவை
ஐரோப்பிய ஒன்றியத்தின் கருத்துக்களை பிரதிபலிக்க வேண்டிய அவசியமில்லை.

உள்ளடக்கம்

உலகளவில் மற்றும் இலங்கையில் ADR இயக்கத்தின் வருகை	1
மத்தியஸ்தம் - உலகளாவிய காட்சி	5
மத்தியஸ்தம் மீதான உள்நாட்டுச் சட்டம்	8
வர்த்தமானி இலக்கம் 1413/05	
மத்தியஸ்தம் பற்றி ஐக்கிய நாடுகள் சமவாயம் மற்றும் இலங்கைச் சட்டம்	18
நிதிசார் பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் செய்தல்	25
இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழில் உள்ளடக்கப்பட வேண்டிய உள்ளீடுகள்	27
மாதிரி பிணக்குத் தீர்வு வாசகங்கள்	28
மத்தியஸ்தத்தில் ஈடுபடுவதற்கான உடன்படிக்கைக்கான மாதிரி	29
மத்தியஸ்த தீர்வு உடன்படிக்கைக்கான மாதிரி உடன்படிக்கை	30
மத்தியஸ்தம் பற்றிய வினாக்களும் விடைகளும்	33
மத்தியஸ்தம் பற்றியது	33
மத்தியஸ்த செயன்முறைகள்	37
மத்தியஸ்தகர்	39
திறத்தவர்கள் மற்றும் சட்டத்தரணிகளின் பங்கு	40
தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் வலுவூறுத்துகை	41

உலகளவில் மற்றும் இலங்கையில் ADR இயக்கத்தின் வருகை

வரலாற்றுக்கு முற்பட்ட காலத்திலிருந்தே மனிதர்கள் பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கு தமது சொந்த வழிமுறைகளை வகுத்துள்ளனர். அது கழகங்களுடன் சண்டையிடுதல் மூலமோ அல்லது நஞ்சு அம்புகளை எய்துவதன் மூலமோ அல்லது நாணயத்தை சுண்டுவதன் மூலமோ அல்லது வேறு வழிவகைகள் மூலமோ இருந்திருக்க முடியும். வன்முறையை விட சிறந்த முறைகளுக்கான தேடல் எப்போதும் இருந்தது. மனித இனம் வாழ்க்கையின் எல்லா அம்சங்களின் நுட்பங்களை விரிவுபடுத்தியதுடன் அவர்கள் பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கு பயன்படுத்தும் முறைகளையும் அவ்வாறே விரிவுபடுத்தினார்கள். மாற்றீடுகளுக்கான தேடல்கள் அப்போதிலிருந்தே தொடங்கி இன்றுவரை தொடர்கின்றது. தேடலானது திருப்திகரமற்ற அம்சங்களைத் தணிக்கும் அதிக அர்த்தமுள்ள வழிகளுக்கான தேடலாகவே எப்போதும் இருந்தது. இது எப்போதும் பிணக்காளர்களுக்கான சிறந்த பெறுபேறுகளைத் தரும் வழிகளுக்கான தேடலாகவே இருந்தது.

பல்வேறுபட்ட கலாச்சாரங்களைச் சேர்ந்த மக்களால் ஆரம்ப காலங்களிலிருந்தே பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கு எதிரிடையற்ற முறைமைகள் உலகம் முழுதும் பயன்படுத்தப்பட்டமையானது நன்கு தெரிந்த விடயமாகும். முறையான தீர்ப்பளிப்பு மற்றும் நீதி நிருவாகத்தின் கடுமையான விதிகள் என்பன பின்னர் வந்தததுடன் சிறந்த நீதி, நியாயம் மற்றும் சட்டத்தின் முன் சமமாக நடாத்தப்படுதல் போன்ற தேவைகளுக்கு பதிலளிப்பதற்காக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டது. நீதிமன்ற பரவணி கட்டமைப்பு, பொருளளவிலான மற்றும் நடபடிமுறை, எழுத்திலான சட்டங்கள், பாதகமான சூழலொன்றில் தீர்ப்பளிக்கும் வகையில் பயிற்றப்பட்ட நீதிபதிகள் மற்றும் சட்டத்தில் பயிற்றப்பட்ட உயர் தொழில்சார் தகமைபெற்ற சட்டத்தரணிகள் மற்றும் மதியுரையளிக்கும் கலை என்பன வழக்காடல் என்னும் பரப்பெல்லைக்கு பங்களிப்புச் செய்கின்றது. பொருளளவிலான சட்டங்கள் எது சரியானது மற்றும் எது தடைசெய்யப்படுதல் வேண்டும் என்பதனை தெளிவுபடுத்துகின்றதுடன் மனிதன் இணங்கியொழுகப்பட வேண்டிய மட்டுப்பாடுகளையும் விதிக்கின்றது. நடைமுறைசார் சட்டங்கள் எவ்வாறு விடயங்கள் நீதிமன்றத்தின் முன்னர் கொணரப்பட்டு வாதிடப்படுதல் வேண்டும் என்பது பற்றி எடுத்துக் கூறுகின்றது.

காலப்போக்கில், மக்கள் ஒவ்வொரு வகையான பிணக்குக்கும் நீதிமன்றங்களுக்குச் சென்றமையால் உத்தியோகபூர்வ நீதிமன்றங்கள் வழக்குகளால் நிரம்பிவழிந்தன. அவர்கள் ஒன்றில் வேறு வழியின்றி அல்லது நீதியைப் பெற்றுக்கொள்வதற்கான வழியென அதனை நம்பியதால் அவர்கள் நீதிமன்றங்களை அணுகினார்கள்.

இலங்கையிலும் இதனை ஒத்த நிகழ்வே காணப்படுகின்றது. கம்சபாவ என்பது புத்திசாதுரியமான முதியோர்களால் தலைமைதாங்கப்பட்டதுடன் எவையேனும் தொழிநுட்ப மற்றும் எழுத்திலான விதிகள் இன்றி பிணக்குகளைத் தீர்த்தது. டச்சுக்காரர் முறையான நீதிமன்ற முறைமையை அறிமுகப்படுத்தினார்களென்பதுடன் அது மிகவிரைவாக பிணக்குத் தீர்வுக்கான மேலோங்கிய அமைப்பாக வந்தது. 1970 களில் நீதிமன்றங்கள் சிரமத்தை உணர ஆரம்பித்தன. சட்டங்களின் தாமதங்களுடன் கையாள்வதற்கான நீதிமுறை நிருவாகத்தினை மறுசீரமைப்பதற்கான தேவைப்பாடு மற்றும் இணைந்த வழக்காடல் செலவினம் என்பன பிரதான பிரச்சினைகளாக விளித்துரைக்கப்பட்டன.

பலநாடுகளில், எதிரிடையான அணுகுமுறை ஒவ்வொரு வகையான பிணக்கைத் தீர்ப்பதற்கு சிறந்ததா என்ற கேள்வி வினவப்படுகின்றது. சிறிய சமூக பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்காக நீதிமன்றங்களை பராமரிப்பதற்குள்ள அரசுக்கான செலவு என்பன வளங்களை அழிவுநிலைக்கு இட்டுச்செல்லுகின்றது. வழக்காடலில் ஈடுபட்ட மக்கள் நீதிமன்றத்தில் அவர்களுடைய நாளை

கோருவதன் ஞானம் பற்றி கேள்வி எழுப்பப்பட்டது. இலங்கையில் அடுத்தடுத்து வந்த நீதி அமைச்சர்கள் சீர்திருத்தங்களை அறிமுகப்படுத்தினார்கள். ஆனால், சட்டக்கலாச்சாரத்தினை மற்றுவதற்கு எந்தவிதமான பராதாரமான தாக்கத்தையும் ஏற்படுத்தவில்லை. நீதிமுறை தோல்வியடைந்தமைக்கு மேலாதிக்கம் செலுத்திய காரணமாக இருக்கலாம் என பலர் நம்பினார்கள். நடபடிமுறை தாமதங்கள் மற்றும் செவினம் என்பனவும் அதிகரித்தன. வழக்கிடுநர் சாதகமான தீர்ப்பைப் பெற்றாலும் கூட முடிவில் பாதிக்கப்பட்டவராக வருகின்றமை மற்றும் தாமதம் மற்றும் செலவினம் மூலம் எதிரிடையாக பாதிக்கப்படுதல் என்பன அதன் விளைவுகளாகும்.

மேற்கு நாடுகள் விரைவாக சீர்திருத்தங்களை அறிமுகப்படுத்தினார்கள். ADR இயக்கமானது ஆரம்பிக்கப்பட்டு வளர்ச்சியடைந்தது. சிறு பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான சமூகத்தின் தேவைகள் வணிக மற்றும் வியாபார சமூகத்தின் தேவைகளுடன் வேறுபட்டதாகும். மாற்றீடுகளுக்காக வழங்கப்பட்ட பதிலளிப்புகள் பிணக்கின் வகுதியை வழக்கிடுவதற்காக ஆக்கப்பட்டது. நடுத்தீர்ப்பானது வர்த்தக உலகத்தினால் நாடப்பட்டதுடன் சிறியரக பிணக்குகளின் தீர்ப்புக்காக மத்தியஸ்தமானது பிரபலமடைந்தது. இம்முறைகள் மிகவும் சுத்திகரிப்பு செய்யப்பட்டதால், அவை நிறுவனமயமாக்கப்பட்டதுடன் சில நாடுகளில் நியதிச்சட்ட அங்கீகாரத்தினையும் பெற்றது.

இலங்கையில் நடுத்தீர்ப்பானது 1856 ஆம் ஆண்டின் நடுத்தீர்ப்புக் கட்டளைச் சட்டம் மற்றும் சிவில் நடபடிக்கைமுறைக் கோவை என்பவற்றில் வர்த்தகப் பிணக்கைத் தீர்ப்பதற்கு அங்கீகரிக்கப்பட்டது. இவ்வேற்பாடுகள் 1995 ஆம் ஆண்டின் 1 ஆம் இலக்க, புதிய நடுத்தீர்ப்பாளர் சட்டத்தினால் நீக்கப்பட்டதுடன் அவை சர்வதேசரீதியில் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கோட்பாடுகளை ஏற்பாடு செய்கின்றது. 1958 ஆம் ஆண்டின் நியூயோர்க் சமவாயத்தின்கீழ் ஏற்பாடுசெய்யப்பட்ட கடப்பாடுகளுடன் இணங்கியொழுகுவதில் வெளிநாட்டு நடுத்தீர்ப்பாளர் அளிப்புகளை ஏற்றங்கீகரித்து வலுவூறுத்துகின்றன.

1958 ஆம் ஆண்டின் 10 ஆம் இலக்க, இணக்க சபைகள் சட்டமானது பிரதானமாக கிராமப்புறங்களில் இணக்க சபைகளை தாபித்தலை ஏற்பாடுசெய்வதற்காக இயற்றப்பட்டது. இச்சட்டம் கலப்புமுறை அம்சங்களை கொண்டுள்ளதுடன் திறத்தவர் தன்னாட்சியை ஏற்பாடு செய்யவில்லை. சபையின் கடமையானது சபையின் முன்னர் தோன்றுவதற்கு திறத்தவர்களை அழைத்தல் மற்றும் விசாரணையின் பின்னர் பிணக்கைத் தீர்த்துவைப்பதற்கு திறத்தவர்களை தூண்டுவதற்கு ஒவ்வொரு முயற்சியையும் எடுத்தல் என்பதாக கூறுகின்றது. மேலும் சட்டமானது சபை சான்றை பெறுதல் மற்றும் பெற்றுக்கொள்ளுதல்; சாட்சியாளர்களைப் பரிசோதித்தல்; ஆவணங்களின் அல்லது வேறு பொருளின் காண்பிப்பை தேவைப்படுத்தல் மற்றும் எழுத்துமூல அல்லது வாய்மொழிமூலமான சான்றை ஒப்புதல் செய்தல் என்பவற்றையும் ஏற்பாடுசெய்கின்றது. இவை எதிரிடையான செயல்முறையின் அம்சங்களின் தன்மை என தெளிவாக காட்டுகின்றன. தீர்த்துவைத்தலுக்கு திறத்தவர்களை தூண்டுகின்ற வலுக்கட்டாயமான செயலை தடைசெய்யவில்லையென்பதுடன் தீர்த்துவைத்தல் எட்டப்படுமிடத்து, அந்நிகழ்வானது சபையினால் பதிவுசெய்யப்படுவதற்கு தேவைப்படுத்தப்பட்டது. திறத்தவருக்கு சபையின் தலைவரினால் கையொப்பமிடப்பட்ட பிரதியொன்று வழங்கப்பட்டது. தீர்த்துவைத்தலில் அவர்களது திருப்திக்கு அமைந்தது என்பதனை உறுதிப்படுத்துவதற்காக திறத்தவரினால் தீர்த்துவைத்தலானது கையொப்பமிடும் தேவைப்பாடுதலும் இல்லை. சட்டமானது சில ஆண்டுகளின் பின்னர் எதிரிடையற்ற செயல்முறை பற்றிய உண்மையான கோட்பாடுகளை பின்பற்றுவதற்கு தவறியமை காரணமாக நீக்கப்பட்டது.

1988 ஆம் ஆண்டின் 72 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டமானது அப்போதிருந்த இணக்கசபையை மாற்றீடு செய்வதற்கு அறிமுகப்படுத்தப்பட்டதுடன் சமூக பிணக்கு தீர்வுக்காக மத்தியஸ்தப் பயன்பாட்டுக்கான விளக்கமான ஆட்சியை ஏற்பாடு செய்தது. இந்நேரத்தில், திறத்தவர் தன்னாட்சியை ஏற்றங்கீகரிக்கும் அர்த்தமுள்ள முறைமையொன்றாக மத்தியஸ்தத்தின்

பிரபல்யமானது உலகம் முழுதும் அதிகரித்ததுடன் இலங்கை மொத்தமாக எதிரிடையற்ற அமைப்பொன்றாகவுள்ள சிறியரக சமூக பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான சிறந்தமுறைமையாக இதனைக் கடைப்பிடித்தது. 1958 ஆம் ஆண்டுச் சட்டத்துக்கும் 1988 ஆம் ஆண்டுச் சட்டத்துக்கும் இடையிலான முக்கிய வேறுபாடாக இரண்டாவதான சட்டமானது இன்று அறியப்படுகின்றதான மத்தியஸ்தம் பற்றிய உண்மையான கோட்பாடுகளுக்கு ஏற்பாடு செய்தது.

1941 ஆம் ஆண்டின் 39 ஆம் இலக்க, கடன் இணக்க கட்டளைச் சட்டமானது உளதாயிருக்கின்ற கடனாளிகள் மற்றும் கடன் கொடுநர்களுக்கிடையிலான பிணக்குகளை முறையற்றவகையில் தீர்த்துவைப்பதற்காக ஏற்பாடு செய்கின்றதென்பதுடன் அது 1959, 1969 மற்றும் 1999 களில் திருத்தப்பட்டன.¹ சிறு கோரிக்கை நீதிமன்றங்களின் தாபனம் மற்றும் நியாயாதிக்கம் என்பவற்றை ஏற்பாடு செய்வதற்கான சட்ட ஏற்பாடுகள் 2022 ஆம் ஆண்டின் 34 ஆம் இலக்க, நீதித்துறை (திருத்தச்) சட்டத்தினால் அறிமுகப்படுத்தப்பட்டன. 2022 ஆம் ஆண்டின் 33 ஆம் இலக்க, சிறுகோரிக்கை நீதிமன்ற நடவடிக்கைமுறைச் சட்டமானது சிறுகோரிக்கை நீதிமன்றங்களில் உள்ள நடவடிக்கைமுறைக்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது. சிறுகோரிக்கை நீதிமன்றங்களுக்குரித்தான நியாயாதிக்கங்களை கையாளும்போது மாவட்ட நீதிமன்றங்கள் சிறுகோரிக்கை நீதிமன்றங்களாக இயங்குகின்றன. சிறுகோரிக்கை நீதிமன்றங்களின் நியாயாதிக்கம் பின்வரும் வகையிலான நடவடிக்கைகளுக்கு மட்டுப்படுத்தப்பட்டுள்ளன: வட்டி தவிர்ந்த பெறுமதியில் 1.5 மில்லியன் ரூபாவை விஞ்சாத வழக்குகள்², அதாவது, பண அறவீட்டுக்கான ஏதேனும் வழக்கு (கடன், கட்டணம், செலுத்தவேண்டிய தொகை, சேதம், கோரிக்கை ஆகியவற்றாக இருக்கலாம், அதில் விபத்தின் ஊடாக அல்லது தனிப்பட்ட காயங்களால் ஏற்பட்ட சேதங்கள் தொடர்பான வழக்குகளும் அல்லது இதற்கு இணையான பிற வகைகளும் அடங்கும்)³. எவ்வாறாயினும், இந்நீதிமன்றங்கள் குடியியல் நடவடிக்கைமுறைக்கோவையின் அத்தியாயம் LIII இன் ஏற்பாடுகளின் கீழ் அல்லது பண அறவீட்டுக்கான கருமங்களை விசாரிப்பதற்கான விசேட ஏற்பாடுகளுடனான வேறு ஏதேனும் எழுத்திலான சட்டத்தின் கீழ் கோப்பிடப்பட்ட ஏதேனும் வழக்கினை விசாரிப்பதற்கும் தீர்மானிப்பதற்குமான நியாயாதிக்கத்தினைக் கொண்டிருக்கவில்லை. இந்த விதிவிலக்கு 2022 ஆம் ஆண்டின் 33 ஆம் இலக்க சட்டத்தின் பிரிவு 2 இல் மீண்டும் வலியுறுத்தப்பட்டுள்ளது.

சிவில் நடவடிக்கைமுறைக் கோவையின் அத்தியாயம் LIII இல் பிரிவு 703 ஒழித்துக்கட்டுதல் கோரிக்கைகளை பின்தொடருவதற்கு விசேட சுருக்கமுறை நடவடிக்கையைப் பயன்படுத்துவதற்கு வாதிக்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது. அத்துடன் இவ் வழக்குகள் அப்போது சிறு கோரிக்கை நீதிமன்றங்களின் நியாயாதிக்கத்துக்கு அப்பாற்றப்பட்டது. பெறுமதி 1 மில்லியனுக்கு குறைவாகவிருப்பின், இக்கருமங்கள் ஒன்றில் நிதிசார் மத்தியஸ்த குழுவுக்கு அல்லது விடயத்துக்கேற்ப வர்த்தக மத்தியஸ்த சபைகளுக்கு ஆற்றுப்படுத்தப்படும்.

முக்கியமாக நீதித்துறைச் சட்டத்தின் பிரிவு 29உ “தோதானவிடத்து இணக்கமொன்றை எட்டுவதற்கு விசாரணையின் முன்னர் அல்லது விசாரணையின்போது திறத்தவர்களை தூண்டுவதற்குமான ஒவ்வொரு முயற்சியையும் செய்வதற்கான எல்லா வழிமுறைகளையும் எடுத்தல் சிறு கோரிக்கை நீதிமன்ற நீதிபதியின் கடமையாதல் வேண்டுமென்பதுடன் திறத்தவர் இணக்கத்துக்கு உடன்பட்டால் தீர்த்துவைத்தலானது பதியப்பட்டு திறத்தவரினால் கையொப்பமிடப்படுதலும் வேண்டும். அத்துடன் தீர்க்கப்பட்ட நியதிகளுக்கிணங்க தீர்ப்புவழங்கப்படவும் வேண்டும்.” எவ்வாறாயினும் 2022 ஆம் ஆண்டின் 33 ஆம் இலக்க, சட்டத்தின் பிரிவு 21(1) ஆனது வழக்கை விசாரணைக்கு எடுக்க முன்னர் திறத்தவர்களை உடன்பாட்டிற்கு வருவதற்கு திறத்தவர்களை தூண்டுவதற்கான கடமையொன்றைச் சிறு கோரிக்கை நீதிமன்றத்தினன் மீது சுமத்துகின்றது.

1 1959 ஆம் ஆண்டின் 5 ஆம் இலக்க, 1983 ஆம் ஆண்டின் 20 ஆம் இலக்க, 1999 ஆம் ஆண்டின் 29 ஆம் இலக்க

2 அத்தியாயம் VIII (பிரிவு 703 முதல் 711- திரவக் கோரிக்கைகள் மீதான சுருக்கமுறை பற்றியதாகும்.

3 நிதிசார் மத்தியஸ்த சபைகள் 2003 ஆம் ஆண்டின் 21ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) சட்டத்தின் நியதிகளின்படி தாபிக்கப்பட்டன.

அரசாணது சமூக மட்ட, சிறியளவிலான பிணக்குகளை தீர்த்துவைத்தலுக்கு ஏற்பாடு செய்கின்ற மத்தியஸ்த சபைகளை முகாமைசெய்யும் வேளையில், வர்த்தகத்துறையானது மிகக் குறைவான தெரிவுகளைக் கொண்டிருந்தது. அதே பலவீனங்களுடனான வழக்காடல் அல்லது நடுத்தீர்ப்பளிப்பு என்பன, சட்டங்களின் தாமதங்களினால் நீண்டகாலமாகவே பாதிப்புற்றிருந்தது. வியாபாரத் துறையானது சட்டங்களின் தாமத்தினால் நீண்டகாலமாக பாதிப்புற்றிருந்தது. இலங்கையிலுள்ள ஒப்பந்த அமுலாக்கமானது மந்தகதியில் இருந்ததுடன் அது வர்த்தகம், வியாபாரம் மற்றும் முதலீட்டின் மீது பாதகமான தாக்கத்தினை ஏற்படுத்தியது. வர்த்தகப் பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்காக மிகத் திறம்பட்ட முறைமைக்கான தேவையானது தனியார் துறையினரால் கோரப்பட்டது. அரச நிதியளிப்புடன் தனியார்துறை முகாமைசெய்யப்படும் நிலையமொன்றை ஏற்பாடு செய்வதற்கும் வர்த்தகப் பிணக்கு தீர்வுகளுக்காக மத்தியஸ்த சேவைகளை ஏற்பாடு செய்வதற்கும் 2000 ஆம் ஆண்டின் 44 ஆம் இலக்க, இலங்கை வர்த்தக மத்தியஸ்த நிலையச் சட்டமொன்றை ஆக்குதலானது அரசாங்கத்தின் பதிலாக இருந்தது. கலப்பு முறைமையானது தனியார் துறையில் முகாமைத்துவத்துக்கான பொறுப்புடைமையை உரித்தாக்கியுள்ளதுடன் அரசில் நிதிசார் வளங்களை ஏற்பாடு செய்வதற்கான பொறுப்புடைமை என்பன தோல்வியை எண்பித்தது. 2001 மற்றும் 2016 ஆம் ஆண்டுகளில் இரண்டு முயற்சிகளிலும் நிலையத்தை தொழிற்படுத்துதல் தோல்வியுற்றன என்பதுடன் அரசாங்கம் 2023 ஆம் ஆண்டில் சட்டத்தை நீக்குவதற்கான கொள்கைத் தீர்மானமொன்றை எடுத்தது.

2003 ஆம் ஆண்டில், 2003 ஆம் ஆண்டின் 21ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) சட்டம் இயற்றப்பட்டது. சமூக மத்தியஸ்த சபைகளில் எதிர்பார்க்கப்பட்டதைவிட அதிக நிபணத்துவம் தேவைப்படும் சில அடையாளம் காணப்பட்ட பிணக்குகளின் வகுதிகள் தொடர்பில் மத்தியஸ்தத்துக்கு ஏற்பாடு செய்கின்றதே உட்கருத்தாகும். வகுதிகளானவை, தற்போதைய சமூகப் பொருளாதாரத் தேவைகளின் அடிப்படையில் அடையாளம் காணப்பட தேவைப்படுத்தப்படுகின்றதுடன், சட்டமானது வகுதிகளானவை, சமூக பொருளாதாரப் பிரச்சினைகள் தொடர்பில் பிணக்குகளை அர்த்தமுள்ளவகையில் தீர்ப்பதற்கு ஏற்பாடு செய்வதன் அவசியத்தினை கவனத்துட்கொண்டு அமைச்சரினால் அடையாளங் காணப்படுதல் வேண்டுமென கூறுகின்றது.

அரசாங்கம் சர்வதேச நடுத்தீர்ப்பு நிலையமொன்றைத் தாபிப்பதற்கு முயற்சியெடுத்தது. முகாமைத்துவ பொறுப்புடைமைகளுடன் உரித்தாக்கப்பட்ட கம்பெனியொன்று கூட்டிணைக்கப்பட்டதுடன், தனியார் துறையிலிருந்து சட்டத்தரணிகள் சபைக்கு நியமிக்கப்பட்டனர். அத்துடன் கலை வசதிகளுடன் உபகரணமயப்படுத்தப்பட்ட பௌதீக ரீதியிலான இடவசதி அரசாங்க நிதியளிப்புடன் உருவாக்கப்பட்டதுடன் நிலையமானது 2015 ஆம் ஆண்டில் திறந்துவைக்கப்பட்டது. அதன் வடிவமைப்பானது அரசாங்கம் நிலையத்துக்கு நிதியளிப்பதாகும். இங்கு மீண்டும், அரசாங்க நிதியளிப்பு ஒரு பிரச்சினையாகவிருந்துடன் நிலையமானது 8 வருடகால செயற்பாடினமையின் பின்னர் 2023 ஆம் ஆண்டில் இறுதியாக மூடப்பட்டது.

நடுத்தீர்ப்பாளர் சேவைகள் தேசிய நடுத்தீர்ப்பாளர் நிலையத்தினால் மற்றும் வர்த்தகச் சட்டம் மற்றும் செயல்முறைகள் பற்றிய அபிவிருத்திக்கான நிறுவகத்தினால் (ICLP) தாபிக்கப்பட்ட ICLP நடுத்தீர்ப்பாளர் நிலையத்தினால் வழங்கப்பட்டுக்கொண்டிருந்தன. எவ்வாறாயினும் நடுத்தீர்ப்பானது வழக்காடுவதற்கான சிறந்த தெரிவாக அதன் கவர்ச்சித் தன்மையினை விரைவாக இழந்தது. ஏனெனில் அதன் செயல்முறையைச் சுற்றி வளர்ச்சியடைந்த கலாச்சாரமானது செலவுமிக்கது என்பதுடன் நீண்டகாலத்தை செலவுமிக்கவேண்டியதுமாகும். வழக்காடலிலுள்ள தாமதம் மற்றும் செலவு போன்ற தீமைகள் நடுத்தீர்ப்பு பற்றிய செயல்முறையில் ஊடுருவியது. மேலும், நடுத்தீர்ப்பளிப்பினை அமுலாக்குவது எதிர்பாராத விளைவுகளை எட்டியது.

2018 இல் சர்வதேச ADRC இலங்கை வர்த்தக சம்மேளனம் மற்றும் வர்த்தக சட்டம் மற்றும் செயல்முறை பற்றிய அபிவிருத்திக்கான நிறுவகம் என்பவற்றின் கூட்டுமுயற்சியாக தனியே தனியார்துறை முயற்சியாக தாபிக்கப்பட்டது. நிலையமானது வர்த்தக பிணக்குத் தீர்வுக்காக நடுத்தீர்ப்பு மற்றும் மத்தியஸ்த சேவைகளையும் முனைகின்றது.

மத்தியஸ்தம் - உலகளாவிய காட்சி

மத்தியஸ்தம் பிணக்காளர்களின் மீது தீர்வை விதிப்பதற்கு அதிகாரம் இல்லாத முன்றாம் திறத்தவரின் தலையீட்டால் நிர்வகிக்கப்படும், திறத்தவர் சுயாதீனத்துக்கு மதிப்பளிக்கின்றதான எதிரிடையற்ற செயல்முறைகளின் அதன் சொந்த உள்ளார்ந்த அம்சங்களைக் கொண்டு பிரபலமடைந்து வந்தது. ஆரம்பத்தில் சமூக பிணக்குத் தீர்வுக்கு பயன்படுத்தப்பட்ட முறை, குடும்பம், வர்த்தகம் மற்றும் முதலீடு உள்ளிட்ட பிணக்குகளின் ஏனைய வகுதிகளுக்காக கவனத்துட்கொள்ளப்பட்டது.

வர்த்தகம் மற்றும் வணிகத் துறையில் தகவல்தொடர்பு மற்றும் வணிகத்தின் கொடுக்கல் வாங்கல்களுக்கு உதவும் தொழில்நுட்ப முன்னேற்றங்களைக் கருத்தில் கொண்டு எல்லை தாண்டிய பல்வேறுபட்ட கொடுக்கல்வாங்கல்கள் அதி வேகத்தில் அதிகரித்தது. எதிர்பார்த்தபடி பல்வேறுபட்ட அரசுகளினால் விதிக்கப்பட்ட பல்வேறு சட்டங்களின் பிரயோகம் சர்வதேச வர்த்தகத்திற்கு பிரச்சினைகளை ஏற்படுத்தியது. சர்வதேச வர்த்தகத்தை வசதிப்படுத்துவதற்கு ஒரு சீரான கட்டமைப்பின் தேவையானது ஒரு அவசரத் தேவையாக அடையாளம் காணப்பட்டது. மேலும் இந்த விடயத்தில் ஐ.நா இன்னும் கூடுதலான பங்களிப்பை வழங்குதல் வேண்டும். மேலும் செயல்முறையை உள்ளடக்கியதாகவும் இருக்க வேண்டும் என்றும் உணரப்பட்டது. இது அபிவிருத்தியடைந்துவருகின்ற நாடுகளின் பரந்த பங்களிப்புகளுடன் சர்வதேச வர்த்தகச் சட்டத்துடன் இணைந்து மற்றும் ஒருங்கிணைந்து பணியாற்றுவதற்கான பணிப்பாணையுடன் 1966 டிசெம்பரில் ஐக்கிய நாடுகள் சபை பொதுக்கூட்டத்தினால் (UNGA) சர்வதேச வர்த்தகச் சட்டத்தின் மீதான ஐக்கிய நாடுகள் ஆணைக்குழுவானது தாபிக்கப்பட்டது. (UNCITRAL)

UNCITRAL சர்வதேச வர்த்தகத்தை வசதிப்படுத்துவதற்கு பல சாதனங்களை உருவாக்கியது. வர்த்தக மத்தியஸ்தம் என்னும் துறையில் (அல்லது அதே செயல்முறையினை குறிப்பிடுவதற்கு முன்னர் பயன்படுத்தப்படும் சொல்லமைப்பான இணக்கம்) பின்வரும் முன்னேற்றங்கள் அடையப்பட்டன:-

1. 1980 – இணக்க விதிகளை ஏற்றுக்கொண்டது. வர்த்தக பிணக்குகளின் உள்நாட்டு மற்றும் அதேபோன்று சர்வதேச பிணக்கு தீர்வுக்கு இவை பயன்படுத்தப்படலாம்.
2. 2002 – சர்வதேச வணிக இணக்கத்தின்மீது மாதிரிச் சட்டம் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டது. இந்த மாதிரி அமுலாக்கத்திற்கான ஏற்பாட்டைக் கொண்டிருக்கவில்லை.
3. 2014 – மத்தியஸ்தம் செய்யப்பட்ட தீர்வு உடன்பாடிக்கைகளை எல்லைக்கப்பாற்ப்பட்ட அமுலாக்குவதற்கான ஏற்பாடு செய்வதற்கு ஒரு சமவாயம் மற்றும் மாதிரிச்
4. 2018 – UNCITRAL இனால் பரிந்துரைக்கப்பட்ட சமவாயம் UNGA ஆல் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டதுடன் 2002 இல் இம் மாதிரிச் சட்டமானது மத்தியஸ்தம் செய்யப்பட்ட சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளை அமுலாக்கல் பற்றிய புதிய பிரிவொன்றை உள்ளடக்குவதற்காக திருத்தப்பட்டது.
5. 2021 – UNCITRAL மத்தியஸ்த விதிகளை ஏற்றுக்கொண்டது, இது தற்போதைய நடைமுறை, புதிய சமவாயம் மற்றும் மாதிரிச் சட்டத்தை பிரதிபலிக்கும் வகையில் 1980 இன் இணக்க விதிகளை திருத்தியது.
6. 2021 – மத்தியஸ்தங்களை ஒழுங்கமைப்பதற்கான குறிப்புகள் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டன.
7. 2023 – பின்வருவனவற்றை ஏற்றுக்கொண்டது:-

அ. சர்வதேச முதலீட்டு பிணக்குத் தீர்வு பற்றிய மத்தியஸ்தம் மீதான UNCITRAL மாதிரி ஏற்பாடுகள் மற்றவற்றுக்கிடையில் திறத்தவர்கள் பரஸ்பரமாக சர்வதேச

முதலீட்டு பிணக்கினை தீர்ப்பதற்காக மத்தியஸ்தத்தினை கவனத்துடன் கொள்ளுதல் வேண்டும் என ஏற்பாடு செய்கின்றது.

ஆ. சர்வதேச முதலீட்டு பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கு மத்தியஸ்தம் எவ்வாறு பயன்படுத்தப்படலாம் என்பதை விளக்கும் சர்வதேச UNCITRAL முதலீட்டு பிணக்கு தீர்வுக்கான மத்தியஸ்தம் பற்றிய வழிகாட்டுநெறிகள்.

UNCITRAL இன் பணிக்கு மேலதிகமாக, சர்வதேச அளவில் அணுகக்கூடிய ஏனைய அமைப்புகள் மத்தியஸ்த சேவைகளை வழங்குவதற்கும் அந்நோக்கத்திற்காக நிறுவன விதிகளை வகுத்தமைப்பதற்கும் வழிமுறைகளை ஏற்றுக் கொண்டன. இவற்றில் சில:-

1. சர்வதேச சட்டத்தரணிகள் சங்கம் (IBA) – முதலீட்டாளர் அரசு மத்தியஸ்த விதிகள் 2012 இல் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டன. இவ் விதிகள் திறத்தவர்களுக்கிடையில் எழுகின்றதாயினுஞ்சரி, இல்லையாயினுஞ்சரி முதலீட்டு தொடர்பான வேறுபாடுகள் அல்லது சம்பந்தப்பட்ட அரசுகள் அல்லது அரசு உருவகங்கள் சம்பந்தப்பட்ட பிணக்குகளுக்கு மத்தியஸ்தம் செய்வதற்காக வடிவமைக்கப்பட்டுள்ளன.
2. சர்வதேச வர்த்தக சம்மேளனம் (ICC) – ஜனவரி 2014 இல் ICC மத்தியஸ்த விதிகளை ஏற்றுக்கொண்டது. ICCயின் தனி நிர்வாக அமைப்பான சர்வதேச வர்த்தக சம்மேளனத்தின் சர்வதேச மாற்றுத்தீர்வு மையத்தினால் (ICC International Centre for ADR) இவ்விதிகள் நிர்வகிக்கப்படுகின்றன.
3. உலக புலமைச் சொத்து ஒழுங்கமைப்பு (WIPO) – அதன் மத்தியஸ்த விதிகளை 2021 இல் ஏற்றுக்கொண்டது. WIPO மத்தியஸ்தங்கள் அதன் நடுத்தீர்ப்பளிப்பு மற்றும் மத்தியஸ்த நிலையத்தினால் நிர்வகிக்கப்படுகின்றன. இது புலமைச்சொத்துசார் மற்றும் புலமைசார்ச்சொத்து பிணக்குகளுக்கு விசேடத்துவம்பெற்றசேவைகளை வழங்குகின்றது. அதாவது புலமைச் சொத்து அல்லது வணிக கொடுக்கல்வாங்கல்கள் மற்றும் புலமைச்சொத்து பற்றிய சுரண்டல்கள் சம்பந்தப்பட்ட பிணக்குகள் ஆகும்.
4. முதலீட்டுப் பிணக்குகளைத் தீர்த்துவைத்தலுக்கான சர்வதேச நிலையம் - (உலக வங்கி குழு) – ICSID உலக வங்கி அரசுகள் மற்றும் ஏனைய ஒப்பந்த அரசுகளின் தேசியங்களுக்கிடையிலான பிணக்குகளின் இணக்கம் மற்றும் நடுத்தீர்ப்பளிப்பைக் கையாள்வதற்கான வசதிகளை வழங்குவதற்காக தாபிக்கப்பட்டது. 2022 ஆம் ஆண்டில் ICSID தனது மத்தியஸ்த விதிகளை ஏற்றுக்கொண்டது. இது ஜூலை 1, 2022 முதல் பயனுக்கு வந்தது, மேலும் அரசு, அரசு உருவகம் அல்லது பிராந்திய பொருளாதார ஒருங்கிணைப்பு அமைப்பு மற்றும் முதலீட்டு தொடர்பான பிணக்குகள் தொடர்பாக மத்தியஸ்தங்களை நிர்வகிக்க ICSID செயலகத்தை அங்கீகரித்தது.
5. ஐரோப்பா –

அ 2004 – மத்தியஸ்தர்களுக்கான ஐரோப்பிய நடத்தை கோவையை ஏற்றுக் கொண்டது.

ஆ. 2008 – ஐரோப்பிய பாராளுமன்றம் மற்றும் கவுன்சில் (21 மே 2008) “சிவில் மற்றும் வணிக விடயங்களில் மத்தியஸ்தத்தின் குறித்த சில அம்சங்கள்” குறித்த பணிப்பு 2008/ 52/EC இனை ஏற்றுக்கொண்டது. மாற்று பிணக்கு தீர்வுக்கான அணுகலை வசதிப்படுத்துவது அல்லது / மற்றும் மத்தியஸ்தத்தைப் பயன்படுத்துவதை ஊக்குவித்தல் மற்றும் மத்தியஸ்தம் மற்றும் நீதித்துறை நடவடிக்கைகளுக்கு இடையே ஒரு சமநிலையான உறவை உறுதி செய்வதன் மூலம் பிணக்குகளை சுமுகமாகத் தீர்ப்பதை ஊக்குவிப்பது இதன் குறிக்கோள்கள் எனக் கூறப்பட்டது. பணிப்பானது இயைபான ஏற்புடைய சட்டத்தின்கீழ் திறத்தவர்களின் அகற்றுகையாகவிராத உரிமைகள் மற்றும் கடப்பாடுகள் தவிர, சிவில் மற்றும் வர்த்தக விடயங்களில் எல்லைக்கு அப்பாலுள்ள பிணக்குகளில் ஏற்புடையாகின்றது.

இ. 2017 – 2008/52/E, பணிப்புரையின் மீதான ஐரோப்பிய பாராளுமன்ற தீர்மானம் (செப்டம்பர் 12, 2017), - சிவில் மற்றும் வர்த்தகப் பிணக்குகளில் மத்தியஸ்தத்தைப் பயன்படுத்துவதை ஊக்குவிக்கும் முயற்சிகளை முடக்கிவிடுமாறு உறுப்பு நாடுகளுக்கு அழைப்பு விடுத்தது.

ஈ. 2018 – நீதியின் செயல்திறனுக்கான ஐரோப்பிய ஆணைக்குழு மத்தியஸ்த வழங்குநர்களுக்கான ஐரோப்பிய நடத்தை கோவையை ஏற்றுக்கொண்டது.

மேற்கூறிய அபிவிருத்திகள் பல்வேறு வகுதிகள் அல்லது பிணக்குதீர்வுக்கான மத்தியஸ்தத்தின் பிரபல்யத்தினை தெளிவாக சுட்டிக்காட்டுகின்றன.

மத்தியஸ்தம் மீதான உள்நாட்டுச் சட்டம்

மத்தியஸ்தம் தொடர்பில் நடைமுறையில் உள்ள நியதிச் சட்டங்கள் பின்வருமாறு:-

1. 1988 ஆம் ஆண்டின் 72 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டம்
2. 2003 இன் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் சிறப்பு வகுதிகள் சட்டம்)
3. 2024 ஆம் ஆண்டின் 5 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தத்திலிருந்து விளைகின்ற சர்வதேச தீர்த்து வைத்தல் உடன்படிக்கைகளை ஏற்றங்கீகரித்தலும் வலியுறுத்தும் சட்டம். “மத்தியஸ்தம் தொடர்பான ஐக்கிய நாடுகள் சமவாயம் மற்றும் இலங்கைச் சட்டவாக்கம்” என தலைப்பிடப்பட்ட அத்தியாயத்தினை பார்க்க.

மேலே உள்ளவற்றுக்கு மேலதிகமாக, சிவில் மற்றும் வர்த்தகப் பிணக்குகள் பற்றிய மத்தியஸ்தத்துக்கான உள்நாட்டுச் சட்டத்துக்கு ஏற்பாடு செய்வதற்கான “மத்தியஸ்தம் (சிவில் மற்றும் வர்த்தகப் பிணக்குகள்) சட்டமூலம்” என தலைப்புடைய சட்டமூலமொன்று இறுதியாக்கப்பட்டுள்ளதுடன் புதிய அரசாங்கத்தின் கொள்கை அங்கீகாரத்துடன் சட்டமாக்கப்படுவதற்கும் எதிர்பார்க்கப்படுகின்றது.

1. 1997 ஆம் ஆண்டின் 15 ஆம் இலக்க, 2011 ஆம் ஆண்டின் 4 ஆம் இலக்க மற்றும் 2024 ஆம் ஆண்டின் 2 ஆம் இலக்க சட்டங்களினால் திருத்தப்பட்டவாறான 1988 ஆம் ஆண்டின் 72 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டம் - இச்சட்டம் சிறியரக பிணக்குகளை தீர்த்துவைப்பதற்காக அரசாங்கத்தினால் நிருவகிக்கப்படும் மத்தியஸ்த சபைகளை தாபிப்பதற்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது.

பொதுவாக “சமூக மத்தியஸ்த சபைகள்” என அறியப்படுவதுடன் இச்சபை நாடாளவியரீதியில் தாபிக்கப்பட்டுள்ளன. ஒவ்வொரு பிரதேச செயலாளர் பிரிவுக்கும் ஒன்று என்ற வகையில் மத்தியஸ்த சபைகள் ஆணைக்குழுவினால் தாபிக்கப்பட்டுள்ளது என்பதுடன் உறுப்பினர்கள் தலைவரினால் நியமிக்கப்படுகின்றார்கள்.

சட்டம் பின்வருவன தொடர்பில் ஏற்பாட்டைச் செய்கின்றது:-

அ) மத்தியஸ்த சபைகள் ஆணைக்குழுவினால் மத்தியஸ்தர்களை நியமித்தல், மற்றும் நியமனத்திற்கு தகுதியானவர்கள் எனக் கருதுவதற்கு நியமத்தர்களை பயிற்றுவிப்பதற்கான கட்டாய தேவைப்பாடு;

ஆ) மத்தியஸ்த சபைக்கு விண்ணப்பமொன்றைச் செய்யும் முறை;

இ) பிணக்காளர்களில் ஒருவர் அரசாக அல்லது ஆதனம், பணம் அல்லது வேறு வருமதிகளை அறவிடுவதற்கு நாடுகின்ற பகிரங்க அலுவலராக இருக்குமிடத்து, அல்லது சட்டத்துறைத் தலைமையதிபதி தவறு தொடர்பில் வழக்கொன்றை கோப்பிடுமிடத்து;

ஈ) நீதிமன்ற நியாயாதிக்கத்துக்கு அப்பால் -

அ. பிணக்கொன்று கட்டாய ஆற்றுப்படுத்துகையிலிருந்து குறிப்பாக விலக்களிக்கப்படுகின்றதான வழக்கொன்றை அமைத்துருவாக்கினாலொழிய பெறுமதியில் ரூ 1000,000/- க்கு குறைவாகவுள்ளவிடத்து; அல்லது

ஆ. மத்தியஸ்தத்துக்கு கட்டாயமாக ஆற்றுப்படுத்தப்படவேண்டியதான தவறொன்று தொடர்பிலான பிணக்கொன்று. இச்சட்டத்தில் இருபத்தாறு (26) தண்டனைச் சட்டக்கோவைத் தவறுகள் குறித்துரைக்கப்படுகின்றன.

இ. ஆதனத்தின் பெறுமதி ரூ 100,000 க்கு குறைவாகவுள்ளவிடத்து, பதினெட்டு வயதுக்கு (18) கீழ்ப்பட்ட ஆளொருவரினால் புரியப்பட்ட திருட்டு குற்றம் தொடர்பிலான பிணக்குகள்.

உ) கட்டாய ஆற்றுப்படுத்துகையிலிருந்து விலக்களிக்கப்பட்டதான வழக்குகள் பின்வருமாறு:-

(1) திருமண பிணக்குகள், (2) சித்தகவாதினமற்ற ஆட்கள், பராயமடையாதோர், இளங்கணர் ஆகியோரின் ஆட்கள் தெடர்பானவையும், மரணச்சொத்துக்கள் தொடர்பானவை (3) பாதுகாவலர்கள், காப்பாளர்கள் மற்றும் பெறுநர்கள் (4) நம்பிக்கைப் பொறுப்புக்கள் (5) மகவேற்பு (6) பிறப்பு இறப்பு பதிவுக் கட்டளைச் சட்டத்தின்கீழ் செய்யப்பட்ட விண்ணப்பங்கள் (7) பிரிவிடல் (8) மரணசதானம் (9) கடனிறுவகையறவு (10) கடலாண்மை (11) தேர்தல் மனுக்கள் (12) அடிப்படை உரிமை மீறல் (13) 1988 சட்டம் தொடங்கும் திகதியன்று கடன் இணக்கச் சபையின் முன்னர் முடிவுறாதிருந்த மற்றும் இறுதியாக DCB யால் கையாளப்பட்ட விண்ணப்பங்கள் (14) ஈட்டு வழக்குகள் (15) பாராளுமன்றத்தின் சிறப்புரிமைகளை மீறுதல்.

இந்த பிணக்குகள் பண பெறுமதியை பொருட்படுத்தாமல் தானாக முன்வந்து மத்தியஸ்தத்திற்கு பரிந்துரைக்கப்படலாம்

ஊ) விருப்பத்திற்கேற்ப மத்தியஸ்தரை நியமிக்கும் முறை அல்லது முன் அமைத்துருவாக்கப்பட்ட சபையொன்றை தெரிவு செய்தல்;

எ) விண்ணப்பமொன்று கிடைக்கப்பெறுவதன்மீது சபையினால் எடுக்கப்படவேண்டிய படிமுறைகள்;

ஏ) சபையின் கடமை;

ஐ) கலந்துரையாடப்பட்ட விடயங்கள் தொடர்பில், நீதிமன்றத்தில் அல்லது வேறு நடவடிக்கைமுறைகளில் சான்றாக கலந்துரையாடப்பட்ட விடயங்களின் ஒப்புக்கொள்ளாமை தொடர்பில் இரகசியத்தன்மையைப் பேணுவதற்கான கடப்பாடு;

ஓ) தீர்த்துவைத்தல் எட்டப்படின் மத்தியஸ்தமொன்றை முடிவுறுத்துதல், தீர்த்துவைத்தல் எட்டப்படாவிடின் இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழொன்றை வழங்குவதன் மூலம் மத்தியஸ்தமொன்றை முடிவுறுத்தல்;

ஔ) காலவிதிப்பனவு காலத்தைக் கணக்கிடுவதில், விண்ணப்பமொன்று சபைக்கு செய்யப்பட்டதான தேதியன்று தொடங்குகின்றதும் இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழ் வழங்கப்பட்ட தேதியன்று முடிவடைகின்றதுமான காலப்பகுதியை விலக்களித்தல்;

ஐ) மத்தியஸ்தத்தில் பிணக்காளர் ஒருவரை பிரதிநிதித்துவம் செய்வதற்கு சட்டத்தரணியெவரும், முகவரெவரும் அல்லது வேறு ஆளொவரும் உரித்துடையவராதலாகாது. எவ்வாறாயினும், வாழ்க்கைத்துணையொருவர் மற்றைய வாழ்க்கைத்துணையொருவரை மற்றும் பெற்றோரால், பாதுகாவலரால் அல்லது காப்பாளரால் பராயமடையதவரை அல்லது அங்கவீனமுற்ற ஆளொருவரை பிரதிநிதித்துவம் செய்யமுடியும்.

க) பிணக்கொன்றின் மத்தியஸ்தம் அறுபது நாட்களினுள் நிறைவடைதல் வேண்டுமென்பதுடன் தவறொன்று எனும் சந்தர்ப்பத்தில், முப்பது நாட்களினுள்ளும் (30) பூரணப்படுத்தப்படுதல் வேண்டும்.

2. 2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (பிணக்குகள் பற்றிய விசேட வகுதிகள்) சட்டம் - இச்சட்டம் பிணக்குகளின் அடையாளங்காணப்பட்ட வகுதிகளைக் கையாள்வதற்கு மத்தியஸ்தர்கள் குழாமொன்றைத் தாபிப்பதற்கும் தோதான தகமைகளையுடைய ஆட்களை மத்தியஸ்தர்களாக நியமிக்கப்படுவதற்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது. பிணக்கின் வகுதி நியாயாதிக்க இடப்பிரதேசம் மற்றும் மத்தியஸ்தத்துக்கு கட்டாயமாக ஆற்றுப்படுத்தப்பட்ட வேண்டிய பிணக்குகளின் பண வரம்புக்கு கீழேயுள்ளவை, அதேபோன்று மத்தியஸ்தம் வாய்ந்தவர்களாக நியமிக்கப்படுவதற்கு தேவைப்படும் தகமைகள் என்பன அமைச்சரால் தீர்மானிக்கப்படுதல் வேண்டும். இவ்வேற்பாடுகளின் கீழ் செயற்பட்டு பின்வரும் கட்டளைகள் ஆக்கப்பட்டன:-

- 2004 ஆம் ஆண்டில் சுனாமியில் பாதிக்கப்பட்ட குறித்தசில இடப்பிரதேசங்களில் சுனாமியுடன் தொடர்புபட்ட பிணக்குகளை தீர்த்துவைப்பதற்காக குழாம்களைத் தாபிப்பதற்கு 2005 ஆம் ஆண்டில் கட்டளையொன்று உருவாக்கப்பட்டது.
- மொத்தம் 16 நிருவாக மாவட்டங்களிலுள்ள காணி பற்றிய பிணக்குகளைக் கையாள்வதற்காக குழாம்களைத் தாபிப்பதற்கு 2015, 2018 மற்றும் 2021 ஆம் ஆண்டுகளில் கட்டளைகள் உருவாக்கப்பட்டன.
- 2022 ஜனவரியில், இக்கட்டளைகள் காணிப் பிணக்குகளின் தீர்த்துவைத்தலுக்காக நாடளவியரீதியில் குழாம்களை தாபிப்பதற்காக புதிய கட்டளையொன்றினால் இல்லாதொழிக்கப்பட்டன. ஆனால் குறித்தசில வகுதிகள் தவிர
- நிதிசார் பிணக்குகளைக் கையாள்வதற்கு குழாம்களைத் தாபிப்பதற்காக 2021 டிசம்பரில் கட்டளையொன்று உருவாக்கப்பட்டது.

எனவே தற்போது இச்சபைகளின் இரண்டு வகுதிகளாக செயற்படுகின்றன காணிப் பிணக்கு தொடர்பான குழாம்கள் மற்றும் நிதிசார் பிணக்குகள் தொடர்பிலான குழாம்கள்.

விடயம்	பிணக்கின் வகுதி பற்றிய விபரணம்	கட்டாய ஆற்றுப்படுத்துகைக்கான பண வரம்பு	நிருவாக மாவட்டங்கள்
காணிப் பிணக்குகள்	அ) அரசு காணிகள் தொடர்பான எல்லாப் பிணக்குகள்; ஆ) பின்வருவன தவிர, தனியார் காணிகள் தொடர்பிலான எல்லாப் பிணக்குகள் - - முதனிலை நீதிமன்றத்துக்கு ஆற்றுப்படுத்தப்பட்டவையான 1979 ஆம் ஆண்டின் 44 ஆம் இலக்க, முதனிலை நீதிமன்ற நடவடிக்கைமுறைச் சட்டத்தின் 66 ஆம் பிரிவின்கீழான பிணக்குகள்; அத்துடன் - வாடகைக்கு அல்லது குத்தகைக்குவிடும் வளவுகளை மீட்டல் தொடர்பிலான பிணக்குகள்; அத்துடன் - மூன்றாம் திறத்தவர்களின் அல்லது கூட்டுச் சொந்த பிணக்குகளில் திறத்தவர்களல்லாதவர்களான கூட்டுச்சொந்தக்காரர்களின் உரிமைகள் தொடர்பான பிணக்குகள்	ரூபா ஒரு மில்லியன் (ரூபா 1 மில்லியன்)	எல்லா நிருவாக மாவட்டங்கள்
நிதிசார் பிணக்குகள்	தனிப்பட்டவர்கள் அல்லது நிறுவனங்கள் மற்றும் தனிப்பட்டவர்களுக்குமிடையில் அல்லது நிறுவனங்களுக்கிடையில் நிதிசார் வியாபார கொடுக்கல்வாங்கல்களிலிருந்து எழுகின்ற நிதிசார் பிணக்குகள் - “நிறுவனம்” என்பது கம்பெனியொன்று அல்லது ஆட்கள் குழு அல்லது தனியான கூட்டிணைப்பு என்று பொருளாகும்.	ரூபா ஒரு மில்லியனுக்கு (ரூபா 1 மில்லியன்) அல்லது குறைவாக	கொழும்பு, கம்பஹா கண்டி, மொனராகல, பொலன்னறுவை அனுராதபுரம்

சட்டம் பின்வருவன பற்றி ஏற்பாடு செய்கின்றது –

- மத்தியஸ்த சபைகள் ஆணைக்குழுவினால் மத்தியஸ்தர்களை நியமித்தல்;
- மத்தியஸ்தர்கள் நடத்தைக் கோவையினால் பிணிக்கப்படுதல் வேண்டும்;
- பிணக்கின் வகுதியின் அடிப்படையின் மீது நியமனத்துக்கான தகவுடமை கட்டளைக்கல்லை விதித்துரைப்பதற்கான தேவை;

- ஈ) பயிற்சியை பெறுவதற்கு நியமத்தர்களுக்குள்ள கட்டாய தேவைப்பாடு;
- உ) பிணக்கு பண வரம்புக்கு கீழேயுள்ளவிடத்து, நீதிமன்ற நியாயாதிக்கத்துக்கு அப்பாற்பட்டமை;
- ஊ) எவ்வாறு விண்ணப்பமொன்று மத்தியஸ்த சபைக்கு ஆற்றுப்படுத்தமுடியும்;
- எ) நீதிமன்றத்தினால் அல்லது தொழில் நியாயசபையினால் குழாமொன்றுக்கு பிணக்கொன்றை ஆற்றுப்படுத்துதல்;
- ஏ) விண்ணப்பமொன்றை பெற்றுக்கொள்வதன்மீது சபையின் கடமைகளும் சபையினால் எடுக்கப்படவேண்டிய படிமுறைகளும்;
- ஐ) பிணக்குக்கான திறத்தவர்களின் கடமைகள்;
- ஒ) தெரிவில் அல்லது முன்அமைத்துருவாக்கப்பட்ட சபையின் மத்தியஸ்தரொருவரை நியமிப்பதற்கான முறை;
- ஓ) கலந்துரையாடப்பட்ட விடயங்கள் தொடர்பில் இரகசியத்தன்மையை பேணுவதற்கான கடப்பாடு, கலந்துரையாடப்பட்ட விடயங்களை நீதிமன்றத்தில் அல்லது வேறு நடவடிக்கை முறையில் சான்றாக ஏற்காமை;
- ஔ) தீர்வு எட்டப்பட்டால் மத்தியஸ்தத்தினை முடிவுறுத்தல் மற்றும் தீர்வு எட்டப்படாதுவிடின், இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழை வழங்குவதன் மூலம் மத்திஸ்தத்தினை முடிவுறுத்துதல்;
- க) காலவிதிப்பனவை கணக்கிடுவதில், சபைக்கு விண்ணப்பம் செய்யப்பட்ட தேதியிலிருந்து தொடங்கி இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழ் வழங்கப்பட்ட தேதியன்று முடிவடைகின்ற காலப்பகுதி விலக்களிக்கப்படுகின்றது.
- ங) சட்டத்தரணி, முகவர் அல்லது வேறு ஆள் எவரும் மத்தியஸ்தத்திலுள்ள பிணக்கொன்றை பிரதிநிதித்துவம் செய்வதற்கு உரித்துடையவராகமாட்டார், எவ்வாறாயினும் வாழ்க்கைத்துணையொருவர் பிரதிநிதித்துவம் செய்யமுடியும். பராயமடையாதவர், அல்லது அங்கவீனமுற்ற ஆளை பெற்றோர், பாதுகாவலர் அல்லது காப்பாளர் பிரதிநிதித்துவம் செய்யமுடியும்;
- ச) பிணக்கு பற்றிய மத்தியஸ்தம் அறுபது (60) நாட்களினுள் முடிப்பதற்கு முயற்சியெடுத்தல் வேண்டும்.

சட்டம் பின்வரும் கருமங்களுக்கு அமைச்சர் ஒழுங்குவிதிகளை ஆக்குவதற்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது:-

- இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழும் அறிக்கையும்;
- மத்தியஸ்த செயல்முறையை மேற்கொள்ளும் போது ஒரு மத்தியஸ்த சபையினால் பின்பற்ற வேண்டிய விடயங்கள் வேண்டிய நடைமுறைகள்.
- மத்தியஸ்தம் பற்றிய நடத்தையுடன் இணங்கியொழுகுவதற்கு மத்தியஸ்தர்களுக்கான நடத்தைக்கோவை.

2005ஆம் ஆண்டின் 1ஆம் இலக்க மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) ' ஒழுங்குவிதிகள் ஆக்கப்பட்டு 2005, ஒக்டோபர் 5 ஆம் தேதிய 1413/05ஆம் இலக்க அதிவிசேட வர்த்தமானியில் வெளியிடப்பட்டது.

வர்த்தமானி இலக்கம் 1413/05

ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ගැසට් පත්‍රය

අති විශේෂ

இலங்கைச் சனநாயக சோசலிசக் குடியரசு வர்த்தமானப் பத்திரிகை

அதி விசேஷமானது

අංක 1413/5 - 2005 ඔක්තෝබර් 05 වැනි දාදා - 2005.10.05
1413/5 ஆம் இலக்கம் - 2005 ஆம் ஆண்டு ஒற்றோபர் மாதம் 05 ஆந் திகதி புதன்கிழமை

(அரசாங்கத்தின் அதிகாரத்துடன் பிரகரிக்கப்பட்டது)

பகுதி I : தொகுதி (I) - பொது

அரசாங்க அறிவித்தல்கள்

ச. வ. பி. 5/2005

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டத்தின் 14 (அ), 14 (ஆ), 15 (2), 16 மற்றும் 17 (2) எனும் பிரிவுகளுடன் சேர்த்து வாசிக்கப்படும் 27 ஆம் பிரிவின் கீழ் நீதி மற்றும் நீதித்துறை மறுசீரமைப்பு அமைச்சரினால் ஆக்கப்படும் ஒழுங்குவிதிகள்.

டபிள்யூ. டி. ஜே. செனேவிரத்ன.

நீதி மற்றும் நீதித்துறை, மறுசீரமைப்பு அமைச்சர்.

2005, செப்டம்பர் 15.

ஒழுங்குவிதிகள்

1. இந்த ஒழுங்குவிதிகள் 2005 ஆம் ஆண்டின் 1 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) ஒழுங்குவிதிகள் என எடுத்துக் காட்டப்படுதல் வேண்டும்.

2. இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் மற்றும் அறிக்கை (பிரிவு 14 (அ), 14 (ஆ), மற்றும் 17 (2)):-

(1) சட்டத்தின் 14 (அ) பிரிவின் கீழ் வழங்கப்படவேண்டிய இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் இதற்கான அட்டவணை I இல் தரப்பட்டுள்ள படிவத்திலுள்ளவாறு இருத்தல் வேண்டும்.

(2) சட்டத்தின் 14 (ஆ) பிரிவின் கீழ் நீதிமன்றமொன்றிற்கு அல்லது தொழில் நியாயசபையொன்றிற்கு அளிக்கப்பட வேண்டிய அறிக்கையானது இதற்கான அட்டவணை II இல் தரப்பட்டுள்ள படிவத்திலுள்ளவாறு இருத்தல் வேண்டும்.

(3) சட்டத்தின் 17 (2) ஆம் பிரிவின் கீழ் வழங்கப்படவேண்டிய இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் இதற்கான அட்டவணை III இல் தரப்பட்டுள்ள படிவத்தில் இருத்தல் வேண்டும்.

3. நடவடிக்கைமுறை (பிரிவு 15 (2)):- சபையினால் மத்தியஸ்த அமர்வொன்றினை நடாத்துவதில் அவதானிக்கப்பட வேண்டிய நடவடிக்கைமுறை இதற்கான அட்டவணை IV இல் தரப்பட்டுள்ளவாறு இருத்தல் வேண்டும்.

4. நடத்தைக் கோவை (பிரிவு 16):- மத்தியஸ்த அமர்வொன்றை நடாத்துவதில் மத்தியஸ்த சபையொன்றின் உறுப்பினர்கள் இதற்கான இதற்கான அட்டவணை V இல் தரப்பட்டுள்ள நடத்தைக் கோவைக்கு கட்டுப்பட்டவர்களாக இருத்தல் வேண்டும்.

2 A

I කොටස : (I) දෙය - ඉ ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැටළු පනුව - 2005.10.05

ප්‍රති I : தொகுதி (I) - இலங்கைச் சனநாயக சோசலிசக் குடியரசு வர்த்தமானப் பத்திரிகை - அதி விசேஷமானது - 2005.10.05

5. இந்த ஒழுங்குவிதிகளில் “சட்டம்” என்பது 2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம் என்று பொருளாகும்.

அட்டவணை I

(பிரிவு 14 (அ))

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

பிரிவு 14 (அ) இன் கீழான இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் பிரதம மத்தியஸ்தர்.....ஆகிய நான், கீழே விவரிக்கப்பட்டுள்ள பிணக்கின் இணக்கத்திற்கென விண்ணப்பமொன்று.....ஆந் திகதியில் ஆக்கப்பட்டுள்ளதெனவும், மத்தியஸ்தம் மூலம் அப்பிணக்கைத் தீர்த்துவைக்க இயலாதுள்ளதெனவும் இத்தால் அத்தாட்சிப் படுத்துகின்றேன்.

பிணக்கி தன்மை :-----

பிணக்கிற்கான திறத்தவர் பெயர்கள் :-----

இணங்கப்படாமைக்கான காரணங்கள் :-----

பிரதம மத்தியஸ்தர்,

விசேட மத்தியஸ்த சபை,

.....இடப்பரப்பு.

திகதி :-----

அட்டவணை II

(பிரிவு 14 (ஆ))

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

பிரிவு 14 (ஆ) இன் கீழான இணங்கப்படாமை பற்றிய அறிக்கை

(பிணக்கு, மத்தியஸ்த மூலம் இணக்க

தீர்விற்காக எந்த நீதிமன்றத்தில் அல்லது

தொழில் நியாய சபையில் ஆற்றுப்படுத்தப்பட்டதோ

அந்த ஆற்றுப்படுத்திய நீதிமன்ற பதிவாளர் அல்லது

தொழில் நியாய சபை தலைவர்)

பிரதம மத்தியஸ்தர்.....ஆகிய நான், மத்தியஸ்தற்கென ஆற்றுப்படுத்தப்பட்டுள்ள கீழே விபரிக்கப்பட்ட பிணக்கைத் தீர்த்துவைக்க இயலாதுள்ளதென்பதை இத்தால் அத்தாட்சிப்படுத்துகின்றேன்.

நீதிமன்றம்/நியாய சபையின் தொடர்பு இல:-----

பிணக்கின் இயல்பு :-----

பிணக்கிற்கான திறத்தவர் பெயர்கள் :-----

மத்தியஸ்தத்திற்கான தொடர்பு தேதி :-----

இணங்கப்படாமைக்கான காரணங்கள் :-----

பிரதம மத்தியஸ்தர்,

விசேட மத்தியஸ்த சபை,

.....இடப்பரப்பு.

திகதி :-----

பகுதி I : I கோவை : (I) தேரடி - ஓ லுணா பூரணாத்திணை.சமூகப்படி பணர்ப்பே ஏதி பிணைப் படிப்பி பறா - 2005.10.05 3 A
பகுதி I : தொகுதி (I) - இலங்கைச் சனநாயக சோஷலிசக் குடியரசு வர்த்தமானப் பத்திரிகை - அதி வீசேஷமானது - 2005.10.05

அட்டவணை III

(பிரிவு 17 (2))

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வருதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

பிரிவு 17 (2) இன் கீழான இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் பிரதம மத்தியஸ்தர்.....ஆகிய நான்,

(ஆ) கீழே விவரிக்கப்பட்ட பணக்கின் இணக்கத்தீர்விற்கென ஆக்கப்பட்ட விண்ணப்பமொன்றின்மீது திறத்தவர்களின்மீது இணக்கத் தீர்வொன்று அடையப்பட்டுள்ளபோதிலும் திறத்தவர்களுள் ஒருவரால் இணக்கத்தீர்வின் நியதிகளுக்கு இணங்கியொழுததத் தவறிய மீறுகையொன்றிருந்துள்ளது; அத்துடன்

(ஆ) நிறத்தவர்களிடையே ஏற்பட்டுள்ள வேறுபாடுகளைத் தீர்ப்பதற்கு முயற்சி மேற்கொள்ளப்பட்டபோதிலும் மத்தியஸ்தத்தினால் அதனைத் தீர்த்துவைக்க இயலாதிருந்துள்ளது.

என இத்தால் அத்தாட்சிப்படுத்துகிறேன்.

பிணக்கி தன்மை :-----

பிணைக்கிற்கான திறந்தவர் பெயர்கள் :-----

இணங்கப்படாமைக்கா'ன கார்ணங்கள் :-----

பிரதம மத்தியஸ்தர்,
விசேட மத்தியஸ்த சபை.
.....இடப்பரப்பு.

திகதி :-

அட்டவணை IV

(பிரிவு 15 (2))

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

மத்தியஸ்த அமர்வொன்றை நடாத்துவதற்கான நடவடிக்கை முறை

ஒரு மத்திய சபையானது இதனகத்துப்பின்னர் “சபை” என குறிப்பிடு செய்யப்படும்) அதனது மத்தியஸ்த அமர்வுகள் நடாத்துதலில் சட்டத்தின் II ஆம் பிரிவில் தரப்பட்டுள்ளவாறு அதனது கடமைகளை நிறைவேற்றுவதற்காக கீழே தரப்பட்டுள்ள பின்வரும் நடவடிக்கை முறைகளை மேற்கொள்ள வேண்டும் :-

1. பிரதான மத்தியஸ்தரால் தலைமை தாங்கப்படும் சபையொன்றானது, ஒவ்வொரு பிணக்கு தொடர்பாகவும் முறையே மத்தியஸ்த செய்முறை பொறுப்பினையும் கட்டுப்பாட்டினையும் கொண்டிருத்தல் வேண்டும்.
2. பிரதான மத்தியஸ்தர், பிணக்கிற்கான திறத்தவர் மற்றும் சபையின் உறுப்பினர் எனும் இருபகுதியினராலும் இணங்கிக்கொள்ளப்பட்டக்கூடியவாறான அத்தகைய திகதயிலும் நேரத்திலும் மீது மத்தியஸ்த அமர்வுகளைக் கூட்டுதல் வேண்டும்.
3. சபையானது, பிணக்கிற்கான திறத்தவரின் வசதியை சுருத்திற்கொண்டு சபையினால் தீர்மானிக்கக்கூடியவாறான அத்தகைய இடத்தில் மத்தியஸ்த அமர்வுகளை நடாத்துதல் வேண்டும்.
4. ஒவ்வொரு மத்தியஸ்த அமர்விலும் சபையொன்றின் எல்லா மூன்று உறுப்பினர்களும் சமூகமாயிருத்தல் வேண்டும்.
5. சபையானது திறத்தவர்களிடையே இணக்க தீர்வொன்றை பயனுற செய்யும் நோக்கத்துடன் அவசியமாக்கக்கூடியவாறான பல மத்தியஸ்த அமர்வுகளை கூட்டலாம்.
6. ஏதேனும் பிணக்குகள் எந்த சபைக்கு ஆற்றப்படுகிறதப்பட்டுள்ளதோ அந்த சபையானது, அத்தகைய ஆற்றப்படுக்தலை உடனடுத்தும் அத்தகைய ஆற்றப்படுக்தலின் எச்சுழி நிலையிலும் ஏழு நாட்களுக்குப் பிந்தாமல் மத்தியஸ்த அமர்வுகள் நடத்துவதனை தொடங்குதல் வேண்டும்.

4 A I கோவை : (I) டீர்டு - சூ ஸ்ரோ குயாநாங்கு வஸ்பல்டி பர்னச்யம் ரதி பிலேஸ் ஸ்பெட் மது - 2005 10 05
பகுதி I : தொகுதி (I) - இலங்கைச் சௌநாயக சோசலிசக் குடியரசு வாத்தமாளப் பத்திரிகை - . ஶுதி விசேஷமாணது - 2005.10.05

7. சபையானது, மத்தியஸ்தத்தின் முதன்மை அம்சங்கள் பின்பற்றப்படவேண்டிய நடவடிக்கை முறைகள் மற்றும் அமர்வின் போதான கலந்துரையாடலின்போது வழிகாட்டக்கூடிய விதிகள் என்பன தொடர்பில் திறத்தவருக்கு அறிவித்தல் மற்றும் அறிவுரை வழங்கல் மூலம் முதலாவது அமர்வைத் தொடங்குதல் வேண்டும்.
8. ஒவ்வொரு அடுத்ததும் அமர்விற்போதும் சபையானது இரு திறத்தவர்களிடையேயும் இணக்கத் தீர்வொன்றை எய்துவதற்காக மத்தியஸ்த தொழில்நுட்பங்களையும் திறமைகளையும் கைக்கொள்ள வேண்டுமென்பதுடன் திறத்தவர்களின் தன்னாட்சியுரிமை பற்றி குறிப்பாக அவதானிக்க வேண்டும். அத்துடன் -
 - (அ) ஒவ்வொரு பிணக்குதரருக்கும் பிணக்குகளுடன் தொடர்பான விடயங்களை விபரிப்பதற்கு ஒவ்வொரு சந்தர்ப்பமும் கொடுக்கப்படல் வேண்டும்;
 - (ஆ) பிணக்கிடும் திறத்தவரை பிணக்கிற்கான முடிவெடுத்தலுக்கான அவர்களுடைய சொந்தத் தீர்வு ஆலோசனை செய்வதற்காக வழிகாட்டுதல் வேண்டும்;
 - (இ) பிணக்கிடும் திறத்தவர்கள் ஒருவருக்கொருவரும் மத்தியஸ்தர்களுக்கும் தோதானதும் இணக்கத் தீர்வொன்றை எய்துவதற்குத் திறத்தவர்களுக்கு உதவக்கூடியதுமான எல்லாத் தகவல்களின் முழுமையானதும் நேர்மையானதுமான வெளிப்படுத்தலொன்றை ஆக்குவதற்கும் வழிகாட்டுதல் வேண்டும்; அத்துடன்
 - (ஈ) திறத்தவரை கட்டுப்படுத்தும் முடிவுகளை வழங்குதல் கூடாது.
9. பிணக்கு திறத்தவரின் ஒருவர் ஒரு கூட்டிணைக்கப்பட்ட குழுவொன்றாக உள்ளவிடத்து, சபையானது பின்வரும் முழு அதிகாரம் அக்குழுவில் எவருக்கு உரித்தாக்கப்பட்டுள்ளதோ அவ்வலுவலர் மத்தியஸ்த அமர்வுகளில் பங்குபற்றுதல் வேண்டும்:-
 - (அ) மத்தியஸ்த நடவடிக்கைகளின் முடிவுவரை அக்குழுவுக்காக அதில் பங்குபற்றாததும் செயலாற்றாததும் அத்துடன்
 - (ஆ) ஏதேனும் இணக்கத் தீர்வில் கையெழுத்திடுதல்.
10. சபையானது, இச்சட்ட பிரிவு II (ஊ) நியதிகளின் பேரில் இணக்கத் தீர்வொன்றிற்கு வருவதற்கு அவசியமானதும் உதவியானதுமென சபை கருதுகின்றவிடத்து, பிணக்கிற்கான விடயப்பொருள் சம்பந்தமாக விசேட அறிவு அல்லது நபுணத்தவம் கொண்டுள்ள எவரேனும் ஆளின் ஆலோசனையைப் பெற்றுக்கொள்ளல் வேண்டும்.
11. சபையானது அதனது அமர்வுகளை இச்சட்டத்தின் 15 ஆம் பிரிவினால்தேவைப்படுத்தப்பட்டவாறாக இயலுமான விரைவாகவும் எச்சந்தர்ப்பத்திலும் சபை அமைப்பிலிருந்து அறுபது நாட்களுக்குள்ளாகவும் முடிவு செய்தல் வேண்டும்.
12. சபையானது நடவடிக்கை முறையின் இறுதியில் -
 - (அ) இணக்கத் தீர்விற்கான நியதிகள் எழுத்தில் அமைக்கப்படுதல் வேண்டும்;
 - (ஆ) பிணக்கிற்கான திறத்தவர்களை அத்தகைய இணக்கத் தீர்வில் கையெழுத்திடச் செய்வித்தல் வேண்டும்;
 - (இ) அத்தகைய இணக்கத் தீர்வில் சபை உறுப்பினர்களின் கையொப்பம் இடச் செய்வித்தல் வேண்டும்; அல்லது
 - (ஈ) அத்தகைய பிணக்கு இணங்கிவைக்க முடியாதுள்ளவிடத்து பிரிவு 14 (அ) அல்லது 17 (2) இன் கீழ் இணங்கப்படாமை பற்றிய சான்றிதழ் ஒன்றை வழங்குதல் அல்லது பிரிவு 14 (ஆ) இன் கீழ் அறிக்கையொன்றை வழங்குதல் வேண்டும்.

அட்டவணை IV

(பிரிவு 16)

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த (விசேட வகுதிகளைச் சார்ந்த பிணக்குகள்) சட்டம்

மத்தியஸ்தரிகளுக்காவா நடத்தைக் கோவை!

1. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் எப்போதும் பெருந்தன்மையுடனும் ஒழுங்குடனும் நடந்துகொள்ளல் வேண்டும்.
2. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் மத்தியஸ்த அமர்வுகளை நடத்துகையில் -
- (அ) மத்தியஸ்த பயிற்சியின்போது வழங்கப்பட்ட தொழில்நுட்பங்களுடனும் கோட்பாடுகளுடனும் இணங்கியொழுங்குதல் வேண்டும்;

1 කොටස : (I) ඡේදය - ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ අති විශේෂ ගැටළු පත්‍රය - 2005.10.05 5 A
ප්‍රති 1 : தொகுதி (I) - இலங்கைச் சனநாயக சோசலிசக் குடியரசு வர்த்தமானப் பத்திரிகை - அதி விசேஷமானது - 2005.10.05

- (අ) எல்லா நேரங்களிலும் திறத்தவர்களுடன் ஆதரவாக நடந்துகொள்ள வேண்டும்;
- (இ) ஒவ்வொரு திறத்தவர்களுக்கும் பிணக்கு தொடர்பான விடயங்களை விளக்குவதற்குப் போதுமான சந்தர்ப்பம் கொடுத்தல் வேண்டும்.
3. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் ஒவ்வொரு மத்தியஸ்த அமர்விலும் முழுமையாக பங்குபற்றல் வேண்டுமென்பதுடன் ஏதேனும் மத்தியஸ்த அமர்வின் முழுவதற்கும் அல்லது பாகத்திற்கு வரத் திருத்தலாகாது.
4. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் மத்தியஸ்தத்தை விரைவாகவும் பாரபட்சமின்றியும் நடத்த முடியும் எனத் தாம் திருப்தியுற்றால் மட்டுமே மத்தியஸ்த சபையொன்றில் பணியாற்றுவதல் வேண்டும்.
5. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் மத்தியஸ்தத்தை நடத்துகையில் எல்லா நேரங்களிலும் பக்கச்சார்பற்றும் நியாயமாகவும் நடந்துகொள்ளுதல் வேண்டும் என்பதுடன் அவ்வாறே தென்படுதலும் வேண்டும்.
6. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் பிணக்கிடும் எவரேனும் திறத்தவர்களில் ஏதேனும் அக்கறை அல்லது அவர்களுடன் உறவை அல்லது பிணக்கில் அல்லது மத்தியஸ்தத்தின் முடிவில் ஏதேனும் அக்கறை கொண்டிருந்தால் சபையொன்றில் பணியாற்றுவதலாகாது.
7. மத்தியஸ்தர் ஒருவர் சட்டத்தின் II ஆம் பிரிவின் (உ) என்னும் பந்தியில் ஏற்பாடு செய்யப்பட்டவாறு முழுமையான அந்தரங்கத்தைப் பேணுதல் வேண்டும் என்பதுடன் இந்நோக்கத்திற்காக வெளிப்படுத்தப்பட்ட எவையேனும் கருத்துக்கள், பிரேரணைகள், முன்னங்கள் அல்லது செய்யப்பட்ட திறத்தவர்கள் எவராலும் நிராகரிக்கப்பட்ட அல்லது உடன்பட்டுக்கொள்ளப்பட்ட ஆலோசனைகள் என்பன உட்பட மத்தியஸ்த நடைமுறையின்போது அவரது அறிவுக்கு எட்டும் எல்லாக் கருமைகள் தொடர்பிலும் அந்தரங்கத்தைப் பேணுதல் வேண்டும் என்பதுடன் அத்தகைய தகவலை வேறு எவரேனும் ஆளுக்கு அல்லது வேறு ஏதேனும் களத்திற்கு வெளியிடுதலும் ஆகாது.

10-309

இலங்கை அரசாங்க அச்சுத் திணைக்களத்திற் பதிப்பிக்கப்பெற்றது.

மத்தியஸ்தம் பற்றி ஐக்கிய நாடுகள் சமவாயம் மற்றும் இலங்கைச் சட்டம்

மத்தியஸ்தத்திலிருந்து விளைகின்ற சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளுக்கான ஐக்கிய நாடுகளின் சமவாயம் (“மத்தியஸ்தம் பற்றிய சிங்கப்பூர் சமவாயம்”) செப்டம்பர் 12, 2020 அன்று நடைமுறைக்கு வந்தது.

மார்ச் 2024 நிலவரத்தின்படி, ஆஸ்திரேலியா, சீனா, இந்தியா, சிங்கப்பூர், இலங்கை, இங்கிலாந்து, ஜப்பான், அமெரிக்கா உள்ளிட்ட 57 நாடுகள் இந்தச் சமவாயத்தில் கையெழுத்திட்டுள்ளன. அவற்றில் இலங்கையை பதினேழு (17)⁴ நாடுகள் இக் கூட்டுறவின் பங்காளிகளாக உள்ளன. கூட்டுறவின் விதிகளை செயற்படுத்துவதற்காக 2024 ஆம் ஆண்டின் 5 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தத்திலிருந்து விளைகின்ற சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளை ஏற்றங்கீகரித்தல் மற்றும் வலுவுறுத்தல் சட்டம் இயற்றப்பட்டது. சட்டம் ஏற்புறுதித் தேதியின் ஆறுமாதங்களுக்குப் பின்னர் ஆகஸ்ட் 28, 2024 முதல் நடைமுறைக்கு வந்தது. (இப்பாகத்தில் உள்ள இலங்கைச் சட்டத்தின் ஒவ்வொரு குறிப்பீடும் 2024 ஆம் ஆண்டின் 5 ஆம் இலக்க, சட்டத்திற்கான குறிப்பீடொன்றாகும்)

இச் சமவாயம் வர்த்தகப் பிணக்குகள் பற்றிய மத்தியஸ்தத்தின் விளைவாக சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளை ஏற்றங்கீகரித்து அமுலாக்குவதற்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது. இது வெளிநாட்டு நடுத்திர்ப்பளிப்புகளை அங்கீகரிப்பதற்கும் அமுலாக்குவதற்கும் உலகளாவிய ஆட்சியாக நிறுவவப்பட்ட நியூயார்க் மாநாட்டு போல ஓர் ஒத்த அணுகுமுறையை பின்பற்றுகிறது.

சமவாயத்தின் முன்னுரை, சர்வதேச வர்த்தகத்தில் வணிக பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான ஒரு முறையாக மத்தியஸ்தத்தின் மதிப்பையும், வணிக உறவுகளைப் பேணுதல், வணிக திறத்தவர்களால் சர்வதேச கொடுக்கல்வாங்கல்களை எளிதாக்குதல் மற்றும் நிர்வாகத்தில் அரசுகளுக்கு சேமிப்பை உருவாக்குதல் ஆகியவற்றின் அடிப்படையில் மத்தியஸ்தத்தின் நன்மைகளைப் பற்றி கூறுகிறது. நீதியின் பல்வேறு சட்ட, சமூக மற்றும் பொருளாதார அமைப்புகளைக் கொண்ட அரசுகள் ஏற்றுக்கொள்ளக்கூடிய மத்தியஸ்தத்தின் விளைவாக சர்வதேச தீர்வு உடன்படிக்கைகளுக்கான கட்டமைப்பை நிறுவுவது இணக்கமான சர்வதேச பொருளாதார உறவுகளின் வளர்ச்சிக்கு பங்களிக்கும் என்றும் அது கூறுகிறது.

சமவாயத்தின் பிரதான ஏற்பாடுகள் மற்றும் இலங்கை சட்டத்தின் ஏற்பாடுகள் என்பன பற்றி கீழே ஆராயப்பட்டுள்ளன.

பரப்பெல்லை: உறுப்புரை 1 சமவாயத்தின் பரப்பெல்லையை எடுத்துக்கூறுகிறது மற்றும் அது- (1) மத்தியஸ்தத்தின் விளைவாக பெறப்பட்ட ஓர் தீர்வு ஒப்பந்தம் (2) திறத்தவர்களால் எழுத்துமூலமாக முடிக்கப்பட்ட (3) வணிக பிணக்கைத் தீர்ப்பதற்காக, (4) அது முடிவடைந்த நேரத்தில் ஓர் சர்வதேசமாக இருக்க வேண்டும் என ஏற்பாடு செய்கின்றது. இவையே சமவாயத்தின் ஏற்பாடுகளை ஈர்க்க, பூர்த்தி செய்யப்படவேண்டிய தேவைகளாகும். இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 2 இந்த ஏற்பாட்டை உள்ளடக்கியுள்ளது.

உறுப்புரை 1(2) இல் அடங்கியுள்ள ஒரு முழுமையான பட்டியலில் அதன் பரப்பெல்லையிலிருந்து விலக்கப்பட்ட பிணக்குகளின் வகைகளை சமவாயம் குறிப்பாக எடுத்துக் கூறுகின்றது. இவை-

- (1) கொடுக்கல்வாங்கலுக்கு ஒரு திறத்தவர் தனிப்பட்ட, குடும்பம் அல்லது வீட்டு நோக்கங்களுக்காக நுகர்வோராக இருந்திருக்கின்றவிடத்து, பிணக்குகள் தொடர்பான தீர்வு உடன்படிக்கைகள்; அத்துடன்

⁴ பெலருஸ், பஹ்ரைன், ஈக்வடோர், பிஜி, ஜோர்ஜியா, ஹொண்டூரஸ், இஸ்ரேல், ஜப்பான், கஸ்கஸ்தான், நைஜீரியா, பாரகுவே, கட்டார், சவுதி அரேபியா, சிங்கப்பூர், இலங்கை, துருக்கியே, உருகுவே

- (2) குடும்பம், மரபுரிமை அல்லது தொழில்வாய்ப்பு சட்டம் தொடர்பான பிணக்குகள்;
- (3) நீதிமன்றத்தின் அல்லது நடுத்தீர்ப்பளிப்பின் தீர்ப்பாக நடைமுறைப்படுத்தக் கூடிய தீர்வு உடன்படிக்கைகள்.

“நீதிமன்றத்தின் தீர்ப்பாக நடைமுறைப்படுத்தக்கூடிய தீர்வுகள்” விலக்கப்படுவது, அத்தகைய தீர்வுகளின் விதிமுறைகள் ஏற்கனவே நீதிமன்ற ஆணையாக அந்தஸ்தைப் பெற்றிருக்கும் என்பதன் அடிப்படையில் ஆகும். மேலும் அங்கீகாரத்திற்காக நீதிமன்றத்தில் விண்ணப்பிப்பது தேவையற்றதாகவும் இருக்கும். இதேபோல், நடுத்தீர்ப்பளிப்பில் பதிவு செய்யப்பட்ட தீர்வையை அமுலாக்குவது ஏற்கனவே நடைமுறையில் உள்ள ஆட்சியின் நியதிகளின்படி தொடரலாம் மற்றும் 1958 ஆம் ஆண்டு நியூயோர்க் சமவாயத்திலும் ஏற்பாடு செய்யப்பட்டுள்ளது. விதிவிலக்குகள் இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 3 இல் உள்ளடக்கப்பட்டுள்ளன.

வரைவிலக்கணங்கள்: “மத்தியஸ்தம்”, “எழுத்திலான”, “வர்த்தகப் பிணக்குகள்”, “சர்வதேசம்”.

“எழுத்திலான” - ஒரு ஒப்பந்தம் எந்த வடிவத்தில் பதிவு செய்யப்பட்டிருப்பினும், “எழுத்திலானது” என்று ஏற்றுக்கொள்ளப்படுகிறது. இலத்திரணியல் முறையில் தொடர்பு கொள்ளப்பட்டால், தகவல் அடுத்தடுத்த குறிப்புகளுக்கு பயன்படுத்தக்கூடிய வகையில் அணுகக்கூடியதாக இருக்க வேண்டும்.

“மத்தியஸ்தம்” என்பது, பிணக்குகளுக்கான திறந்தவர்களின் மீது தீர்வொன்றை விதிப்பதற்கான அதிகாரமில்லாத ஒன்று அல்லது அதற்குமேற்பட்ட மூன்றாம் திறத்தவர்களின் (“மத்தியஸ்தரின்”) உதவியுடன் அவர்களின் பிணக்கைச் சுமுகமாகத் தீர்த்து வைத்தலை எய்துவதற்கு திறத்தவர்கள் எத்தனிக்கின்ற, எந்த அடிப்படைக்குப் பயன்படுத்தப்பட்ட சொல்லமைப்பைப் பொருட்படுத்தாது, ஒரு நடைமுறை என்று பொருளாகும்.

“பயன்படுத்தப்பட்ட வெளிப்பாடு அல்லது செயல்முறையின் அடிப்படையைப் பொருட்படுத்தாமல்” என்ற சொற்றொடர் பயன்படுத்தப்படுகிறது, ஏனெனில் அதே செயல்முறையைக் குறிக்க நாடுகளில் பயன்படுத்தப்படும் சொற்கள் மாறுபடும். UNCITRAL தானே அதன் ஆவணங்களில் “இணக்கம் செய்தல்” மற்றும் “மத்தியஸ்தம்” என்ற சொற்களை ஒன்றுக்கொன்று மாற்றாகப் பயன்படுத்தியுள்ளது, காலப்போக்கில் அவற்றின் விதிகள் மற்றும் மாதிரிச் சட்டங்களுக்கு வழங்கப்பட்ட தலைப்புகளில் இருந்து பார்க்கப்படுகிறது.

சமவாயம் மற்றும் மாதிரிச் சட்டத்தைத் தயாரிக்கும் பணியில், UNCITRAL ஆனது “இணக்கஸ்தர்” மற்றும் “இணக்கம் செய்தல்” என்ற சொற்களை “மத்தியஸ்தர்” மற்றும் “மத்தியஸ்தம்” என மாற்றீடுசெய்வதற்கான சாத்தியக்கூறுகளைக் கருத்தில் கொண்டு, நியதிகளை மாற்றுதல் வேண்டும் என்ற புரிதலை எட்டியது. “மத்தியஸ்தம்” மற்றும் “மத்தியஸ்தர்” என்ற சொற்கள் மிகவும் பரவலாகப் பயன்படுத்தப்பட்டதால், இந்த சொற்களை மாற்றுவதில் நியாயம் இருப்பதாக இணங்கிக் கொள்ளப்பட்டது. முக்கியமாக, இது எந்தக் கணிசமான மாற்றத்தையும் ஏற்படுத்தாது என்றும், “மத்தியஸ்தம்” என்ற சொற்பதத்தை, பயன்படுத்தப்பட்ட வெளிப்பாட்டைப் பொருட்படுத்தாமல், மாதிரிச் சட்டத்தில் உள்ள இயைபான வாசகத்தின் கீழ் வரும் பரந்த அளவிலான செயற்பாடுகளை உள்ளடக்கும் நோக்கம் கொண்டது என்றும் முடிவு செய்யப்பட்டது.

UNCITRAL, சொற்பதங்கள் மாற்றம் எந்தவிதமான அடிப்படை அல்லது கருத்தியல் தாக்கங்களையும் கொண்டிருக்கவில்லை என்று தெளிவுபடுத்தியது. புதிய மாதிரிச் சட்டம், சொற்களின் பயன்பாட்டைப் பின்வருமாறு தெளிவுபடுத்தியது:-

“இச்சட்டத்தின் நோக்கங்களுக்காக “மத்தியஸ்தம்” என்பது, மத்தியஸ்தம், இணக்கம் என்ற சொல்லமைப்பு அல்லது ஒத்த அர்த்தத்தை கொண்ட எந்த சொல்லமைப்பினால் குறிப்பீடுசெய்யப்பட்டாலும் செயல்முறை என்று

பொருளாகும். இங்கு திறத்தவர்கள் ஒப்பந்தஞ்சார் அல்லது ஏனைய உறவுமுறை தொடர்பில் இருந்து எழுகின்ற அவர்களுடைய பிணக்கின் பரஸ்பரமான தீர்ப்பை எட்டுவதற்கான அவர்களுடைய முயற்சியில் அவர்களுக்கு உதவுவதற்கு மூன்றாம் ஆளை அல்லது ஆட்களை (மத்தியஸ்தர்) கோருதல் ஆகும். மத்தியஸ்தர் பிணக்குக்கான தீர்வொன்றை திறத்தவர் மேல் திணிப்பதற்கான அதிகாரத்தை கொண்டிருக்கவில்லை.”

2021 இல் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட UNCITRAL மத்தியஸ்த விதிகள் மத்தியஸ்தம் என்பதற்கான ஒத்த வரைவிலக்கணத்தைக் கொண்டுள்ளன.

“வர்த்தகப் பிணக்குகள்” – 2002 ஆம் ஆண்டின் மாதிரிச்சட்டமோ அல்லது 2018 ஆம் ஆண்டின் UNCITRAL மாதிரிச் சட்டமோ “வர்த்தகம்” எனும் சொல்லை வரைவிலக்கணப்படுத்தவில்லை. UNCITRAL ஆனது சமவாயத்தில் “வர்த்தகம்” எனும் சொல்லுக்கான வரைவிலக்கணமானது தேவையற்றது என உடன்பட்டது. இரண்டு மாதிரிச் சட்டங்களும் பின்வருமாறு உறுப்புரை 1(1) இற்கான அடிக்குறிப்பில் ஒத்த விளக்கத்தினைக் கொண்டுள்ளது:

“வர்த்தகம்” எனும் சொல்லமைப்பானது ஒப்பந்தஞ்சார்பாகவிருந்தாயினுஞ்சரி அல்லது இல்லையாயினுஞ்சரி வணிகத் தன்மையின் எல்லா உறவுமுறைகளிலிருந்து எழுகின்ற விடயங்களை மேலுத்தற்காக பரந்த பொருள்கோடலை வழங்குதல் வேண்டும். வர்த்தக தன்மை பற்றிய உறவுமுறைகள் பின்வரும் கொடுக்கல்வாங்கல்களை உள்ளடக்குதல் வேண்டும். ஆனால் மட்டுப்படுத்தப்படவில்லை. பண்டங்களின் அல்லது சேவைகளின் வழங்குகை அல்லது பரிவர்த்தனைக்கான ஏதேனும் வியாபார கொடுக்கல் வாங்கல்; விநியோகிப்பு உடன்படிக்கை; வர்த்தகப் பிரதிநிதித்துவம் அல்லது முகவராண்மை; காரணியாக்கம் குத்தகைக்குவிடுதல்; கட்டுமானவேலைகள்; ஆலோசனையளித்தல்; பொறியியல்; உரிமமளித்தல்; முதலீடு; நிதியளித்தல்; வங்கித்தொழில்; காப்புறுதி; உடன்படிக்கை சுரண்டுகை அல்லது சலுகை; கூட்டு ஒப்பந்தம் மற்றும் கைத்தொழில் அல்லது வணிக ஒத்துழைப்பின் ஏனைய வடிவங்கள் மற்றும் பண்டங்கள் அல்லது பயணிகளை வான், கடல், ரயில்பாதை அல்லது வீதி வழியாக கொண்டு செல்லுதல் என்பன ஆகும்.

“வர்த்தகம்” எனும் சொல்லமைப்புக்கு பொருள் வழங்குதல் ஒவ்வொரு உறுப்பு நாட்டினையும் பொறுத்தது. எவ்வாறாயினும், இது உறுப்புரை 1 இல் குறிப்பீடுசெய்யப்பட்ட விலக்குகளுக்கு அமைந்தது. இலங்கையிலும் வரைவிலக்கணமின்றி அச்சொல்லைப் பயன்படுத்துகின்ற ஏனைய நியதிச்சட்டங்கள் உள்ளமையால் சொல்லை வரைவிலக்கணப்படுத்தாமைக்கான தெரிவைக் கொண்டுள்ளது.

“சர்வதேசம்” என்பது – பின்வருவன உள்ளவிடத்து, தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கை “சர்வதேசமாகும் என சமவாயமானது கூறுகின்றது:-

- 1) வெவ்வேறான அரசுகளில் ஆகக்குறைந்து இரண்டு திறத்தவர்கள் தமது தொழிலிடங்களைக் கொண்டுள்ளவிடத்து; அல்லது
- 2) இரு தரப்பினரின் தொழிலிடங்கள் அமைந்துள்ள அரசு ஒன்றிலிருந்து வேறுபட்டால்,
 - அ. ஒன்றில் தீர்த்துவைத்தவர் உடன்படிக்கையின்கீழ் அரசு கடப்பாடுகளின் பொருளளவிலான பாகத்தினை நிறைவேற்றியுள்ளவிடத்து; அல்லது
 - ஆ. தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் விடயப் பொருளுடன் அரசு மிகவும் நெருக்கமாக சம்பந்தப்பட்டிருக்குமிடத்து,

இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 4 இப்பொருளைக் கொண்டுள்ளது:-

உறுப்புரை 2 ஆனது திறத்தவர் ஒன்றுக்கு மேற்பட்ட தொழிலிடத்தை கொண்டுள்ளவிடத்து, தீர்த்துவைக்கும் நேரத்தில் திறத்தவர்களால் அறியப்பட்ட அல்லது சிந்திக்கப்பட்ட சூழ்நிலைகளைக் கருத்திற்கொண்டு தீர்வு காணப்பட்ட பிணக்குடன் நெருங்கிய உறவைக்கொண்ட இயைபான தொழிலிடம் என்று விளக்குகின்றது. இச்சிக்கலான வரைவிலக்கணம் அமுலாக்க பெற விரும்பும் தீர்வு உடன்படிக்கையின் உண்மையான சர்வதேச தன்மையை உறுதிப்படுத்த முயல்கிறது. ஏனெனில், உள்நாட்டு உடன்படிக்கைகள் உள்ளூர் சட்டங்களின் வரையறைக்குள் அமுலாக்கத்திற்குட்படுகின்றமையால், முழுவதுமாக உள்நாட்டு தன்மையுடைய உடன்படிக்கையிலிருந்து இத்தகைய உடன்படிக்கைகளை வேறுபடுத்துவதன் முக்கியத்துவத்தைக் கருத்தில் கொண்டு உருவாக்கப்பட்டள்ளது.

இவ்வரைவிலக்கணத்துக்காக இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 16 ஏற்பாடு செய்கின்றது.

வலுவறுத்தலும் ஏற்றங்கீகாரமும்: அரசானது இத் தீர்வு உடன்படிக்கைகளை இரண்டு வழிகளை அங்கீகரிக்க வேண்டியது அவசியமாகும். முதலாவதாக விதிகள் பற்றிய அதன் நடவடிக்கைமுறைகளுக்கிணங்க நீதிமன்றத் தீர்வையொன்றாக பதிவுசெய்யப்பட்ட உடன்படிக்கையொன்றை கொண்டிருப்பதற்கும் அத்துடன் சமவாயத்தில் தாபிக்கப்பட்ட நிபந்தனைகளுக்கிணங்கியொழுகும் வகையிலும் ஏற்பாடொன்றைச் செய்தல். இரண்டாவதாக, ஒரு திறத்தவரின தீர்வு ஒப்பந்தத்தின் மூலம் ஏற்கனவே தீர்த்துவைக்கப்பட்டதாக கூறும் ஓர் விடயம் தொடர்பில் பிணக்கொன்று எழுகின்றவிடத்து, அவ் உடன்படிக்கையை கோருவதற்கு வழிவகை செய்வதன் மூலம். அரசு திறத்தவர்கள் “அமுலாக்கம்” தொடர்பான சொந்த நடவடிக்கைமுறைகளை வகுப்பதற்காக உள்நாட்டு சட்டங்களை இயற்ற வேண்டும். அத்துடன் சமவாயத்துக்கு நம்பிக்கையாகவுள்ள பொருள்சார்ந்த ஏற்பாடுகளுக்கமைய நாட்டில் அமுலாக்கப்படும் தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளின் முறையை தீர்மானிப்பதற்கான சுதந்திரத்தினையும் கொண்டுள்ளனர்.

இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 6(1) திறத்தவர் ஒருவர், தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையொன்றை நீதிமன்றத் தீர்வையொன்றாக ஏற்றங்கீகரிக்கப்பதற்கான விண்ணப்பமொன்றை மாகாண மேல் நீதிமன்றத்துக்கு முன்வைப்பதற்கு ஏற்பாடு செய்கின்றது. இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 7, ஓர் திறத்தவர் சர்வதேச தீர்வு உடன்படிக்கையொன்றினால் தீர்க்கப்பட்டதாக கூறும் விடயம்மொன்று தொடர்பில் ஏதேனும் வழக்கில் பிணக்கு எழுகின்றவிடத்து, அவ்வுடன்படிக்கை அத்தகைய விடயம் ஏற்கனவே தீர்க்கப்பட்டது என்பதனை நிலைநாட்டுவதற்கு அவ்வுடன்படிக்கையானது சான்றாக ஏற்றுக்கொள்ளப்படும்.

இலங்கைச் சட்டத்தின் நியதிகளின்படி சாத்தியமான மீறல் இல்லாவிட்டாலும் கூட, நீதிமன்றத்தின் ஆணையாக தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையை உள்ளிடுவதற்கான நோக்கத்திற்காக நீதிமன்றத்தில் விண்ணப்பம் செய்யலாம். ஒரு திறத்தவர் ஒப்பந்தத்தின் கீழ் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கடமைகளை மதிக்க நீதிமன்ற ஆணை ஒரு முன்னிபந்தனை அல்ல என்பதை வலியுறுத்துதல் வேண்டும். உண்மையில் தீர்த்து வைத்தல் மாதிரி உடன்படிக்கைகளின் பிணிப்பு மற்றும் செயல்படுத்தக்கூடிய UNCITRAL இன் அம்சம் என்பன சட்டத்தின் பிரிவு 15 இல் குறிப்பிடப்பட்டுள்ளது. இது “திறத்தவர்களின் ஒரு பிணக்கைத் தீர்ப்பதற்கான ஒப்பந்தத்தை முடித்தால் தீர்த்து வைத்தல் உடன்படிக்கை பிணிக்கப்பட்டுள்ளது மற்றும் செயல்படுத்தக்கூடியது”. சமவாயத்தில் அத்தகைய குறிப்பிட்ட ஏற்பாடு எதுவும் இல்லை என்றாலும் சட்டத்தின் பிரிவு 5 இல் ஒரு தீர்வு உடன்படிக்கை செல்லுபடியாகும் மற்றும் வலுவறுத்தக்கூடியது என்றும், திறத்தவர்களினால் ஊகிக்கப்படும் கடப்பாடுகள் விண்ணப்பத்தின் மீது மேல் நீதிமன்றத்தினால் தீர்வையொன்று மறுக்கப்பட்டாலொழிய, வேறு ஏதேனும் ஒப்பந்தஞ்சார் உடன்படிக்கையில் உள்ளவாறு திறத்தவர்களினால் ஏற்றுக்கொள்ளப்படும்.

உடன்படிக்கையின் நம்பகத்தன்மையை எண்பிப்பதற்கு என்ன ஆவணங்கள் சமர்ப்பிக்கப்பட வேண்டும் என்பது பற்றி சமவாயத்தின் பிரிவு 4 குறிப்பிடுகிறது. மேலும் இலங்கைச் சட்டத்தின் 8 ஆம் பிரிவில் கூட்டிணைக்கப்பட்டுள்ளன. திறத்தவரினால் கையொப்பமிடப்பட்ட உடன்படிக்கை அல்லது சான்றளிக்கப்பட்ட நகல், மத்தியஸ்தத்தின் விளைவாக ஒப்பந்தம் ஏற்பட்டது என்பதற்கான ஆதாரங்களுடன் சமர்ப்பிக்கப்பட வேண்டும். உடன்படிக்கையில் மத்தியஸ்தரின் கையொப்பம், மத்தியஸ்தம் மேற்கொள்ளப்பட்டதைக் குறிக்கும் மத்தியஸ்தரால் கையொப்பமிடப்பட்ட ஆவணம், மத்தியஸ்தத்தை நிர்வகித்த நிறுவனத்தின் சான்றொப்பம் அல்லது அரசின் தகுதிவாய்ந்த அதிகாரத்தால் ஏற்றுக்கொள்ளக்கூடிய பிற சான்றுகள் மூலம் இரண்டாவதாக குறிப்பிட்ட தேவையை ஈடு செய்யலாம். கையொப்பமிடுவதற்கான தேவை (திறத்தவர்கள் அல்லது மத்தியஸ்தரால்) இலத்திரனியல் கையொப்பத்தை இணைப்பதன் மூலம் பூர்த்தி செய்யப்படலாம். சமவாய ஏற்பாட்டை பின்பற்றி, சட்டத்தின் 8(4) ஆம் பிரிவு, தீர்த்து வைத்தல் உடன்படிக்கை நீதிமன்ற மொழியில் இல்லாத பட்சத்தில், நீதிமன்றத்தில் தாக்கல் செய்யப்பட்ட ஒப்பந்தம் நீதிமன்ற மொழியில் சான்றுதிப்படுத்தப்பட்ட பிரதியுடன் இணைக்கப்படுதல் வேண்டும் என்று நீதிமன்றம் கோரலாம்.

இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 12 விண்ணப்பம் மனு மற்றும் சத்தியக்கடதாசியுடன் இருக்க வேண்டுமென்பதுடன் வாய்மொழியாக சான்று எடுப்பது பொருத்தமானது என்று மேல் நீதிமன்றம் கருதும் வரையில், சத்தியக்கடதாசி மூலம் சான்று எடுக்கப்பட வேண்டும். இவ் விண்ணப்பங்களை விரைவாக தீர்மானிப்பது சட்டத்தின் பிரிவு 12(2) இல் ஏற்பாடுசெய்வதன் மூலம் உறுதிப்படுத்தப்படுதல் வேண்டும் என்றும் கோரப்பட்டுள்ளது. மனு மற்றும் சத்தியக் கடதாசி சமர்ப்பித்த இரண்டு வாரங்களுக்குள் நீதிமன்றம் ஒரு திகதியை வழங்க வேண்டும். இந்த விடயத்தை தீர்மானிப்பதற்கு பிரதிவாதிகளுக்கு உறுதிமொழி மூலம் ஆதரிக்கப்பட வேண்டிய ஆட்சேபனைகளை தெரிவிக்கும் தேதி வழங்கப்படுதல் வேண்டும். பிரிவு 12(5) ஆனது மேல்நீதிமன்றம் தீர்வைக்கான விண்ணப்பமொன்றிலிருந்து மூன்று மாதங்களினுள் வழக்கை விசாரித்து இறுதியாக அகற்றுதல் வேண்டும். இந் நடவடிக்கைமுறை மற்றும் நேர எல்லைகள் என்பன இலங்கைக்கு குறிப்பானவையாகும்.

நீதிமன்றத்தின் தீர்வையை பதிய மறுப்பதற்கான காரணங்கள்: சமவாயத்தின் 5 ஆம் உறுப்புரை ஒரு தீர்வைச் செயல்படுத்துவதை நிராகரிக்கக்கூடிய காரணங்களை வழங்குகிறது (அ) ஒரு திறத்தவர், (ஆ) தீர்வு ஒப்பந்தம் அல்லது (இ) மத்தியஸ்தர் தொடர்பான குறைபாடுகளை அடிப்படையாகக் கொண்டது. சமவாயத்தின் நியதிகளின்படி இந்த ஏதுக்கள் விளங்கிக்கொள்ளக்கூடியதுடன், உறுப்பு நாடுகள் வேறு ஏதேனும் ஏதுவின் மீது நிவாரணம் வழங்க மறுக்க முடியாது. இந்த ஏதுக்கள் இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 9(1) இல் ஏற்றங்கீகரிக்கப்பட்டுள்ளன. அதற்கிணங்க பின்வருமாறு இருப்பின் மட்டுமே நிவாரணம் மறுக்கப்படலாம்-

(அ) தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைக்கான ஒரு திறத்தவர் இயலாமையின் கீழ் இருந்தால்;

(ஆ) தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் மீது தங்கியிருப்பதற்கு நாடப்பட்டது-

(i) வெற்றானதும் வெறிதானதும், தொழிற்பாடற்றது அல்லது ஏற்புடைய சட்டத்தின் கீழ் நிறைவேற்றுகின்றமைக்கு தகமையற்றது (சமவாயம் எனும் சொல் உறுப்புரை 4 இன்கீழ் நிவாரணம் நாடப்படுமிடத்து, அரசினால் ஏற்புடையதாகும் எனக் கருதுகின்ற சட்டத்தின்கீழ் திறத்தவர்கள் மீது வலிதாக அமைந்துள்ளது அல்லது அதன் மீது ஏதேனும் கூட்டிக்காட்டுதலை தவறியுள்ளதான சட்டத்தின்கீழ்.)

(ii) அதன் நியதிகளுக்கிணங்க பிணிக்கும் தன்மையற்றது, அல்லது இறுதியற்றது; அல்லது

(iii) அடுத்துறுவதாக திரிபுபடுத்தப்பட்டது.

(இ) தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையிலுள்ள கடப்பாடுகள்:

- (i) நிறைவேற்றப்பட்டுள்ள; அல்லது
- (ii) தெளிவற்றது அல்லது விளக்கமற்றது;

(ஈ) தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் நியதிகளுக்கு முரணாகவுள்ளதான நிவாரணத்தை வழங்குதல்;

(உ) மத்தியஸ்தர் அல்லது மத்தியஸ்தத்திற்கு ஏற்புடமையாகும் நியமங்கள் மத்தியஸ்தரால் கடுமையான மீறப்படுதல். அந்த மீறல் இல்லாமல் அந்த திறத்தவர் தீர்த்து வைத்தல் உடன்படிக்கையில் ஈடுபட்டிருக்கமாட்டார்கள்; அல்லது

(ஊ) மத்தியஸ்தரின் பாரபட்சமற்ற தன்மை அல்லது சுதந்திரம் குறித்த நியாயமான சந்தேகங்களை எழுப்பும் சூழ்நிலைகளை திறத்தவர்களுக்கு வெளிப்படுத்த மத்தியஸ்தர் தவறவிட்டார் மற்றும் அந்த வெளிப்படுத்தாத தவறு ஒரு திறத்தவரின் மீது பொருள்சார் தாக்கத்தை அல்லது முறையற்ற செல்வாக்கை ஏற்படுத்தியது, அந்த வெளிப்படுத்தாத தவறு இல்லாமல் திறத்தவர்கள் தீர்வு உடன்படிக்கையில் நுழைந்திருக்க மாட்டார்கள்.

மேலேயுள்ள ஏதுக்களை பொறுப்பு நிறுவுவதற்கான நிவாரணம் வழங்குவதை எதிர்க்கும் ஒரு திறத்தவரின் மீது இருக்கும்போது, (அ) நிவாரணம் வழங்குவது இலங்கையின் கொள்கைக்கு முரணாக இருக்கும் என்று கண்டறிந்தால், நீதிமன்றமும் நிவாரணம் வழங்க மறுக்கலாம் என்று இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 9(2) ஏற்பாடுசெய்கின்றது. இலங்கையின் பொதுக் கொள்கை முரணாக அல்லது பிணக்கின் விடயப் பொருள் இலங்கைச் சட்டங்களின் கீழ் மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்வு காண இயலாது எனக் கூறுகின்றது. இந்த ஏற்பாடு சமவாயத்தின் உறுப்புரை 5(2) இனை அடிப்படையாகக் கொண்டது.

சமவாயமானது மத்தியஸ்தத்தை தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளை எவ்வாறு செயல்படுத்தலாம் என்பது பற்றி மட்டுமே கையாள்கிறது. மத்தியஸ்த செயல்முறையின் எந்த அம்சத்திலும் அல்ல.

சமவாயத்தின் அரச திறத்தவர்களால் வெளிப்படுத்தக்கூடிய ஒதுக்கீடுகள்

சமவாயத்தின் உறுப்புரை 8 ஆனது பின்வரும் இரண்டு இட ஒதுக்கீடுகளை சமவாயத்துக்கான திறத்தவரினால் வெளிப்படுத்தலாம்:-

- அ) இச்சமவாயம் அது ஒரு திறத்தவராக இருக்கும் தீர்வு உடன்படிக்கைகளுக்கு ஏற்புடமையாகாது அல்லது எந்த அரசாங்க முகவர் அல்லது அரசாங்க நிறுவனத்தின் சார்பாகச் செயல்படும் எந்தவொரு நபரும் வெளிப்படுத்தலில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள அளவு வரையான ஒரு திறத்தவர்;
- ஆ) தீர்வு உடன்படிக்கையில் திறத்தவர் சமவாயத்தின் விண்ணப்பத்திற்கு ஒப்புக் கொள்ளும் அளவிற்கு மட்டுமே இந்த சமவாயம் ஏற்புடையதாதல் வேண்டும்.

இது அரச திறத்தவர்களுக்கு அரசாங்க அல்லது அரசாங்க முகவரண்மையாகவுள்ள திறத்தவருக்கான தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகளுக்கு சமவாயத்தின் ஏற்புடமையை விலக்களிப்பதற்கானமற்றும் பிணக்கிலுள்ள திறத்தவர்கள் அதன் ஏற்புடமைக்கு உடன்படுகின்றதான சந்தர்ப்பங்களுக்கு மட்டும் ஏற்பாடுகளின் ஏற்புடமையை மட்டுப்படுத்துவதற்கான தத்துணிபை ஏற்பாடு செய்கின்றது. ஒதுக்கங்களானவை சிங்கப்பூர் சமவாயத்தினால் கையொப்பமிடப்பட்ட நேரம், ஏற்புறுதிசெய்த நேரம், ஏற்பு, அங்கீகாரம், அனுக்கம் அல்லது சிங்கப்பூர் சமவாயம் அமுலுக்கு வந்த பின்னர் கூட உள்ளிட்ட ஏதேனும் நேரத்தில் செய்யப்படுவதற்கு அனுமதிக்கப்பட்டது. இலங்கைச் சட்டத்தின் பிரிவு 2(2) ஆனது இச்சட்டத்தின் ஏற்புடமையானது இலங்கை அரசாங்கத்தினால் வெளிப்படுத்தப்படக்கூடியவாறான அத்தகை ஒதுக்குகளுக்கு

அமைந்ததாதல் வேண்டும் எனக் கூறுகின்றது. அத்துடன் எதிர்காலத்தில் ஒதுக்குகளை வெளிப்படுத்துவதற்கான உரிமையை தன்னகத்துள் ஒதுக்கியுள்ளது. 2024, பெப்ருவரியில் ஏற்புறுதிசெய்யும் நேரத்தில், இலங்கை எதேனும் ஒதுக்குகளை வெளிப்படுத்தவில்லை.

2024, மார்ச்சிலுள்ளவாறு, (14) பதினான்கு அரசுகள் அதாவது பெலரஸ், ஈக்குவடோர், பீஜி, ஜோர்ஜியா, ஹொன்டூரஸ், கஸ்கஸ்தான், கட்டார், சவுதி அரேபியா, சிங்கப்பூர் துருக்கி, உருகுவே, ஐப்பான், நைஜீரியா மற்றும் இலங்கை என்பன சமவாயத்துக்கான திறத்தவர்களாக உள்ளன - இவற்றுள் பெலரஸ், ஜோர்ஜியா, கஸ்கஸ்தான், சவுதி அரேபியா, மற்றும் ஐப்பான் என்பன ஒதுக்கங்களை வெளிப்படுத்தின. எல்லா ஐந்து அரசு திறத்தவர்களும் ஒதுக்கங்களை வெளிப்படுத்தின ஆ) இரண்டு தொடர்பிலும் கஸ்கஸ்தான் மற்றும் ஜோர்ஜியா என்பன ஒதுக்கங்களை வெளிப்படுத்தின. மேலதிகமாக ஈரான் கையொப்பமிட்ட நேரத்தில் ஒதுக்குகளை வெளிப்படுத்தின. ஆனால் சமவாயத்தினை இன்னும் ஏற்புறுதி செய்யவில்லை.

நிதிசார் பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் செய்தல்

இவ்வத்தியாயாம் நிதிசார் பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் செய்வதற்காக தாபிக்கப்பட்ட மத்தியஸ்த சபைகளுக்குச் சமர்ப்பிக்கப்படுவதற்கு எதிர்பார்க்கக்கூடிய பிணக்குகளின் வகைகள் பற்றி கலந்தாராய்வதுடன், (சபைகள் 2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) சட்டத்தின்கீழ் தாபிக்கப்பட்டது) அத்தகைய பிணக்குகளை வெற்றிகரமாக மத்தியஸ்தம் செய்வதற்குத் தேவைப்படும் கவனத்தைச் செலுத்துகின்றது. பிணக்குவகையைப் பொருட்படுத்தாமல், ஏற்றுக்கொள்ளப்பட வேண்டிய நடைமுறை ஒரே மாதிரியாக இருக்கும் போது, மத்தியஸ்தர்கள் நிதிசார் பிணக்குகளின் தீர்வுக்கு குறிப்பிட்ட சில உணர்திறன்களை கவனத்தில் கொள்ளுதல் தேவையாகவுள்ளது. மத்தியஸ்தர் சில கருவிகளை மற்றவர்களை விட அதிகமாக பயன்படுத்த வேண்டியிருக்கலாம்.

நிதிசார் பிணக்குகளின் வகைகள்-

பெரும்பாலானவை கடனை ஏற்றுக்கொள்ளுமிடத்து திருப்பிச் செலுத்தும் பிரச்சினைகளாக இருக்கலாம். சமூக மத்தியஸ்த சபைகளுக்குப் பரிந்துரைக்கப்பட்ட பிணக்குகள் பற்றிய அண்மைய ஆய்வில், வங்கிகள், நுண் நிதி நிறுவனங்கள், ஈடுகள், வாடகைக் கொள்வனவு, அடகு வைத்தல், கிராமம் அல்லது நகரத்தில் உள்ள முறைசாரா கடன் வழங்குபவர்களிடமிருந்து கடன் வாங்குதல், கடன் அட்டை மீளச் செலுத்துதல், பெண்கள் சங்கங்கள், விவசாய அமைப்புகள் மற்றும் சமுர்த்தி போன்ற சமூக அடிப்படையிலான அமைப்புகளிடமிருந்து குழுக் கடன்கள், அரசு வீட்டுவசதி கூட்டுறவு சங்கங்கள், குத்தகை மற்றும் பயன்பாட்டு கட்டணங்களைச் செலுத்தாமை ஆகியவற்றிலிருந்து கடன்களை திருப்பிச் செலுத்துதல் தொடர்பான பிணக்குகள் என்பன அறியவந்துள்ளன-. பெரும்பாலானவை துணைமைப்பொருளுடன் பிணைப்பொறுப்பளிக்கப்பட்ட மற்றும் பிணைப்பொறுப்பளிக்கப்படாதவை என்பவற்றுடன் பிணைப்பொறுப்பளிக்கப்பட்டவையுடனும் கூடியது. கடனுக்கான தேவை, நுகர்வு அல்லது தொழில்முயற்சியாண்மை என அடையாளம் காணப்பட்டது. நுகர்வு வகை என்பது வீட்டுச் செலவுகள், வீடுகள் அல்லது வாகனங்கள் மற்றும் தொழில் முனைவோர் முயற்சிகளுக்கு சுயதொழில், விவசாயம், சிறிய அளவிலான தேயிலை பயிர்ச்செய்கை மற்றும் கால்நடை வளர்ப்பு ஆகியவற்றிற்கு நிதி தேவைப்பட்டது..

மேலே உள்ள சட்டவாக்கங்களுக்கு நலன்களைத் தேடுவதை விட தீர்வுக்கு கூடுதலான கவனம் தேவைப்படலாம். கடன் இருக்கிறதா என்பதைப் பற்றிய பிரச்சினை ஒருபோதும் இருக்காது. ஒரு மத்தியஸ்தம் எவ்வாறு கையாளப்பட வேண்டும் என்பதைத் தீர்மானிப்பதில் பொருத்தமான சில காரணிகள் பின்வருமாறு –

- திறத்தவர்களுடன் தொடர்பு கொள்ளும்போது, ஒரு தீர்வை எட்டாததால் ஏற்படும் பொருளாதார மற்றும் சமூகச் செலவுகளைக் கருத்தில் கொள்ளுங்கள்;
- உறவைத் தக்கவைத்துக்கொள்ள வேண்டிய அவசியம் உள்ளதா என்பதைத் பின்தொடரவும் (வங்கிகள் தங்கள் வாடிக்கையாளர்களுடன் சமுதாய அடிப்படையிலான ஒழுங்கமைப்புகளில் உள்ள உறுப்பினர்களிடையே);
- துணைமைப்பொருளை திரும்பப் பெறுவதற்கான ஆக்கப்பூர்வமான மாற்றீடுகளின் அவசியத்தில் கவனம் செலுத்துங்கள்;
- திறத்தவர்களின் பிரத்தியேகங்களுக்கு ஏற்றவாறு தனிப்பயனாக்கப்பட்ட தீர்வுகளை உருவாக்க வேண்டியதன் அவசியத்தில் கவனம் செலுத்துங்கள்;
- பாதுகாப்பான கடனளிப்பவர் துணைமைப்பொருளைப் பெறுவதில் கடுமையான நிலைப்பாட்டை எடுப்பார் என்ற யதார்த்தத்தை ஏற்றுக்கொள்ளுதல்;

- வலு சமநிலையின்மையினை உணர்தல்/உண்மையை நிர்வகிப்பதன் முக்கியத்துவம்;
- கடன்கொடுநர்களினால் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கட்டுப்பாடற்ற நிலைகளை மாற்ற திறன்களைப் பயன்படுத்த வேண்டிய அவசியம்;
- திறத்தவர்கள் நிலைகளை மாற்றவும், சிறப்பாக தொடர்பு கொள்ளவும் மற்றும் தீர்வைத் தொடரவும் உதவ, மத்தியஸ்தராக, ஈடுபாட்டின் அளவை அடையாளம் காண வேண்டிய அவசியம்.

தற்போது கிடைக்கக்கூடிய பிணக்குத் தீர்வு விருப்பங்கள் குறித்து கடன் கொடுநர்கள் மற்றும் கடனாளிகளின் தற்போதைய அணுகுமுறையைப் புரிந்துகொள்வதும் முக்கியம். மேலே குறிப்பிடப்பட்ட CEPA ஆய்வு மற்றும் கடன் வழங்குபவர்களுடனான நேர்காணல்கள் பின்வருவனவற்றைக் குறிப்பிடுகின்றன-

- பலவகையான பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான விண்ணப்பங்களை CMB கள் ஏற்றனுமதிக்கின்றன மற்றும் சில பகுதிகளில், நிதிச் சிக்கல்கள் மொத்த விண்ணப்பங்களின் எண்ணிக்கையில் 50% முதல் 80% வரை இருக்கும். அர்த்தமுள்ள சேவைகளை வழங்குவதற்கு இது CMB களுக்கு சவாலாக உள்ளது.
- “வழக்குச் சுமையை” முகாமைசெய்வதற்கு CMB களால் எடுக்கப்பட்ட வழிமுறைகள், பிணக்குகளின் வெற்றிகரமான தீர்வுக்கான பாரியளவிலான இலக்கை அடைவதற்கும், வழக்குகளில் இருந்து அவர்களை விலக்கி வைப்பதற்கும் அவசியமான வகையில் பங்களிப்புச் செய்யவில்லை
- CMB அனுப்பிய அறிவித்தலுக்கு அதிக எண்ணிக்கையிலான திறத்தவர்கள்(கடனாளிகள்) பதிலளிப்பதில்லை. இது மத்தியஸ்தத்தின் மதிப்பைப் பற்றிய விழிப்புணர்வு இல்லாமை அல்லது மத்தியஸ்தம் அல்லது பிற ஆவணமற்ற காரணங்களில் நம்பிக்கை இல்லாததன் விளைவாக இருக்கலாம்.
- கடன் அட்டை மற்றும் நுண் கடன் தவறுகையிலுள்ள நிதி நிறுவனங்கள், CMB களை பிரதானமாக அணுகுதல் வேண்டும், ஏனெனில் அவர்கள் தீர்வற்றமைக்கான சான்றிதழைப் பெறுவதில் திருப்தி அடைகிறார்கள் மற்றும் அர்த்தமுள்ள தீர்வையும் அவர்கள் எதிர்பார்க்கவில்லை. இந்த நிறுவனங்கள் கடன்களை மீட்பதற்கு பிற வழிகளைப் பின்பற்றுகின்றன. இந்நிறுவனங்கள் தனிசுவழுக்கு அல்லது தனியார் கடன் வசூல் என்பவற்றை அறவிடுவதற்காக ஏனைய வழிமுறைகளை பின்பற்றுகின்றது.

கலந்துரையாடலுக்கான தலைப்புகள் -

- அ) நிதிசார் பிணக்குகளுக்கு ஒரு பயனுள்ள பிணக்கு தீர்க்கும் பொறிமுறையாக மத்தியஸ்தத்தில் நம்பிக்கையை ஊட்டுவதற்கு என்ன நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்படலாம் மற்றும் அவற்றைச் செயல்படுத்துவதற்கு யார் பொறுப்பேற்க வேண்டும்? திறத்தவர்களின் பங்குபற்றுகை உறுதி செய்ய என்ன மேலதிக நடவடிக்கைகள் எடுக்கப்படுதல் வேண்டும்?
- ஆ) தீர்வின்மைக்கான சான்றிதழில் இணைக்கப்பட வேண்டிய விடயங்கள் தொடர்பாக, 2024 ஆம் ஆண்டின் 2 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டத்தின் திருத்தங்கள், பங்குபற்றாமைக்கான பிரச்சினையை விளித்துரைக்குமா?

இணக்கமின்மைக்கான சான்றிதழில் உள்ளடக்கப்பட வேண்டிய உள்ளீடுகள்

இணக்கமின்மைச் சான்றிதழில் கூறப்படவேண்டிய விடயங்கள் பற்றி திருத்தப்பட்டவாறான 1988 ஆம் ஆண்டின் 72 அம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டம் மற்றும் 2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) சட்டம் ஆகிய இரண்டிலும் ஏற்பாடு செய்கின்றன.

திருத்தப்பட்டவாறான 1988 ஆம் ஆண்டின் 72 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்த சபைகள் சட்டத்தின் பிரிவு 14அ

1. சான்றிதழானது பின்வருவனவற்றின் போது வழங்கப்படுதல் வேண்டும்:
 - அ. ஏதேனும் பிணக்கு அல்லது தவறு பற்றிய தீர்த்துவைத்தல் சாத்தியமற்றதாக இருக்கும் போது; அல்லது
 - ஆ. தீர்த்துவைத்தலின் பின்னர் எழுந்த எவையேனும் வேறுபாடுகள் பற்றிய தீர்மானம் சாத்தியமற்றதாகவுள்ள போது
2. சான்றிதழானது விதித்துரைக்கப்பட்ட படிவத்திலிருத்தல் வேண்டுமென்பதுடன் பிணக்கை அல்லது தவறை மத்தியஸ்தத்தினால் தீர்ப்பதற்கு சாத்தியமற்றது என கூறுதலும் வேண்டும். அத்துடன் தீர்த்து வைக்காமைக்கான காரணங்களை குறிப்பிட்டும் இருத்தல் வேண்டும். “விதித்துரைக்கப்பட்டது” என்பது – ஒழுங்குவிதியினால் அமைச்சரால் விதித்துரைக்கப்பட்டது என்று பொருளாகும்.
3. சான்றிதழானது தவிசாளரினால் அல்லது பிரதான மத்தியஸ்தகரினால் வழங்கப்படுதல் வேண்டும்.

2024 ஆம் ஆண்டின் 2 ஆம் இலக்க, திருத்தப்பட்ட சட்டத்தினால் அறிமுகப்படுத்தப்பட்ட பிரிவு 12

பிரிவு 12(1) ஆனது தவிசாளரால் அல்லது பிரதான மத்தியஸ்தகரினால் கையொப்பமிடப்பட்ட தீர்த்துவைக்காமைக்கான சான்றிதழ் இணக்கம் காணப்படாமைக்கான பின்வரும் எவையேனும் காரணங்களைக் குறிப்பிட்டு பிணக்காளர்களுக்கு வழங்கப்படுதல் வேண்டுமென எடுத்துக்கூறுகின்றது

- அ) பின்வருவனவற்றுக்கு திறத்தவர் தோன்றாத காரணத்தினால் சபையொன்றை அமைத்துருவாக்கல் சாத்தியமற்றதாகும் -
- அ) உரிய அறிவித்தல் கொடுக்கப்பட்ட பின்னர் இரண்டு தொடர்ச்சியான தேதிகளுக்கு; அல்லது
- ஆ) விண்ணப்பமொன்றைச் செய்து மூன்று மாதங்களின் பின்னர், எது முன்னர் இடம்பெறுகின்றதோ அல்லது
- ஆ) சபையொன்று அமைத்துருவாக்கப்பட்டது – ஆனால் -
- அ) பிணக்காளர் தீர்த்துவைத்தலுக்கு உடன்படவில்லை; அல்லது
- ஆ) பிணக்காளர்களில் ஒருவர் உரிய அறிவித்தலின் பின்னர் சமூகமளிக்காத திலிருந்து தீர்த்துவைத்தல் சாத்தியமில்லை; அல்லது

இ) பிணக்காளர் விண்ணப்பமொன்றைச் செய்யும் தேதியிலிருந்து மூன்று மாதங்களின் பின்னர் சான்றிதழொன்றின் வழங்குகையைக் கோரியிருந்தால் -

நீதிமன்றத்தால் சபைக்கு பிணக்கொன்றை அல்லது தவறொன்றை ஆற்றுப்படுத்தியுள்ளவிடத்து, தவிசாளர் அல்லது பிரதான மத்தியஸ்தகர் இணக்கமின்மைக்கான மேலேயுள்ள காரணங்களை குறிப்பிட்டு அறிக்கையொன்றை வழங்குதல் வேண்டுமென ஏற்பாடு செய்கின்றது.

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகள் பற்றிய விசேட வகுதிகள்) சட்டத்தின் பிரிவு 14

திறத்தவர்கள் இணக்கத்துக்கு உடன்படாதபோது சான்றிதழானது வழங்கப்படுதல் வேண்டும். சான்றிதழானது விதித்துரைக்கப்பட்ட படிவத்திலிருத்தல் வேண்டுமென்பதுடன் அது மத்தியஸ்தத்தினால் பிணக்கை தீர்த்துவைத்தல் சாத்தியமற்றது எனக் குறிப்பிட்டும் தீர்த்துவைக்காமைக்கான காரணத்தைக் குறிப்பிட்டும் பிரதான மத்தியஸ்தகரினால் கையொப்பமிடப்பட்டும் இருத்தலும் வேண்டும். பிணக்கானது நீதிமன்றத்தினால் அல்லது தொழில் நியாயாசபையினால் ஆற்றுப்படுத்தப்படுமிடத்து, அதே நிகழ்வுகள் அறிக்கையில் நீதிமன்றத்துக்கு சமர்ப்பிக்கப்படுவதற்கு தேவைப்படுத்தப்படுகின்றன.

மாதிரி பிணக்குத் தீர்வு வாசகங்கள்

மத்தியஸ்தம் மட்டுமே தேர்ந்தெடுக்கப்படும் போது மாதிரி வாசகம் -

“இந்த ஒப்பந்தத்தில் இருந்து அல்லது அது தொடர்பாக எழும் எந்தவொரு பிணக்கும் CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ADR மையத்தின் மத்தியஸ்த விதிகளுக்கு இணங்க மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்க்கப்பட, இலங்கையின் CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ADR மையத்திற்கு அனுப்பப்படும் என்பது தொடர்பில் திறத்தவர்கள் இத்தால் உடன்படுகின்றனர்.

மத்தியஸ்தம் தேர்ந்தெடுக்கப்படும் போது மாதிரி வரிசைப்படுத்தப்பட்ட வாசகம் மற்றும் மத்தியஸ்தம் வெற்றிபெறவில்லையாயின், நடுத்தீர்ப்புக்கு ஆற்றுப்படுத்துவதற்கு ஏற்பாடுசெய்கின்றது.

“இந்த ஒப்பந்தத்தில் இருந்து அல்லது அது தொடர்பாக எழும் ஏதேனும் பிணக்கும், IADRC மத்தியஸ்த விதிகளுக்கு இணங்க மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்வு காண, இலங்கை CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ADR மையத்திற்கு (IADRC) ஆற்றுப்படுத்தப்படும் என்பதை திறத்தவர்கள் இத்தால் உடன்படுகின்றனர். மத்தியஸ்தம் தொடங்கிய முப்பது (30) நாட்களுக்குள் அல்லது திறத்தவர்கள் எழுத்துமூலம் இணங்கிக்கொள்ளக்கூடிய அத்தகைய மேலதிக காலத்திற்குள் பிணக்கு தீர்க்கப்படாவிட்டால், அத்தகைய பிணக்கு IADRC நடுத்தீர்ப்பு விதிகளின்படி நடுத்தீர்ப்பாளருக்கு ஆற்றுப்படுத்தப்படும்.

மத்தியஸ்தத்தில் ஈடுபடுவதற்கான உடன்படிக்கைகான மாதிரி

நாம், மற்றும்ஆகியோர் பிணக்கின் திறத்தவர்களாக இருப்பதால், அதன் சுருக்கம் கீழே தரப்பட்டுள்ளது.

அத்துடன் CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ADR மையத்தில் உள்ள CCC-ICLP மத்தியஸ்த விதிகளின்படி, சொல்லப்பட்ட பிணக்கை மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்க்க நாங்கள் விரும்புகிறோம்.

அத்துடன் CCC-ICLP சர்வதேச ADR நிலையம், CCC-ICLP சர்வதேச ADR நிலையத்தின் மத்தியஸ்தத்துக்கான விதிகளின் நியதிகளின்படி, சொல்லப்பட்ட பிணக்கின் மத்தியஸ்தத்திற்கான சேவைகளை வழங்குவதற்கு உடன்பட்டுள்ளதாலாலும்:.

அத்துடன் சர்வதேச ADR மையத்தின் கட்டண அட்டவணையில் தரப்பட்டுள்ளதானமத்தியஸ்தம் தொடர்பான கட்டணங்களை CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ADR மையத்திற்குச் செலுத்துவதற்கு திறத்தவர்களாகிய நாம் உடன்படுகின்றோம்.

எனவே நாங்கள் மத்தியஸ்தத்தில் பங்கேற்க உடன்படுகின்றோம் மற்றும் CCC-ICLP IADR மையம்/பிற விதிகளின் மத்தியஸ்த விதிகளுக்கு இணங்குவதற்கும் இணங்குவதற்கும் ஒப்புக்கொள்கிறோம் [பொருந்தக்கூடிய விதிகளின் குறிப்பைச் உட்புகுத்துக] மற்றும் மத்தியஸ்தம் தொடங்கும் தேதியை ஒப்புக்கொள்கிறோம்.

(ஒப்புக்கொள்ளப்பட்ட தேதியை உட்புகுத்துக).

பிணக்குகள் பற்றிய சராம்சம்

திறத்தவர்கள் சாட்சியத்தில், தங்கள் கையொப்பத்தை இங்கே மற்றும் அதே முறையில் மற்றும் ஆம் நாள் 20... தேதியில் மற்ற இருவருக்கும் (02) முன்னிலையில் இட்டுள்ளனர்.

(பிணக்குக்குரிய திறத்தவர்களின் பெயர்கள் மற்றும் கையொப்பங்கள்)

மத்தியஸ்த தீர்வு உடன்படிக்கைக்கான மாதிரி உடன்படிக்கை

இவ்வுடன்படிக்கை இந்த[தேதியைச் உட்புகுத்துக]... நாள் [மாதம் மற்றும் ஆண்டினை உட்புகுத்துக] .. (202-) இடையே

[திறத்தவர் அ இன் பெயர் மற்றும் விவரங்களை உட்புகுத்துக]

மற்றும்

[ஆஎன்னும் திறத்தவர் பெயர் மற்றும் விவரங்களை உட்புகுத்துக]

கீழே விவரிக்கப்பட்டுள்ள பிணக்குகளில் திறத்தவர்கள் ஈடுபட்டு, CCC-ICLP சர்வதேச ADR நிலையத்தில் மத்தியஸ்தத்திற்குச் சமர்ப்பித்துள்ளனர்.

அத்துடன் ஆம் தேதியிடப்பட்ட திறத்தவர்களினால் கையொப்பமிடப்பட்ட மத்தியஸ்தத்தில் ஈடுபடுவதற்கான உடன்படிக்கையொன்றின் நியதிகளின்படி இப்பிணக்கானது CCC-ICLP சர்வதேச ADR நிலையத்தினால் நிர்வகிக்கப்படும் ஒரு மத்தியஸ்தத்தின் விடயமாக அமைந்துள்ளது. [தேதியைச் உட்புகுத்துக]....

மற்றும் திறத்தவர்கள்,[தேதியைச் உட்புகுத்துக]..... பிணக்குக்குரிய விடயங்களில் ஒரு தீர்வை எட்டியிருப்பதால், அவ்வாறு உடன்பட்ட தீர்வின் விதிமுறைகளை வகுக்க இந்த உடன்படிக்கையில் நுழைய விரும்புகிறது.

ஆகவே திறத்தவர்கள் பின்வருமாறு உடன்படுகின்றனர்-

பிணக்கு

[பிணக்கை சுருக்கமாக விவரிக்கவும்]

தீர்வுக்கான நியதிகள்

1. திறத்தவர் A (பெயரை உட்புகுத்துக) பின்வருவனவற்றைச் செய்வதனை இதன் மூலம் ஏற்றுக்கொள்கிறார் -
2. திறத்தவர் B (பெயரை உட்புகுத்துக) பின்வருவனவற்றைச் செய்வதனை இதன்மூலம் ஏற்றுக்கொள்கிறார்-
3. அனைத்து திறத்தவர்களும் ஒப்புக்கொள்கிறார்கள் -
 - அ) இவ் உடன்படிக்கையின் கீழ் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கடமைகள் மற்றும் அவற்றின் வெளிப்பாடுகள் முழுமையாக புரிந்து கொள்ளப்பட்டு, திறத்தவர்கள் இங்கு குறிப்பிடப்பட்டுள்ளதைப் போலவே மதிக்கவும் தயாராகவும் உள்ளனர்;
 - ஆ) இதன்கண் உடன்பட்டுக்கொள்ளப்பட்ட நியதிகள் மற்றும் கடப்பாடுகள், என்பன பிணக்குக்குரிய விடயங்கள் தொடர்பான அனைத்து விதிமுறைகள் மற்றும் கடமைகளை மேலோங்கியுள்ளது;
 - இ) மத்தியஸ்தத்தின் போது கலந்துரையாடப்பட்ட மற்றும் வெளிப்படுத்தப்பட்ட விடயங்களின் இரகசியத்தன்மையைப் பேணுவது தொடர்பாக மேற்கொள்ளப்படும் கடப்பாடுகள் மதிக்கப்படும்;
 - ஈ) இந்த உடன்படிக்கையில் இருந்து ஏதேனும் பிணக்கு எழும் பட்சத்தில், திறத்தவர்களால் அதனால் எழும் பிணக்கை CCC-ICLP இன்டர்நேஷனல் ஏடிஆர் மையத்திற்கு மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்வு காண முயற்சிக்க வேண்டும்.

ய) இந்த ஒப்பந்தம் இலங்கை ஜனநாயக சோசலிசக் குடியரசின் சட்டங்களுக்கு இணங்கவும் ஆளப்படுதலும் பொருளமைத்துக்கொள்ளப்படுதலும் வேண்டும். (தேவைக்கேற்ப திருத்தவும்)

இதற்கத்தாட்சியாக கொழும்பில் இவ்வுடன்படிக்கையின் தொடக்கத்தில் குறிப்பிடப்பட்டுள்ள மாதம் மற்றும் வருடத்தில் இந்த உடன்படிக்கையின் அதே தவணைக்காலம் மற்றும் தேதியின் ஒருவருக்கொருவர் அதே திறத்தவர்கள் தங்கள் கையொப்பங்களை வைப்பதற்கு /வைக்கச் செய்விப்பதற்கு அதிகாரமளிக்கப்பட்ட தமது கையொப்பங்களை இட்டார்கள்

திறத்தவர் A இன் பெயர் மற்றும் கையொப்பம்

.....

சாட்சியாளர்கள்

1.

2.

திறத்தவர் B இன் பெயர் மற்றும் கையொப்பம்

.....

சாட்சியாளர்கள்

1.

2.

மத்தியஸ்தகரின் புறக்குறிப்பிடுகை

(ஒரு மத்தியஸ்தருக்கு மேற்படின், தோதான முறையில் திருத்தப்படுதல் வேண்டும்)

கீழே கையொப்பமிட்ட நான் ஏன்பவர் மற்றும் என்போருக்கிடையிலான பிணக்கில் (கீழே விபரிக்கப்பட்டுள்ளது) CCC-ICLP சர்வதேச ADR நிலையத்தினால் மத்தியஸ்தகராக நியமிக்கப்பட்டு பணிபுரிந்துள்ளேன். இது தொடர்பில் அன்று (தொடங்கும் தேதியை உட்புகுத்துக) மத்தியஸ்தம் செய்யப்பட்டதுடன் (தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் கையொப்பமிடப்பட்டதேதி) ஆம் தேதியன்று மேலேயுள்ள தீர்த்து வைத்தல் உடன்படிக்கையில் திறத்தவர்கள் ஈடுபட்டுள்ளனர் என்பதனை அத்தாட்சிப்படுத்துகின்றேன்.

பிணக்கின் விபரணம்

மத்தியஸ்தரின் பெயர்:-

தேசிய அடையாள அட்டை இல / கடவுச்சீட்டு இல:

திகதி:

மத்தியஸ்தம் பற்றிய வினாக்களும் விடைகளும்

மத்தியஸ்தம் பற்றியது

1. மத்தியஸ்தம் என்றால் என்ன?

மத்தியஸ்தம் என்பது பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான ஒரு முறையாகும், மேலும் இது “மாற்று பிணக்கு தீர்வு” அல்லது “ADR” பொறிமுறையாக வகைப்படுத்தப்படுகிறது.

பிணக்கிலுள்ள திறத்தவரின் பிணக்கைத் தீர்ப்பதற்கு உதவுகின்ற மூன்றாம் ஆளைப் (மத்தியஸ்தகர் என்று அழைக்கப்படுபவர்) பயன்படுத்தும் செயல்முறையே மத்தியஸ்தம் ஏற்றுக்கொள்கிறது. மத்தியஸ்தர் ஒரு வற்புறுத்தாத பாத்திரத்தை வகிக்கிறார் என்பதுடன் திறத்தவர்கள் மீது பிணிக்கும் தன்மை வாய்ந்த முடிவை சுமத்தும் அதிகாரம் அற்றவராகவும் உள்ளார். திறத்தவர்களால் உடன்பட்டுக் கொள்ளப்பட்ட ஒரு தீர்வு பிணக்கப்படமாட்டாது என்று பொருளாகாது. இது மற்ற ஒப்பந்தங்களைப் போலவே பிணிக்கும் தன்மை வாய்ந்தது. திறத்தவர் தங்கள் சொந்த விருப்பத்தின் பேரில் தீர்வின் விதிமுறைகளை ஒப்புக்கொள்கிறார்கள் என்பதுடன் மத்தியஸ்தரால் அவர்கள் மீது எந்தவிதமான கட்டாயப்படுத்தலும் மேற்கொள்ளப்படவில்லை எனப் பொருள்படுகின்றது.

ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட இந்நடவடிக்கைமுறை முற்றிலும் எதிரிடையற்றது மற்றும் முறைசாராததுமாகும். மத்தியஸ்தம், முக்கியப் பிரச்சினைகளைப் பற்றிய சரியான புரிதல் மற்றும் அவர்களின் நலன்கள் மற்றும் தேவைகளில் கவனம் செலுத்துவதன் மூலம் ஒரு பிரச்சனைக்கு தீர்வு காண, பிணக்காளர்களுக்கு அதிகாரம் அளிப்பதில் கவனம் செலுத்துகிறது. அந்த புரிதல் மத்தியஸ்தரால் நிர்வகிக்கப்படும் ஒரு ஒழுக்கமான செயல்முறை மூலம் அடைய முயல்கிறது. இச்செயல்முறையானது பிணக்காளர்களுக்கு அவர்களின் கவலைகள் மற்றும் பிரச்சினைகளை நேரடியாக வெளிப்படுத்தவும், அவர்களின் நலன்களை அடையாளம் காணவும், அந்த நலன்களை திருத்திப்படுத்துவதற்கான தீர்வுகளைக் கண்டறியவும் வாய்ப்பளிக்கிறது. தீர்வின் விதிமுறைகள் ஒப்புக் கொள்ளப்பட்டவுடன், திறத்தவர்கள் எழுத்துமூலமான தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையில் ஈடுபடுகின்றனர். இது திறத்தவர்கள் மீது பிணிக்கும் தன்மை வாய்ந்தது. (கேள்வி 23 இனைப் பார்க்கவும்).

பல வகையான மத்தியஸ்தங்கள் உள்ளன. தற்போது IADRC ஆல் வழங்கப்படுவது வசதிகளிக்கின்ற மத்தியஸ்தம் ஆகும்.

2. இது எதற்கான மாற்றீடு?

“மாற்று பிணக்கு தீர்வு” அல்லது “ADR” என்பது பொதுவாக அறியப்படும், நீதிமன்றத்தால் நிர்வகிக்கப்படும் வழக்குகளுக்கான மாற்றுகளைக் குறிக்கிறது. உலகம் முழுவதும் அங்கீகரிக்கப்பட்ட பல ADR செயல்முறைகள் உள்ளன. இது நடுத்தீர்ப்பு, மத்தியஸ்தம், தீர்ப்பளிப்பு, பேச்சுவார்த்தை மற்றும் இணக்கம் என்பவற்றை உள்ளடக்குகின்றது. இதன் அம்சம் ஒவ்வொன்றும் அதன் சொந்த முறைக்கு தனித்துவமான அம்சங்களைக் கொண்டுள்ளன, மேலும் முறையான நீதிமன்றங்களுக்கு வெளியே உள்ள பிணக்குகளையும் தீர்க்கின்றது.

3. மாற்று வழிகள் ஏன் முக்கியம்?

தாமதம், செலவு மற்றும் நிச்சயமற்ற தன்மை ஆகியவற்றால் சிக்கியுள்ள முறையான நீதிமன்ற நடைமுறையில் ஆழ்ந்த அதிருப்தி காரணமாக ADR செயல்முறைகளைப் பின்பற்றுவதற்கான இயக்கமொன்று அபிருத்தியடைந்தது. எவ்வாறாயினும், இலங்கை உட்பட பல நாடுகளில் நடைமுறையில் உள்ள நடுத்தீர்ப்பு, “நீதிமன்றத்திற்கு வெளியே ஒரு நீதிமன்றமாக” பரிணாம

வளர்ச்சியடைந்துள்ளதால், தாமதம் மற்றும் செலவினங்கள் போன்ற அதே தீமைகளால் சிக்கியிருப்பதால், ஒரு சாத்தியமான மாற்றீடாக அதன் கவர்ச்சியை இழந்துள்ளது. மாற்று வழிகள் மூலம் இவை நீக்கப்படுதல் வேண்டும். எனவே 1970 களில் நவீன வட அமெரிக்க மாதிரியுடன் அத்தகையதான மத்தியஸ்தம் போன்ற ஏனைய மாற்றுகளின் வளர்ச்சி ஆரம்பித்தது.

ஒரு அர்த்தமுள்ள முறையாக மத்தியஸ்தம் பிரபலமடைந்ததன் விளைவாக, எல்லை தாண்டிய வணிக பிணக்குகள் மற்றும் முதலீட்டாளர்- அரசு பிணக்குகள் உட்பட பல வகை பிணக்குகளுக்கு அதன் பயன்பாடு ஏற்கப்பட்டது. அதன் விரிவான பயன்பாடு காரணமாக, எல்லைகள் முழுவதும் ஒப்பந்த திறத்தவர்களால் மேற்கொள்ளப்பட்ட மத்தியஸ்த தீர்வு ஒப்பந்தங்களைச் செயல்படுத்துவதற்கான பொதுவான கட்டமைப்பை நிறுவுவதற்கான கோரிக்கை எழுந்தது. இதன் விளைவாக 2018 ஆம் ஆண்டு ஐ.நா பொதுச் சபையால் மத்தியஸ்தத்திலிருந்து விளைகின்ற சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகள் தொடர்பான சமவாயமானது (“சிங்கப்பூர் சமவாயம்”) ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டது. முதலீட்டாளர் - அரசு பிணக்குகள் மற்றும் குடும்ப பிணக்குகளைத் தீர்க்க மத்தியஸ்தம் அதிகளவில் பயன்படுத்தப்படுகிறது.

4. மத்தியஸ்தம் வழக்கு மற்றும் நடுத்தீர்ப்பளிப்பிலிருந்து எவ்வாறு வேறுபடுகிறது?

(அ) வழக்கின் போது நடுநிலையாக (நீதிபதி) எதிர்பார்க்கப்படும் மூன்றாம் திறத்தவர், அனைத்து திறத்தவர்களையும் விசாரித்த பின்னர் தீர்ப்பை வழங்குவார்கள். இந்த முடிவு சட்டத்தின்படி திறத்தவர்களின் உரிமைகள் மற்றும் பொறுப்புகளை அடிப்படையாகக் கொண்டது. நடுத்தீர்ப்பில், நடுத்தீர்ப்பாளர் நியாயசபையும் அதையே செய்கிறது. இருவரும் ஒரு எதிரிடையான அணுகுமுறையை கடைபிடிக்கின்றனர்.

மத்தியஸ்தத்தில், திறத்தவர்கள் மீது முடிவை திணிக்க மத்தியஸ்தருக்கு அதிகாரம் இல்லை. மத்தியஸ்தர் மத்தியஸ்த செயல்முறையை மட்டுமே நிர்வகிக்கிறார் மற்றும் திறத்தவர்களுக்கு ஏற்றுக்கொள்ளக்கூடிய மற்றும் அவர்களின் நலன்கள் மற்றும் தேவைகளை பூர்த்தி செய்யும் ஒரு தீர்வை அடைய அவர்களுக்கு உதவ சிறப்பு நுட்பங்கள் மற்றும் திறன்களைப் பயன்படுத்துகிறார்.

(ஆ) வழக்குகளில், உரிமைகோரல்களை நிரூபிக்க எந்த ஆவணங்களைச் சமர்ப்பிக்கலாம் என்பதைத் தீர்மானிக்கும் கடுமையான ஆதார விதிகள் உள்ளன. நடுத்தீர்ப்பளிப்பில், நடுத்தீர்ப்பாளர்கள் சான்று பற்றிய விதிகளால் ஆளப்படுவதில்லை ஆனால் ஆவணச் சான்றுகள் மிகவும் முக்கியமானவை மற்றும் சார்ந்துள்ளன.

மத்தியஸ்தத்தில், எதுவும் நிரூபிக்கப்பட வேண்டியதில்லை, எனவே ஆதார விதிகள் பொருத்தமற்றவை மற்றும் பொருந்தாது, இருப்பினும்கூட அடிப்படை உண்மைகளை ஆதரிக்க ஆவணங்கள் பயன்படுத்தப்படலாம்.

(இ) வழக்கில் கண்டிப்பாக கடைபிடிக்கப்பட வேண்டிய கடுமையான நடைமுறை விதிகள் உள்ளன. நடுத்தீர்ப்பாளர்கள் சபையும் அப்படித்தான்.

மத்தியஸ்தத்தில், மத்தியஸ்தர் ஒரு ஒழுக்கமான நடைமுறையைப் பின்பற்றுகிறார், இது விடயங்களை விவாதிக்க திறத்தவர்களுக்கு உதவுகிறது, ஆனால் சூழ்நிலை மிகவும் முறைசாராது.

(ஈ) வழக்குகளில், நீதிபதியின் முன்னர் உள்ள சட்டப் புள்ளிகளை வாதிடுவதற்கு வழக்கறிஞர்களின் சேவைகள் முக்கியமானதாகும். நடுத்தீர்ப்பிலும் இது போன்றதே இடம்பெறுகின்றது. நடுத்தீர்ப்பாளர்கள் முன், உரிமைகள், கடமைகள் மற்றும் பொறுப்புகள் ஆகியவற்றின் அடிப்படையில் சட்டப் புள்ளிகளை வழக்கறிஞர்கள் வாதிடுகின்றார்கள்.

மத்தியஸ்தத்தில் சட்டத்தரணிகள் சமூகமளித்து திறத்தவர்களுக்கு உதவமுடியும் எனும் வேளையில், பிணக்காளர்கள் சட்ட உரிமைகள் மற்றும் நிவாரணங்கள்

முக்கியமற்றதாக இருந்தாலும் கூட பிணக்காளர்களின் அக்கறைகள் மற்றும் தேவைகள் முக்கியமென்பதனால் சட்டத்தரணியினூடாக வாதிடாமல் தாமே வழக்கினைப் பேசுவதற்கான பூரண சுதந்திரத்தினைக் கொண்டுள்ளனர்.

5. IADRC யில் என்ன சர்ச்சைகள் மத்தியஸ்தம் செய்யப்படலாம்?

“வணிக” விடயம் தொடர்பான ஒப்பந்தசார் உடன்படிக்கையில் இருந்து எழும் எந்தவொரு பிணக்கும் IADRஊயில் மத்தியஸ்தத்திற்கு பரிந்துரைக்கப்படலாம். ஒருவர் வழக்கைத் தவிர்க்க விரும்பினால், ஒரு குறிப்பிட்ட பிணக்குக்கு மிகவும் பொருத்தமான IADRஊயில் செயல்முறையானது ஒவ்வொரு செயல்முறையினதும் மதிப்புகள் மற்றும் நன்மைகள் பற்றிய முழு அறிவுடன் தீர்மானிக்கப்படுதல் வேண்டும் என்பது உண்மை. வணிக மற்றும் முதலீட்டு பிணக்குகள் முதல், குடும்பம் மற்றும் திருமண பிணக்குகள் முதல், வேலைவாய்ப்பு தொடர்பான பிணக்குகள் வரையிலான பரந்தவகை பிணக்குகளுக்கு மத்தியஸ்தம் பொருத்தமானது என்பது உலகளவில் ஏற்றுக்கொள்ளப்படுகிறது. பிணக்கு தீர்க்கும் முறையைக் குறித்துரைக்கும் வகையில் ஒப்பந்தத்தில் ஒரு மத்தியஸ்த வாசகத்தினைச் சேர்ப்பதற்கு ஒப்பந்தத் திறத்தவர்களுக்கு அறிவுறுத்தப்படுகிறது.

6. “மத்தியஸ்த வாசகம் ” என்றால் என்ன?

மத்தியஸ்த வாசகம் என்பது ஒரு ஒப்பந்தம்/ஒப்பந்தத்தில் சேர்க்கப்பட்டுள்ள ஒரு வாசகம் ஆகும். இதன் மூலம் அந்த ஒப்பந்தத்தின் திறத்தவர் எழக்கூடிய எந்தவொரு பிணக்கினையும் ஆற்றுப்படுத்த ஒப்புக்கொள்கிறார்கள், மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்வுக்காக பரிந்துரைக்கப்படும். இதன் விளைவாக, பிணக்கை மத்தியஸ்தத்திற்குக் ஆற்றுப்படுத்துவதற்கு முன், நீதிமன்றத்தில் நடவடிக்கை எடுக்கக் கூடாது என்று திறத்தவர்கள் உடன்பட்டுக்கொள்கின்றனர். மத்தியஸ்தம் தோல்வியுற்றால், திறத்தவர்கள் நீதிமன்றத்தில் நடவடிக்கை எடுக்க சுதந்திரமுள்ளவர்களாவர். ஒரு ஒப்பந்தத்தில் திறத்தவர்கள் ஒரு மத்தியஸ்த வாசகத்தினைச் சேர்க்காவிட்டாலும், திறத்தவர்கள் தானாக முன்வந்து ஒரு பிணக்கை மத்தியஸ்தத்திற்கு ஆற்றுப்படுத்தலாம்.

மத்தியஸ்தம் மற்றும் நடுத்தீர்ப்பாளர் வாசகம் (“Med-Arb clause”) அல்லது நடுத்தீர்ப்பாளர்-மத்தியஸ்தம்- நடுத்தீர்ப்பாளர் (“Arb-Med-Arb”) ஆகிய இரண்டையும் ஏற்பாடுசெய்வதற்கு ஒரு படிமுறைப்படுத்தப்பட்ட வாசகம் பயன்படுத்தப்படலாம். அவற்றின் மாதிரி வாசகங்களைக் கொண்ட IADRC யுடன் இவை பற்றிய ஆலோசனைகளை கலந்துரையாடலாம்.

7. வணிக பிணக்குகள் தவிர மற்ற வகை பிணக்குகளை மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்க்க முடியுமா?

ஆம், குறிப்பிட்ட பண வரம்புக்குக் கீழே உள்ள மற்ற வகை சிறு பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கான விண்ணப்பங்களை அரசு நிர்வகிக்கும் மத்தியஸ்த சபைகளுக்கு வழங்கும் இரண்டு சட்டங்கள் இலங்கையில் உள்ளன.

IADRC ஆனது வணிக பிணக்கு தீர்வுக்காக மட்டுமே சேவைகளை வழங்குகிறது. எவ்வாறாயினும், IADRC ஆனது குடும்பத் பிணக்குகள் போன்ற பிற வர்த்தகரீதியற்ற பிணக்குகளைக் கையாளும் மத்தியஸ்தர்களுக்கு நிர்வாக சேவைகளை வழங்க முடியும்.

8. வழக்கு தொடர்ந்து நடந்துகொண்டிருக்கும்போது, ஒரு பிணக்கினை மத்தியஸ்தத்திற்கு அனுப்ப முடியுமா?

ஆம், திறத்தவர்கள் முடிவு செய்தால். நீதிமன்றத்தின் நடவடிக்கை மத்தியஸ்தத்துக்கு ஆற்றுப்படுத்துவதால் பாதிக்கப்படாது. ஆலோசகர் மத்தியஸ்தம் பற்றிய ஆற்றுப்படுத்துகையை நீதிமன்றத்திற்கு தெரிவிக்கலாம் மற்றும் மத்தியஸ்தத்தின் முடிவுக்காக காத்திருக்க நீதிமன்றத்தை கோரலாம். ஒரு தீர்வு எட்டப்பட்டால், மத்தியஸ்த தீர்வின் விதிமுறைகளை

நீதிமன்ற தீர்வாக ஏற்றுக்கொள்ளுமாறு திறத்தவர்கள் நீதிமன்றத்தை கோரலாம். இதில் இணக்கம் ஏற்படவில்லை என்றால் நீதிமன்றத்தில் வழக்கு தொடரலாம்.

பிரேரிக்கப்பட்ட புதிய மத்தியஸ்த சட்டமூலம் நீதிமன்றம் தனது முன் இருக்கும் ஏதேனும் விடயத்தினை மத்தியஸ்தத்துக்கு ஆற்றுப்படுத்துவதற்கு ஏற்பாடுசெய்கின்றது. நீதிமன்றம், பிணக்கின் விடயப்பொருள் மத்தியஸ்தம் மூலமான தீர்வுக்கு பொருத்தமானதா என்னும் சூழ்நிலையை உள்ளடங்களாக அனைத்து சூழ்நிலைகளையும் கவனத்திற் கொண்டதன் பின்னரே மத்தியஸ்தத்திற்கு பரிந்துரை செய்யும். உலகில் உள்ள பல நாடுகள் இந்த நடமுறையை ஏற்றுக்கொண்டுள்ளன. அது “நீதிமன்றம் ஆற்றுப்படுத்திய மத்தியஸ்தம்” என அழைக்கப்படும்

சில நாடுகளில், நீதிமன்றம் உத்தரவிட்டால், திறத்தவர்கள் மத்தியஸ்தத்திற்கு செல்ல வேண்டும், மேலும் மத்தியஸ்த சேவை நீதிமன்ற அமைப்பின் ஒரு பகுதியாக வழங்கப்படுகிறது.

9. மத்தியஸ்தம் ஏன் ஒரு சிறந்த மாற்றீடாக உள்ளது?

மத்தியஸ்தத்திற்கான பயனாளரின் விருப்பம் பின்வருவனவற்றின் அடிப்படையில் அமைந்துள்ளது

- இது ஒரு விரைவான செயற்பாட்டு முறையாகும்
- இது செலவு குறைந்ததாகும்
- இது திறத்தவரின் தேவைகள் மற்றும் நலன்களை திருப்திசெய்யும் தீர்வுகளை கண்டறிவதில் கவனம் செலுத்தகின்றது
- செயன்முறையானது திறத்தவரின் சுயாதிபத்தியத்தினை அங்கீகரிக்கின்றது. விளைவுகள் ஊடாக தரப்பினருக்கு முழுக்கட்டுப்பாடும் உள்ளது
- செயன்முறையானது முறைசாரத்தன்மை கொண்டதும் நெகிழ்ச்சித்தன்மை உடையதுமாகும்
- மத்தியஸ்தரின் பக்கச்சார்பற்ற தன்மையை உறுதிப்படுத்தப்படுகிறது
- மத்தியஸ்தத்தின் மூலம் அடையப்பட்ட தீர்வொன்று உறவுகளை மேம்படுத்திக்கொள்ள உதவிபுரியும். தொழில் நடவடிக்கைகளில் மிகச்சிறந்த உறவுமுறைகளை பேணுவதற்கும் அவற்றை முன்னெடுத்து செல்வதற்கும் இது முக்கியமானதாக அமைகின்றது.
- நம்பகத்தன்மை உறுதிப்படுத்தப்படுகின்றது. கலந்துரையாடப்பட்ட விடயங்களை நீதிமன்றம் ஒன்றில் பயன்படுத்தப்பட முடியாது. கலந்துரையாடப்பட்ட மற்றும் பேசப்பட்ட அனைத்துமே பாரபாட்சமின்றி உள்ளனவாகும்.

10. வணிகரீதியான பிணக்குகளை தீர்த்துகொள்வதில் மத்தியஸ்தம் வெற்றிபெற்றுள்ளதா?

ஆம், அதனால்தான் அது பிரபல்யமடைந்து உள்ளதுடன் வழக்கிற்கு செல்வதையும் விட இதுவே விரும்பப்படுகின்றது. இப்பிரபல்யம் தான் 2018 ஆம் ஆண்டில் ஐக்கிய நாடுகள் சபையால் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட சர்வதேச வர்த்தக சட்டத்தின் மீது (UNCITRAL) ஒரு

சமவாயத்தை உருவாக்குவதற்கு ஐக்கிய நாடுகள் சபையின் ஆணையத்தை தூண்டியது. மத்தியஸ்தத்தின் விளைவாக சர்வதேச தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைகள் மீதான ஐ .நா

சமவாயம் உருவாக்கப்பட்டது. வேறு பல சர்வதேச ஒழுங்கமைப்புகள் கூட நிலையங்களை தாபித்துள்ளதுடன் மத்தியஸ்த சேவையை ஏற்பாடுசெய்வதற்கான விதிகளை வகுத்தமைத்துள்ளது. பக்கம் 5 இலுள்ள “மத்தியஸ்தம்- உலகளாவிய காட்சி” எனும் கட்டுரையை பார்க்க.

மத்தியஸ்த செயன்முறைகள்

11. மத்தியஸ்தம் ஒன்றை எவ்வாறு ஆரம்பிக்க முடியும்?

உடன்படிக்கை ஒன்றில் மத்தியஸ்த வாசகமொன்றை திறத்தவர் சேர்த்திருப்பினும் குறித்த அவ்வுடன்படிக்கையின் கீழ் பிணக்கொன்று எழும்போது எந்தவொரு திறத்தவரும் மத்தியஸ்தத்தை தொடங்குமாறு IADRC இற்கு வேண்டுகோள் விடுக்க முடியும். மத்தியஸ்த வாசகமொன்று இல்லாதுவிடினும் மத்தியஸ்தத்தை தொடங்குமாறு IADRC இற்கு திறத்தவரொருவர் அல்லது அனைத்து திறத்தவரும் கூட்டாக கோரிக்கையினை மேற்கொள்ள முடியும். அவ்வாறான சந்தர்ப்பத்தில் பிணக்கை மத்தியஸ்தம் செய்வதற்கு அனைத்து திறத்தவர்களும் இணங்கிக்கொண்டால் மட்டுமே மத்தியஸ்தத்தினை தொடங்க முடியும்.

மத்தியஸ்தம் வகிப்பதற்கான வேண்டுகோள் (Rfm) IADRC இற்கு சமர்ப்பிக்கப்படுதல் வேண்டும். IADRC இன் இணையத்தளமானது (www.iadrc.lk) பிணக்காளர்கள் மத்தியஸ்தம் ஒன்றை தொடங்குவதற்குரிய தகவல்களை வழங்குவதுடன் IADRC உம் இச்செயன்முறைக்கான ஆலோசனையை வழங்குகின்றது.

12. மத்தியஸ்தத்தில் பின்பற்றப்படும் நடைமுறை யாது?

இச்செயன்முறையானது ஒழுக்கமானதோர் அணுகுமுறையை ஏற்றுக்கொள்கிறது. இதனை கடைப்பிடித்தல் இன்றியமையாதது என்பதுடன் இது மத்தியஸ்தரால் முகாமைப்படுத்தப்படுகின்றது. பிரயோகிக்கப்படும் நடைமுறை மற்றும் விதி என்பவற்றை தெளிவுபடுத்தி பிணக்கிற்குரிய அனைத்து திறத்தவருடன் இணைந்து மத்தியஸ்தர் உரையுடன் மத்தியஸ்தம் தொடங்கப்படுகின்றது. அதன்பின்னர் பிணக்கிற்குரிய ஒவ்வொரு திறத்தவரும் தமது கதையை “வெளிப்படுத்துவதற்கு” இடமளிக்கப்படுகிறது. மத்தியஸ்தரும் மறுதரப்பினரும் இக்கதைகளை செவிமடுக்கின்றனர். தரப்பினர் தமது உண்மையான கவலைகள் மற்றும் தேவைகளை புரிந்துகொள்ள உதவுவதற்காக மத்தியஸ்தரால் கேள்விகள் கேட்கப்படும். இச்செயன்முறையின் ஊடாக முக்கிய பிரச்சினைகள் தொடர்பில் புதிய புரிந்துணர்வை தரப்பினர் பெற்றுக்கொள்ளவும் அவர்களுக்கு ஏற்றுக்கொள்ளத்தக்க சுயமான தீர்வுகளை அடையாளம் காண்பதற்கான வலுவூட்டலையும் அடையக்கூடியதாய் இருக்கும். மத்தியஸ்தர் அனைத்து தரப்பினரும் சமூகமளித்திருக்கும் கூட்டு அமர்வுகளை நடாத்துவதுடன் ஒரு தரப்பினருடன் தனிப்பட்ட அமர்வினையும் ஒரு நேரத்தில் நடாத்துவார். ஒரு மத்தியஸ்தர் தனக்கு நம்பிக்கையுடன் வெளிப்படுத்தப்பட்ட எதனையும் மறுதரப்பினருக்கு தொடர்புகொண்டு தெரிவிக்கமாட்டார்.

2003 ஆம் ஆண்டின் 21 ஆம் இலக்க, சட்டத்தின்கீழ் நியமிக்கப்பட்ட விசே வகுதிசபைகள் மீது தொழிற்படுகின்ற மத்தியஸ்தர்கள் மத்தியஸ்த அமர்வுகளின் நடத்தையில் 2005 ஆம் ஆண்டின் 1 ஆம் இலக்க மத்தியஸ்த (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) ஒழுங்குவிதிகளின் அட்டவணை IV இல் தரப்பட்டுள்ள நடவடிக்கைமுறையுடன் இணங்கியொழுகுதல் வேண்டும். நடவடிக்கைமுறை தேவைப்பாடுகள் சர்வதேசரீதியாக ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட நியமங்களை ஏற்கின்றன இத்தேவைப்பாடுகள் அதேபோன்று கீழேயுள்ள வினாக்கள் 13 மற்றும் 14 க்கு இயைபானவை.

13. மத்தியஸ்த செயன்முறை நிர்வகிக்கப்படுவதற்கான விதிகள் உள்ளனவா?

ஆம். IADRC இற்கு அதற்கே உரித்தான மத்தியஸ்த விதிகள் உள்ளன.

இவ்விதிகள் பிணக்கிற்குரிய தரப்பொன்று மத்தியஸ்தம் வகிப்பதற்கான வேண்டுகோளை IADRC இற்கு எவ்வாறு சமர்ப்பித்தல், பின்தொடர் படிமுறைகள், IADRC இற்குரிய கடமைகள், மத்தியஸ்தரை /மத்தியஸ்தர்களை தெரிவுசெய்தல், தரப்பினரின் கடமைகள், சுதந்திரம், நம்பிக்கை, செலுத்தவேண்டிய பணம், மத்தியஸ்தத்தினை முடிவுறுத்தி தீர்விற்கான

இணக்கப்பாட்டிற்குள் நுழையும் தன்மை மற்றும் பக்கச்சார்பின்மை என்பவற்றை உள்ளடக்கிய மத்தியஸ்தரின் கடமைகள் மற்றும் நடத்தை, உள்ளிட்ட அனைத்து செயன்முறை தொடர்பான நிர்வகித்தல் போன்ற விடயங்களை வழங்குகின்றன.

பிணக்கொன்று தொடர்பாக மத்தியஸ்தம் வகிக்குமாறு IADRC இற்கு கோரிக்கை முன்வைக்கப்படும்போது அத்தரப்பினர் IADRC இன் மத்தியஸ்த விதிகளையோ அல்லது வேறேதேனும் விதிகளையோ பயன்படுத்திக்கொள்ள முடியும். IADRC இன் விதிகள் சர்வதேச விதிமுறைகள் மற்றும் சிறந்த நடைமுறைகளை உள்ளடக்கியிருப்பதனால் அவற்றையே பயன்படுத்துமாறு IADRC திறத்தவரை ஊக்கப்படுத்துகின்றது.

14. மத்தியஸ்தம் ஒன்று எவ்வாறு முடிவடைகிறது?

மத்தியஸ்தம் வெற்றிகரமாக இருப்பின் அவற்றில் இணங்கிக்கொள்ளப்பட்ட அனைத்து விதிமுறைகள் மற்றும் நிபந்தனைகளின் மீது குறித்த தரப்பினர் எழுத்துமூலமான தீர்வு இணக்கப்பாட்டிற்குள் நுழையும்போது செயன்முறை முடிவடைகின்றது. அதாவது ஒவ்வொரு தரப்பினரின் கடமைகளும் இணைக்கப்பட்டுள்ளன.

மத்தியஸ்தம் வெற்றிபெறவில்லை எனின் மத்தியஸ்தர் மத்தியஸ்தத்தை நிறுத்தும்போது முடிவடையும் அல்லது தீர்வொன்றை அடையாது மத்தியஸ்தத்தை முடிவிற்கு கொண்டுவர குறித்த தரப்பினர் தமது சம்மதத்தை தெரிவிக்கும்போது செயன்முறையானது முடிவிற்கு வருகின்றது.

15. கையொப்பமிட்ட பிறகு ஒரு தீர்வு உடன்படிக்கையை திறத்தவர்கள் திருத்தவோ அல்லது கைமீட்கவோ முடியுமா?

அது சாத்தியம். IADRC இன் விதிகள், ஒரு திறத்தவர், ஒரு தீர்வு உடன்படிக்கையில் நுழைந்து முப்பது (30) நாட்களுக்குள், மூன்று குறிப்பிட்ட அடிப்படையில் அந்த உடன்படிக்கையை மறுபரிசீலனை செய்ய அல்லது கைமீட்க IADRC க்கு விண்ணப்பம் செய்யலாம். இவை - (அ) விதிமுறைகள் மற்றும் நிபந்தனைகள் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்டால், அடுத்தடுத்த கடமைகளின் சரியான மதிப்பீட்டின்றி அல்லது (ஆ) ஒரு தரப்பினர் கடமைகளை நிறைவேற்றுவதைத் தடுக்கும் சூழ்நிலைகள் ஏற்பட்டால் அல்லது (இ) மத்தியஸ்தரின் பக்கச்சார்பு இருப்பதாகக் கூறப்படும் இடத்தில். IADRC திறத்தவர்களுடன் கலந்தாலோசித்து ஒரு மத்தியஸ்தரை நியமித்து, எழுப்பப்பட்ட பிரச்சினைகளை விசாரிக்கவும், விதிகளுக்கு இணங்க ஒரு தீர்வை முயற்சி செய்யவும் ஆகும்.

16. மத்தியஸ்தத்துக்குச் செலுத்தப்பட வேண்டிய கட்டணங்கள் யாவை?

IADRC எனும் விடயத்தில் செலுத்தப்படற்பாலதான கட்டணங்களை எடுத்துக்கூறும் கட்டண அட்டவணையொன்றுள்ளது. தெழிலாண்மைசார் கட்டணமொன்று மத்தியஸ்தகர்/கர்களுக்கு செலுத்தப்படுதல் வேண்டுமென்பதுடன் தொடர்புடையதான செயல்முறை ஆவணப்படுத்துகை மற்றும் நிருவாகத்தை மேவுவதற்கான மத்தியஸ்தத்துடனான ஆக்கக்கூறுகளும் உள்ளன.

மத்தியஸ்தகர்

17. எவ்வாறு மத்தியஸ்தப் பிணக்கொன்றுக்கு மத்தியஸ்தகர் ஒருவர் தெரிவு செய்யப்படுவார்?

IADRC ஆனது சான்றுப்படுத்தப்பட்ட மத்தியஸ்தகர்களின் பட்டியலொன்றைக் கொண்டுள்ளது. திறத்தவர்கள் மத்தியஸ்தகர் ஒருவரைத் தெரிவு செய்யமுடியும் என்பதுடன் IADRC க்கு கூட்டுப் பெயர் நியமனமொன்றை சமர்ப்பிக்கவும் முடியும். பெயர் நியமனமானது IADRC பட்டியலிலிருந்து அல்லது அனுபவமுடைய வேறு ஆளிடமிருந்து இருக்க முடியும். கூட்டுப்பெயர் நியமனம் இல்லாதபோது IADRC ஆனது திறத்தவர்களுடன் ஆலோசித்து மத்தியஸ்தகர் ஒருவரை நியமிக்கும். IADRC மத்தியஸ்தர்கள் பட்டியல் வெளிநாடுகளிலிருந்தும் அனுபவம் பெற்ற மத்தியஸ்தகர்களை உள்ளடக்குகின்றது. பொதுவான விதி ஒரு மத்தியஸ்தகர் நியமிக்கப்படுதல் வேண்டும் என்பதாகும் எவ்வாறாயினும், பிணக்கில் சிக்கலான விடயங்கள் இருப்பின், திறத்தவர்களுடனான கலந்தாலோசனையுடன் இரண்டு மத்தியஸ்தகர்கள் நியமிக்கப்படமுடியும்.

18. ஒரு மத்தியஸ்தரின் பங்கு என்ன?

மத்தியஸ்தர் பல பணிகளைச் செய்கிறார். மிக முக்கியமாக, மத்தியஸ்தகர் செயல்முறையை நிர்வகிக்கிறார். செயல்முறை மிகவும் குறிப்பிட்ட கட்டங்கள் மற்றும் நிலைகளுடன் மிகவும் ஒழுக்கமான ஒன்றாக இருப்பதால், ஒரு மத்தியஸ்தருக்கு குறிப்பிட்ட திறன்கள் தேவை மற்றும் செயல்முறையை எளிதாக்குவதற்கும் திறத்தவர்களுக்கு உதவுவதற்கும் குறிப்பிட்ட நுட்பங்களைப் பின்பற்றவும் வேண்டும். எனவே, செயல்முறையை நிர்வகிப்பதில் மத்தியஸ்தர்கள் நன்கு பயிற்சி பெற்றிருப்பது மிகவும் முக்கியம். ஒரு மத்தியஸ்தர் ஒரு நல்ல தொடர்பாளராகவும், பேச்சுவார்த்தை நடத்துபவராகவும் இருக்க வேண்டும். முக்கியமாக, ஒரு மத்தியஸ்தர் கடுமையான நடத்தை நெறிமுறைகளைக் கடைப்பிடிக்க வேண்டும்.

சட்டப் பயிற்சியானது சட்டத்தொழிலை புரிவதற்கு அனுமதிக்கப்படுபவர்களுக்கு இன்றியமையாததை போல மத்தியஸ்தருக்கு, மத்தியஸ்தத்தின் நுட்பங்கள் மற்றும் திறன்களில் பயிற்சி என்பது ஒரு மிகவும் இன்றியமையாதது. IADRC ஆனது மத்தியஸ்தம் செய்வதற்கு நியமிக்கப்படக்கூடிய பயிற்றப்பட்ட மற்றும் தகுதியான மத்தியஸ்தர்கள் மற்றும் மத்தியஸ்தர்கள் கடைப்பிடிக்க வேண்டிய ஒரு நடத்தை கோவையையும் கொண்டுள்ளது.

19. திறத்தவர்கள் தமக்குள் பேசித்தீர்ப்பதற்கு பதிலாக மத்தியஸ்தர் ஒருவரின் சேவைகளை கொண்டிருப்பதன் நன்மை யாது?

சிலவேளைகளில், ஓர் பிணக்கின் திறத்தவர்கள் தாங்களாகவே நடாத்தும் பேச்சுவார்த்தைகளில் வெற்றி பெற முடியும். எவ்வாறாயினும் அது தோல்வியடையும் போது, மத்தியஸ்தர் மூலம் மூன்றாம் தரப்பு தலையீட்டினை கோருமபோது, மத்தியஸ்தர் வெற்றிகரமாக விளைவுக்கு பங்களிப்புச் செய்கின்றதான விசேட தொழினுட்பங்கள் மற்றும் திறன்களை கொண்டு வருகின்றார். தமக்குள் பேச்சுவார்த்தையில் ஈடுபடுதல் பெறுபேறுகளை ஈட்டாதென ஏற்றுக்கொள்ளப்படும் போது பிணக்காளர்கள் மூன்றாம் திறத்தவரின் தலையீட்டினை நாடுதல் வழமையானதாகும்.

20. ஒரு மத்தியஸ்தர் இணங்க வேண்டிய முக்கிய நடத்தைக் கோட்பாடுகள் யாவை?

நடுநிலைமை, இரகசியத்தன்மை மற்றும் கட்டாயப்படுத்தாத தலையீடு.

- பிணக்குக்குரியவர்களின் அங்கீகாரத்துடன் மட்டுமே ஒரு மத்தியஸ்தர் நியமிக்கப்படுகிறார். முரண்பாட்டு அக்கறையைக் கொண்டுள்ள மத்தியஸ்தர் நியமனமொன்றை ஏற்றுக்கொள்ளப்படுவதற்கு அனுமதிக்கப்படுவதில்லை. நடுநிலை வெளிப்படுத்துகையொன்றில் மத்தியஸ்தர் கையொப்பமிட தேவைப்படுத்தப்படுகின்றார்.

முரண்பட்டதாகக் கருதப்பட்டால், ஒரு மத்தியஸ்தர் ஒரு வெளிப்படுத்தலில் கையொப்பமிட வேண்டும், இருப்பினும் நடுநிலைமை பேணப்பட்டு, எழுத்துப்பூர்வமாக ஒப்புதல் அளிக்கப்படும் என்று திறத்தவர்கள் திருப்தி அடைந்தால் மட்டுமே நியமிக்கப்படுவார்.

- மத்தியஸ்தத்தின் போது விவாதிக்கப்படும் அனைத்து விடயங்களிலும் முழுமையான இரகசியத்தன்மையை மத்தியஸ்தர் பேணுவது அவசியமாகும். மத்தியஸ்தர்கள் நியமனத்திற்கு முன், அவர்கள் IADRஊயில் நடத்தைகோவைக்கு பிணிக்கின்றதான உறுதிமொழியில் கையெழுத்திட வேண்டும்.
- ஒரு மத்தியஸ்தர் ஒருபோதும் திறத்தவர்களுக்கு வழிகாட்டுதல்கள் அல்லது முடிவுகளை வழங்கக்கூடாது.
- 2003 ஆம் 21 ஆம் இலக்க, சட்டத்தின்கீழ் நியமிக்கப்பட்ட விசேட வகுதி சபைகளின்மீது பணியாற்றுகின்ற மத்தியஸ்தர்கள் 2005 ஆம் ஆண்டின் 1 ஆம் இலக்க, மத்தியஸ்தம் (பிணக்குகளின் விசேட வகுதிகள்) ஒழுங்குவிதிகளின் அட்டவணை ஏ இல் தரப்பட்டுள்ளதான நடத்தைக் கோவையுடன் இணங்கியொழுகுதல் வேண்டும்.

21. IADRC எவ்வாறு மத்தியஸ்தர்களுக்கு அங்கீகாரம் அளிக்கிறது?

IADRC மத்தியஸ்தர்களின் அங்கீகாரத்திற்கான விதிகளை ஏற்றுக்கொண்டது, இது மத்தியஸ்தர்களின் அங்கீகாரத்திற்காக பூர்த்தி செய்யப்பட வேண்டிய தகுதித் தேவைகளை பரிந்துரைக்கிறது. தகுதி அளவுகோல்களை பூர்த்தி செய்யும் மத்தியஸ்தர்கள், அதாவது தேவையான தகுதிகள், அறிவு மற்றும் மத்தியஸ்தத்தில் அனுபவம் உள்ளவர்கள், விண்ணப்பத்தின் மீது சான்றுறுதிப்படுத்துவதற்காக கவனத்திலெடுக்கப்படுவார்கள். சர்வதேச அளவில் புகழ்பெற்ற மத்தியஸ்தர்களும் அழைப்பின் மூலம் அங்கீகாரம் பெற்றுள்ளனர்.

திறத்தவர்கள் மற்றும் சட்டத்தரணிகளின் பங்கு

22. மத்தியஸ்தத்தின் போது திறத்தவர்களிடம் என்ன எதிர்பார்க்கப்படுகிறது?

திறத்தவர்கள் வெளிப்படுத்தப்பட்ட விடயங்களில் நேர்மையாகவும் உண்மையாகவும் இருக்க வேண்டும், மற்ற திறத்தவரிடம் பண்புடனும் மரியாதையுடனும் நடத்தல் வேண்டும். மத்தியஸ்தத்தின் போது பேசப்படும் விடயங்கள் தொடர்பில் இரகசியத்தன்மையை பேணுவதற்கும் திறத்தவர்கள் பிணிக்கப்பட்டிருக்கின்றனர். தரப்பினர் வெளிப்படையாகப் பேசுவதற்கும், திறம்படத் தொடர்புகொள்வதற்கும், சுதந்திரமாகப் பிரச்சினைகளைத் தீர்ப்பதற்குப் பாதுகாப்பான சூழலை உறுதிசெய்வது, அவர்களுக்கு எதிராகப் பேசப்படும் எதுவும் மற்றொரு பிணக்குத் தீர்வுச் செயல்பாட்டில் பயன்படுத்தப்படும் என்றும், மத்தியஸ்தத்தின் போது கூறப்படும் எதுவும் ஏற்றுக்கொள்ளப்படாது என்றும் எந்தவொரு நிலைப்பாட்டின் (குறிப்பாக உரிமையின் சரணடைதல்) அல்லது பிணக்குக்குரிய விடயம் தொடர்பாக ஏதேனும் உண்மை என்பவற்றையும் உறுதிசெய்கின்றது.

23. ஒரு மத்தியஸ்தத்தில் சட்டத்தரணிகள் அனுமதிக்கப்படுகிறார்களா?

திறத்தவர்கள் சட்டத்தரணிகளின் உதவியைப் பெறலாம் மற்றும் மத்தியஸ்த செயல்பாட்டின் போது தங்கள் சட்டத்தரணிகளுடன் கலந்தாலோசிப்பதற்கான வாய்ப்புகளையும் பெறலாம். அமர்வுகளில் வழக்கறிஞர்கள் திறத்தவரினை பிரதிநிதித்துவப்படுத்த முடியாது. இது திறத்தவரின் சுயாட்சி பாதுகாக்கப்படுவதையும், மத்தியஸ்தத்தின் முக்கிய அம்சமான முறைசாரா சூழலின் பலனை திறத்தவர்கள் பெறுவதையும் உறுதிசெய்வதாகும். திறத்தவர்களுக்கிடையேயான நேரடித் தொடர்புகள், சுருக்கமாக இருந்தாலும், சூழ்நிலைகளின் கோரிக்கை மத்தியஸ்தத்தில் முக்கியமானது. மத்தியஸ்தம் என்பது சட்டபூர்வமாக சரியானது மற்றும் முரணானது என கண்டறிவதற்கோ அல்லது தீர்ப்பளிக்கவோ முயல்வதில்லை, மாறாக திறத்தவர்களின்

நலன்களைக் கண்டறிய முயல்வதால், தங்கள் நலன்களை எவ்வாறு நிறைவேற்றுவது என்பது குறித்து திறத்தவர்களுக்கு மட்டுமே சிறந்த யோசனை உள்ளது.

உலகெங்கிலும் உள்ள சட்டத்தரணிகள் இந்தச் செயல்பாட்டில் அர்த்தமுள்ள பாத்திரத்தை வகிக்க விரும்புகின்றவர்கள் இது வழக்கமாக நீதிமன்றத்தில் அவர்கள் வகிக்கும் பாத்திரத்துடன் மிகவும் வித்தியாசமானது, இது ஒரு எதிரிடையான அணுகுமுறையைப் பின்பற்றுகிறது. வக்கீல்கள் மத்தியஸ்த சட்டத்தரணி திறன்களை வளர்த்து வருகின்றனர், இது அவர்களின் வாடிக்கையாளர்களுக்கு எதிரிடையற்ற சூழலில் மத்தியஸ்தம் மூலம் தீர்வு காண உதவுவதில் மதிப்புடைய சட்டத்தரணிகளுக்கான மத்தியஸ்த மட்டப் பயிற்சியும் உள்ளது.

1988ஆம் ஆண்டு மற்றும் 2003 ஆம் ஆண்டு சட்டங்களின் நியதிகளின் படி எவ்வாறாயினும், சட்டத்தரணியெவரும், முகவர் எவரும் அல்லது வேறு ஆளெவரும் மத்தியஸ்தத்தில் பிணக்கொன்றுக்கு பிரதிநிதித்துவம் செய்வதற்கு உரித்துடையவர்கள் அல்லர். எவ்வாறாயினும் வாழ்க்கைத்துணையொருவர் வாழ்க்கைத்துணைக்கு மற்றும் பாராயமடையாதவர் அல்லது அங்கவீனமுற்றவர்கள் என்போருக்கு பெற்றோருவர், பாதுகாவலர் அல்லது காப்பாளர் என்போர் பிரதிநிதித்துவம் செய்யமுடியும்.

தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் வலுவறுத்துகை

24. தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைச் சட்டத்தில் வலிதானதா?

ஆம். மத்தியஸ்தத்தின் முடிவில் பிணக்கொள்கைகளில் கையொப்பமிடப்பட்டிருக்கின்றதான தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையானது ஏனைய வேறு உடன்படிக்கையாக சட்டத்தில் வலிதானதும் செயற்றிறன் மிக்கதானதாகும். பிரேரிக்கப்பட்ட மத்தியஸ்த (சிவில் மற்றும் வர்த்தக பிணக்குகள்) சட்டமூலம் தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைக்கான திறத்தவர்களுக்கிடையில் பிணித்தல் வேண்டுமென்பதுடன் வலிதான ஒப்பந்தமொன்றாக சட்டத்தில் வலுவிலிருத்தலும் வேண்டும். உடன்படிக்கைகளின்கீழ் ஏற்றுக்கொள்ளப்பட்ட கடப்பாடுகள் நிதிமன்றங்களுக்கான ஏதேனும் ஆற்றுப்படுத்தலின்றி மதிக்கப்படுதல் வேண்டும். மத்தியஸ்தம் செய்யப்பட்ட தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கை அதே அந்தஸ்தினை கொண்டுள்ளதுடன் தீர்த்துவைத்தில் உடன்படிக்கைக்கான திறத்தவர்கள் திறத்தவர்களுக்கிடையிலான வேறு ஏதேனும் ஒப்பந்தஞ்சார் உடன்படிக்கையின் சந்தர்ப்பத்தில் தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் நியதிகளின்படி மதிப்பதற்கான அதே கடப்பாட்டினை கொண்டுள்ளார்.

அதே சட்டமூலமானது, தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கைக்கான திறத்தவர் ஒருவர் அத்தகைய தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் நியதிகளின்படி கொடுத்துத் தீர்க்கப்பட்ட விடயம் தொடர்பில் அவ்வுடன்படிக்கைக்கான வேறு திறத்தவருக்கு எதிராக நீதிமன்றத்தில் சட்ட வழக்கு நடவடிக்கைகளை தொடுக்கும்போது அவ்விடயம் தொடர்பாக விசாரித்து தீரமானம் எடுக்க நீதிமன்றத்திற்கு அதிகார வரம்பு இல்லை. இது அத்தகைய சட்ட வழக்கு நடவடிக்கைகளை தொடங்க முயன்றால், திறத்தவர் ஒருவர் அவ்விடயம் தொடர்பில் நியாயதிக்கத்தை ஊகிப்பதில் நீதிமன்றமொன்றுக்கு ஆட்சேப்பிக்க முடியும்.

25. மத்தியஸ்த தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் கீழ் உள்ள கடமைகளை எவ்வாறு செயல்படுத்தலாம்?

திறத்தவர்களுக்கிடையேயான உடன்படிக்கைகளின் கீழ் ஏற்றுக்கொள்ளப்படும் கடமைகள் பிணைக்கப்பட்டவை மற்றும் மீறல் இல்லாவிட்டால், நீதிமன்றங்களைப் பற்றிய எந்த குறிப்பும் இல்லாமல் மதிக்கப்பட வேண்டும். ஒரு மத்தியஸ்த தீர்வு ஒப்பந்தம் அதே அந்தஸ்தைக் கொண்டுள்ளது மற்றும் தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையில் உள்ள தரப்பினர், கட்சிகளுக்கு இடையிலான வேறு எந்த ஒப்பந்தத்திலும் உள்ளதைப் போலவே, தீர்வு ஒப்பந்தத்தின்

விதிமுறைகளை மதிக்க வேண்டிய அதே கடமையைக் கொண்டுள்ளனர். ஒப்பந்தத்தில் நுழைந்தவுடன் ஒப்பந்தத்தின் விதிமுறைகளை மதிக்க வேண்டிய கடமை எழுகிறது. தரப்பினரின் ஒருமித்த கருத்துடன் ஒரு மத்தியஸ்த தீர்வு ஒப்பந்தம் எட்டப்பட்டதால், மீறல் நிகழ்வுகள் மிகக் குறைவு என்பது கண்டறியப்பட்டுள்ளது.

எந்தவொரு ஒப்பந்தஞ்சார் உடன்படிக்கையிலும் உள்ளதைப் போலவே, மத்தியஸ்தம் செய்யப்பட்ட உடன்படிக்கையின் ஒரு திறத்தவர் கடப்பாடுகளுக்கு மதிப்பளிக்கவில்லையென்றால், அந்த திறத்தவர் சட்டப்பூர்வமாக பிணிக்கப்பட்ட கடமையை மீறுகிறதுடன் வேறு திறத்தவர் இணக்கத்தை வலுவுறுத்துவதற்கு நீதிமன்றத்தில் விண்ணப்பிக்கலாம். நடுத்தீர்ப்பளிப்பு நியாயசபையினால் அளிப்பு வழங்கப்படும் போது அத்தீர்ப்பு, நடுத்தீர்ப்பை போன்ற அதே சூழ்நிலையில் திறத்தவர்களைக் கட்டுப்படுத்தும் மற்றும் மீறும் போது நீதிமன்றத் தலையீட்டை நாடமுடியும்

இலங்கை விரைவில் ஒரு மத்தியஸ்த தீர்வு ஒப்பந்தத்தின் பிணைப்பு தன்மையை அங்கீகரிக்கும் சட்டமூலத்தை உருவாக்கும், அதாவது தீர்த்துவைத்தல் உடன்படிக்கையின் திறத்தவருக்கு இடையே ஒரு தீர்வு ஒப்பந்தம் பிணைக்கப்படும் மற்றும் செல்லுபடியாகும் ஒப்பந்தமாக சட்டத்தில் நடைமுறைப்படுத்தப்படும். இது சட்ட நிலையை உறுதிப்படுத்தும் அறிக்கை. தீர்வு ஒப்பந்தத்தின் விதிகளின்படி நீதிமன்றத்தின் ஆணையை உள்ளிடுவதற்கு நீதிமன்றத்திற்கு விண்ணப்பிக்க மத்தியஸ்த தீர்வு ஒப்பந்தத்திற்கான ஒரு தரப்பினரின் உரிமையையும் சட்டம் அங்கீகரிக்கும். இந்த விதிகள் தற்போது தயாரிப்பில் உள்ள மத்தியஸ்த (சிவில் மற்றும் வணிகப் பிணக்குகள்) சட்டமூலத்தில் சேர்க்கப்படும் என்று எதிர்பார்க்கப்படுகிறது.

26. மத்தியஸ்தம் (சிவில் மற்றும் வர்த்தக பிணக்குகள்) சட்டமூலம் எதனை ஏற்பாடு செய்கின்றது?

IADRC ஆனது சிவில் மற்றும் வர்த்தகப் பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்கு மத்தியஸ்தங்களை நடாத்துவதற்கான ஆளுகை ஆட்சியொன்றை ஏற்பாடு செய்வதற்கு (“சிவில் மற்றும் வர்த்தக பிணக்குகளுக்கான மத்தியஸ்தம்”) எனும் சட்டமூலத்தினை வரைவதற்கு அரசாங்கத்திற்கு ஆதரவளிக்கின்றது. இச்சட்டமூலமானது மத்தியஸ்தம் பற்றிய குறித்தசில பிரதான அம்சங்களுக்கு நியதிச்சட்ட அங்கீகாரம் வழங்கும் மற்றும் மத்தியஸ்தம் நடத்தப்படும்போது பின்பற்றப்பட வேண்டிய நடைமுறை தரங்களை அமைக்கும். அதாவது மத்தியஸ்த சேவை வழங்குநர், மத்தியஸ்தர் மற்றும் திறத்தவர்கள் பற்றிய கடமைகள்; இரகசியத் தன்மையைப் பேணுவதற்கான கடமை; மத்தியஸ்தரின் நடுநிலைமை பற்றியவிதி; மத்தியஸ்தம் தொடங்கும் போது ஆட்சியுரிமையிலிருத்தல்; எவ்வாறு மத்தியஸ்தமொன்று தொடங்குதல், ஆரம்பித்தல் மற்றும் முடிவுறுத்தல் போன்ற வழிகாட்டுதல்கள். அது மேலும் எவ்வகையான விடயங்கள் மத்தியஸ்தத்துக்கு சமர்ப்பிக்க முடியாது என்பது பற்றியும் தெளிவுபடுத்துகின்றது. ஏற்பாடுகளானவை மத்தியஸ்தத்துக்கான பிணக்குகள் எந்த விதமான நிர்ப்பந்தமும் இன்றிய தன்னிச்சையான சமர்ப்பணம் பற்றியும் அனுமானத்தின் அடிப்படையின் மீதானவையாகும்.

நியதிச்சட்டம் எவையேனும் சபைகளின் தாபனத்துக்கு அல்லது மத்தியஸ்துக்கான கட்டாய ஆற்றுப்படுத்துகைக்கு ஏற்பாடு செய்யவில்லையென்பதுடன் சிவில் மற்றும் வர்த்தகப் பிணக்குகளைத் தீர்ப்பதற்காக மத்தியஸ்தம் பயன்படுத்தும் போது இணங்கியொழுக்கப்படவேண்டிய கோட்பாடுகளுக்கு மட்டும் ஏற்பாடு செய்கின்றது. இவ்வேற்பாடுகள் IADRC யினால் தனியார் ஆள்களத்தில் நடாத்தப்படும் மத்தியஸ்தங்களுக்கு ஏற்பாடுகள் ஏற்புடமையாகின்றன.

